

C:\Users\Plazma\Desktop\A\Asimov Isaac - Nadace 03 - Nadace.pdb

PDB Name: Asimov Isaac - Nadace 03
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 7.8.2006
Modification Date: 7.8.2006
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Isaac Asimov

Nadace

Část první

Psychohistorici

1

HARI SELDON - se narodil roku 11 988 Galaktické éry a zemřel roku 12 069. Obě data se častěji uvádějí v podobě - 79 až 1 stávající éry Nadace. Narodil se ve středostavovské rodině na Helikonu v sektoru Arktur (kde podle značně nevěrohodné legendy jeho otec pěstoval tabák v planetárních hydroponických provozech) a již od mládí vykazoval úžasné matematické schopnosti. Zkazek o jeho nadání je bezpočet a některé z nich si protirečí. Říká se, že už ve svých dvou letech...

... Největší zásluhy má bezpochyby o psychohistorii. Když se Seldon začal tímto oborem zabývat, nebyla zmíněná věda víc než souhrnem vágních axiomů, svým následovníkům však odkázal exaktní statistickou disciplínu...

Nejllepší pramen, který máme o jeho životě k dispozici, pochází z pera Gaala Dornicka, jenž Seldona poznal ještě jako mladík dva roky před matematikovou smrtí. O jejich setkání se vypráví...

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE *

(* Všechny citace z Galaktické encyklopedie, jež zde se svolením nakladatele reprodukuje, pocházejí ze sto šestnáctého vydání z roku 1020 EN, které vyšlo péčí Nakladatelství Galaktické encyklopedie na Terminu.)

Ten venkovský kluk jménem Gaal Dornick ještě Trantor neviděl. Tedy ne na vlastní oči. Přirozeně ho mnohokrát spatřil na hypervideu a občas i v úchvatném trojdimenzionálním přenosu z císařské korunovace či z prvního zasedání Galaktické rady toho kterého roku. Ačkoli celý život prožil na planetě Synnax, jež obíhala kolem slunce na okraji Modré hvězdokupy, nebyl odříznutý od civilizace. To tehdy v galaxii nebyl nikdo.

V galaxii se tenkrát nacházelo zhruba pětadvacet milionů obydlených planet a všechny do jedné byly ve vazalském vztahu k Říši a její sídelní planetě Trantor. To mělo platit již jen padesát let.

Pro Gaala byla tato cesta nepochybným vyvrcholením jeho krátké akademické dráhy. Do kosmu se předtím už podíval, takže let samotný ho nijak zvlášť nevzrušovala byl mu jen prostředkem, jak se dostat z jednoho místa na druhý. Jistě, předtím letěl pouze na jediný měsíc Synnaxu, aby tam pro svou disertaci nashromáždil údaje o mechanických vlastnostech meteoritických naplavenin, ale na vesmírných cestách nezáleželo, zdali člověk překoná milion kilometrů nebo stejně tolik světelných let.

Tedy se musel v duchu připravit na hyperprostorový skok, zážitek, který obyčejné meziplanetární lety neskýtají. Skok hyperprostorem je, a pravděpodobně i zůstane, jediným praktickým způsobem mezihvězdné přepravy. V normálním prostoru nelze překonat rychlost světla (tahle poučka byla jednou z mála, které se trádují už od lidského dávnověku), a proto by i cesta mezi nejbližšími obydlenými systémy trvala léta. Zato hyperprostorem, tím nepředstavitelným místem, jež není ani prostorem, ani časem, hmotou ani energií, se dalo v jediném mžiku dostat z jednoho konce galaxie na druhý.

Gaalovi se obavami z prvního skoku trochu svíral žaludek, ale nakonec necítil nic než zanedbatelný náraz, malé kopnutí někde uvnitř, které odeznělo dřív, než ho stačil zaznamenat. Nic víc na tom nebylo.

A potom už tam byla jen ohromná a lesknoucí se loď, úžasný výsledek dvanáctitisíciletého vývoje říšské techniky - a on sám s čerstvým doktorátem z matematiky a pozvánkou od velkého Hariho Seldona na Trantor, kde se měl připojit k rozsáhlému a maličko záhadnému Seldonovu projektu.

Po zklamání z hyperprostorového skoku čekal Gaal na první pohled na Trantor. Do vyhlídkového sálu chodil pokaždé, kdy se ve stanovených časech zvedly ocelové rolety, a on se tam vpíjel do chladného třpytu hvězd a kochal se neuvěřitelnými mlžnými shluky hvězdokup, které připomínaly ohromné roje světlušek zachycených uprostřed letu a

navždy zamrzlých na místě. Jednou se mu odkryl pohled na studený, modrobílý dým plynové mlhoviny nějakých pět světelných roků od lodi, která se rozlévala daleko za oknem jako mléko a dávala sálu ledový nádech. Zmizela až za dvě hodiny po dalším skoku hyperprostorem.

Slunce Trantoru poprvé zahlédli jako bílou tečku jasného světla, která by se jim jistě ztratila mezi myriádami dalších, kdyby nebyla jasně vyznačená v lodním průvodu. Hvězdy se tu v centru galaxie kupily hustě u sebe. S každým dalším skokem byla ovšem zář trantorského slunce pronikavější, až v její konkurenci ostatní hvězdy bledly, ztrácely se a nakonec zanikaly.

Dovnitř teď vešel důstojník a oznámil: "Vyhlídkový sál bude po zbytek cesty uzavřen. Připravte se na přistání."

Gaal se vydal za ním a chytil ho za rukáv bílé uniformy s říšským emblémem hvězdoletu a slunce.

"Mohl byste mě tu přece jen nechat?" otázal se. "Rád bych viděl Trantor."

Důstojník se zasmál a Gaal trochu zrudl. Napadlo ho, že mluví s provinčním přízvukem.

"Na Trantoru přistaneme ráno."

"Myslel jsem tím, že si ho chci prohlédnout z vesmíru."

"Á, tak to je mi líto, synku. Kdybychom byli na vesmírné jachtě, dalo by se to zařídit. Ale my si to posypeme dolů kolem slunce. Nechtěl byste přece oslepnout, nechat se popálit a nádavkem k tomu dostat pořádnou dávku radiace, že ne?"

Gaal se od něj odvrátil a vykročil.

"Z Trantoru byste stejně neviděl víc než šedou šmouhu, mládenče," zavolal za ním. "Zkuste si na Trantoru koupit lístek na vyhlídkový let. Přejde to levně."

"Díky moc," zavolal Gaal přes rameno.

Jeho zklamání bylo dětinské, ale na dětinskost nemají děti v žádném případě monopol, a Gaal teď měl v krku knedlík. Doposud neviděl Trantor v životní velikosti a majestátní, nádheře a nečekal, že si bude ještě muset počkat.

2

Přistání se neobešlo bez pestré směsice zvuků. Kovový plášť lodi se zařezával do atmosféry a jeho pláty při kontaktu se vzduchem vydávaly syčení, které přicházelo jakoby z veliké dálky. Klimatizace sváděla boj s teplem vzniklým při tření a monotónně při tom hučela. Motory zpomalující let ztěžka burácely. Lidé shromáždění ve vylodovacích prostorách rovněž nezůstali zticha a výtahy se skřipěním svázely bagáž, poštu a ostatní náklad na delší osu lodi, odkud se později dostane na vykládací rampu.

Lehké trhnutí Gaalovi napovědělo, že loď už nepohání motor. Lodní gravitace již několik hodin v porovnání s planetární gravitací slábla. Tisíce cestujících už několik hodin trpělivě seděly ve vylodovacích prostorách, které na polštáři ze silových štítů dokázaly změnou polohy jednoduše zareagovat na jakýkoliv výkyv gravitačních sil. Teď už se pasažéři šinuli po zakřivených rampách do velkých zejících přechodových komor.

Gaal měl s sebou jen malý kufr. Stál u přepážky a díval se, jak ho celníci rychle a zkušeně rozebírají a pak zase skládají. Jeho vízum bylo podrobeno prohlídce a orazítkováno. On sám tomu nevěnoval žádnou pozornost.

Tak tohle je Trantor! Vzduch mu tu připadal trošku hustší, přitažlivost maličko větší než na rodném Synnaxu, ale na to si zvykne. Vrtalo mu však hlavou, jestli si někdy zvykne na ty nesmírné rozměry.

Budova kosmodromu byla impozantní, jeho střecha se mu takřka ztrácela vysoko nad hlavou. Gaal si dokázal představit, že by se pod ní mohla tvořit oblaka. Nedohlédl ani na protější zeď - viděl jen lidi a přepážky a podlahu uplývající do nedohledna a rozplývající se v mlžném oparu.

Celník u pultíku na něj znovu promluvil, tentokrát otráveně: "Hod'te sebou, Dornicku." Než ovšem přišel na jeho jméno, musel si ho nalistovat ve vízu.

"Kam... kam..." tápal Gaal.

"K taxíkům se dáte doprava a třetí doleva."

Gaal popošel a vysoko ve vzduchu zahlédl žhnoucí písmena: TAXÍKY DO VŠECH STRAN.

Zrovna když byl Gaal na odchodu, z anonymního davu se vydělila postava a přistoupila k pultíku. Celník k neznámému vzhlédl a kývl na něj. Muž mu pokývnutí opětoval a vydal se za mladým přistěhovalcem.

Přišel právě včas, aby zaslechl, kam má Gaal namířeno.

Gaal se přistihl, jak křečovitě svírá zábradlí.

Nápis na malé značce hlásal "Dozor". Takto označený člověk na něj ani nepohlédl, jen se zeptal: "Kam to bude?"

Gaal si nebyl úplně jistý, ale i chvilkové zaváhání znamenalo, že se za ním začne tvořit fronta.

"Tak kam?" vzhlédl k němu dozorčí.

Gaal neměl moc peněz, ale šlo o jedinou noc a pak už bude mít práci. "Do dobrého hotelu, prosím," pokusil se o nonšalantní tón.

"Všechny jsou dobré," opáčil dozorčí, na něhož to vůbec neudělalo dojem. "Vyberte si nějaký konkrétní."

"Do toho nejbližšího," vyhrkl Gaal v zoufalství.

Dozorčí zmáčkl tlačítko. Na podlaze se objevila tenká světelná čára proplétající se mezi dalšími, které byly vyvedeny v jasnějších či tmavších odstínech jiných barev. Do ruky Gaalovi vrazili slabě zářící lístek.

"A bude to jedna celá dvanáct kreditu," oznámil mu dozorčí.

Gaal začal lovit mince. "Kam mám jít?"

"Dávejte pozor na světlo. Dokud půjdete správným směrem, lístek bude zářit."

Gaal zvedl oči a vydal se pryč. Kromě něj tu v té ohromné hale sledovaly své individuální trasy stovky lidí a ztěžka se kolem sebe proplétaly na křižovatkách, aby nakonec dospěly k cíli své cesty.

Gaal došel až na konec. Nějaký člověk v novém, křiklavě modrozlutém stejnokroji ze zářivých a neušpinitelných umělých vláken sáhl po jeho dvou taškách. "Přímá linka do Luxoru," oznámil.

Muž, který Gaala sledoval, to slyšel. Rovněž slyšel, jak Gaal odpovídá "Bezva" a nasedá do tuponosého vozidla.

Taxi se hned zvedlo. Gaal se díval ze zakřiveného průhledného okna, plný dojmů z nezvyklého letu v uzavřeném prostoru, a instinktivně svíral zadní okraj řidičova sedadla. Pak se ohromný prostor zúžil a z lidí se stali náhodně roztroušení mravenci. A nezůstalo u toho, výhled se znovu zmenšil a začal ujíždět dozađu.

Před nimi se tyčila zeď. Začínala vysoko ve vzduchu, táhla se až do nedohledna a zela v ní spousta děr, vlastně ústí tunelů. Gaalovo taxi zamířilo k jednomu a pak se do něj zanořilo. Gaal chvilku přemítal, jak ho mezi takovou spoustou jiných dokázal řidič vůbec rozeznat.

Naráz je pohltila tma, kterou nanejdvůš tu a tam prořaly záblesky světél míjených semaforů. Jako zvuková kulisa posloužil jen všudypřítomný svist vzduchu.

Pak taxík zpomalil, až se Gaal musel předklonit, vůz vylétl z tunelu a zase jednou klesl až na zem.

"Hotel Luxor," oznámil řidič celkem zbytečně. Pomohl Gaalovi se zavazadly, věcně přijal spropitné ve výši desetiny kreditu, nabral čekajícího cestujícího a taxík se zase zvedl.

Za celou dobu od vylovení Gaal jedinkrát nezahlédl oblohu.

3

TRANTOR - Na počátku třináctého tisíciletí tato tendence dosáhla vrcholu. Vzhledem k tomu, že byl po stovky generací nepřetržitě sídlem říšské vlády a nacházel se uprostřed galaxie mezi technologicky nejpokročilejšími planetárními soustavami s největší hustotou obyvatelstva, stěží se mohl stát něčím jiným než tou nejlidnatější a nejbohatší aglomerací v dějinách.

Postupná urbanizace planety nakonec dospěla do nejvyššího stadia. Celý povrch Trantoru, bezmála dvě stě milionů kilometrů čtverečních, zabíralo jediné město; v dobách jeho největší slávy v něm žilo hodně přes čtyřicet miliard obyvatel. Přestože se až na výjimky všichni věnovali administrativní správě Říše, nikdy jim nepřipadalo, že by jich na tak gargantuovský úkol bylo dost. (Je třeba mít neustále na paměti, že za bezduchého panování pozdějších císařů nebylo již Říši prakticky možné vládnout a že tato skutečnost do značné míry přispěla k jejímu pádu.) Trantorské jídelní stoly každý den zásobovaly flotily o deseti tisících lodí plodinami z dvaceti zemědělských světů...

Závislost na dovozu jídla - a vlastně i všech dalších životních potřeb - z vnějších světů vystavovala Trantor stále většímu nebezpečí oblehnutí a dobytí. V posledním tisíciletí Říše se o tom při monotónně se opakujících četných vzpourách přesvědčoval jeden císař za druhým a říšská politika se de facto omezila na ochranu této Achillovy paty Trantoru...

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE

Gaal si nebyl jistý, jestli slunce svítí, nebo zdali je vůbec den či noc. Styděl se ovšem někoho zeptat. Zdálo se, že celá planeta žije pod příkrovem kovu. Sice byl na "obědě", ale mnoho planet se řídilo standardním časem, který nebral v potaz potenciálně nepraktické přechody mezi dnem a nocí. Planety se otáčejí různou rychlostí a o rotaci Trantoru toho Dornick příliš nevěděl.

Zpočátku dychtivě sledoval šipky k takzvanému Soláriu, ale ty ho zavedly jen do místnosti zalité umělým světlem. Chvilku se tam zdržel, ale pak zamířil do hlavního vestibulu Luxoru.

"Kde bych si mohl koupit lístek na vyhlídkový let?" zeptal se recepčního.

"Přímě tady."

"A kdy má loď odlétat?"

"Zrovna jste ji zmeškal, ale další poletí zítra. Kupte si teď lístek a dostanete k němu místenku."

"Aha." Zítra bude pozdě, zítra musí být na univerzitě. "Něco jako vyhlídkovou věž nebo něco podobného tu nemáte?" zeptal se. "Myslím něco pod širým nebem."

"Ale jistě! Jestli chcete, prodám vám tam lístek. Nejdřív se ale podívám, zdali venku neprší." Zmáčkl tlačítko u lokte a přečetl si zprávičku, která přelétla přes matovou obrazovku. Gaal četl s ním.

"Hezké počasí," konstatoval recepční. "Když o tom tak přemyslím, ono je teď, myslím, období sucha." A pak, aby řeč nestála, dodal: "Já už o venek úplně ztratil zájem. Naposled jsem se tam byl podívat před třemi lety. Víte, vidíte to jednou a nic jiného na tom není - tady máte lístek. Zvláštním výtahem vzadu. Je označený tabulkou 'K věži', tak do něj prostě nastupte."

Výtah byl toho nového druhu, jež pohání odpudivá gravitační síla. Gaal do něj vešel a za ním se nahrnuli další. Operátor zmáčkl tlačítko. V nulové gravitaci si Gaal připadal zcela nehmotný, ale jak výtah začal zrychlovat, získal zase trochu své váhy. Pak ovšem následovalo zpomalení a jemu se nohy odlepily od podlahy. Proti své vůli vyjel.

"Zastrčte si nohy pod zábradlí. To neumíte číst?"

Ostatní se tak už dávno zařídili a teď se na něj jen usmívali, když se zběsile a marně pokoušel seškrábat dolů. Jejich boty se opíraly o chromové tyče, jež se ve vzdálenosti zhruba půl metru rovnoběžně rozbíhaly po podlaze. Při

vstupu do výtahu si jich sice všiml, ale nevěnoval jim žádnou pozornost.

Pak se k němu zvedla něčí ruka a stáhla ho dolů.

Sotva stačil neznámému poděkovat, výtah zastavil.

Vykročil na nekrytou otevřenou terasu zalitou oslnivým bílým světlem, z něhož ho skoro bolely oči. Člověk, který mu před chvilkou podal pomocnou ruku, šel hned za ním.

"Je tu spousta sedadel," nadhodil doobrosměně.

"Jestli vám to moc nevádí, já půjdu na chvilku k zábradlí. Já... bych se tu chtěl trochu porozhlédnout," vysvětloval.

Jeho známý mu doobrosměně zamával, Gaal se naklonil přes zábradlí, které mu sahalo až k ramenům, a nechal se vtáhnout do panoramatu.

Zem nebyla vidět, ztrácela se v nekonečně komplikované spleti lidských staveb. Až k horizontu se proti obloze vzpínaly takřka uniformně šedé kovové budovy a Gaal si dobře uvědomoval, že takhle vypadá celý povrch Trantoru. Nezaznamenal takřka žádný pohyb - pár výletních lodí si hovělo na obloze, ale všechny ty miliardy lidí musely v hustém provozu cestovat pod ocelovou slupkou planety.

Po zeleni ani vidu; tedy žádná zeleň, žádná půda, nic živého kromě lidí. Tušil, že někde na téhle planetě musí stát císařský palác, zasazený mezi takřka čtyřmi sty čtverečními kilometry původní půdy, na níž se stromy zelenají a květiny září duhovými barvami. Je to malý ostrov uprostřed oceánu oceli, ale z jeho věže vidět nebyl. Mohl být třeba patnáct tisíc kilometrů daleko, o tom prostě neměl ponětí.

Musí co nejdříve vyrazit na ten vyhlídkový let!

Hlasitě vzdychl a najednou mu plně došlo, že je konečně na Trantoru, na planetě, která je středem celé galaxie a na níž se sbíhají všechny nitky moci. Neviděl žádnou jeho slabinu. Neviděl přistávat zásobovací loď. Nevěděl o choulostivé pupeční šňůře, která spojuje čtyřicet miliard Trantořanů se zbytkem galaxie. Oči měl teď jen pro jeden z největších počínů lidstva - naprosté podmanění planety, jež bylo ve své definitivnosti až zpupné.

Od zábradlí odstoupil s poněkud nepřítomným pohledem. Jeho společník z výtahu mu pokynul na sedadlo vedle sebe a Gaal se posadil.

"Jmenuji se Jerril. Vy jste na Trantoru poprvé?"

"Ano, pane Jerrile."

"To jsem si myslel. A Jerril je moje křestní jméno. Poeticky založené lidi Trantor uchvátí, ovšem sami Trantořané sem nechodí. Nelíbí se jim tu. Naskakuje jim z toho husí kůže."

"Husí kůže?! Mimochodem, já jsem Gaal. Proč by jim z toho měla naskakovat husí kůže? Vždyť je to nádhera."

"To je jen váš subjektivní názor, Gaale. Když se narodíte v kóji, vyrůstáte na chodbě, pracujete v buňce a na dovolenou jezdíte do přecpaného solárka, a pak jednou vyjdete pod širé nebe, kde je nad vámi jen obloha, můžete se z toho klidně sesypat. Děti sem teď musí každý rok, jen co oslaví páté narozeniny. Nevím, jestli to vůbec k něčemu je. Nikdy tu nejsou dost dlouho, aby si mohly zvyknout, a zpočátku vždycky dostanou hysterický záchvat. Měly by sem jezdit, jakmile jsou odkojené, a to přinejmenším jednou týdně."

Na tom samozřejmě nijak zvlášť nesejde," pokračoval dál. "Co by se tak stalo, kdyby se sem nikdo nepodíval? Ti lidé jsou tam dole šťastní a řídí Říši. Co myslíte, jak vysoko vlastně jsme?"

"Tak v osmi stech metrech?" odhadl a v duchu si přitom říkal, jestli to neznělo naivně.

A asi to naivní bylo, protože se Jerril pousmál. "Ne, dělá to jen osmdesát metrů."

"Cože? Ale vždyť výtah jel tak..."

"Já vím. Ale hodně dlouho nám trvalo, než jsme vůbec dojeli do přízemí. Trantor je provrtaný tunely zhruba do hloubky jednoho a půl kilometru. Je jako ledovec - devět desetin ho není vidět. Rozkládá se dokonce i pár kilometrů od pobřeží, pod oceánským dnem. Po pravdě řečeno, dosáhli jsme takové hloubky, že můžeme využívat teplotního rozdílu mezi povrchem a podzemím, a získáváme tak veškerou potřebnou energii. Věděl jste to?"

"Ne, myslel jsem si, že využíváte atomové generátory."

"Kdysi ano. Ale tohle je levnější."

"Tak bych řekl."

"Co si o tom všem myslíte?" V tom jediném okamžiku byla jeho doobrosměnost tatam, a na její místo nastoupila prohnatost. Vypadal skoro jako liška.

Gaal byl na rozpacích. "Nádhera," opakoval.

"Jste tu na dovolené? Cestujete za památkami?"

"Ne tak docela. Tedy, na Trantor jsem se chtěl podívat vždycky, ale přijel jsem sem hlavně za prací."

"Vážně?"

Gaalovi připadalo, že by svou odpověď měl rozvést. "Budu tu dělat pod doktorem Seldonem na Trantorské univerzitě."

"Sýčkem Seldonem?"

"Ale ne. Já myslím Hariho Seldona - psychohistorika Seldona. Žádného Sýčka Seldona neznám."

"Já jsem tím taky mýl Hariho. Přezdívá se mu totiž Sýček. Neustále věští katastrofu."

"Opravdu?" Gaala to upřímně překvapilo.

"To vám přece musí být známo." Jerril se už neusmíval. "Tak vy s ním budete pracovat?"

"Nu, ano, jsem matematik. Proč předpovídá katastrofu? Jakou katastrofu?"

"Jakou byste myslel?"

"Na to vám bohužel nemohu odpovědět, protože sám nic netuším. Četl jsem studie, které publikoval Seldon a jeho skupina, jenže ty se zabírají matematickou teorií."

"Jistě, to jsou ty vydané monografie."

Gaal to dohrálo. "Myslím, že půjdu zpátky do pokoje. Bylo mi potěšením."

Jerril mu lhostejně zamával na rozloučenou.

Na Gaala v jeho apartmá už někdo čekal. Matematik byl prvních několik vteřin tak vyplašený, že ani nepronесl ono obligátní "Co tu děláte?", jež se mu dralo na rty.

Dotyčný vstal. Byl starý, skoro plešatý a kulhal, ale v jeho modrých očích se tajila nebývalá energie.

"Hari Seldon," představil se setinku vteřiny předtím, než si Gaalův zmatený mozek zařadil obličej před sebou k fotografiím, které v minulosti už tolikrát viděl.

4

PSYCHOHISTORIE - Když měl Gaal Dornick bez pomoci matematického aparátu definovat psychohistorii, popsal ji jako odvětví matematiky zabývající se reakcí lidských konglomerátů na dané společensko - ekonomické stimuly...

... Ve všech těchto definicích se skrývá předpoklad, že zkoumaný lidský konglomerát je natolik velký, aby se s ním dalo statisticky pracovat. Minimální velikost takového konglomerátu stanovuje První Seldonův teorém, jenž... K tomu, aby se lidský konglomerát choval skutečně nahodile, musí platit další předpoklad: nesmí si sám být vědom, že je předmětem psychohistorické analýzy...

Celá psychohistorie stojí a padá s rozvojem Seldonových funkcí, jež vykazují vlastnosti odpovídající takovým společensko - ekonomickým silám jako...

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE

"Dobré odpoledne, pane," pozdravil Gaal. "Já... ehm..."

"Myslel jste si, že se uvidíme až zítra, že? Za normálních okolností by tomu tak bylo. Jenže pokud máme využít vašich služeb, musíme pracovat rychle. Získávat posily pro náš tým je čím dál tím těžší."

"Nerozumím, pane."

"Mluvil jste s tím člověkem ve vyhlídkové věži, ne?"

"Ano. Křestním jménem se jmenuje Jerril. Nic víc o něm nevím."

"Jeho jméno je bezpředmětné. Sledoval vás už z kosmodromu."

"Ale proč? Jsem z toho celý blázen."

"Povídal ten člověk ve věži něco o mně?"

Gaal zaváhal. "Mluvil o vás jako o Sýčkovi Seldonovi."

"A řekl vám proč?"

"Tvrdil, že jste předpověděl katastrofu."

"To souhlasí. Co pro vás Trantor znamená?"

Všichni byli nějak zvědaví na jeho názor na Trantor. Gaal ze sebe nebyl s to vypravit nic jiného než "Je nádherný".

"To jste plácl bez přemýšlení. Co psychohistorie?"

"Nenapadlo mě, že bych ji na tento problém mohl aplikovat."

"Mladý muži, než se mnou skončíte, naučíte se zcela samozřejmě aplikovat psychohistorii na všechny problémy... Podívejte." Seldon z ledvinky u pasu vytáhl mikropočítač. Podle pověsti si jej dával pod polštář, aby ho měl po ruce, když na něj přijde nespavost. Jeho lesklý šedý povrch byl častým používáním místy sedřený. Seldonovy hbité prsty, dnes již poseté stařeckými skvrnami, se míhaly po tvrdém umělohmotném okraji. Z šedi žhnuly rudé symboly.

"Souhlasil byste, že toto zachycuje momentální stav Říše?" zeptal se Seldon.

Chvilí čekal.

"Nechcete tvrdit, že jde o úplný model?" ozval se Gaal nakonec.

"Ne, úplný není," uznal Seldon. "Jsem rád, že mi nevěříte slepě. Na druhou stranu jde o aproximaci, s jejíž pomocí si ověříme naši teorii. Přistoupíte na to?"

"S tím, že si později ověřím derivaci té funkce - ano." Gaal se obezřetně vyhýbal případnému chytáku.

"Výborně. A teď si k tomu připočtete známou pravděpodobnost atentátu na císaře, vzpoury místokrále, návrat periodických hospodářských krizí, klesající počet prozkoumaných planet..."

A pokračoval dál. S každou novou položkou pod jeho rukama vyskočily nové symboly a rozplynuly se v základní funkci, která se proměňovala a nabývala na objemu.

Gaal ho zastavil jen jednou. "Tahle množinová transformace se tu přece nedá aplikovat."

Seldon operaci zopakoval pomaleji.

"Ale vy jste použil nedovolené sociooperace," namítl Gaal.

Výborně. Jste rychlý, ale ještě ne dost rychlý. V této souvislosti povolená je. Počkejte, já vám ten výraz rozvedu."

Postup byl tentokrát mnohem delší, a když Seldon dospěl ke konci, Gaal uznal: "Ano, teď už to chápu."

Konečně Seldon přestal psát. "Tak tohle je Trantor za pět století ode dneška. Jak byste interpretoval tohle, co?" Naklonil hlavu a čekal.

"Naprostá zkáza!" vydechl Gaal nevěřičně. "Ale - ale to není možné. Trantor nikdy nebyl..."

Ze Seldona sálalo nadšení člověka, na němž je stará pouze jeho tělesná schránka. "No jen do toho. Viděl jste,

jak jsme dospěli k výsledku. Zapomeňte teď na symboliku a zformulujte vše do slov."

"Čím bude Trantor specializovanější," začal Gaal, "tím bude zranitelnější a méně obranyschopný. Za druhé, čím víc bude fungovat jako správní centrum říše, tím lákavější kořistí se stane. Jakmile bude právo prvorozeného na říšský trůn zpochybněno a spory mezi velkorody se stanou nezvladatelnými, společenská odpovědnost zmizí."

"Stačí. A jaká je numerická pravděpodobnost, že během pěti století dojde k naprosté zkáze?"

"To nedokážu odhadnout."

"Jistě byste svedl derivaci pole, ne?"

Gaal byl pod tlakem a věděl to. Seldon mu mikropočítač nenabídl, držel ho tak půl metru před Gaalovým očíma. Zuřivě počítal a cítil, jak mu čelo vlhne potem.

"Zhruba pětaosmdesát procent?"

"To není špatné," přikývl Seldon a našpulil spodní ret, "ale ani dobré. To číslo se ve skutečnosti pohybuje kolem 92,5 procent."

"A proto vám říkájí Sýček Seldon?" zeptal se Gaal. "Nic z toho jsem v časopisech neviděl."

"Jistěže ne. Tohle se tisknout nedá. Myslíte si, že si Říše může dovolit takovým způsobem odkrýt svou slabost? Tohle je velice jednoduchá ukázka toho, jak psychohistorie funguje. Ovšem některé naše výsledky se dostaly mezi aristokracii."

"To je špatné."

"Ne tak docela. Se vším se počítá."

"Proto mě tedy sledují?"

"Ano. Celý můj projekt je pod policejním drobnohledem."

"Hrozí vám nebezpečí?"

"Ale jistě. S pravděpodobností 1,7 procenta budu popraven, to ale projekt přirozeně nezastaví. I to jsme vzali v potaz. Ale na tom teď nezáleží. Předpokládám, že zítra za mnou přijdete na univerzitu?"

"Přijdu," přisvědčil Gaal.

5

VÝBOR PRO VEŘEJNOU BEZPEČNOST - Po zavraždění Cleona 1., posledního z Entunovců, se vlády i zmocnila aristokratická klika a v rozháraných poměrech následujících staletí působila jako svého druhu stabilizující prvek. Výbor pro veřejnou bezpečnost, jemuž obvykle dominovaly velkorody Chenů a Divartů, zdegeneroval ve slepou instituci udržující status quo. Od moci byli šlechtici odstaveni až po nástupu posledního silného císaře, Cleona 11. První předseda Výboru...

... Počátek úpadku Výboru se svým způsobem datuje od přelíčení s Harim Seldonem, k němuž došlo dva roky před začátkem éry Nadace. Průběh procesu je vylíčen v Dornickově životopisu Hariho Seldona ...

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE

Gaal svůj slib nesplnil. Příštího rána ho totiž probudil tlumený zvuk bzučáku a po zvednutí sluchátka ho recepční maximálně diskretně, tiše a s mnoha omluvami informoval, že je na příkaz Výboru pro veřejnou bezpečnost zatčen.

Gaal vyskočil a zjistil, že dveře se nedají otevřít. Mohl se jen obléci a čekat.

Přišli si pro něj a zavedli ho jinam, ale pořád byl ve vazbě. Otázky mu kladli převelice zdvořilým způsobem. Všechno probíhalo velmi civilizovaně. Vyložil jim, že pochází ze Synnaxu, že absolvoval takové a takové školy a toho a toho dne získal doktorát z matematiky. Zažádal o místo v týmu doktora Seldona a byl přijat. Tyto detaily opakoval znovu a znovu a oni se zase znovu a znovu vraceli k jeho angažmá v Seldonově projektu. Jak se o něm dověděl, co měl mít za povinnosti, jaké tajné instrukce obdržel, o čem to všechno má být.

Odpovídal, že neví. Žádné tajné instrukce nemá. Je vědec a matematik. O politiku se vůbec nezajímá.

A nakonec se ho ten laskavý vyšetřovatel zeptal: "Kdy bude Trantor zničen?"

Gaal se zajíkl. "To sám za sebe nedokážu říct."

"Mohl byste citovat někoho jiného?"

"Jak bych mohl mluvit za někoho jiného?" Bylo mu horko, moc horko.

"Mluvil s vámi někdo o takovéto zkáze, případně stanovil její přibližné datum?" otázal se vyšetřovatel, a když mladík zaváhal, pokračoval: "Byl jste sledován, pane doktore. Byli jsme na kosmodromu, když jste přistál, ve vyhlídkové věži, když jste čekal na schůzku, a také jsme přirozeně vyslechli váš hovor s doktorem Seldonem."

"Pak tedy znáte jeho názory," opáčil Gaal.

"Možná. Ale chtěli bychom je slyšet od vás."

"Má za to, že Trantor bude do pěti set let zničen."

"A to nějak... ehm, matematicky dokázal?"

"Ano, dokázal," odpověděl Gaal vzdorně.

"A vy soudíte, že jeho... ehm... matematické výsledky jsou věrohodné?"

"Pokud za ně doktor Seldon ručí, pak jsou věrohodné."

"Vraťme se tedy zpátky k -"

"Počkejte," skočil mu do řeči. "Mám nárok na právního zástupce. Dožaduji se svých práv jakožto říšský občan."

"Máte je mít."

A měl.

Po nějakém čase do jeho pokoje vešel dlouhán, jehož vyzáblá tvář byla samá vráska, takže se člověk nemohl ubránit pochybám, jestli na ní ještě zbylo místo na úsměv.

Gaal k němu vzhledl; v tu chvíli si připadal neupravený a úplně ochablý. Tolik se toho událo, a to nebyl na Trantoru ani třicet hodin.

"Jmenuji se Lors Avakim. Doktor Seldon se na mě obrátil s prosbou, abych vás zastupoval."

"Opravdu? Tak dobře, podívejte se. Požaduji okamžité odvolání k císaři. Jsem zde zcela bezdůvodně zadržován. Jsem nevinný, naprosto nevinný." Máchl rukama, dlaněmi dolů. "Musíte mi zařídit slyšení u císaře, a to hned."

Avakim zatím na podlahu opatrně vyprázdnil obsah plochých desek. Kdyby na to měl Gaal náladu, poznal by právnícké formuláře z cellometu, tenké kovové fólie páskovitého tvaru, jež se díky svým speciálním vlastnostem vejdou do miniaturního prostoru osobní kapsle. Rovněž by rozpoznal diktafon.

Avakim Gaalovu výbuchu nevěnoval nejmenší pozornost a nakonec se na Dornicka upřeně zadíval. "Výbor náš rozhovor nechá odposlouchávat špiónážním paprskem. Je to nezákonné, ale oni to udělají tak jako tak."

Gaal zaskřípal zuby.

"Jenže," pokračoval Avakim a rozvázně se posadil, "ten diktafon na stole - zcela obyčejný a naprosto funkční exemplář - umí ještě něco navíc, a sice zcela vyrušit zmíněný špiónážní paprsek. Na tohle neprijdou hned."

"Pak k vám můžu mluvit otevřeně."

"Ovšem."

"V tom případě požaduji audienci u císaře."

Avakim se chladně usmál, a tak se ukázalo, že na jeho hubeném obličejí pro to přece jen místo je, i když se jeho tvář musela pořádně zkrabatit. "Je vidět, že přicházíte z provincie."

"Pořád ještě jsem říšský občan. Stejně dobrý jako vy nebo kdokoliv ze členů Výboru pro veřejnou bezpečnost."

"Jistě, jistě. Chtěl jsem tím jen říct, že jako člověk z provincie nechápete, jak to na Trantoru chodí. Císař nikoho nepřijímá."

"A ke komu jinému se odvolat proti Výboru? To nezbyvá žádný jiný právní postup?"

"Ne. Prakticky vzato se nelze práva dovolat. Čistě formálně se můžete odvolat k císaři, ten vás ale nepřijme. To víte, nynější císař už není z takového těsta jako císaři z dynastie Entunovců. Bohužel musím konstatovat, že Trantor je v rukou šlechtických rodů, z nichž se skládá Výbor pro veřejnou bezpečnost. Tento mocenský posun ostatně psychohistorie přesně předpověděla."

"Vážně?" divil se Gaal. "Pokud tedy doktor Seldon dokáže předpovědět dějiny Trantoru na pět set let dopředu -"

"On je dokáže předpovědět na patnáct set let dopředu."

"Klidně i na patnáct tisíc let. Proč tedy nedokázal včera předpovědět to, co se stane ráno, a nevaroval mě? Ne, promiňte." Gaal se posadil a vzal si hlavu do upocených dlaní. "Chápejte, jsem rozrušený. Je mi docela jasné, že psychohistorie je statisticky podložená disciplína a nedokáže s větší přesností mapovat osudy jednotlivce."

"Jenže to se mýlíte. Doktor Seldon soudil, že budete ráno zatčen."

"Prosím?"

"Je to smutné, ale je to tak. Výbor se k jeho práci stavěl čím dál tím nepřátelštěji. Nováčci v Seldonově týmu byli úřady čím dál víc šikanováni. Z grafu vyplynulo, že pro naše účely bude nejlepší, když se konflikt vyostří právě teď. Výbor reagoval trochu pomalu, takže vás doktor Seldon včera navštívil, aby je popohnal. Nic jiného v tom nebylo."

Gaal zalapal po dechu. "Nesnáším, když -"

"Prosím. Bylo to nutné. Nebyl jste vybrán z nějakých osobních důvodů. Uvědomte si, že plány doktora Seldona, podložené osmnácti lety matematického bádání, zahrnují všechny statisticky významné eventuality. Tohle je jedna z nich. Byl jsem sem vyslán, jen abych vás ujistil, že se nemusíte bát. Skončí to dobře, pro projekt takřka jistě a pro vás se slušnou pravděpodobností."

"A jaká jsou ta čísla?" naléhal Gaal.

"Pro projekt přes 99,9 procent."

"A pro mě?"

"Bylo mi řečeno, že se vaše naděje pohybuje kolem 77,2 procent."

"Pak mám šanci větší než jedna ku pěti, že skončím ve vězení nebo na popravišti."

"Ta druhá možnost nedělá ani procento."

"No jistě. Propočty týkající se jediného člověka jsou irrelevantní. Pošlete za mnou doktora Seldona."

"To bohužel nemohu. Doktor Seldon byl totiž rovněž zatčen."

Dveře se prudce otevřely a zvedající se Gaal se nestačil ani pořádně rozkřiknout. Dovnitř napochodoval strážný, došel ke stolu, vzal z něj diktafon a po zevrubné prohlídce si ho strčil do kapsy.

"Ten přístroj budu ještě potřebovat," namítl Avakim tiše.

"Rádi vám zapůjčíme jiný - takový, který nevrhá statické pole, pane právní zástupce."

"V tom případě jsem s klientem skončil."

Gaal se za ním díval, jak odchází, a pak se ocitl sám.

Soud (za takový ho Gaal alespoň pokládal, jakkoli z právního hlediska jen přamálo připomínal spletitá procesní řízení, o nichž se doslechl) netrval dlouho. A přece si už třetího dne Gaal stěží dokázal vybavit jeho začátek.

Dornickovi příliš zabrat nedávali, neboť zbraně těžkého kalibru si rezervovali pro samotného doktora Seldona. Navzdory tomu seděl Hari Seldon na lavici obžalovaných zcela nevzrušeně. Pro Gaala představoval jediný pevný bod na celém světě.

Publikum bylo malé a sestávalo výlučně z baronů císařství. Zástupci tisku ani veřejnosti nebyli k soudnímu pojednávání připuštěni a bylo nejisté, zda má nějaký větší počet nezavěšených o tomto procesu vůbec ponětí. Nálada v soudní síni obžalovaným nepřála ani v nejmenším.

Pět členů Výboru pro veřejnou bezpečnost sedělo za vyvýšeným stolem. Na sobě měli šarlatové uniformy zdobené zlatem a na hlavách zářivé, dokonale padnoucí umělohmotné barety, jež byly odznakem jejich soudní funkce. Uprostřed seděl předseda Výboru Linge Chen. Gaal v životě tak vysoce postaveného šlechtice neviděl, a tak na něj stále upíral fascinovaný pohled. Za celé jednání Chen utrousil sotva pár slov. Z jeho chování jasně vyplývalo, že příliš mnoho řečí je pod jeho důstojnost.

Právník Výboru se zadíval do svých poznámek a pak pokračoval ve výslechu Hariho Seldona.

P: Tak se na to podívejme, pane doktore. Kolik lidí je nyní zapojeno do projektu, který vedete?

S: Padesát matematiků.

P: Včetně doktora Gaala Dornicka?

S: Doktor Dornick je jednapadesátý.

P: Aha, takže jednapadesát? Zapátrejte ve své paměti, pane doktore Seldone. Možná je jich dvaapadesát, nebo třiapadesát. Nebo že by jich bylo ještě víc?

S: Doktor Dornick ještě není oficiálně členem projektu. Až bude formálním náležitostí učiněno zadost, bude naším jednapadesátým členem. Jak jsem již uvedl, je nás padesát.

P: A ne třeba bezmála sto tisíc?

S: Matematiků? Ne.

P: Neřekl jsem matematiků. Je jich sto tisíc ve všech možných oborech?

S: Pokud do toho započítáte všechny obory, pak by vaše číslo mohlo odpovídat pravdě.

P: Že by mohlo? Já tvrdím, že skutečně odpovídá. Tvrdím, že se vašeho projektu účastní devadesát osm tisíc pět set sedmdesát dva muži.

S: Pokud se nemýlím, pak jste do toho započítal i ženy a děti.

P: (zvýšeným hlasem) Mluvil jsem o devadesáti osmi tisících pěti stech sedmdesáti dvou jednotlivcích. Není třeba, abychom se tu chytali za slovo.

S: Pak vaše počty souhlasí.

P: (zadívá se do poznámek) Odsuňme tento problém na chvíli stranou a věnujme se jiné záležitosti, kterou jsme zde již jednou načali. Pane doktore Seldone, mohl byste opakovat své výroky ohledně budoucnosti Trantoru?

S: Řekl jsem a opakuji to znovu, že do pěti set let bude Trantor ležet v troskách.

P: A tento výrok nepovažujete za neloajální?

S: Ne, pane. Vědecká pravda se loajálnosti či neloajálnosti zcela vymyká.

P: Jste si jist, že váš výrok odpovídá vědecké pravdě?

S: Jsem.

P: Na čem se vaše přesvědčení zakládá?

S: Na psychohistorické matematice.

P: Můžete dokázat její věrohodnost?

S: Jen jinému matematikovi.

P: (s úsměvem) Prohlašujete tedy, že vaše pravda je natolik ezoterické povahy, že ji obyčejný člověk nemůže uchopit. Připadá mi, že pravda by měla být srozumitelnější, méně záhadná a přístupnější.

S: Některým je přístupná až dost. Zákonitosti přenosu energie, známé též jako termodynamické zákony, jsou známy a platí už od mytických počátků lidstva, a přece by se v této soudní síni našli lidé, kteří by nedokázali navrhnout parní stroj. A to mluvím i o lidech s vysokou inteligencí. Mám své pochybnosti, zda by se mezi vzdělanými členy Výboru...

V tom okamžiku se jeden člen Výboru nahnul k prokurátorovi. Slova nebylo slyšet, ale jeho syčení bylo značně žlučovitě. Prokurátor zčervenál a skočil Seldonovi do řeči.

P: Nepřišli jsme sem poslouchat přednášky, pane doktore Seldone. Předpokládejme, že jste správnost svého tvrzení dokázal. Co když ovšem hypotézy o nadcházející katastrofě šíříte proto, abyste podlomil důvěru v říšskou vládu a využil takového stavu k dosažení vlastních cílů?

S: To není pravda.

P: Když dovolíte, tvrdil jste rovněž, že před takzvaným zpusťšením Trantoru dojde k mnoha nepokojům?

S: To souhlasí.

P: A co když takové nepokoje hodláte vyvolat už jen tím, že je předpovíte? Potom budete mít k ruce stotisícovou armádu...

S: Tak především, ani toto se nezakládá na pravdě. A i kdyby ano, při bližším zkoumání se ukáže, že pouhých

deset tisíc z nich jsou muži vojenského věku, a ani jeden z nich nemá armádní výcvik.

P: Jednáte tu v cizím zájmu?

S: Nejsem v cizím žoldu, pane prokurátore.

P: Jste zcela nezaujatý? Jen sloužíte vědě?

S: Ano.

P: Povězme si tedy jak. Doktore Seldone, lze změnit budoucnost?

S: Zajisté. Například tato soudní síň by mohla za pár hodin vybuchnout, nebo také ne. Kdyby k výbuchu došlo, budoucnost by nepochybně v několika drobných ohledech byla jiná.

P: Vy se vytáčíte, pane doktore. Lze změnit osud lidstva?

S: Ano.

P: Jednoduše?

S: Ne. S velkými obtížemi.

P: Proč?

S: Psychohistorické trendy v planetárním měřítku mají nesmírnou setrvačnost a změnit je může jen, síla s podobnou setrvačností. Buď se musí angažovat stejné množství lidí, anebo je třeba smířit se s ohromnou časovou náročností, pokud se tedy o změnu snaží jen relativně málo lidí. Rozumíte?

P: Myslím, že ano. Trantor nebude zpuštěn, pokud se tomu spousta lidí rozhodne zabránit.

S: Přesně tak.

P: Řekněme sto tisíc lidí?

S: Ne, pane. To by ani zdaleka nestačilo.

P: Vážně?

S: Berte v potaz, že Trantor má čtyřicet miliard obyvatel. Dále vezměte v úvahu, že tento zkázonosný trend není vlastní jen Trantoru, ale celé Říši, a v té žije takřka trilion lidí.

P: Vída. Pak tedy sto tisíc lidí může zvrátit tento trend, pokud o to oni a jejich potomci budou usilovat pět set let.

S: Je mi líto, ale ne. Pět set let je příliš krátká doba.

P: Aha! V takovém případě, pane doktore Seldone, můžeme z vašich výroků vyvodit jen jediný závěr. V rámci svého projektu jste dal dohromady sto tisíc lidí. Ti ani za pět set let nejsou s to změnit dějiny Trantoru. Jinými slovy, nedokážou zabránit zkáze Trantoru, ani kdyby se na hlavu postavili.

S: To máte bohužel pravdu.

P: A na druhou stranu nechystá vašich sto tisíc lidí nic nezákonného.

S: Přesně tak.

P: (pomalu a spokojeně) V tom případě, pane doktore Seldone... A teď pečlivě važte slova, protože po vás budeme chtít uváženou odpověď. K jakému účelu jste shromáždil těch vašich sto tisíc?

Prokurátorův hlas získal na razanci. Zaklapl past, zahnal Seldona do kouta, šikovným manévrováním mu nenechal sebemenší prostor pro odpověď.

V řadách šlechticů se vznášel šum a nakonec přeskočil i mezi členy Výboru. Ve svých šarlatovo-zlatých uniformách se nakláněli jeden k druhému a jen jejich předseda zachovával dekorum.

Hari Seldon zůstal ledově klidný a počkal si, až se všichni vypovídají.

S: Abych minimalizoval následky této pohromy.

P: A co tím přesně máte na mysli?

S: Vysvětlení je jednoduché. Nadcházející zkáza Trantoru není izolovanou událostí, která by se dala oddělit od vývoje lidstva. Bude vyvrcholením spletného dramatu, které začalo před několika staletími a jehož děj každým rokem nabírá na rychlosti. Jde o prohlubující se úpadek a pád galaktické Říše.

Šum v publiku nyní přešel v jednolitý hukot. Prokurátor, kterému teď nikdo nevěnoval pozornost, se na Seldona rozkřikl: "To nám tu do očí tvrdíte, že ..." Ale v tom okamžiku se z publika začal ozývat křik "Velezrada!" a prokurátor zmlkl. Přítomní si to zkrátka přebrali, aniž musel protivníka dál deptat.

Předseda Výboru pomalu zvedl kladívko a nechal ho dopadnout. Zvuk připomínal jemný gong. Když jeho ozvěna dozněla, utichl i rozruch. Prokurátor se zhluboka nadechl.

P: (teatrálně) Uvědomujete si, doktore Seldone, že mluvíte o Říši, která generaci po generaci dokázala po dvanáct tisíc let obstát ve všech zkouškách a za níž stojí láska a naděje jednoho trilionu lidí?

S: Jsem obeznámen jak se současným stavem, tak s minulostí Říše. Nechci nikoho z přítomných urazit, ale nárokuji si v tomto ohledu znalosti, které výrazně převyšují vědomosti kohokoliv v této místnosti.

P: A předpovídáte její zkázu?

S: Tato předpověď se zakládá na matematických výpočtech. Morální soudy přenechávám jiným. Osobně je mi z takových vyhlídek smutno. I kdyby Říše nakrásně byla špatná - a já nic takového netvrdím -, chaos po jejím pádu bude horší. A právě boji proti tomuto chaosu je zasvěcen můj projekt. Pomalý pád Říše je monumentální proces, pánové, a nedá se mu jednoduše čelit. Jeho příčinou je zbytnělá byrokracie, mizející iniciativa, zakonzervovaný kastovní systém, potlačování zvědavosti - a stovky dalších faktorů. Jak jsem už řekl, ten proces se rozběhl před několika staletími a je příliš všeobjímající a drtivý, než aby se dal zastavit.

P: Není snad každému zjevné, že Říše je naopak na vrcholu svých sil?

S: Zdání síly vás obklopuje na každém kroku. Zdálo by se, že císařství vydrží navěky. Jenže prohnílý kmen, pane prokurátore, vypadá pořád stejně mohutně, dokud ho vichřice nepřerazí vpůli. Poryvy této vichřice sviští mezi větvemi Říše již dnes. Zaposloucháte-li se citlivým psychohistorickým uchem, uslyšíte to skřípání.

P: (nejistě) Doktore Seldone, nepřišli jsme sem poslout-

S: (pevným hlasem) Říše zmizí a všechna její dobrodruží s ní. Nashromážděné vědomosti přijdou vniveč a řád, který nastolila, se rozpadne. Mezihvězdné války budou bez konce, meziplanetární obchod upadne, celkový počet obyvatelstva poklesne, planety ztratí kontakt s jádrem galaxie - a tak tomu už zůstane.

P: (příškrčeným hláskem v naprostém tichu) Navždy?

S: Psychohistorie, jež dokáže předpovědět pád, má co říct i k následnému období temna. Jak jsme si dnes vyslechli, pánové, Říše přetrvala dvanáct tisíc let. Temno potrvá ne dvanáct, ale třicet tisíc let. Nakonec povstane Druhá říše, ale ji a naši civilizaci bude dělit tisíc generací plných utrpení. Tomu se musíme postavit.

P: (trochu se vzpomíná) Sám si protiřečíte. Předtím jste prohlašoval, že nemůžete zabránit zkáze Trantoru, a z téhož důvodu pravděpodobně ani pádu - takzvanému pádu Říše.

S: Netvrdím, že pádu můžeme zabránit. Ještě ale není příliš pozdě na to, abychom zkrátili následné bezvládi. Je v našich silách, pánové, omezit vládu chaosu na jediné tisíciletí - pokud ovšem moje skupina bude moci jednat. Ocitli jsme se ve velmi choulostivém historickém okamžiku. Ohromná valící se masa událostí musí být maličko odkloněna - jenom trošku, nemůže to být o moc, ale mohlo by to postačit k vymazání devětatdvaceti tisíc let strádání z dějin lidstva.

P: Jak toho hodláte dosáhnout?

S: Tím, že zachráním vědomosti lidské rasy. Suma poznání přesahuje možnosti jednoho člověka, ba celé tisícovky lidí. Rozpadne-li se naše společenská struktura, věda se roztříští na milion kousků. Jednotlivci budou znát mnoho z těch střípečků vědění, ty ale budou samy o sobě neužitečné, zbytečné. Izolovaná, a tedy bezvýznamná fakta nebudou nikomu předána a ztratí se v propadlišti generací. Ovšem pokud nyní shrneme veškeré poznání do jednoho grandiózního díla, nikdy se neztratí. Další generace na něm budou stavět a nebudou muset tyto vědomosti objevovat nanovo. V jednom miléniu bude odvedena práce za třicet tisíc let.

P: Všechno tohle -

S: Celý můj projekt, mých třicet tisíc mužů s manželkami a dětmi se věnuje přípravě Galaktické encyklopedie. Za svého života ji nedokončí. Já sám zemřu dřív, než se práce pořádně rozběhnou. Ale než Trantor padne, bude hotová a její exempláře zaujmou místo v policích každé větší knihovny v galaxii.

Předsedovo kladívko se zvedlo a dopadlo. Hari Seldon vstal a tiše se posadil vedle Gaala.

"Tak jak se vám líbilo představení?" zeptal se ho s úsměvem.

"Strčil jste je do kapsy," odpověděl Gaal. "Ale co bude teď?"

"Odročí soud a pokusí se se mnou dohodnout soukromě."

"Jak to víte?"

"Abych pravdu řekl, já to nevím. Záleží to na předsedovi Výboru. Studoval jsem ho celá léta, snažil jsem se analyzovat jeho myšlenkové pochody, ale sám víte, jak riskantní je zavádět individuální vrtochy do psychohistorických rovnic. A přece chovám jisté naděje."

7

Přišel k nim Avakim, pokývl Gaalovi a sklonil se k Seldonovi, aby mu něco zašeptal do ucha. Gong ohlásil odročení případu, strážní je od sebe odloučili a Gaala odvedli.

Příštího dne se slyšení neslo v úplně jiném duchu. Hari Seldon s Gaalem Dornickem byli sami před Výborem. Seděli spolu u stolu, který jen tak tak odděloval pět soudců od obou obžalovaných. Nabídl jim dokonce doutníky z plastové skříňky, která hrála duhovými barvami a jejíž povrch vzbuzoval dojem nekonečného proudu vody. Ošálené oči viděly zčeřenou hladinu, ačkoliv je prsty ujišťovaly, že skříňka je na omak tvrdá a suchá.

Seldon si vzal, Gaal odmítl.

"Můj právník není přítomen," postěžoval si Seldon.

Tohle už není přelíčení, pane doktore Seldone," ujistil ho jeden člen Výboru. "Sešli jsme se tu, abychom si promluvili o bezpečí státu."

"Mluvit budu já," ozval se Linge Chen a zbylí členové Výboru se pohodlně uvelebili, připraveni naslouchat. Rozhostilo se náležité ticho, aby snad Chenova slova nezapadla.

Gaal zatajil dech. Štíhlý a přísný Chen vypadal na svůj věk nezvykle staře a byl skutečným císařem galaxie. Dítě, které se honosilo tímto titulem, bylo pouhým symbolem, loutkou v Chenových rukou - a rozhodně ne první.

"Doktore Seldone, vy ohrožujete klid a mír v císařově říši. Za sto let nebude dýchat nikdo z těch bilionů lidí, kteří dnes žijí mezi hvězdami galaxie. Proč se tedy zabývat událostmi, které nastanou za pět století?"

"Já nebudu naživu za pět let," opáčil Seldon, "a přece mě to zajímá přímo nebývale. Řekněme, že jsem idealista. Řekněme, že se identifikuji s tou mystickou generalizací, kterou popisujeme jako 'lidstvo'."

"Já se nehodlám pracně seznamovat s nějakou mystickou naukou. Mohl byste mi laskavě objasnit, proč bych se vás i té nepohodlné a zbytečné pětisetleté budoucnosti, kterou stejně neuvidím, nemohl zbavit jednoduše tak, že vás ještě dnes večer nechám popraviti?"

"Před týdnem," zareagoval Seldon s úsměvem, "byste to mohl udělat a uchovat si přitom pravděpodobnost zhruba jedna ku deseti, že na konci roku budete ještě naživu. Dnes už to není jedna ku deseti, ale ani ne jedna ku tisíci."

Mnozí přítomní překvapeně vydechli a pár si jich nervózně poposedlo. Gaal cítil, jak mu vstávají chloupky na

týle. Chenova víčka o poznání klesla.

"A jakpak to?" chtěl vědět.

"Pád Trantoru," vysvětloval Seldon, "nedokáže zastavit žádné myslitelné úsilí. Na druhou stranu ho lze snadno uspišit. Zvěst o přerušení procesu se mnou se rozšíří po celé galaxii. Zmaření mých plánů na zmírnění neštěstí přesvědčí mnohé, že budoucnost jim neslibuje nic dobrého. Již dnes se závistí vzpomínají na život svých dědečků. Přesvědčí se, že převratů bude přibývat a stagnace obchodu se nadále prohloubí. Galaxii prostoupí přesvědčení, že cenu má jen to, co si člověk pro sebe dokáže momentálně urvat. Ctižádostivci už nebudou vyčkávat a bezohlední se nebudou držet zpátky. A každý jejich čin uspiší zánik civilizace. Nechejte mě popravít a Trantor nepadne za pět set, ale za padesát let - a vy sám do roka a do dne."

Takovými povídkami můžete vystrašit tak malé děti, a krom toho vaše smrt není jediným uspokojivým řešením našeho problému."

Chen zvedl štíhlou ruku ze složky, na níž spočívala, takže se svrchního papíru zlehka dotýkal jen dvěma prsty.

"Řekněte mi," pokračoval dál, "budete se zabývat pouze přípravou té své encyklopedie?"

"Budu."

"A pracovat na ní lze pouze na Trantoru?"

"Mylorde, na Trantoru se nachází Císařská knihovna, o akademickém zázemí Trantorské univerzity ani nemluvě."

"A přece, kdybyste se usídlil někde jinde, řekněme na planetě, kde vás od učeného bádání nebude odvádět rušná metropole se všemi svými lákadly, kde se vaši lidé budou moci zcela zasvětit a oddat své práci - nemohlo by to mít své výhody?"

"Možná malé."

"V tom případě vám byl takový svět vybrán. Budete si moci pracovat po libosti, se svými sto tisíci lidmi kolem sebe. Galaxie bude vědět, že pracujete a bojujete proti velkému Pádu. Dokonce jim bude řečeno, že vy Pádu zabráníte," usmál se. "Já zas tolika věcem nevěřím, a tak celkem lehce pustím z hlavy i vaše prognózy úpadku Říše. Až tedy promluví k lidu, budu zcela přesvědčen, že mluvím pravdu. A vy, pane doktore, nebudete obtěžovat na Trantoru a rušit císařův klid."

Druhou možností je smrt vaše a tolika vašich stoupenců, kolik se mi jen bude zdát nutné. Vaše předchozí výhrůžky neberu vážně. Zdali si zvolíte vyhnanství, nebo smrt, to si rozhodnete do pěti minut od tohoto okamžiku."

Co je to za svět, který jste nám vybrali, mylorde?" zeptal se Seldon.

"Myslím, že se jmenuje Terminus," odtušil Chen. Ležerně, špičkami prstů otočil papíry na stole tak, aby z nich mohl Seldon číst. "Je to neobydlená, ale dost dobře obyvatelná planeta, která může být přizpůsobena potřebám vědců. Nachází se pravda v poněkud odlehlých končinách -"

"Je na kraji galaxie," skočil mu do řeči Seldon.

"Jak jsem řekl, leží v poněkud odlehlých končinách. O to lépe se na ní budete moci soustředit na práci. No tak, už vám zbývají jen dvě minuty."

"Na takový přesun budeme potřebovat nějaký čas. Jedná se tu o dvacet tisíc rodin."

"Dostanete ho."

Seldon se na chvíli zamyslel a vteřinová ručička začala ukrajovat poslední minutu. "Přijímám vyhnanství," rozhodl se Seldon.

Při těch slovech Gaalovi málem vynechalo srdce. Z větší části měl nesmírnou radost - a kdo by ji neměl, když unikne smrti. Ale i přes tuto ohromnou úlevu ho trochu mrzelo, že byl Seldon poražen.

8

V taxíku, který svištěl stovkami kilometrů červích tunelů k univerzitě, seděli dlouho mlčky. Pak se Gaal najednou ošil a zeptal se: "Byl jste k předsedovi Výboru upřímný? Skutečně by vaše poprava uspišila pád císařství?"

"O výsledcích psychohistorického bádání nikdy nelžu. Ani by mi to v tomto případě nebylo nic platné. Chen věděl, že mluvím pravdu. Je velmi chytrý politik a politici už z podstaty své práce musí mít instinktivní cit pro psychohistorická fakta."

"A musel jste tedy přijmout vyhnanství?" nadhodil Gaal, ale Seldon neodpověděl.

Když dorazili do univerzitního areálu, Gaalovy svaly se zachovaly po svém, či přesněji řečeno, vypověděly mu službu. Z taxíku ho museli skoro vynést.

Celá univerzita byla zalita oslnivým světlem. Gaal skoro zapomněl, že něco jako slunce vůbec existuje. Ne že by univerzita stála pod otevřeným nebem - nad jejími budovami se klenula monstrózní kupole ze speciálního skla. Bylo polarizované, takže se Gaal mohl zadívat přímo do žhnoucího slunce nad sebou. A přece bylo jeho světlo neztlumené a odráželo se od kovových budov, kam jen oko dohlédlo.

Sama univerzita se na rozdíl od ostatních trantorských staveb nevyznačovala tvrdou ocelově šedou barvou. Byla spíš do stříbrna a její kovový lesk měl takřka slonovinový nádech.

"Vypadá to, že k nám zavítali vojáci," poznamenal Seldon.

"Cože?" Gaal stočil zrak k prozaické zemi a zjistil, že u nich stojí hlídka.

Zastavili se a z blízkých dveří se před nimi jako duch vynořil kapitán.

"Doktor Seldon?" zeptal se uhlazeně.

"Ano."

"Čekali jsme na vás. Vy a vaši lidé od této chvíle spadáte pod stanné právo. Jsem zplnomocněn vám vyřídit,

že na přípravu k odchodu na Terminus máte šest měsíců."

"Šest měsíců!" vykřikl Gaal nevěřicně, ale to už mu Seldon jemně sevřel rameno.

"Takové jsem dostal rozkazy," pokrčil kapitán rameny.

Jakmile odešel, Gaal se otočil k Seldonovi. "Prosím vás, co se za šest měsíců dá stihnout? Tohle není nic jiného než pomalá vražda."

"Tiše, tiše. Nejdřív dojdeme do mé pracovny."

Nebyla to moc velká pracovna, ale byla zabezpečena proti odposlechu, a to takřka neodhalitelným způsobem. Ze špionážních paprsků, které na ni byly zaměřeny, se neozývalo ticho ani mnohem podezřelější praskání statické elektřiny. Místo toho byly pracovníkům bezpečnostní služby naservírovány konverzace náhodně sestavené z ohromné zásoby nevinných frází, pronášených různým tónem a různými hlasy.

"Tak tedy," prohlásil Seldon sebejistě, "šest měsíců nám bude stačit."

"Nedokážu si představit jak."

Protože, chlapče můj, v našich plánech jsou kroky ostatních stran přizpůsobeny našim potřebám. Cožpak jsem vám již neřekl, že Chenovy myšlenkové pochody byly předmětem toho nejdůkladnějšího zkoumání, jehož se kterémukoli člověku kdy dostalo? Nedopustili jsme, aby proces začal dřív, než čas i okolnosti přály vyústění odpovídajícímu našim cílům."

"Ale mohl jste zařídít -"

"- abych byl poslán do vyhnanství na Trantor? Proč ne?" Prstem nahnatal jistě místo na stole a ve zdi za ním se odsunula nevelká část stěny. Mohl to udělat jen on, protože snímač ve stole aktivovaly pouze jeho otisky prstů. "Uvnitř uvidíte několik mikrofilmů," instruoval ho Seldon. "Vytáhněte ten označený písmenem T."

Gaal poslechl a počkal si, než Seldon založí mikrofilm do projektoru a podá mu dva okuláry. Gaal si je nasadil a sledoval film, který se mu odvíjel před očima.

"Pak ovšem..."

"Co vás překvapuje?" zeptal se Seldon.

"Vy už se dva roky připravujete na odlet?"

"Dva a půl roku. Přirozeně, nemohli jsme si být jisti, že si Chen vybere právě Terminus, ale doufali jsme, že by to tak mohlo dopadnout, a jednali jsme se na základě tohoto předpokladu..."

"Ale proč, pane doktore? Proč vlastně jste si zařídil vyhnanství? Nedala by se situace mnohem lépe ovlivňovat odsud z Trantoru?"

"Nuže, má to své důvody. Při práci na Terminu se budeme těšit říšské podpoře a nebudeme vzbuzovat obavy, že bychom mohli ohrozit bezpečnost Říše."

"Jenže vy jste tyto obavy vyvolal jen proto, abyste si vynutil vyhnanství. Pořád tomu nerozumím."

"Dvacet tisíc rodin by možná z vlastní vůle neodletělo někam na druhý konec galaxie."

"Ale proč by tam měly být nahnány?" Gaal se na chvíli odmlčel. "To nesmím vědět?"

"Ještě ne," odtušil Seldon. "Prozatím postačí, když budete vědět, že na Terminu bude založeno útočiště pro vědce. A další bude založeno na opačném konci galaxie, řekněme..." usmál se Seldon, "na Hvězdném konci. A co se ostatního týče, já už brzy zemřu a vy toho uvidíte víc než já - ne, ne. Ušetřete mne svého zděšení a nenamlouvejte mi, že se můj zdravotní stav zlepší. Podle mých lékařů nebudu žít déle než rok, dva. Na druhou stranu jsem uskutečnil, co jsem si v životě předsevzal - a dokážete si snad představit lepší okolnosti provázející vaši smrt?"

"A až zemřete, pane?"

"Pak přijdou moji nástupci - možná dokonce i vy. A tito nástupci budou s to můj plán doladit a ve správný čas a za správných okolností vyvolat vzpouru na Anakreonu. Potom se už události budou moci ubírat po svém, aniž bychom jim museli věnovat pozornost."

"Nechápu."

"Jednou to pochopíte." Na Seldonově vráscité tváři se rozhostil klid i únava, obojí zároveň. "Většina jich odletí na Terminus, ale někteří zůstanou. Zařídít to půjde lehce. Ale co se mne týče," uzavřel šeptem, takže ho Gaal sotva slyšel, "já jsem hotov."

Část druhá

Encyklopedisté

1

TERMINUS - Vzhledem k roli, již měl sehrát v dějinách galaxie, byla jeho poloha přinejmenším zvláštní, a přece - jak mnoho autorů do omrzení opakuje - osudově daná. Tato planeta na samém okraji galaktické spirály, která samojediná krouží kolem izolovaného slunce, chudá na přírodní zdroje a zanedbatelné ekonomické hodnoty, nebyla obydlena ani po pěti stech letech po jejím objevení - dokud na ní nepřistáli encyklopedisté...

Terminus byl předurčen k tomu, aby s nástupem nové generace přestal být pouhým přívěskem psychohistoriků na Trantor. Poté, co se Anakreon vzbouřil a k moci se dostal Salvor Hardin, první ze skvělé řady...

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE

Lewis Pirenne cosi pilně spisoval u svého stolu v dobře osvětleném koutu místnosti. Práci bylo třeba

koordinovat. Úsilí muselo být organizováno. Nitky se musely proplést v ornamenty.

Uplynulo padesát let - padesát let, během nichž bylo třeba založit Encyklopedickou nadaci číslo jedna a seříditi ji v hladce pracující stroj. Padesát let na sběr hrubého materiálu. Padesát let příprav.

To všechno bylo již za nimi. Za pět let spatří světlo světa první díl toho nejmonumentálnějšího díla, do jakého se kdy galaxie pustila. A pak v desetiletých intervalech - s pravidelností hodinového stroje - bude vycházet díl za dílem. A s nimi dodatky, zvláštní články o aktuálních záležitostech, dokud...

Pirenne sebou trhl, neboť bzučák na stole se začal vzpurně, byť tlumeně dožadovat jeho pozornosti. Na tu schůzku málem zapomněl. Stisknutím tlačítka otevřel dveře a koutkem roztřákaného oka zahlédl, jak dovnitř vchází podsaditá postava Salvora Hardina. Pirenne nezvedl oči od stolu.

Hardin se musel usmát. Sice spěchal, ale už věděl svoje a neurážel se při další ukázce toho, jak přezírávě se Pirenne staví ke komukoliv či čemukoliv, co ho vyrušuje od práce. Uvelebil se v křesle na opačném konci stolu a čekal.

Pirennovo pero se hnalo po stránce jako o závod a slaboulinec při tom skřípalo. Jinak se v pokoji nic nepohnulo, neozval se ani jiný zvuk. A pak vytáhl Hardin z kapsičky na vestě dvoukreditovou minci. Vyhodil ji do vzduchu, a jak se otáčela, její povrch z nerezové oceli jiskřil odraženým světlem. Hardin ji chytil, znovu vyhodil a ospale pozoroval její mihotání. Na planetě, kam se musely veškeré kovy dovážet, byla nerezová ocel výborným platidlem.

Pirenne na něj vrhl pohled a zamrkal. "Nechte toho!" nařídil mu nevrle.

"Cože?"

"Toho příšerného pohazování. Přestaňte s tím."

"Aha." Hardin kovový kotouček schoval do kapsy. "Řekněte mi, až budete hotov, ano? Slíbil jsem, že se vrátím na zasedání městské rady, než se začne hlasovat o projektu nového vodovodu."

Pirenne vzdychl a posunul se i se židlí kousek od stolu. "Už jsem skončil. Jen doufám, že mě nebudete zatěžovat městskými záležitostmi. O ty se, prosím, postarejte sám. Encyklopedie mi zabírá veškerý čas."

"Slyšel jste poslední zprávy?" otázal se Hardin nevzrušeně.

"Jaké zprávy?"

"Zprávy, které ultravlnný přijímač města Terminus zachytil před dvěma hodinami. Královský guvernér Anakreonské prefektury se prohlásil za krále."

"Že by? No a co?"

"To znamená," pokračoval Hardin, "že jsme odříznuti od vnitřních oblastí Říše. A přestože jsme to očekávali, značně to zkomplikovalo naši už beztak nelehkou situaci. Anakreon blokuje naši poslední obchodní trasu na Santanni a na Trantor a na samotnou Vegu! Odkud teď máme dovážet kov? Celých šest měsíců se nám nepodařilo obstarat jedinou zásilku oceli či hliníku, a teď už bez laskavého svolení anakreonského krále nedostaneme žádnou!"

Pirenne netrpělivě zamlaskal. "No tak to přes něj nějak protlačte."

"Ale smíme vůbec? Poslouchejte, Pirenne, podle ustanovující charty Nadace dostala Poručenská rada encyklopedického výboru plné administrativní moci. Já jakožto starosta města Terminu mám dost velké pravomoci, abych se mohl vysmrkat a možná ještě abych si přiknul, když mi ovšem k tomuto úkonu podepíšete písemné povolení. Je to tedy na vás a na Radě. Žádám vás jménem města, jehož prosperita závisí na nepřerušném obchodu s galaxií, abyste svolal zvláštní zasedání..."

"Dost! Táborové řečnění si schovejte pro jiné příležitosti. Podívejte se, Hardine, Poručenská rada nezakázala založení obecní správy na Terminu. Něco takového považujeme za nutné, protože od založení Nadace před padesáti lety došlo k nárůstu obyvatelstva a protože čím dál větší počet lidí se zabývá činností, která nemá s encyklopedií nic společného. To ale neznamená, že by jediným a výlučným posláním Nadace nebylo vydat definitivní encyklopedii obsahující veškeré poznání lidského rodu. Jsme vědecká instituce financovaná ze státního rozpočtu. Nemůžeme - nesmíme - nebudeme zasahovat do místní politiky."

"Říkáte místní politiky?! U císařova levého palce, Pirenne, vždyť tohle je věc života a smrti! Terminus nemá nerostné bohatství, o něž by se mohla opřít průmyslová civilizace. Schází jí mu kovy. Dobře to víte. V horách na povrchu není ani stopa po železu, mědi či hliníku, a ani s dalšími surovinami to není žádná sláva. Jak asi podle vás dopadne encyklopedie, jestli si na nás tenhle anakreonský králíček došlápně?"

"Na nás? Zapomínáte snad, že jsme osobně podrženi císaři? Nejsme součástí Anakreonské ani jiné prefektury. Vtlučte si to do hlavy! Patříme k císařovu osobnímu panství a nikdo nám nesmí ani zkřivit vlas. Říše si svoje dokáže ohlídat."

"A proč tedy nezasáhla proti královskému guvernérovi Anakreonu, když se chystal vymanit z její nadvlády? A kdyby jenom Anakreonu. Přinejmenším dvacet prefektur na samém okraji galaxie vzalo správu věcí veřejných do svých rukou. Říkám vám, že já osobně bych si nebyl Říši a její schopností ochránit nás jistý."

"Nesmysl! Královští guvernéři, králové - v čem je rozdíl? V Říši se odjakživa trochu politikařilo a různí lidé tahali různými směry. Není to poprvé, co se nějaký guvernér vzbouřil, a sami panovníci už byli předtím svrženi či zavražděni. Ale co to má společného s Říší samotnou? Zapomeňte na to, Hardine. Do toho nám nic není. My jsme v první i poslední řadě vědci. Naším prvořadým zájmem je encyklopedie. A - málem bych zapomněl. Hardine!"

"Ano?"

"Srovnejte ty svoje noviny do latě!" dožadoval se Pirenne ostře.

"Myslíte Zpravodaj města Terminu? Ten není můj, má soukromého vlastníka. Copak vyvádí?"

"Už celé týdny doporučuje, aby se padesáté výročí založení Nadace stalo příležitostí pro mimořádný státní svátek a zcela nepatřičné oslavy."

"A proč ne? Za tři měsíce otevřou radiové hodiny První trezor. Tomu říkám velká událost, vy ne?"

"Ne pro nějaké přihlouplou slavnostní podívanou, Hardine. První trezor a jeho otevření se týká pouze

Poručenské rady. Všechny důležité informace se lidé dozvědí. Dál se o tom nehodlám bavit, tak to, prosím, Zpravodaji vysvětlete."

"Je mi líto, Pirenne, ale charta našeho města zaručuje mimo jiné i takovou maličkost, jakou je svoboda projevu."

"To je možná pravda, ale Poručenská rada nic takového respektovat nemusí. Jsem zástupcem císaře na Terminu, Hardine, a v tomto ohledu mám plnou moc."

Hardin v duchu napočítal do deseti a pak pochmurným hlasem prohlásil: "V souvislosti s vaším postavením císařova zástupce mám pro vás ještě jednu novinku."

"Týká se Anakreonu?" Pirenne stiskl rty. Už ho to otravovalo.

"Ano. Z Anakreonu k nám do dvou týdnů přiletí zplnomocněný vyslanec."

"Zplnomocněný vyslanec? A sem? Z Anakreonu?" Pirenne si to chvilku přebíral. "Kvůli čemu?"

Hardin vstal a přistrčil svou židli ke stolu. "Hádejte - můžete jednou."

A pak dost nezdvořile odešel.

2

Anselma haut Rodrika (ono "haut" vypovídalo o jeho modré krvi), podprefekta pluemského a zvláštního vyslance Jeho Výsosti krále anakreonského - plus nositele šesti dalších titulů - přivítal na letišti Salvor Hardin s veškerou rituální pompou patřící k státní návštěvě.

S upjatým úsměvem a hlubokou úklonou vytáhl podprefekt z pozdru blaster a pažbou napřed ho podal Hardinovi. Ten mu na oplátku předal blaster, jež si pro tyto účely speciálně zapůjčil. Když si po tomto důkazu přátelství a dobré vůle Hardin povšiml takřka nepostřehnutelné boule u haut Rodrikova ramene, prozíravě se zdržel komentáře.

Poté v neodmyslitelném doprovodu nižších funkcionářů, kteří se kolem nich rojili zepředu, zezadu, zleva i zprava, došli k pozemnímu vozidlu a jím pomalu a slavnostně pokračovali na Encyklopedické náměstí, při kteréžto cestě jim provolávaly slávu náležitě nadšené davy.

Podprefekt Anselm přijímal jásání se shovívavou lhostejností válečníka a šlechtice.

"A nic víc než tohle město tu na planetě nemáte?" zeptal se Hardina.

Hardin zvedl hlas, aby ho bylo v tom hluku slyšet. "Jsme mladý svět, Vaše Excellence. V našich krátkých dějinách tuto chudou planetu navštívilo jen pár vyšších šlechticů. Proto také to nadšení."

Bylo jasné, že tento exemplář vyšší šlechty nerozumí ironii.

"Kolonie jen padesát let stará. Hm-m-m," odušil zamyšleně. "Máte tu spoustu neobdělané půdy. Nikdy vás nenapadlo, že byste ji rozdělili na velkostatky?"

"Nic nás k tomu nenutí. Jsme výjimečně centralizovaná planeta - to si ostatně vynutila příprava encyklopedie. Možná jednoho dne, kdy podstatně vzroste počet obyvatelstva..."

"Zvláštní svět! To tu nemáte rolnictvo?"

Hardina napadlo, že člověk nemusí být nijak zvlášť bystrý, aby poznal, že Jeho Excellence se z něj dosti neohrabaně snaží vytáhnout nějaké informace. "Ne - a ani šlechtu," odpověděl Hardin nenuceně.

Haut Rodric zvedl obočí. "A co váš vůdce - ten člověk, se kterým se mám setkat?"

"Myslíte doktora Pirennu? Ano! Je předsedou Poručenské rady - a osobním zástupcem císaře."

"Doktor? Žádný jiný titul? Nějaký učenec? A ten je nadřazen civilním úřadům?"

"Jistě," odvětil Hardin vlídně. "Všichni jsme více či méně učenici. Koneckonců, tohle není normální planeta, ale vědecká nadace podřízená císaři osobně."

Sotva patrný důraz na poslední větu podprefekta očividně vyvedl z míry. Po zbytek rozvláčné cesty na Encyklopedické náměstí setrval v hlubokomyslném zadumání.

Přestože se Hardin potom celé odpoledne a večer upřímně nudil, mohl se alespoň utěšovat tím, že navzdory halasnému ujišťování o vzájemném přátelství a úctě si Pirenne s haut Rodrikem nepadl do oka ani dost málo.

Pirennově přednášce při prohlídce Encyklopedického paláce naslouchal haut Rodric se skelným pohledem a na jeho svižný výklad u každé ohromné filmotéky a početných promítáren reagoval jen zdvořilým a prázdným úsměvem.

Až když prošli mnoha a mnoha poschodími a zhlédli i ediční oddělení, redakci, technickou redakci a DTP studio, jakož i filmové oddělení, odhodlal se k prvnímu hodnotícímu soudu.

"Tohle všechno je velmi zajímavé," odušil, "ale připadá mi to jako divné zaměstnání pro dospělé muže. K čemu je to dobré?"

Jak si Hardin povšiml, na tuto otázku nenašel Pirenne odpověď, ač výraz na jeho tváři mluvil sám za sebe.

Večere pak kopírovala průběh odpoledne, byť v opačném gardu, neboť haut Rodric si zcela monopolizoval rozhovor a s neuvěřitelným nadšením a do posledního technického detailu popisoval své hrdinské činy v čele jednoho praporu za poslední války mezi Anakreonom a nedávno vyhlášeným Smyrenským královstvím.

Podprefektovi podrobné líčení vydrželo po celou večeři a nižší funkcionáři jeden po druhém odpadli a vytratili se. Poslední triumfální popis roztrhaných bitevních lodí je čekal až na balkoně, kam si Anselm spolu s Pirenem a Hardinem zašli vychutnat vlahý vzduch letního večera.

"A teď," prohlásil Anselm bodře, "k vážným záležitostem."

"Beze všeho," zamumlal Hardin, zapálil si dlouhý doutník z veganského tabáku - už mi jich moc nezbyvá, uvědomil si - a zhoupl se na židli dozadu.

Vysoko na obloze se od obzoru k obzoru líně táhla celá galaxie a svým tvarem připomínala rozmlženou čočku. Těch pár bezvýznamných hvězd na zdejší okraji vesmíru vypadalo v porovnání s ní jako nicotné bludičky.

"Všechno to oficiální projednávání," začal podprefekt, "myslím tím podepisování papírů a další nudné formální stránky věci, se přirozeně odehrají před... Jak že to vlastně říkáte té radě?"

"Poručenská rada," opáčil Pirenne chladně.

Divné jméno! Tak jako tak, to nás čeká zítra. Ale dneska bychom si to jako chlapi mohli vyříkat a ujasnit si stanoviska. Co vy na to?"

"A tím myslíte..." popíchl ho Hardin.

"Přesně tohle. Na periferii se poněkud změnila situace a vyvstala potřeba ujasnit si postavení vaší planety. Bylo by skutečně příhodné, kdybychom v tomto ohledu dospěli ke shodě. Mimochodem, pane starosto, nemáte jeden doutník nazbyt?"

Hardin se ošil a pak ho neochotně vytáhl.

Anselm haut Rodric ho očichal a pak zamlaskal nadšením. "Veganský tabák! Jak jste k němu přišel?"

V poslední zásilce jsme dostali pár krabic, ale už nám dochází. Jen vesmír ví, kdy uvidíme další - a jestli vůbec."

Pirenne se zamračil. Sám nekouřil a i dým se mu hnusil. "Mám tomu tedy, Vaše Excellence, rozumět tak, že vašim úkolem je pouze vyjasnit si zde situaci?"

Haut Rodric přikývl v kouři z několika prvních dychtivých potáhnutí.

"V takovém případě tu budete brzy hotov. Na postavení Encyklopedické nadace číslo jedna se nic nezměnilo."

"Á! A jak si tedy odjakživa stojíte?"

"Jednoduše - Nadace je státní příspěvková vědecká instituce podléhající přímo Jeho vznešenému Veličenstvu císaři."

Na podprefekta to velký dojem neudělalo. Vyfoukl pár kroužků. "To je hezká teorie, pane doktore Pirenne. Hádám, že máte i charty s říšskou pečeti - ale jaké je vaše nynější postavení? Jak si na tom stojíte se Smyrnem? Víte, od smyrenského hlavního města nejste ani padesát parseků daleko. A co Konom a Daribow?"

"Nemáme co do činění s žádnou prefekturou. Jako planeta přímo podřízená císaři..."

"Nejsou to prefektury," připomněl mu haut Rodric. "Teď jsou to království."

"Tak tedy království. Nemáme s nimi co do činění. Jako vědecká instituce..."

"Jděte už s tou vědou jednou do prdele!" vzkypěl jeho diplomatický protějšek, a ta řízná vojácká kletba zelektrizovala atmosféru. "Co to má sakra společného s tím, že Smyrno by mohlo Terminus co nevidět obsadit?"

"A co císař? Ten by seděl s rukama založenýma v klíně?"

Haut Rodric se uklidnil a řekl: "To je tak, doktore Pirenne - vy respektujete nedotknutelnost císařova majetku, stejně tak Anakreon, ale Smyrno by už nemuselo. Nezapomeňte, že jsme s císařem nedávno podepsali smlouvu, která té vaší radě předloží její kopii - která nám jakožto zástupcům císařovým ukládá dbát o zachování pořádku na hranicích staré Anakreonské prefektury. Naše povinnosti jsou tímto tedy jasně vymezeny, není-liž pravda?"

"Zajisté. Ale Terminus není součástí Anakreonské prefektury."

"Ale Smyrno..."

"Stejně jako není pod jurisdikcí Smyrenské prefektury. Nespadáme pod žádnou prefekturu."

"A ví o tom Smyrno?"

"Mě nezajímá, jestli o tom ví."

"Ale nás ano. Právě jsme s ním uzavřeli mír, a to má stále v rukou dva hvězdné systémy, které patří nám. Terminus zaujímá mezi oběma národy strategickou polohu výjimečné důležitosti."

Hardina to unavovalo. "Co navrhuje, Vaše Excellence?"

Vypadalo to, že podprefekt milerád přejde od slovního šermu k přímočařejšímu vyjadřování. "Pokud se tedy Terminus nedokáže ubránit, je nad slunce jasně, že Anakreon mu musí přispěchat na pomoc. Víte, že nemáme v úmyslu zasahovat do vašich vnitřních záležitostí..."

"Ehm, ehm," odkašlal si Hardin suše.

"...ale máme za to, že by všem zúčastněným stranám přineslo největší prospěch, kdyby Anakreon na této planetě zřídil vojenskou základnu."

"A kromě té základny v neobydlené pustině nechcete už nic? Je to skutečně všechno?"

"Nu, pak tu je otázka příspěvku na udržování obranných sil."

Hardinova židle dopadla na všechny čtyři a lokty se mu zaryly do kolenou. "Teď už se pomalu dostáváme k jádru pudla. Tak si to přeložme - Terminus se stane protektorem a bude odvádět tribut."

"Žádný tribut, ale daně. My vás chráníme. A vy za to platíte."

Pirenne s nečekanou zuřivostí praštil pěstí do židle. "Nechte mě mluvit, Hardine. Vaše Excellence, mně může být Anakreon, Smyrno, celá ta vaše provinciální politika a všechny malicherné válčičky ukradené. Říkám vám, že jsme státní příspěvkovou institucí osvobozenou od daní."

"Státní příspěvková instituce? Ale my jsme ten stát a přispívat vám nebudeme."

Pirenne se rozezleně zvedl. "Vaše Excellence, jsem přímým zástupcem..."

"...Jeho vznešeného Veličenstva císaře," dokončil za něj Anselm haut Rodric kysele. "A já jsem přímým zástupcem anakreonského krále. Anakreon je mnohem blíže, doktore Pirenne."

"Pojďme zpátky k věci," naléhal Hardin. "Jak byste tyto takzvané daně vybíral, Vaše Excellence? Vybírali byste je v naturáliích - pšenici, bramborách, zelenině či dobytku?"

Podprefekt na něj vytřeštil oči. "Proboha! Co bychom si s tím počali? Sami máme pořádné přebytky. Přirozeně ve zlatě. Čistě mimochodem, velké množství chromu či vanadu by se nám hodilo ještě víc."

Hardin se rozesmál. "Velké množství! Vždyť my tu ve větším množství nemáme ani železo. Zlato! Nate, podívejte se na naši měnu," vyběhl velvyslanec a hodil mu minci.

Haut Rodric po ní chňapl a vytřeštil oči. "Co to má být? Ocel?"

"Přesně tak."

"Nechápu."

"Na Terminu nejsou prakticky žádná naleziště kovů. Všechny musíme dovážet. Tudiž nemáme zlato ani čím platit, pokud nechcete pár tisíc bušlů brambor."

"A co průmyslové výrobky?"

"Bez kovu? Z čeho asi vyrábíme stroje?"

Na chvíli se rozhostilo mlčení a pak to Pirenne zkusil znovu. "Celá tahle diskuse je naprosto bezpředmětná. Terminus není planeta, ale vědecká nadace připravující velkou encyklopedii. U velkého vesmíru, to nemáte žádnou úctu k vědě, pane?"

"Encyklopedie nevyhrávají války." Haut Rodrikovo obočí se sraštilo. "Tedy naprosto neproduktivní svět - prakticky neobydlený. Inu, mohli byste zaplatit půdou."

"Co tím myslíte?" zeptal se Pirenne.

"Tenhle svět je takřka prázdný a volná půda pravděpodobně úrodná. Mnoho anakreonských šlechticů by nepohrdlo rozšířením svých panství."

"Přece nemůžete vážně navrhnout takovou..."

"Není třeba se děsit, doktore Pirenne. Půdy je tu dost pro nás pro všechny. Když dojde na věc, jako že na ni dojde, a vy budete spolupracovat, mohli bychom to pravděpodobně zařídít tak, aby si všichni přišli na své. Tituly mohou být propůjčeny, stejně jako pozemky. Myslím, že mi rozumíte."

"Díky!" odfrkl si Pirenne.

A pak Hardin položil Anselmovi bezelstnou otázku: "Mohl by Anakreon zásobovat naše atomové elektrárny plutoniem? Máme už zásoby jen na pár let."

Pirenne zalpal po dechu a na několik minut se rozhostilo mrtvé ticho. Když Haut Rodric znovu promluvil, bylo to úplně jiným tónem než doposud.

"Vy máte atomovou energii?"

"Jistěže. Co je na tom zvláštního? Atomová energie je přece nějakých padesát tisíc let stará. Proč bychom ji neměli mít? Jen je teď těžší získat plutonium."

"Ano... jistě." Velvyslanec se odmlčel a pak rozpačitě dodal: "Nuže, pánové, o tom si ještě promluvíme zítra. Buďte teď tak laskavi a omluvte mě -"

Pirenne se za ním zadíval a skrz zuby ucedil: "Ten nesnesitelný zabeďněný osel! Ten -"

"Ale ne," přerušil ho Hardin. "Tohle z něj udělalo jeho prostředí. Jestli něčemu rozumí, pak jen tomu, že on má bouchačku a my ne."

"A co jste, u velkého vesmíru, myslel těmi řečičkami o vojenských základnách a tributu?" obořil se na něj Pirenne podrážděně. "Zbláznil jste se?"

"Ne. Jenom jsem mu to naložil na talíř a nechám ho, ať se sám spálí. Jistě jste si povšiml, že nám nechtěl vyklopit skutečný záměr Anakreonu - rozparcelovat Terminus na šlechtické velkostatky. Něco takového přirozeně nehodlám dopustit."

"Tak vy to nehodláte dopustit. Vy ne. A co jste vy vlastně zač? A jestli mohu být tak smělý, na co jste asi myslel, když jste si pustil hubu na špacír o naší jaderné elektrárně? Vždyť přesně to z nás dělá lákovou vojenskou kořist."

"Jistě," zazubil se Hardin. "Kořist, od které je radno držet se dál. Netluče vás do očí, proč jsem tohle téma nakousl? Mimochodem, pomohlo mi potvrdit si jedno velmi silné podezření."

"A to jaké?"

"Že hospodářství Anakreonu již není založeno na atomové energii. Kdyby bylo, našeho přítele by jistě napadlo, že plutonium se v jaderných elektrárnách používalo naposled někdy v šerém dávnověku. A vyplývá z toho i to, že jadernou technologii nemá ani zbytek periferie. Přinejmenším Smyrno ne, jinak by Anakreon nevyhrál valnou většinu bitev v poslední válce. Zajímavé, co říkáte?"

"Pcha!" Pirenne odešel celý navztekaný a Hardin se pousmál.

Odhodil doutník a zadíval se na galaxii rozprostírající se mu očima. "Podívejme, tak oni už se vrátili k uhlí a ropě," zamumlal a ostatní myšlenky si nechal pro sebe.

3

Když se Hardin neměl k vlastnictví Zpravodaje, byla to možná po formální stránce pravda, ale tím to také končilo. Hardin byl vůdčím duchem kampaně za zřízení autonomní městské samosprávy, byl zvolen jejím prvním starostou, a tak nikoho nepřekvapovalo, že ačkoliv na jeho jméno nebyla psaná ani jedna akcie listu, zprostředkovaně jich vlastnil šedesát procent.

Cestičky už se našly, i když byly občas dost krivolaké.

A když tedy Hardin začal na Pirenna tlačit, aby zástupcům města zpřístupnil jednání Poručenské rady, nebylo tak úplně náhodou, že Zpravodaj zahájil podobné křížové tažení. A tak došlo i na první masovou demonstraci v

dějích Nadace, v níž se lid dožadoval zastoupení města v "národní" vládě.

Pirenne se nakonec s nechutí podvolil.

Hardin právě seděl u konce stolu a marně spekoval, proč přírodovědcům administrativu vůbec, ale vůbec nejde. Možná to je jen tím, že si přespřili zvykli na neměnná fakta, a naopak nikdy neuvyikli proměnlivému lidskému faktoru.

V každém případě teď měl Tomaze Sutta a Jorda Faru po levici, Lundina Crasta a Yate Fulhama po pravici a sám Pirenne shromáždění předsedal. Hardin přirozeně znal všechny přítomné, ale tentokrát jako by se všichni snažili být ještě o něco nabubřejší než obvykle.

Úvodní formality Hardin napůl prospal a probral se, až když si Pirenne dopřál doušek vody ze sklenice před sebou, což neklamně svědčilo o brzkém začátku projevu.

"S velkým uspokojením mohu radu informovat o tom, co jsem se dozvěděl od našeho posledního zasedání - a sice že do dvou týdnů přiletí na Terminus říšský kancléř lord Dorwin. Můžeme, myslím, předpokládat, že jakmile se císař dozví o naší situaci, vztahy s Anakreonem budou urovnány k naší naprosté spokojenosti."

Usmál se a obrátil se přes celý stůl k Hardinovi. "Oznámení v tom smyslu bylo již předáno redakci Zpravodaje."

Hardin se ušklíbl pod vousy. Bylo nad slunce jasné, že se do této svatyně dostal jenom proto, aby se před ním Pirenne mohl touto informací náležitě pochlubit.

"Co přesně si od lorda Dorwina kromě vágních ujištění slibujete?" zeptal se klidně.

Na otázku mu odpověděl Tomaz Sutt. Když tohohle člověka popadla povznesená nálada, vyznačoval se neblahou tendencí oslovovat lidi ve třetí osobě.

"Je zcela evidentní," odušil, "že starosta Hardin je rozený cynik. Stěží mu přece mohlo uniknout, že císař by jistě nedovolil, aby byl zkrácen na svých právech."

"Proč? A co by udělal, kdyby k tomu došlo?"

Mezi radními to otráveně zahučelo. "Nedostal jste slovo," pokáral Hardina Pirenne a pak dodal: "A navíc jste se dopustil takřka velezrádného výroku."

"Mám toto považovat za odpověď?"

"Ano! A pokud již nemáte co říci..."

"Nedělejte ukvapené závěry. Chtěl bych vám položit otázku. Podnikli jste jakékoli konkrétní kroky směřující k odvrácení anakreonské hrozby krom tohoto diplomatického manévru, který může a nemusí vyjít?"

Yate Fulham si prstem přešel zářivě zrzavý knírek. "Vy v Anakreonu stále spatřujete hrozbu?"

"A vy ne?"

"Takřka žádnou," opáčil shovívavě. "Císař..."

"U velkého vesmíru!" rozčilil se Hardin. "Co má tohle znamenat? Každou chvíli se tu zaklínáte nějakým císařem a Říší. Císař žije padesát tisíc parseků od nás a mám takové obavy, že mu na nás příliš nesejde. A co tedy budeme dělat, jestli se na nás vykašle? Říšská flotila kotví v téhle oblasti padla do rukou čtyř království a Anakreon se zmocnil pěkných pár lodí. Poslouchejte, my musíme bojovat děly, ne slovy."

A teď dávejte pozor. Prozatím jsme se těšili dvěma měsícům oddechového času, protože jsme Anakreon dokázali přesvědčit, že disponujeme jadernými zbraněmi. Všichni víme, že jde o malou zbožnou lež. Máme jadernou technologii, ale jen pro civilní účely, a ani to není co do kvantity žádná sláva. Oni na to brzy přijdou, a jestli si myslíte, že ze sebe rádi nechají dělat bláznů, pak jste na omylu."

"Vážený pane -"

"Mějte strpení, ještě jsem neskončil." Hardin se dostával do ráže, tohle se mu líbilo. "Nebude na škodu zatáhnout do toho kancléře, ale mnohem lepší by bylo přitáhnout pár velkých obléhacích děl vybavených naší roztomilou jadernou municí. Promarnili jsme dva měsíce, pánové, a další dva už možná nedostaneme. Co tedy navrhuje?"

"Nechci slyšet ani slovo o případné militarizaci Nadace," prohlásil Lundin Crast a pokrčil nos vzteky. "Tím bychom vědomě vkročili do politické arény. My jsme, pane starosto, vědecká nadace a nic jiného."

"On si navíc neuvědomuje," dodal Sutt, "že na zbrojní výrobu bychom museli vyčlenit lidi - cenné lidi, kteří doposud pracovali na encyklopedii. Tomu se musíme stůj co stůj vyhnout."

"Svatá pravda," přitakal Pirenne. "Encyklopedie má vždycky přednost."

Hardin v duchu zaúpěl. Encyklopedie očividně vlezla všem radním na mozek.

"Napadlo někdy tuto Radu, že Terminus by případně mohl mít i jiné zájmy než encyklopedii?" zeptal se Hardin mrazivě.

"Nedokážu si představit, Hardine, že by Nadace mohla mít jakýkoli jiný zájem než encyklopedii."

"Neřekl jsem Nadace, ale Terminus. Obávám se, že nechápete situaci. Tady na Terminu nás žije dobrý milion, a z toho sotva sto padesát tisíc se přímo angažuje na encyklopedických pracích. Pro nás zbývající je tohle domov. Narodili jsme se tu. Žijeme tu. V porovnání s našimi farmami, domy a továrnami pro nás encyklopedie příliš neznamená. Chceme svůj domov a majetek ochránit před -"

Ukřičeli ho.

"Encyklopedie především!" procedil mezi zuby Crast. "Musíme naplnit své poslání."

"Už si jednou s tím posláním polibte!" zařval Hardin. "To mohlo platit tak před padesáti lety. Dnes už tu je jiná generace."

"To je irelevantní," opáčil Pirenne. "Jsme vědci."

A Hardin ho vzal za slovo. "Skutečně? A není to jen příjemný přelud? Ta vaše parta je ztělesněním

zhovadilosti, která se v naší galaxii ujala už před několika tisíci lety. Co je tohle za vědu, zahrabat se tady na několik staletí a třídit výsledky bádání posledního tisíciletí? Napadlo vás někdy, že je třeba jít dál, rozšiřovat poznání a stavět na něm? Ne! Milerádi tu budete zahrabávat. Celá galaxie takhle zahrabává, a jen vesmír ví, jak dlouho. Proto se periferie vzbouřila, proto mezi sebou planety ztrácejí kontakt, proto se žabomyší války protahují donekonečna, proto celé systémy přicházejí o jadernou technologii a vracejí se k barbarským fosilním palivům.

Podle měho," křičel na ně, "jde tahle galaxie do kopru!"

V tom okamžiku se odmlčel a klesl na židli, aby nabral dech. Těm dvěma či třem lidem, kteří se mu jeden přes druhého snažili odpovědět, nevěnoval sebemenší pozornost.

Slovo nakonec dostal Crast. "Nevím, čeho se svými hysterickými výlevy snažíte dosáhnout, pane starosto. Ničím konstruktivním jste do diskuse zajisté nepřispěl. Pane předsedo, navrhuji, aby se jeho poznámky nedostaly do zápisu a abychom navázali na naši předchozí debatu v tom bodě, než byla přerušena."

V tom okamžiku se rozhoupal Jord Fara. Až do té chvíle se ani jednou nezapojil, dokonce ani když padala ostrá slova. Teď se ale místností dunivě rozezněl jeho bas, který byl stejně impozantní jako jeho sto čtyřicet kilogramů živé váhy.

"Nezapomněli jsme na něco, pánové?"

"Na co?" vyštěkl Pirenne nevrle.

"Že za měsíc budeme oslavovat padesáté výročí." Fara dokázal pronést i otřepané fráze tak, aby zněly jako hluboké pravdy.

"A co s tím?"

"A onoho výročí," pokračoval Fara nevzrušeně, "se otevře Trezor Hariho Seldona. Napadlo vás někdy, co se v něm může skrývat?"

"Nevím. Něco banálního, třeba obvyklý gratulační projev. Nemyslím si, že by se Trezoru měla přikládat větší důležitost, přestože se Zpravodaj," - Pirenne vrhl na Hardina zuřivý pohled, a ten se na oplátku usmál - "snažil kolem něj rozpoutat skandál. To jsem zarazil."

"Á," protáhl Fara, "možná se ale mýlíte. Nepřipadá vám," odmlčel se a prstem si zmáčkl svůj buclatý nosík, "že se Trezor otevírá ve velmi příhodnou dobu?"

"Chtěl jste říct ve velmi nevhodnou dobu," zamumlal Fulham. "Teď si musíme dělat hlavu s úplně jinými věcmi."

"Důležitějšími než poselství od Hariho Seldona? To si nemyslím." Hardin Faru zamyšleně sledoval: ještě nezažil, aby se choval tak autoritativně.

"Abych pravdu řekl," dodal Fara s potěšením, "jako byste všichni zapomněli, že Seldon byl největším psychologem naší doby a zakladatelem Nadace. Připadá mi rozumné předpokládat, že psychohistorickými metodami ohledal nejbližší budoucnost a zmapoval její pravděpodobný vývoj. Pokud tak učinil - a já musím opakovat, že mi to připadá velmi pravděpodobné -, jistě také přišel na to, jak nás varovat před nebezpečím a možná i nasměrovat k řešení. Vždyť víte, že Galaktická encyklopedie byla jeho srdci velmi drahá."

Proslov vzbudil rozpačitou, nedůvěřivou odezvu. Pirenne si odkašlal. "No, tak tedy, já nevím. Psychologie je velká věda, jenže v našich řadách momentálně nejsou žádní psychologové - aspoň myslím. Podle mě jsme se ocitli na tenkém ledě."

Fara se obrátil k Hardinovi. "Nestudoval jste náhodou psychologii u Alurina?"

Hardin napůl zasněně odpověděl: "Ano, ale nikdy jsem studium nedokončil. Teorie mě nakonec znudila. Chtěl jsem být psychoinženýrem, ale k tomu nám scházelo vybavení, a tak jsem sáhl po nejlepší náhražce - stal jsem se politikem. Prakticky vzato jde o totéž."

"A jaký názor máte na Trezor?"

"Nevím," odtušil Hardin opatrně.

Po zbytek schůze nepronесl ani slovo - přestože se debata opět stočila k říšskému kancléři.

Ve skutečnosti ani neposlouchal. Navedli ho novým směrem a jemu začalo svítat - aspoň trochu. Pár drobností do sebe začalo zapadat.

A klíčem k tomu byla psychologie. Tím si byl jistý.

Zoufale se snažil vybavit si teorii psychologie, kterou se kdysi učil - a díky ní si uvědomil jednu důležitou věc hned na začátku.

Velcí psychologové jako Seldon dokázali dešifrovat lidské emoce a lidské reakce do té míry, aby byli s to předpovědět historii v širokém záběru.

A z toho vyplývalo - hm-m-m!

4

Lord Dorwin šňupal. A k tomu měl dlouhé vlasy, jež se mu stáčely ve spletíých a na první pohled umělých vlnách, a načechnané plavé licousy, s nimiž si láskyplně pohrával. A co víc - vyjadřoval se v precizně vycizelovaných větách a ráčkoval až běda.

V tom okamžiku neměl Hardin čas vypočítávat další důvody, které ho vedly k tomu, aby ke vznešenému kancléři okamžitě pojal nechuť. Hm, ale když už jsme u toho, ta šarmantní gesta jedné ruky, kterými doprovázel všechny své poznámky, a ta blazeovaná blahosklonnost čišící i z pouhého přitakání...

Buď jak buď, teď byl spíš problém ho najít. Zmizel s Pirenem před půlhodinkou - úplně se vypařil, čert aby ho vzal. Hardin vůbec nepochyboval, že u předběžných rozhovorů on sám Pirennovi rozhodně chybět nebude.

Pirena zhlédli v tomhle křídle a na tomto podlaží, teď už jen musel zkusit všechny dveře. Někde v polovině vydechl "aha!" a vstoupil do ztemnělé místnosti. Na osvětleném promítacím plátně se totiž rýsoval nezaměnitelný profil Dorwinova velesložitého účesu.

"Á, Hawdin. Jistě jste pátwal po nás, že?" Zvedl k němu tabatěrku (Hardin si hned povšiml, že je přezdobená a mizerně vytepaná), dostalo se mu zdvořilého odmítnutí, načež si sám zavdal a vlídně se usmál.

Pirene se na něj zaškaredil, ale Hardin na to nijak nezareagoval.

Kratší odmlku přerušilo až cvaknutí víčka Dorwinovy tabatěrky. Ten ji strčil do kapsy a řekl: "Ta vaše encyklopedie je obwovský počín, Hawdine - dílo vskutku swovnatelné s nejgwandióznějšími pwojekty všech dob."

"To si tu také myslí většina lidí, mylorde. Jenom ten váš průměr trochu pokulhává - na tak nedotaženou práci je přece jen trochu za vlasy přitažený."

"S tím bych si vwásky nedělal. Sice jsem toho z Nadace neviděl příliš, ale efektivita pwáce je tu wozhodně na vysoké úrovni," pokývl k Pirennovi, a ten mu za kompliment celý šťastný vysekl poklonu.

Jako dvě hrdličky, pomyslel si Hardin. "O Nadaci strach nemám, mylorde. Spíš na mě jde hrůza z toho, jak se činí Anakreon - byť v úplně jiném a mnohem destruktivnějším směru."

"Ach, ano, Anakweon." Lhostejné mávnutí rukou. "Pwávě jsem odtamtud přiletěl. Vyloženě bawbawská planeta. Je napwosto nepochopitelné, jak tady na pewifewii vůbec může někdo žít. Ke kultuwnímu vyžití tu nejsou ani základní předpoklady, absentují zde i veškeré podstatné náležitosti zawučující pohodlí a komfowt, nemluvě o twistním stavu techniky, ktewá -"

"Anakreoňané," přerušil ho Hardin suše, "bohužel disponují všemi základními předpoklady k vedení války, jakož i všemi podstatnými náležitostmi nutnými k rozsévání zkázy."

"Jistě, jistě." Lord Dorwin vypadal otráveně, možná proto, že mu Hardin skočil do řeči. "Dnes tu ale nemáme wozebiwat pwacovní záležitosti, že ne? Mě teď opwawdu zajímá něco jiného. Doktowe Piwenne, nechtěl byste mi ukázat dwuhý díl? Buďte, pwosím, tak hodný."

Světla zhasla a další půlhodinu věnovali ti dva Hardinovi asi takovou pozornost, jako by byl někde na Anakreonu. Kniha na plátně mu moc nefíkala a ani se nesnažil sledovat výklad, zato lord Dorwin se místy dokázal docela lidsky nadchnout. Hardin si povšiml, že v takových chvílích zapomínal kancelář ráčkovat.

"Zázwačné, opwawdu zázwačné," komentoval projekci Dorwin, když se světla rozsvítila. "Hawdine, vy zřejmě nemáte zájem o awcheologii, nebo snad ano?"

"Cože?" Hardin se probral z hlubokého zasnění. "Ne, mylorde, to bych lhal. Původně jsem chtěl být psychologem, ale nakonec jsem se rozhodl pro politiku."

"Vida. Bezpochyby atwaktivní obow. Víte, já sám," nabral si ohromný šňupeč tabáku, "twochu dělám do awcheologie."

"Skutečně?"

"Jeho lordstvo," vložil se ho hovorů Pirene, "je v tomto oboru velmi zběhlé."

"Dost možná, dost možná," nadýmalo se jeho lordstvo. "Opwawdu jsem se v obowu hodně napwacoval. Jsem kwomobyčejně sečtělý. Pwošel jsem všechny monogwafie Jawduna, Obijasiho, Kwomilla... mám je všechny pwostudované."

"Přirozeně jsem o nich slyšel," řekl Hardin, "ale nikdy jsem je nečetl."

"To byste někdy měl, můj dwahý příteli. Bohatě by se vám to wvátilo. Tak třeba mě uwčítě stálo za to vážít cestu až sem na pewifewii, když jsem tu nawazil na toho Lametha. Wozum mi nad tím zůstává stát, ale v naší knihovně byste ho hledal mawně. Mimoходом, doktowe Piwenne, nezapomeňte, pwosím, na ten exemplář, ktewý jste mi slíbil vytisknout před odjezdem, ano?"

"Bude mi skutečným potěšením."

"Lameth, abyste věděl," pokračoval Dorwin samolibě, "wadikálně pwoměnil můj názow na otázku původu."

"Jakouže otázku?" zeptal se Hardin.

"Otázku původu. Jde o pwowpočátek lidského wodu, víte. Zajisté jste obeznámen s názowem, že lidstvo zpočátku obývalo jediný planetáwní systém."

"Nu ano, to vím."

"Nikdo ale pwozatím neví, kde se ten systém přesně nachází - to se ztwácí v opawu dáwnověku. Jsou tu ovšem teowie. Podle něktevých je to Siwius. Jiní howují pwo Alfú Centauwi, další twdí, že jde o Sol či 61 Cyngi - to všechno v siwijském sektowu."

"A co na to Lameth?"

"Lameth je owáčem na kwvavé wíše. Snaží se pwokázat, že awcheologické wykopávky na třetí planetě awktuwského systému potvwzují lidské osídlení ještě předtím, než do wesmíwu vzlétly pwnvní wakety."

"A to znamená, že jde o kolébku lidstva?"

"Snad. Musím Lametha do nejmenších podwobností pwostudovat, zwážít konkwétní důkazy a tepwve pak se wozhodnu. Člověk musí wewifikovat jeho závěwy."

Hardin zůstal chvíli zticha, ale pak se přece jen zeptal: "A kdypak Lameth tuhle knížku napsal?"

"Počkejte... zhwuba před osmi sty lety. Přirozeně se při tom hodně opiwal o stawší pwáce Gleenovy."

"Tak proč se na něj spoléhat? Proč nezaletíte na Arktur a neprozskoumáte ty ruiny sám?"

Lord Dorwin zvedl obočí a spěšně si šňupl. "Pwoboha pwoč, můj dwahý příteli?"

"Přirozeně abyste získal informace z první ruky."

"Ale pwočpak by to bylo nutné? To mi připadá jako kuwiózně nepwaktický a kwomobyčejně zdwžující postup k řešení pwoblému. Tak podívejte se, mám pwáce všech stawých mistwů - velkých awcheologů minulosti. Zwážím jejich

pwotichůdné názowy-najdu wozpowy-posoudím výwoy, ktevé si pwotiřečí - wozhodnu, co je pwawděpodobně spwávné - a dojdú k závěwu. Tohle je vědecký postup. Přinejmenším," prohlásil blahosklonně, "dle mého názowu. Třwmáct se po Awctuwu či po Solu... jak hwozně pwimitivní, zvlášť když stawí mistwi pwowedli tewěnní výzkum na mnohem vyšší úrovni, než jaké bychom se kdy mohli dopwacovat."

"Chápu," zamumlal Hardin zdvořile.

Vědecká metoda, no to jistě! Není divu, že galaxie jde do háje.

"Pojďte, mylorde," obrátil se na něj Pirenne. "Myslím, že bychom už měli jít."

"Ach ano. Asi máte pwawdu."

Ale ještě než vyšli z místnosti, Hardin se nečekaně ozval. "Mylorde, mohl bych vám položit otázku?"

Lord Dorwin se mdle usmál a podtrhl svou odpověď milostivým pokynutím ruky. "Ale uwčítě, můj dwahý příteli. Pokud by vám mohly moje nepatwné znalosti nějak pwospět..."

"Archeologie se to tak docela netýká, mylorde."

"Ne?"

"Ne. Jde o tohle: minulý rok jsme se tu na Terminu dozvěděli o výbuchu atomové elektrárny na páté planetě soustavy Gamma Andromeda. S tím neštěstím jsme se měli možnost seznámit jen v těch nejhrubších obrysech - nemáme k dispozici vůbec žádné podrobnosti. Zajímalo by mě, jestli byste mě s tím nemohl seznámit trochu obšírněji."

Pirennovy rty se zkroutily v úšklebku. "Zajímalo by mě, jestli náhodou neobtěžujete jeho lordstvo naprosto bezpředmětnými otázkami."

"Ani v nejmenším, doctowe Piwenne," vložil se do toho kancléř. "To je napwosto v pořádku. Pwakticky vzato k tomu stejně není co dodat. Víte, výbuch té elektwáwny byla skutečně hwozná katastwofa. Pokud se nemýlím, ta exploze spwowodila ze světa páw milionů lidí a obwátla půlku planety v twosky. Císařská spwáva připwawuje wadikální omezení takového nevybíwového využívání jadewné energie - o tom se ovšem veřejně šířit nebudeme."

"To chápu," přikývl Hardin. "Ale co to bylo za záwadu?"

Inu, kdo ví?" opáčil lord Dorwin lhotejně. "Už páw woků před tou katastwofou se elektwáwna wozbila a náhwadní díly i opwavy podle všeho zwowna nesluly kvalitou. Dnes je nesmíwně obtížné sehnat lidi, kteří wozumějí technické stwánce našich elektwáwen," postěžoval si lord a zarmouceně si šňupl.

"A uvědomujete si," pokračoval Hardin, "že nezávislá království na periferii už přišla o jadernou energii?"

"Vážně? To mě opwawdu nepřekvapuje. Bawbawské planety... Apwopó, můj dwahý příteli, neříkejte jim nezávislá kwáloství. To přece není pwawda. Smlouvy, ktevé uzavřely s naším impéwem, jsou toho nezwatným důkazem. Uznávají suwewenitu císaře. To přiwoveně musí, jinak bychom s nimi smlouvy ani neuzawíwali."

"To možná ano, ale přesto mají značnou wolnost jednání."

"Ano, asi mají. Značnou wolnost. Ale na tom pwamálo záleží. Říše z toho má jen pwospěch, když se pewifewie musí spolehnout na vlastní zdwoje - a tak tomu dnes zhwuba je. Takové nesmíwně bawbawské planety, pwakticky necivilizované, jsou pwo kočku."

"Ovšem v minulosti civilizované byly. Anakreon býval jednou z nejbohatších vzdálených provincií. Pokud se nemýlím, předčil tehdy i Vagu."

"Od té doby ale uplynulo páw set let, Hawdine. Z tak dáwné histowie sotva můžete činit závěwy. Za stawých dobwých časů to chodilo jinak. Naším pwaotcům se neywownáme... Poslyšte, Hawdine, vy jste nesmíwně úpowný člověk. Už jsem se zařekl, že dnes se pwostě o pwáci bavit nebudu. Doktow Piwenne mě na vás připwawil. Twdil, že mě budete vytwvale otwáwovat, ale na to jsem já moc stawý kozák. Nechte to na zítěk."

A tím to zhaslo.

5

Šlo o druhé zasedání Poručenské rady, kterého se Hardin účastnil, pokud v to nepočítáme neoficiální rozhovory mezi radními a lordem Dorwinem, který již před týdnem odcestoval. A přece měl starosta téměř naprostou jistotu, že se mezitím konalo přinejmenším jedno a možná dvě či tři další, na něž jakousi shodou okolností nedostal pozvánku.

A měl takový dojem, že o tomhle by ho rovněž neuvědomili, kdyby nebylo ultimáta.

Ten odfaxovaný dokument přinejmenším splňoval definici ultimáta, jakkoli by při povrchním čtení mohl mít člověk dojem, že jde o přátelskou výměnu zdravic mezi dvěma potentáty.

Hardin vzal papír nesměle do rukou. Dopis začínal květnatými pozdravy od "Jeho nejjasnějšího Veličenstva krále anakreonského jeho příteli a bratru doktoru Lewisi Pirennovi, předsedovi Poručenské rady Encyklopedické nadace číslo jedna" a končil ještě bombastičtější ohromnou pestrobarevnou pečeti s velesložitou symbolikou.

Jenže ultimátum to bylo tak jako tak.

"Ukázalo se, že jsme nakonec moc času nedostali - jen tři měsíce," začal Hardin. "A přestože ho nebylo moc, úplně jsme ho zahodili. Tenhle dopis nám dává týden. Co teď budeme dělat?"

Pirenne se ustaraně zamračil. "Někde se tam musí najít skulinka. Odmítám uvěřit, že by si dovolili zajít až do extrému, když se nám lord Dorwin zaručil podporou císaře a Říše."

Hardin ožil. Á, už tomu rozumím. Vidím, že jste anakreonského krále o císařově údajném postoji již informoval."

"To ano - poté, co jsem o tomto návrhu nechal Radu hlasovat a co jej jednomyslně podpořila."

"A kdypak k tomuto hlasování došlo?"

Pirenne nasadil důstojný výraz. "Nemám za to, že bych se vám měl jakýmkoli způsobem zodpovídat, pane

starosto Hardine."

"Tak dobře. Že by mi na tom zase nějak osudově záleželo, to ne. Jen mám za to, že vaše diplomatická depeše o cenném přínosu lorda Dorwina k celé situaci," koutek úst se mu zvedl v kyselém polovičatém úsměvu, "zavdala podnět k této přátelské nótice. Jinak by totiž váhali déle - jakkoli se domnívám, že vzhledem k postoji Rady by čas navíc Terminu nijak nepomohl."

"A k tomuto pozoruhodnému závěru jste dospěl jak, pane starosto?" otázal se Yate Fulham.

"Docela jednoduše. Bylo jenom třeba zaměstnat náramně opomíjené nadání - totiž selský rozum. Víte, existuje jedna vědní disciplína známá jako symbolická logika, jež je s to odstranit veškerý balast zatěžující mezilidskou komunikaci."

"A co je s ní?" chtěl vědět Fulham.

"Aplikoval jsem ji. Mimo jiné jsem s její pomocí analyzoval dokument ležící před námi. Sám jsem to vlastně dělat nemusel, protože jsem věděl, oč tam jde, ale pěti přírodovědcům to, myslím, dokážu vysvětlit jednodušeji symboly než slovy."

Hardin ze zápisníku v náprsní kapse vytáhl několik papírů a rozložil je kolem. "To jsem mimochodem nedělal já," podotkl. "Jak vidíte, pod analýzami je podepsaný Muller Holk z katedry logiky."

Pirenne se kvůli lepšímu výhledu na papíry natáhl přes stůl a Hardin pokračoval: "Depeše z Anakreonu byla přirozeně jednoduchý problém, protože ji sepsali muži, kteří jsou zvyklí spíš držet blaster než pero. V symbolické rovině se dá lehce a stručně shrnout do bezpodmínečného požadavku, jehož hrubý překlad by zněl: 'Dejte nám, co chceme, nebo z vás vytřískáme duši a vezmeme si to stejně.'"

V nastalém tichu si pět radních prohlédlo řadu symbolů, načež si Pirenne sedl a odkašlal si.

"Není tam žádná skulinka, že, doktore Pirenne?"

"Nevypadá to tak."

"Fajn." Hardin jim rozdál další papíry. "Před sebou nyní máte kopii smlouvy mezi Říší a Anakreonem - smlouvu, kterou mimochodem císařovým jménem vyjednal tentýž lord Dorwin, jenž tu byl minulý týden na návštěvě - a s ní i její symbolickou analýzu."

Smlouva čítala pět stránek hustým písmem, zatímco naškrabaný rozbor se vešel na necelou půlku stránky.

"Jak vidíte, pánové, zhruba devadesát procent smlouvy je podle symbolické logiky bezpředmětných a nám zbylo několik výroků, které můžeme naformulovat následujícím zajímavým způsobem:

Závazky Anakreonu k Říši: Žádné!

Pravomoci Říše nad Anakreonem: Žádné!" Pětice zúčastněných si znovu úzkostlivě ověřovala celou úvahu, pečlivě si kontrolovala závěry v původní smlouvě, a když skončila, Pirenne znepokojeně konstatoval: "Zdá se, že máte pravdu."

"Přiznáváte tedy, že smlouva není ničím jiným než deklarací naprosté nezávislosti Anakreonu a uznáním tohoto stavu ze strany Říše?"

"Vypadá to tak."

"A myslíte si, že Anakreon si toho není vědom a že se přímo netřese na to, aby zdůraznil svou nezávislost - takže by se mu přirozeně zajídaly byt' jen náznaky hrozby ze strany Říše? Zvláště když je patrné, že Říše není s to takovým hrozbám dostát - jinak by mu nikdy neudělila nezávislost."

"Jak tedy," nadhodil Sutt, "by starosta Hardin vysvětlil říšské záruky, jichž se nám dostalo od lorda Dorwina? Připadaly nám..." Pokrčil rameny. "Inu, připadaly nám dostatečné."

Hardin se zhoupł na židli dozadu. "Víte, to je na tom to nejzajímavější. Přiznám se, že jsem jeho lordstvo zpočátku považoval za prvotřídního osla - ale ono se ukázalo, že jde o skvělého diplomata a výjimečně inteligentního člověka. Dovolil jsem si zaznamenat všechny jeho výroky."

V místnosti zavládlo rozčilení a Pirenne zděšeně otevřel ústa.

"A co má být?" bránil se Hardin. "Dobře vím, že jsem se závažně provinil proti pravidlům pohostinnosti a že něco takového by takzvaný džentlmen nikdy neudělal. Navíc, kdyby mě při tom jeho lordstvo přistihlo, mohl z toho být skandál - jenže on mě nepřistihl a já mám záznam a tím to hasne. Kazetu jsem nechal zkopírovat a rovněž ji poslal Holkovi k analýze."

"A kde je ta analýza?" zeptal se Lundin Crast.

"To," opáčil Hardin, "je na tom právě zajímavé. Ze všech tří byla tahle analýza zdaleka nejtěžší. Když se Holkovi po dvou dnech vytrvalé práce podařilo odstranit všechny nic neříkající výroky, bezobsažné plácání a zbytečná upřesnění - zkrátka a dobře všechny třesky plesky a bláboly zjistil, že mu nic nezbylo. Všechno se vyrušilo."

Vážení pánové, za pět dní rozhovorů neřekl lord Dorwin ani ň, a to takovým způsobem, že jste si toho vůbec nevšimli. Tak tady máte ty vaše slavné záruky od drahé Říše."

Kdyby Hardin postavil na stůl odjištěnou bombu, nezpůsobil by větší zmatek než svou poslední větou. Trpělivě, byt' unaveně počkal, dokud rozruch neutichne.

"Takže," dodal, "pokud jste Anakreonu začali vyhrožovat - a nic jiného to nebylo - zásahem Říše, jen jste popudili panovníka, který měl mnohem lepší přehled o situaci než vy. Jeho pošramocené ego si přirozeně vyžádalo okamžitou akci, ta vyústila v ultimátum - a to mě znovu přivádí k původní otázce. Zbývá nám jeden týden a co s tím hodláte dělat?"

"Vypadá to," připustil Sutt, "že nám nezbývá jiná možnost než umožnit Anakreonu, aby si na Terminu zřídil vojenskou základnu."

"V tom s vámi souhlasím," navázal Hardin, "ale co podnikneme, abychom je při nejbližší příležitosti zase vykopli?"

Yate Fulham se zatahal za knírek. "Skoro jako byste se už rozhodl, že proti nim bude třeba užít násilí."

"K násilí," odsekl Hardin, "se uchylují jen neschopní, kterým už nic jiného nezbylo. Já osobně před Anakreoňany rozhodně nehodlám rozvinout červený koberec a přivítat je chlebem a solí."

"Pořád se mi ty vaše formulace nezamlouvají," trval si na svém Fulham. "Jsou to nebezpečné názory, o to nebezpečnější, že - jak jsme v poslední době zaznamenali - nezanedbatelná část obyvatelstva na všechna vaše mínění dá. V této souvislosti vám mohu rovnou říci, pane starosto Hardine, že Rada není vůči vašim stávajícím aktivitám tak úplně slepá."

Odmíchl se a dočkal se souhlasných pokývnutí. Hardin pokrčil rameny.

"Kdybyste město vzbouřil," pokračoval Fulham, "zavedl byste nás do naprosté záhuby - a to nehodláme dopustit. Naše politika je podřízena jedinému hlavnímu ohledu, a tím je encyklopedie. Ať už se rozhodneme jakkoli, cílem bude zajistit bezpečnou kontinuitu encyklopedických prací."

"Pak," opáčil Hardin, "jste nejspíš došel k závěru, že musíme pokračovat v dosavadním intenzivním nicnedělání."

"Sám jste právě dokázal, že nám Říše není s to pomoci," vložil se do věci Pirenne, "přestože ještě stále nechápu důvody, které k tomu císaře vedou. Pokud je kompromis na pořadu dne..."

Hardin si připadal jako v noční můře, kde člověk běží jako o život, a přece se nedokáže odlepit z místa.

"Žádný kompromis není možný! Copak vám nedochází, že ty řečičky o vojenské základně nejsou než zvánem první třídy? Haut Rodric se podřekl, po čem Anakreon touží - zabrat naši planetu a vnutit nám svůj systém šlechtických velkostatků a feudálního hospodářství. Šermovali jsme jim před očima papírovou hrozbou atomových zbraní, a to je zpomalí, jenže nezastaví."

Rozhořčeně se zvedl ze židle a zbytek mužů vstal s ním - až na Jorda Faru.

A pak Jord Fara promluvil: "Buďte tak hodní a sedněte si, vy všichni. Zašli jsme snad až příliš daleko. No tak, přece se nemusíte tvářit tak zuřivě, pane starosto Hardine, nikdo z nás tu nespáchal velezradu."

"O tom mě ještě budete muset přesvědčit!"

Fara se pousmál. "Nevykládejte mi, že to myslíte doslova. Nechte mě mluvit!"

Jeho prohnaná očička se zpola skrývala za víčky a na mohutné bradě se mu třpytily krůpěje potu. "Není třeba to zastírat - Rada došla k závěru, že skutečné řešení anakreonského problému se nám odhalí za šest dnů, až se otevře Trezor."

"A to má být celý váš příspěvek k věci?"

"Ano."

"Chcete říct, že nemáme dělat nic, jen vyrovnaně, poklidně a s naprostou vírou vyčkat, dokud z Trezoru nevyletí něco jako deus ex machina?"

"Když si odmyslíme vaše dryáčnické vyjadřování, pak ano."

"Takový duchaprázdný fatalismus! Na takovou pitomost, pane doktore Faro, mohl vážně přijít jedině génius. Člověk menší inteligence by to nedokázal."

Fara se shovívavě usmál. "Vaše záliba v bonmotech je zábavná, ale tentokrát není namístě. Snad si ještě pamatujete, co jsem o otevření trezoru tvrdil před třemi týdny."

Ano, vzpomínám si. Nepopírám, že z hlediska čistě deduktivní logiky to pitomost v žádném případě nebyla. Řekl jste - a opravte mě, pokud vás budu citovat chybně -, že Hari Seldon byl největší psycholog naší galaxie, že tudíž dokázal přesně předpovědět tu šlamastyku, do které se dostaneme, a nechal postavit Trezor, aby nám ze záhroby podal pomocnou ruku."

"V zásadě jste dokázal vyhmátnout, o co mi šlo."

"Překvapilo by vás, že jsem se tou myšlenkou v posledních týdnech intenzivně zaobíral?"

"Jak lichotivé. A k čemu jste dospěl?"

"K tomu, že takto abstraktní dedukce zůstává realitě leccos dlužná. Zase je potřeba přidat špetku selského rozumu."

"Jako například?"

"Tak třeba - pokud dokázal předpovědět potíže s Anakreonem, proč nás neumístil na nějakou jinou planetu blíž centru galaxie? Je dobře známo, že Seldon zmanipuloval trantorský Výbor tak, aby nechal Nadaci vystavět na Terminu. Ale co ho k tomu sakra vedlo? Proč nás vůbec posadil sem, když dopředu věděl o tom, že se zpřetrhají naše vazby na ostatní světy, že zůstaneme odříznutí od zbytku galaxie, že nás naši sousedé začnou ohrožovat - a že budeme tvářit v tvář této hrozbě bezmocní, protože na Terminu nejsou žádné kovy? Tohle především! A pokud to všechno předvídal, proč původní osadníky nevaroval, aby měli čas se připravit? Proč čekal, dokud jsme jednou nohou nevykročili přes okraj útesu?"

A nezapomínejte na tohle. Přestože on předpověděl tento problém už tehdy, my ho dnes vidíme stejně dobře. Seldon koneckonců nebyl kouzelník. Z naší prekérní situace se nelze vyvléct žádným iluzionistickým kouskem, který by Seldon znal a my ne."

Ale, Hardine," ozval se Fara, "nás opravdu nic nenapadá!"

"Vždyť vy jste ani nezkusili něco vymyslet. Nezkusili jste to jednou jedinkrát. Zpočátku jste dokonce odmítali uznat, že stojíme před reálnou hrozbou! Pak jste se naprosto slepě spolehli na císaře. A teď jste tu důvěru přenesli na Hariho Seldona. Celou dobu jste se neustále spoléhali na autoritu či na minulost - nikdy ne na sebe."

Hardin křečovitě zatílnal pěsti. "Celý váš postoj je naprosto zvrácený - takový podmíněný reflex, který vám zabráni myslet za sebe, kdykoli se máte vzepřít autoritě. Dokonce ani vy jste jedinkrát nezapochybovali, zdali je císař skutečně mocnější než vy či Hari Seldon moudřejší. Cožpak nevidíte, jaká je to chyba?"

Kdovíproč se mu nikdo nenamáhal odpovědět.

Hardin pokračoval: "Takový nejste jenom vy. Tenhle duch prostoupil celou galaxii. Pirenne slyšel, jak si lord Dorwin představuje vědecký výzkum. Podle lorda Dorwina se člověk stane dobrým archeologem, když přečte všechny náležité knihy - napsané lidmi, kteří se obrátili v prach již před několika staletími. Archeologické záhady se podle něj řeší tak, že se zváží protichůdné názory autoritativních badatelů. A Pirenne tohle všechno poslouchal, a ani slůvkem se proti tomu neozval. To nevidíte, že na takovém přístupu něco smrdí?"

Znovu se v jeho hlase ozval skoro úpěnlivý tón. Opět mu nikdo neodpověděl.

"A vy a polovina Terminu s vámi nejste o nic lepší. Sedíme tady a encyklopedie je pro nás vším. Za největší vědecký úkol považujeme klasifikaci nashromážděných údajů. To je jistě důležité, ale že by už nebylo o čem bádát? Cožpak nevidíte, jak upadáme a zapomínáme? Periferie už přišla o jadernou technologii. Na Gammě Andromedě vybuchla kvůli šupáckým opravám atomová elektrárna a říšský kancléř tady nařiká, jak má málo odborníků kvalifikovaných pro práci v jaderných elektrárnách. A řešení? Vyškolit nové? Ani náhodou! Místo toho omezí využití jaderné energie."

A potřetí. "Cožpak to nevidíte? Po celé galaxii se rozmohlo uctívání minulosti. Tohle je úpadek - to je stagnace!"

Pohledem přejížděl od jednoho k druhému a oni ho všichni upřeně sledovali.

První se vzpamatoval Fara. "Žádná mystická filozofie nám nepomůže. Buďme konkrétní. Popíráte, že Hari Seldon mohl prostřednictvím prostého psychologického postupu odhalit trendy budoucnosti?"

"Ne, přirozeně ne," vykřikl Hardin. "Ale nemůže se spoléhat na to, že nás za ručičku dovede k řešení."

Přinejlepším by mohl poukázat na problém, ale jestli chceme řešení, musíme ho nalézt sami. Nemůže to udělat za nás."

"A co myslíte tím, že Seldon na ten problém, poukáže?" ozval se zničehonic Fulham. "Vždyť my ho známe!"

Hardin se k němu prudce otočil. "To si jenom myslíte! Myslíte si, že Hari Seldon neměl jinou starost než Anakreon. Nesouhlasím! Říkám vám, pánové, že žádný z vás nemá zatím ani nejmenší představu o tom, která bije."

"A vy ano?" kontroval Pirenne neváživě.

"Myslím, že ano!" Hardin vyskočil a odstrčil od sebe židli. Z tvrdých očí mu čísel chlad. "Najisto víme jen jedno: něco tu smrdí - a je to závažnější než všechno, o čem tu dneska šla řeč. Stačí si položit jedinou otázku: Proč se mezi původní osadníky nedostal ani jeden prvotřídní psycholog, až na Bora Alurina? A i on si dal pozor, aby své žáky nenaučil víc než základy."

Po krátké odmlce promluvil Fara. "Tak dobře. Proč?"

"Protože psychologovi by mohlo dojít, oč tu celou dobu jde - mnohem dřív, než by Harimu Seldonovi vyhovovalo. Prozatím jsme kolem toho jenom škobrtali a tu a tam jsme z dálky zahlédli záblesk pravdy. A přesně to Hari Seldon chtěl."

Pronikavě se zasmál. "Přeji hezký den, pánové!"

A vykráčel z místnosti.

6

Starosta Hardin okusoval konec svého doutníku. Dávno mu zhasl, ale v danou chvíli takové maličkosti nevnímal. Celou předchozí noc probděl a měl poměrně přesnou představu, že se ani téhle noci nevyspí. Na očích mu to už bylo znát.

"A to je všechno?" zeptal se unaveně.

"Myslím, že ano." Yohann Lee si podepřel bradu rukou. "Jak ti to připadá?"

"Není to špatné. Rozumíš, musí se to udělat troufale. To znamená bez váhání, nesmíme jim dát čas, aby pochopili, co se děje. A jakmile uchopíme moc, začneme jim rozkazovat, jako bychom to dělali odjakživa, a oni nás ze zvyku poslechnou. Tak se dělá puč."

"Pokud bude Rada dál nerozhodná..."

"Rada? Tu vynech. Od zítřka nebude stát její vliv na politiku Terminu za fajfku veganského tabáku."

Lee pomalu přikývl. "A přece je zvláštní, že doposud nepodnikli jediný krok k tomu, aby nás zastavili. Tvrdils mi, že úplně neinformovaní nejsou."

"Fara do toho problému nikdy neviděl, ale nebyl zas tak daleko od pravdy. Někdy jsem z něj nervózní. A Pirenne mě podezírá od té doby, co jsem byl zvolen. Jenže ani jeden z nich nedokáže pochopit, oč tu jde. Všichni byli vychováni autoritativním způsobem. Všichni jsou si jistí, že císař je všemocný, jenom proto, že je císař. A stejně tak jsou si jistí, že Poručenská rada, už jen proto, že jedná jménem císařovým, by se nikdy nemohla octnout v situaci, kdy nebude vládnout. Jejich největší slabina spočívá v tom, že si nějakou vzpouru nedokážou ani připustit."

Ztěžka se zvedl ze židle a přešel k přístroji s chlazenou vodou. "Lee, oni to nejsou špatní chlapi, když se budou držet té své encyklopedie - a o to se už do budoucna postaráme. Jen jsou zoufale neschopní jako vládci Terminu. Tak už jdi a rozjed' to. Chci být sám."

Sedl si na roh stolu a zadíval se do sklenky s vodou.

U velkého vesmíru! Kéž by si sám sebou byl tak jistý, jak předstíral! Anakreoňané přistanou za dva dny a on zatím může vycházet z pouhých několika domněnek a polovičatých odhadů, k čemu je vlastně Hari Seldon před padesáti lety nasměroval. Vždyť on sám není ani pravý a nefalšovaný psycholog - jenom fušer s minimálním vzděláním, který se snaží předjímat myšlenky největšího ducha své doby.

Pokud měl Fara pravdu, pokud Hari Seldon předpověděl jediné potíže s Anakreonom, pokud mu záleželo pouze na záchraně encyklopedie - jakou cenu má v takovém případě jeho převrat?

Pokrčil rameny a napil se vody.

7

V Trezoru stálo mnohem víc než šest židlí, jako by byla očekávána mnohem větší společnost. Hardin si toho povšiml, zamyslel se nad tím a pak se unaveně usadil v rohu, tak daleko od zbývajících pětice, jak to jen šlo.

Radní proti tomu podle všeho nic nenamítali. Mezi sebou mluvili šepem, který přešel v sykavé jednoslabičné odpovědi a pak se úplně vytratil. Jediný Jord Fara z nich vypadal aspoň trochu klidný. Vytáhl hodinky a záměrně se na ně zadíval.

Hardin také mrkl na hodinky a pak na absolutně prázdnou skleněnou krychli, která vévodila druhé polovině místnosti. Byla tu jediným neobvyklým prvkem, protože až na ni nic nenasvědčovalo tomu, že někde v povzdálí se rozpadá špetka radia a nakonec určí přesný okamžik, kdy se relé sepne a...

Světla potměla!

Nezhasla docela, jen zežloutla a zeslábla tak náhle, až sebou Hardin trhl. Vylekaně zvedl oči ke stropu, a když je zase sklopil, skleněná krychle už nebyla prázdná.

Byla v ní postava - postava na vozičku!

Chvilí nic nefíkala, jen zavřela knihu na klíně a líně po ní přejížděla prsty. A pak se ten člověk usmál a tvář mu celá ožila.

"Jsem Hari Seldon," ozval se tichý stařecký hlas.

Hardin se takřka zvedl, aby na pozdrav odpověděl, a pak se sám zarazil.

Hlas nenuceně pokračoval: "Jak vidíte, jsem upoután na vozičku, a nemohu se proto zvednout na uvítanou. Před několika měsíci odletěli vaši prarodiče na Terminus a já jsem krátce poté ochrnul, což je mi poněkud na obtíž. Víte, já vás nevidím, takže vás nemohu pořádně přivítat. Dokonce ani nevím, kolik se vás tu shromáždilo, takže se všichni chovejte jako doma. Pokud někdo stojí, necht' usedne, a kdybyste si snad chtěli zapálit, mně to vadit nebude." Seldon se tlumeně zasmál. "A proč by mělo? Vždyť tu vlastně nejsem."

Hardin takřka mimovolně sáhl po doutníku, ale pak si to rozmyslel.

Hari Seldon odložil knihu - vypadalo to, jako by ji položil na neviditelný stůl po straně. Když ji pustil z prstů, zmizela.

"Uplynulo padesát let od založení Nadace - padesát let, během nichž její obyvatelé neměli ponětí, k čemu směřuje jejich úsilí. Bylo nutné, aby zůstali v nevědomosti, nyní však tato nutnost pominula.

Především je nutné konstatovat, že Encyklopedická nadace byla již od samého prvopočátku podvod."

Za Hardinem se někdo začal strkat a ozvaly se jeden dva zdušené výkřiky, ale starosta se neotočil.

Hariho Seldona to přirozeně nijak nerušilo, a tak pokračoval: "Je to podvod v tom slova smyslu, že ani mně, ani mým kolegům vůbec nesejde na tom, zdali vyjde jediný svazek encyklopedie. Posloužila svému účelu, protože díky ní jsme z panovníka vypáchili císařskou chartu, přilákali sto tisíc lidí nutných pro náš plán a naložili jim dost práce, která by poutala jejich zájem, zatímco události se budou ubírat svým směrem a nakonec bude moc pozdě na to, aby si to kdokoliv z nich mohl rozmyslet.

Po padesáti letech práce na tomhle podvodném projektu - nemá cenu opisovat to eufemismy -, už nemáte kam ustoupit. Nemáte jinou možnost než pracovat na mnohem důležitějším úkolu, který byl a je naším skutečným plánem.

Kvůli tomu jsme vás umístili na pečlivě vybranou planetu s tím, že za padesát let budete vmanévrováni do situace, v níž nebudete mít na vybranou. Cesta, kterou se ode dneška v dalších staletích budete brát, je již daná. Budete muset čelit řadě krizí, tak jako nyní stojíte tváří v tvář první, a v každém takovém případě bude vaše svoboda jednání omezena takovým způsobem, že vám zbude jedna jediná cesta, kterou se budete moci vydat.

Je to cesta vypočtená psychohistorickými metodami a má své opodstatnění.

Galaktická civilizace stagnovala a upadala po celá staletí, a přece k tomuto poznání došla jen hrstka lidí. Ale nyní se periferie konečně vymaňuje a politická jednotka Říše leží troskách. Právě někam do období uplynulých padesáti let budoucí historikové podle svého uvážení zakreslí čáru a vyřknou soud: 'Zde započal pád galaktické Říše.'

A po pádu přijde období barbarství, které by podle psychohistorie za normálních okolností trvalo třicet tisíc let. Pád zastavit nemůžeme, a ani nechceme, neboť Říše pozbyla veškeré někdejší životaschopnosti a ceny. Můžeme ale zkrátit období barbarství, které musí nutně následovat - na pouhých tisíc let.

Detailněji se k onomu zkrácení vyjádřit nemůžeme, stejně jako jsme vám před padesáti lety nemohli říci pravdu o Nadaci. Kdybyste se těchto podrobností dobrali, náš plán by nemusel vyjít, stejně jako by selhal, kdybyste prohlédli podvod s encyklopedií - s takovými znalostmi by svoboda vašeho jednání vzrostla a počet dodatečně zavedených proměnných by stoupl takovou měrou, že by je naše věda již nedokázala zpracovat.

Ale k tomu nedojde, protože na Terminu nejsou žádní psychohistorici až na Alurina - a ten byl jedním z nás.

Mohu vám ovšem prozradit toto: Terminus a jeho sesterská nadace na opačném konci galaxie jsou semínky renesance a základem Druhé galaktické říše. A prvním krůčkem k tomuto vyvrcholení je pro Terminus nynější krize.

Jde mimochodem o nepříliš komplikovanou krizi, mnohem jednodušší než mnoho těch, které vás ještě čekají. Zjednodušeně řečeno se dá situace shrnout takto: jste planeta, která byla náhle odříznuta od doposud civilizovaných center galaxie a kterou ohrožuje její silnější soused. Jste malý svět plný vědců obklopený rychle se šířícím tmářstvím. Jste ostrůvek atomové energie ve stále větším oceánu primitivnější energie, ovšem vinou nedostatečných zásob kovů jste prakticky bezbranní.

Vidíte, jste přitlačeni ke zdi a jste nuceni jednat. Jak máte jednat - jak vyřešit své dilemma, to je přirozeně jasné!"

Obraz Hariho Seldona vztáhl ruku a v ní se znovu objevila kniha. Otevřel ji a řekl:

"Ale ať už se vaše dějiny budou ubírat jakkoli křivolakými stezkami, musíte svým potomkům vštípit, že cesta byla vytýčena a na jejím konci stojí nová a větší Říše!"

Jakmile mu oči sklouzly ke knize, obraz zablikal, zmizel a v místnosti se zase rozsvítila světla.

Když Hardin vzhlédl, spatřil před sebou Pirena v očích se mu zračil hluboký smutek a rty se mu třásl.

Předsedův hlas byl pevný, ale zcela bezvýrazný. "Tak jste měl pravdu. Pokud se k nám v šest hodin připojíte, Rada s vámi bude konzultovat další postup."

Jeden po druhém si s ním potřásl rukou, odešli a Hardin se usmál. V tomhle ohledu byli do morku kostí poctiví, jako vědci si dokázali připustit omyl - jenže pro ně už bylo příliš pozdě.

Podíval se na hodinky. Teď už je po všem. Leeho muži jistě mají všechno ve svých rukou a Radu nikdo poslouchat nebude.

Zítřka přistanou první anakreonské lodě, ale i to je v pořádku. Do šesti měsíců už ani oni nebudou nikomu rozkazovat.

Řešení krize bylo ve skutečnosti jasné (jak Hari Seldon řekl a Salvor Hardin odhadl), jakmile se jim Anselm haut Rodric přiznal, že Anakreon již nedisponuje atomovou technologií.

Jasně jako řádka!

Část třetí

Starostové

1

ČTYŘI KRÁLOVSTVÍ ... takto se nazývalo několik oblastí Anakreonské provincie, které se v prvních letech éry Nadace odtrhly od První říše a na krátkou dobu se ustavily jako nezávislá království. Největším a nejmocnějším z nich bylo samotné Anakreonské království, jež v regionu...

... Bezpochyby nejzajímavější aspekt dějin Čtyř království souvisí s podivným společenským uspořádáním, které jim vnutila vláda Salvora Hardina...

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE

Delegace!

Přestože takový krok Salvor Hardin předvídal, nebyla ta vyhlídka ani o poznání stravitelnější. Právě naopak, čekání na tuhle deputaci mu pěkně lezlo na nervy.

Yohann Lee doporučoval tvrdý přístup. "Salvore, nevidím jediný důvod," naléhal na něj, "proč bychom měli marnit čas. Až do příštích voleb nemůžou podniknout vůbec nic - tedy aspoň legálně -, a to nám dává rok. Vyběhni s nimi."

Hardin sešpulil rty. "Yohanne, ty jsi nepoučitelný. Za čtyřicet let, co tě znám, sis nedokázal osvojit vybrané umění, kterék se k protivníkovi přitočit ze zadu."

"To není můj styl boje," brumlal Lee.

"Proto jsi taky nejspíš jediný člověk, kterému důvěřuji." Odmlčel se a sáhl po doutníku. "Od té doby, co jsme společně svrhli encyklopedisty, jsme spolu urazili pěkný kus cesty. Stárnu. Je mi dvaasedesát. Napadne tě někdy, jak rychle těch čtyřicet let uteklo?"

Lee si odfrkl. "Já si starý nepřipadám, a to je mi šestašedesát."

"Ano, ale já nemám tak dobrý žaludek jako ty." Hardin líně potáhl z doutníku. Už dávno se vzdal nadějí, že by si ještě někdy vychutnal jemný veganský tabák z dob svého mládí. Časy, kdy Terminus obchodoval se všemi částmi galaktické Říše, už byly pomalu zapomenuty - stejně jako všechny Staré časy. Zapomenuty, jako bezmála celá galaktická Říše. Napadlo ho, kdo se asi stal novým císařem jestli je vůbec někdo na trůnu - či zdali ještě nějaká Říše vůbec existuje! U velkého vesmíru! Od té doby, co tu jsou na okraji galaxie odříznuti od centra, celý vesmír představují čtyři království kolem něj.

Jak padli bohatýři! Království! Za starých časů to byly prefektury, které patřily do jednoho sektoru, ten byl zase jednou z mnoha součástí kvadrantu, a z nich se skládala všeobjímající galaktická Říše. Když se teď ze svazku Říše vymanol okraj galaxie, ze seskupení několika planet povstala království - s operetními králíčky a šlechtici, žabomyšími válkami a živořením mezi troskami.

Civilizace se zhroutila. Jaderná technologie upadla v zapomnění. Věda postupně vyklízela prostor mytologii - než se do toho vložila Nadace. Ta Nadace, kterou přesně k tomuto účelu založil na Terminu Hari Seldon.

Lee stál u okna a jeho hlas vytrhl Hardina ze zamyšlení. "Ti mladí hejskové přijeli ve zbrusu novém pozemním vozítku." Nejistě popošel ke dveřím a pak se zadíval na Hardina.

Hardin se usmál a pokynul mu, ať se vrátí zpátky. "Už jsem nařídil, aby je sem přivedli."

"Sem? A proč? Ještě si budou myslet, kdovíjak nejsou důležití."

"A proč bych měl podstoupit všechny ceremonie spojené s oficiální audiencí? Na byrokratické rituály už jsem příliš starý. Krom toho, při jednání s takovými mláděty není lichocení od věci - zvláště když člověka k ničemu nezavazuje." Mrkl na svého společníka. "Posaď se, Yohanne, a dělej mi tu morální podporu. Před mladým Sermakem ji budu potřebovat."

"Ten Sermak," řekl Lee ztěžka, "je nebezpečný. A nemá málo stoupenců, Salvore, tak ho nepodceňuj."

"Podceňoval jsem snad někdy někoho?"

"V tom případě ho nech zavřít. Obžalovat ho můžeš až pak, ono se vždycky něco najde."

Hardin tuhle radu nevzal na vědomí. "Už je tu máme, Yohanne," konstatoval, v odpověď na zazvonění sešlápl pedál pod stolem a dveře se odsunuly.

Čtyři delegáti jeden po druhém vešli a Hardin jim jemným posunkem naznačil, ať se usadí do křesel rozestavených v polokruhu proti jeho stolu. Přichozí se starostovi uklonili a čekali, až se ujme slova.

Hardin odklopil prazvláštními rytinami vyzdobené víčko stříbrné tabatěrky, která v dávných encyklopedistických dobách patřila Jordu Farovi z Poručenské rady. Tahle ukázka umu říšských řemeslníků pocházela ze Santanni, ale doutníky v ní už byly z domácího tabáku. Členové delegace si z ní jeden po druhém důstojně brali a přímo rituálním způsobem si připalovali.

Sef Sermak byl druhý zprava, z celé skupiny nejmladší - a s přesně zastřiženým naježeným zažloutlým knírkem a vpadlýma očima nejisté barvy taky nejzajímavější. Ostatní tři Hardin takřka okamžitě přestal vnímat - ti už od pohledu nebyli víc než řadoví pěšáci. Pozornost věnoval výhradně Sermakovi, tomu Sermakovi, který už za svého prvního funkčního období v Městské radě dokázal tohle usedlé těleso víc než jednou obrátit vzhůru nohama, a tohoto Sermaka také oslovil.

"Pane radní, od vašeho výtečného projevu z minulého měsíce jsem se s vámi toužil setkat. Váš útok na zahraniční politiku této vlády byl kromobyčejně povedený."

V Sermakových očích to zablesklo. "Jsem vaším zájmem poctěn. Ponechme stranou, zdali byl můj útok povedený nebo ne, v každém případě byl plně oprávněný."

"Možná! Vaše názory vám přirozeně nikdo nebere. Ale přece jen jste trošku mladý."

"Tím se v jistém období svého života proviní většina lidí," opáčil Sermak suše. "Vy jste se stal starostou města Terminu, když vám bylo o dva roky méně než teď mně."

Hardin se v duchu usmál. Tohle mládě si nenechá nic líbit. "Pokud tomu dobře rozumím, přišel jste se se mnou bavit o téže politice, která se vám tak zajídá i na radnici. Mluvíte za své tři kolegy, nebo si vás musím vyslechnout všechny po jednom?"

Ti čtyři si vyměnili pár rychlých pohledů, jen víčka se jim nepatrně zachvěla.

"Mluvim za lid Terminu," prohlásil Sermak příkře, "za lid, který není skutečně zastoupen v tom sboru přítakávačů, kterému se říká Rada."

"Aha. Tak jen do toho!"

"V kostce jde o tohle, pane starosto. Jsme nespokojení..."

"A kdo? Tím nevyjádřeným 'my' míníte 'lid', že ano?"

Sermak ho probodl pohledem, a protože vycítil nastraženou past, chladně odpověděl: "Mám za to, že moje názory odrážejí názory většiny voličů Terminu. Spokojen?"

"Inu, podobné výroky je vždycky lepší podložit důkazy, ale budiž, pokračujte. Jste nespokojení."

"Ano, nespokojení s třiceti lety politiky, jejíž vinou jsme dnes zcela bezbranní vůči nevyhnutelnému útoku zvenčí."

"Rozumím. A proto... Pokračujte, pokračujte."

"To je od vás milé, že předjímáte moje myšlenky. A proto jsme založili novou politickou stranu - takovou stranu, která bude prosazovat bezprostřední zájmy Terminu, a ne nějaké mystické 'zjevné předurčení' k vládě nad budoucí Druhou říší. Vykopne vás a tu vaši patolizalskou kliku věčných ústupkářů z radnice - a to brzy."

"Pakliže...? Nějaké to 'pakliže' se vždycky najde, vidíte?"

"Tentokrát ovšem nestojí za moc: pakliže neodstoupíte teď hned. Nežádám vás, abyste změnil svou politiku - takovou důvěru ve vás nemám. Vaše sliby nestojí za zlámaný půlkredit. Spokojíme se jen s vaší rezignací."

"Aha." Hardin si zkrřížil nohy a opět se na židli pořádně zhoupl. "Takže ultimátum. To je od vás sympatické, že jste mě varovali. Ale abych pravdu řekl, myslím, že ho pustím z hlavy."

"Nepovažujte to za varování, pane starosto. Bylo to spíš vyhlášení války - vyhlášení principů, za kterými si stojíme. Nová strana je již zformovaná a od zítřka začne oficiálně působit. Tady není prostor ke kompromisu, ani vůle k němu - upřímně řečeno, dali jsme vám tuhle možnost vycouvat beze ztráty tváře jenom jako projev uznání za vaše zásluhy o město. Nedomníval jsem se, že jí využijete, ale moje svědomí je čisté. Příští volby budou mnohem důraznější a nepominutelnou připomínkou, že rezignace je namístě."

Zvedl se a pokynul ostatním, aby následovali jeho příkladu.

Hardin zdvihl ruku. "Počkat! Sedněte si!"

Sef Sermak se zase snad až příliš ochotně usadil. Hardin se v duchu za kamennou tvář usmál. Navzdory svým slovům čekal na nabídku... na nějakou nabídku.

"Jakým způsobem byste přesně chtěli pozměnit naši zahraniční politiku?" obrátil se na ně Hardin. "Chcete, abychom neprodleně zaútočili na Čtyři království, nejlépe na všechna čtyři zároveň?"

"Nic takového jsem nenavrhoval, pane starosto. Chceme jen dosáhnout okamžitého ukončení smířlivé politiky. Po celou dobu své vlády jste prosazoval vědeckou pomoc královstvím. Dal jste jim atomovou energii. Pomohl jste opravit elektrárny na jejich územích. Nechal jste tam stavět lékařské kliniky, chemické laboratoře a továrny."

"Ano? Co proti tomu máte?"

"To všechno jste udělal, aby nás nechali na pokoji. Bylo to vysoké výpalné, které jste jako blázen platil vyděračům. Dovolil jste, aby Terminus vymačkali jako citron. A výsledek? Teď jsme těm barbarům vydáni na milost a nemilost."

"A to proč?"

"Protože jste jim poskytl jadernou technologii, zbraně, dokonce jste jim dal do pořádku flotily - a dnes jsou

nekonečně silnější než před třiceti lety. Jejich požadavky rostou a se svými novými zbraněmi je nakonec uspokojí naráz násilným zabráním Terminu. Nekončíva takhle obvykle vydírání?"

"A co navrhuje?"

"Přestat je uplácet, a to hned, dokud ještě můžeme. Využít veškeré zdroje na posílení Terminu - a zaútočit jako první!"

Hardin sledoval nažloutlý knírek toho mladíčka s takřka morbidním zájmem. Sermak si byl zatraceně jistý v kramflecích, jinak by takhle na rovinu nemluvil. Jeho komentář bezpochyby odrážel mínění značného procenta obyvatelstva.

Hardinův hlas ovšem neprozradil mírně zneklidněné myšlenkové pochody. Naopak, byl skoro ledabylý. "Už jste skončil?"

"Prozatím."

"Tak tedy, všiml jste si toho zarámovaného citátu, který visí na zdi za mnou? Bud'te od té lásky a přečtěte mi ho."

Sermakovy rty sebou cukly. "Stojí tam: 'K násilí se uchylují jen neschopní, kterým už nic jiného nezbylo.' To je stařecká doktrína, pane starosto."

"Prověřil jsem si její platnost už jako mladík, pane radní - a s úspěchem. Tenkrát jste byl ještě na houbách, ale možná jste o tom něco četl ve škole."

Změřil si Sermaka pohledem a rozšafně pokračoval: "Když tu Hari Seldon založil Nadaci, jejím ostentativním úkolem bylo vydat Galaktickou encyklopedii. Po padesát let jsme šli za touto bludičkou, než jsme odhalili jeho skutečný záměr, a to už bylo skoro pozdě. Když jsme zůstali odříznutí od centrálních oblastí staré Říše, nebyli jsme než planetou vědců soustředěných v jednom městě. Neměli jsme průmysl hodný toho jména a byli jsme obklopeni novopečenými, vesměs barbarskými královstvími, která k nám chovala nepřátelské úmysly. Byli jsme maličkým ostrůvkem atomové energie v oceánu barbarství - a nesmírně lákavou kořistí."

Anakreon, jenž byl tehdy stejně jako dnes nejmočnějším ze Čtyř království, si vymohl zřízení vojenské základny na Terminu a tehdejší vládci města - encyklopedisté si dobře uvědomovali, že jde jen o první krok k okupaci celé planety. Tak si věci stály, když jsem se... ehm... chopil moci. Co byste udělal vy?"

Sermak pokrčil rameny. "To je řečnická otázka. Přirozeně vím, co jste udělal."

"I tak vám to zopakuji. Možná že vám to pořád nedochází. Všichni jsme byli v pokušení sebrat veškeré síly a rozpoutat boj. Je to nejsnazší řešení problému, velmi uspokojivé z hlediska vlastní sebeúcty - a takřka vždy i to nejhlupejší. Vy byste to udělal, vy s vašimi doktrínami preventivního útoku. Já místo toho navštívil jedno po druhém zbylá tři království, objasnil jim, že pokud nechají padnout tajemství jaderné reakce do rukou Anakreonu, sami si tím pod sebou podržnou větev, a jemně jsem jim naznačil řešení, které se přímo nabízelo. To bylo všechno. Jeden měsíc poté, co anakreonské síly přistály na Terminu, obdržel jejich král společné ultimátum od svých tří sousedů. Do sedmi dní odletěl z Terminu poslední anakreonský voják."

A teď mi prozradte, kde tu bylo třeba násilí?"

Mladý radní se zamyšleně zadíval na oharek doutníku a hodil ho do šachty vedoucí až ke spalovně odpadu. "Nějak nevidím tu analogii. Injekce inzulínu dá diabetika do pořádku, aniž by v nejmenším bylo třeba skalpelu, ale zápal slepého střeva si vyžaduje operaci. S tím nic nenaděláte. Když ostatní přístupy selžou, co vám zbývá než násilí? Je vaší chybou, že jsme k tomu byli dohnáni."

"Že za to můžu já? Ach ano, moje politika ústupků. Vy jste nejspíš pořád ještě nepochopil, co si naše situace skutečně žádá. Odchodem Anakreonanů naše problémy zdaleka neskončily - spíš začaly. Čtyři království byla našimi nepřáteli víc než kdy jindy, protože každé z nich chtělo atomovou energii a po krku nám neskočilo jenom ze strachu z ostatních tří. Balancujeme na ostří velmi ostrého nože a stačí ho trochu nahnout... Kdyby například jedno království příliš posílilo, nebo kdyby dvě vytvořila koalici... Rozumíte mi?"

"Jistě. Tehdy jste se měl začít intenzivně připravovat na válku."

"Naopak. Byl nejvyšší čas zahájit intenzivní tažení k jejímu odvrácení. Poštval jsem je proti sobě. Jednomu po druhém jsem jim pomohl. Nabídl jsem jim vědu, obchod, vzdělání, medicínu na vědeckých základech. Díky mému úsilí pro ně měl Terminus větší cenu jakožto vzkvétající svět než jako vojenská kořist. Třicet let to fungovalo."

Ano, ale na druhou stranu jste byl nucen přehodit přes tyhle vědecké dary dryádnický pseudoreligiózní plášť. Udělal jste z toho uslintané náboženství. Vybudoval jste celou kněžskou hierarchii a vymyslel si složitý a nesmyslný rituál."

Hardin se zamračil. "A co má být? To přece nemá s naším sporem nic společného. Začal jsem s tím, protože barbari považovali naši vědu za kouzla a jako taková je velmi snadno přijímali. Kněžská kasta vyrostla sama, a když jí pomáháme, volíme pouze cestu nejmenšího odporu. Je to maličkost."

"Ale tihle kněží řídí atomové elektrárny. Tohle není maličkost."

"To máte pravdu, ale vyškolili jsme je my. Technologii znají jen z uživatelského hlediska a tomu divadýlku kolem sebe pevně věří."

"A co když někdo z nich to divadýlko prokoukne, díky geniálnímu nadání pronikne do podstaty věci - co mu pak zabrání, aby odkryl atomová tajemství a prodal je tomu, kdo nabídne nejvíc? Jakoupak potom budeme mít pro ta království cenu?"

"To je vysoce nepravděpodobné, Sermaku. Uvažujete povrchně. Každý rok nám království posílají na Nadaci své nejlepší lidi a my jim dáme kněžské vzdělání. Ty nejlepší z nich si tu necháme jako badatele. Pokud si myslíte, že ten zbytek bez základního vzdělání, nebo ještě hůř, lidé s názory pokřivenými naší kněžskou výukou, dokáže překročit svůj stín a poznat taje jaderné fyziky, elektroniky či teorie hyperprostoru - pak máte hodně romantickou a hodně pošetilou

představu, jak to ve vědě chodí. Aby se člověk dostal tak daleko, musí mít za sebou celoživotní studium a skvělý mozek k tomu."

Během předchozího proslovu se Yohann Lee prudce zvedl a odešel z místnosti. Po chvíli se vrátil, a sotva Salvor Hardin domluvil, zašeptal mu něco do ucha a podal olověný váleček.

Hardin otáčel váleček z jedné strany na druhou a sledoval přitom delegaci přes přivřená víčka. Potom ho prudkým zakroucením nečekaně otevřel a jen Sermak měl dost rozumu, aby nevrhl rychlý pohled na papír, který z válečku vypadl.

"Zkrátka a dobře, pánové," pronesl Hardin, "vláda je toho názoru, že ví, co dělá."

Depeši si přečetl, aniž přestal mluvit. Stránka byla popsána složitým a nic neřkajícím kódem, a až v rohu byla tužkou naškrábaná tři slova shrnující celou zprávu. Přešel je pohledem a pak papír hodil dolů do odpadu.

"A tím," konstatoval, "bohužel končí naše povídání. Rád jsem vás viděl. Díky, že jste se obtěžovali." Zběžně si s nimi potřásl rukou a oni vypochozovali z místnosti.

Hardin si skoro odvykl smát, ale když byli Sermak a jeho tři mlčenliví druhové z doslechu, zdušeně se uchechtl a střelil po Leeovi pobaveným pohledem.

"Tak jak se ti líbila tahle přestřelka mezi dvěma bluféry?"

Lee si nabručeně odfrkl. "Nejsem si tak docela jistý, že on blfoval. Zacházej s ním v rukavičkách, a on s velkou pravděpodobností vyhraje volby, přesně, jak sliboval."

"Ano, nejspíš ano - jestli se ovšem nic nestane."

"Tak si ohlídej, aby se něco nestalo tobě, Salvore. Říkám ti, že za tímhle Sermakem stojí hodně lidí. Co když nepočká do dalších voleb? Kdysi jsme podobnou situaci rozsekli násilně a moc jsme se neohlíželi na to tvoje heslo o násilí."

Hardin zvedl obočí. "Ty máš ale dneska pesimistickou náladu, Yohanne. A taky jsi pořádně paličatý, jinak bys tu pořád nemluvil o násilí. Nezapomínej, že jsme ten náš malý převrat uskutečnili beze ztráty jediného lidského života. Bylo to nezbytné opatření provedené v pravý čas a vyšlo nám hladce, bezbolestně a skoro bez námahy. Sermak stojí proti úplně jiným kádrům. Ty a já, Yohanne, nejsme encyklopedisté. My jsme připravení. Pověs těmhle mladíkům na paty svoje muže, ovšem nenápadně, přáteli. Nemusí tušit, že je někdo sleduje - ale na druhou stranu, měj oči otevřené, rozumíš?"

Lee se kysele zasmál. "Kdybych jenom čekal na tvoje pokyny, to už bych byl vážně zralý do důchodu, Salvore. Sermaka a jeho muže sledujeme už celý měsíc."

Starosta se uchechtl. "Tak ty ses postaral sám, jo? No dobře. Mimochodem," dodal tiše, "na Terminus se vrací velvyslanec Verisof. Doufám, že jen dočasně."

Na chvíli zavládlo ticho a pak se Lee mírně zděšeně zeptal: "Tak to bylo v té zprávě? To už došlo na lámání chleba?"

"Nevím. Dokud neuslyším, co má Verisof na srdci, vážně nemůžu soudit. Ale možná ano - koneckonců k tomu přece před volbami musí dojít. Proč tě to vlastně tak vzalo?"

"Protože nevím, jak se to vyvine. V tobě se člověk nevyzná, Salvore, a nenecháš si koukat do karet."

"I ty, Brute," zaúpěl Hardin v duchu, nahlas však pronesl: "Chceš tím říct, že si podáš přihlášku do Sermakovy nové strany?"

Lee se proti své vůli usmál. "Tak dobře, vyhráls. Nezašel bys teď se mnou na oběd?"

2

Proslulému autorovi bonmotů Hardinovi se připisuje autorství mnoha aforismů - a valná část jich je nejspíš apokryfních. Buď jak buď, vypráví se, že při jisté příležitosti prohlásil:

"Okaté jednání se vyplácí, obzvláště když vás předchází pověst rafinovaného člověka."

Za čtrnáct let svého podvojného působení na Anakreonu dostal Poly Verisof nejednou příležitost, aby tuto radu uplatnil v praxi - aby také ne, když mu výkon jeho dvou funkcí často nepříjemně připomínal tanec bosky na rozpálené plotně.

Pro Anakreoňany byl velekněz, zástupce Nadace, která pro tyto "barbary" představovala nejvyšší svátost a kolébku náboženství, jež s Hardinovou pomocí vybudoval v posledních třech desetiletích. Jakožto veleknězi mu náležely pocty, které ho postupem času začaly příšerně unavovat. Z duše nesnášel rituál, v jehož středu sám stál.

Ale pro krále Anakreonu - toho starého, který už je po smrti, i pro jeho mladého vnuka, jenž byl nyní na trůnu byl jednoduše velvyslancem mocnosti, již se obávali a již se zároveň toužili zmocnit.

Vzato kolem a kolem to byla velmi náročná funkce. Přestože si jeho stávající cestu na Terminus vyžádaly znepokojující okolnosti, Verisof ji považoval za svého druhu dovolenou.

A protože v naprostém utajení necestoval poprvé, znovu se zařídil v duchu Hardinova bonmotu o výhodách okatosti.

Převlékl se do civilních šatů - už to pro něj byl sám o sobě svátek - a nalodil se na pravidelnou linku na Nadaci, do druhé třídy. Jakmile na Terminu vystoupil, propletl se davy na kosmodromu a z veřejného videotelefonu zavolal na radnici.

"Jmenuji se Jan Smite," ohlásil se, "a mám s panem starostou dohodnutou schůzku na odpoledne."

Zdatná mladá sekretářka s neosobním hlasem se přepojila na druhou linku a po několika kulometnou rychlostí vychrlených větách Verisofovi stroze oznámila: "Starosta Hardin vás přijme za půl hodiny, pane." Pak obrazovka oslepla.

Načež si velvyslanec koupil poslední vydání Zpravodaje města Terminu, ležerně se odšoural do parku u radnice, posadil se na první prázdnou lavičku a čekání si zkrátil čtením komentářů, sportovní přílohy a komiksu. Po půl hodině si noviny strčil do podpaží, vešel do radnice a ohlásil se v předpokojí.

Takto zůstal zcela bezpečně inkognito, neboť někomu tak okatě obyčejnému nevěnoval nikdo nejmenší pozornost.

Hardin k němu vzlhl a zazubil se. "Je libo doutník? Jaká byla cesta?"

Verisof si nabídl. "Zajímavá. Ve vedlejší kajutě se mnou letěl kněz, který tu má absolvovat zvláštní kurz o výrobě radioaktivních syntetik, co se dnes využívají k léčbě rakoviny..."

"Jistě jim ale neřikal 'radioaktivní syntetika', ne?" skočil mu do řeči Hardin.

"To víš že ne! Pro něj to byl Svatý pokrm."

Starosta se usmál. "Pokračuj."

"Zapředl se mnou teologický hovor a vynasazil se ze všech sil pozvednout mě z mrzkého materialismu."

"A přitom nepoznal svého velekněze?"

"Bez mého karmínového roucha? Krom toho pocházel ze Smyrna. Stejně to byla zajímavá zkušenost. Je skutečně pozoruhodné, Hardine, jak se to vědecké náboženství ujalo. Napsal jsem o tom esej - čistě pro své vlastní pobavení, něco takového se ke zveřejnění rozhodně nehodí. Rozklad staré Říše na periferii by se dal sociologicky vyložit i tak, že věda nechala vnější světy na holičkách. Aby lidé vědu znovu přijali, musí se jim naservírovat v jiném hávu - a přesně to jsme udělali. V symbolické logice se to dá znázornit jedna radost."

"Zajímavé!" Starosta si spojil ruce za krkem a zničehonic řekl: "Tak už začni o situaci na Anakreonu!"

Velvyslanec se zamračil, vytáhl doutník z úst, s odporem si ho prohlédl a odložil ho. "Není moc růžová."

"Jinak bys tu ani nebyl."

"Ano, to sotva. Věci se mají asi tak - nejmocnějším člověkem na Anakreonu je princ regent Wienis, strýc krále Lepolda."

"Já vím. Ale Lepold bude příští rok plnoletý, ne? Jestli se nepletu, v únoru oslaví šestnácté narozeniny."

"Ano." Odmkla a pak kyselý dodatek: "Pokud se jich ovšem dožije. Králův otec zemřel za podezřelých okolností. Při lovu ho zasáhla šipka z jehlovky. Traktovalo se to jako nehoda."

"Hmm. Matně si na Wienise vzpomínám ze své návštěvy Anakreonu, když jsme je vykopali z Terminu. To jsi ještě nebyl na světě. Tak počkej. Jestli mě paměť neklame, byl to takový snědý mladík s černými vlasy, co na pravé oko šilhal. Taky měl nos jako skobu."

"To je on. Ten supí zoban pořád má, šilhá jakbysmet, jen ty vlasy mu zešedivěly. Nikdy nehraje na rovinu. Naštěstí má ale pověst největšího hlupáka celé planety. Sám se ovšem považuje za lišku všemi mastmi mazanou, což jeho blbost ještě podtrhuje."

"Tak už to bývá."

"Ten kdyby měl rozbít vajíčko, vystřelil by na něj atomovým dělem. Pamatuješ si třeba, jak se před dvěma lety hned po králově smrti pokusil zdanit církevní statky?"

Hardin zamýšleně přikývl a pak se usmál. "Kněží udělali pěkný bengál."

"Byl slyšet až v Lucreze. Od té doby jedná s kněžími opatrněji, ale stejně pořád tlačí na pilu. Svým způsobem je to pro nás neštěstí: sebevědomí toho člověka nezná hranic."

"Tak to bude nejspíš překompenzovaný komplex méněcennosti. Však víš, to se mladším královským synům stává."

"Jenže ono to pak vyjde nastejno. Ten už se nemůže dočkat, až konečně bude moci zaútočit na Nadaci. Ani se to už nijak zvlášť neobtěžuje skrývat. A pokud jde o armádu, už si to může dovolit. Starý král nechal postavit skvělé loďstvo a ani Wienis poslední dva roky nezahálel. Výnos z té daně z církevních statků měl původně jít na další zbrojení, a když pohořel, dvojnásobně zvýšil daň z příjmu."

"Jak to vzali lidé?"

"Nevyskytly se žádné vážnější protesty. Krom toho byla celých několik týdnů tématem všech kázání v království poslušnost vrchnosti. Ne že by nám za to byl Wienis byt' jen trochu vděčný."

"Výborně, teď už jsem v obraze. A co se vlastně stalo?"

"Před dvěma týdny narazila jedna anakreonská obchodní loď na opuštěný říšský bitevní křižník. Musel takhle plout vesmírem jako Bludný Holanďan přinejmenším tři sta let."

V Hardinových očích se probudil zájem. Poposedl si. "Ano, o tom jsem už slyšel. Úřad pro navigaci mi poslal petici, abych tu loď získal pro studijní účely. Pokud tomu dobře rozumím, je v zachovalém stavu."

"Až v moc dobře zachovalém stavu," odvětil Verisof suše. "Když Wienis minulý týden obdržel vaši žádost, aby křižník předal Nadaci, dostal málem záchvat."

"Ještě mi neodpověděl."

"A také neodpoví - jedine zbraněmi, nebo si to aspoň myslí. Víš, ještě před odletem za mnou zašel a začal na mě tláčit, aby Nadace uvedla křižník do bojeschopného stavu a pak ho předala anakreonské flotile. Operoval naprosto nehorázným tvrzením, že tvoje nota z minulého týdne svědčí o tom, že Nadace zamýšlí zaútočit na Anakreon. Dále uvedl, že pokud odmítneme bitevní křižník opravit, jenom potvrdíme jeho podezření, a naznačil, že v takovém případě bude Anakreon nucen podniknout kroky k sebeobraně. To je přesný citát. Bude donucen! A proto jsem také tady."

Hardin se vlídně usmál.

Verisof ten úsměv opětoval a pokračoval: "Ovšemže počítá s odmítnutím, a to bude alespoň v jeho očích skvělá záminka k bleskovému útoku."

"To chápu, Verisofe. Nu, to nám dává přinejmenším šest měsíců, takže tu loď nech opravit a předej mu ji s

mým poručením. A na znamení naší úcty a uznání ji dej přejmenovat na Wienis."

A znovu se zasmál.

Verisof na to znovu zareagoval sotva postřehnutelným pousmáním. "Máto asi svou logiku, Hardine - ale já mám strach."

"Z čeho?"

"To není loď, ale monstrum! Tenkrát ještě uměli stavět. Jen svým objemem vydá za polovinu anakreonského loďstva. Má atomová děla, která dokážou rozstřílet planetu na prach, a štít, který dokáže absorbovat laserové paprsky, aniž by se zvýšila úroveň radiace. Je to až moc dobrá zbraň, Hardine, abychom..."

"To je povrchní, povrchní pohled na věc, Verisofe. Oba moc dobře víme, že Anakreon by i se stávající výzbrojí dokázal Terminus lehce porazit, a to mnohem dříve, než bychom svedli křižník opravit pro vlastní použití. Copak na tom sejde, když mu k tomu přihodíme i ten křižník? Sám víš, že ke skutečné válce nikdy nedojde."

"To nejspíš ne." Velvyslanec se starostovi podíval do očí. "Ale Hardine..."

"Ano? Proč jsi zaváhal? Ven s tím."

"Podívej se. Tohle už není úplně moje parketa, ale četl jsem noviny." Položil Zpravodaj na stůl a ukázal na titulní stranu. "Co má tohle znamenat?"

Hardin článek zběžně přelétl. "Skupina radních zakládá novou politickou stranu."

"To se tam také píše." Verisof se ošil. "Vím, že znáš domácí politickou scénu mnohem lépe než já... ale vždyť do tebe šijí hlava nehlava. Jak moc jsou silní?"

"Zatraceně silní. Po příštích volbách nejspíš opanují Radu."

"Do té doby ne?" Verisof se na starostu podíval úkosem. "Moc lze získat i jinak než volbami."

"To mě máš za Wienise?"

"Ne. Ale oprava lodi si vyžádá několik měsíců a potom je už útok jistý. Když jim ustoupíme, vyloží si to jako známku naší bezmoci - a ten říšský křižník zdvojnásobí sílu Wienisova loďstva. Jestli ten nezaútočí, tak nejsem velekněz. Proč tedy riskovat? Vyber si jednu ze dvou možností. Buď odhal před Radou Wienisovy plány, nebo vyhroť konflikt už teď!"

Hardin se zamračil. "Vyhroť konflikt už teď? Ještě než přijde krize? Přesně to udělat nesmím. Nezapomínej na Hariho Seldona a jeho plán."

Verisof zaváhal a pak zamumlal: "Takže ty sis stoprocentně jistý, že nějaký plán existuje?"

"O tom takřka nemůže být pochyb," odpověděl Hardin odměřeně. "Byl jsem u toho, když se otevíral časový trezor, a Seldon ten plán tenkrát osobně odhalil."

"Já to myslel trošku jinak, Hardine. Prostě si nedokážu představit, jak by někdo mohl načrtnout dějiny na tisíc let dopředu. Možná se Seldon přecenil." Při pohledu na Hardinův ironický úsměv šel do sebe a dodal: "No dobře, já nejsem žádný psycholog."

"Přesně tak. To nikdo z nás. Ale v mládí jsem absolvoval alespoň jakous takous průpravu - dost na to, abych dokázal odhadnout možnosti té vědy, byť já sám jich nejsem s to využít. Není pochyb, že Seldon ani v nejmenším nepřehání. Tvrdí, že Nadace byla založena jako útočiště pro vědce, aby kultura a věda skomírající Říše přežily počínající staletí barbarství a aby se Terminus stal zárodkem Druhé říše."

Verisof přikývl, i když docela přesvědčený nebyl. "Všichni vědí, že takhle by to v ideálním případě mělo jít. Jenže - můžeme si dovolit riskovat? Můžeme kvůli jakési mlhavé budoucnosti hazardovat s přítomností?"

"Musíme - protože budoucnost není mlhavá. Seldon ji vypočítal a zmapoval. Předpověděl celou řadu krizí, z nichž každá závisí na úspěšném vyřešení té předchozí. My čelíme teprve druhé krizi a jen vesmír ví, jaké důsledky by nakonec mohla mít i malá odchylka od plánu."

"To je víceméně čirá spekulace."

"Ne! Hari Seldon v Časovém trezoru řekl, že při každé krizi bude naše svoboda jednání omezena natolik, abychom mohli zareagovat pouze jediným způsobem."

"A drželi se tedy přímé a úzké cestičky?"

"Ano, abychom se neodchýlili. Naopak platí, že dokud si můžeme vybírat, krize ještě nenastala. Prostě musíme nechat věcem volný průběh, dokud to jen půjde, a u vesmíru, přesně to hodlám udělat."

Verisof neodpověděl, jen si v nervózním tichu kousal spodní ret. O tomhle problému - skutečném problému; o tom, jak se postavit anakreonským přípravám na válku si s ním Hardin otevřeně promluvil teprve před rokem. A to jen proto, že se Verisof vzepřel dalšímu usmiřování.

Vypadalo to, že Hardin dokázal vysledovat jeho myšlenkové pochody. "Co bych jen za to dal, kdybych se ti s tímhle nemusel vůbec světit..."

"Proč něco takového říkáš?" vykřikl Verisof překvapeně.

"Protože teď už šest lidí - ty a já, ostatní tři velvyslanci a Yohann Lee - má poměrně přesnou představu, co nás čeká. A já jsem si bohužel víc než jistý, že podle Seldona o tom nikdo neměl mít tušení."

"Proč?"

"Protože i Seldonovy propracované psychohistorické postupy měly svá omezení. Nedokázaly zvládnout příliš mnoho nezávislých proměnných. Seldon nedokázal pracovat s jednotlivci v jakémkoli delším časovém horizontu, stejně jako fyzik by jen těžko mohl aplikovat kinetickou teorii plynů na jednotlivé molekuly. On pracoval s davy, populacemi celých planet, a to jen slepými davy, které dopředu netuší, jak jejich úsilí dopadne."

"To mi není moc srozumitelné."

"Já za to nemůžu. Nemám dost dobré psychohistorické vzdělání, abych ti to vysvětlil vědecky. Ale o tomhle není sporu. Na Terminu nejsou žádní vyškolení psychohistorici ani žádná matematická pojednání k tématu. Seldon

zjevně nechtěl, aby kdokoliv na Terminu dokázal dopředu přehled budoucnost. Seldon naopak chtěl, abychom slepě - a tedy správně - jednali podle zákona davové psychologie. Jak už jsem ti kdysi řekl, když jsem vyhnal Anakreoňany, netušil jsem, kam směřujeme. Tehdy mi šlo o zachování rovnováhy sil, o nic víc. Až když bylo po všem, rozpoznal jsem v těch událostech jistou logiku, aspoň myslím, ale snažil jsem se ze všech sil, abych se těmito poznatky neřídil. Kdybych jednal na základě předpokládaných výsledků, úplně bych tím plán vykořistil."

Verisof zamyšleně přikývl. "V chrámech na Anakreonu jsem si občas při teologických disputacích vyslechl skoro stejně spletitou argumentaci. Jak vlastně odhadneš, kdy je třeba jednat?"

"Ten okamžik jsem si už vyhlédl. I ty připouštíš, že jakmile Wienisovi opravíme ten bitevní křížník, nic mu v útoku nezabrání. V tom okamžiku nebudeme mít na vybranou."

"Ano."

"Výborně. Tím jsme vyčerpali vnější aspekty věci. A jistě se mnou budeš souhlasit i v tom, že v příštích volbách bude zvolena nová, nepřátelsky naladěná Rada, která půjde do konfliktu s Anakreonem. Ani tady není alternativa."

"Souhlasí."

"A jakmile zmizí veškeré alternativy, přichází krize. Ale stejně - dělám si starosti."

Odmlčel se a Verisof si počkal. Hardin navázal pomalu, skoro neochotně. "Napadlo mě - a je to jenom hypotéza -, že vnější i vnitřní tlaky mají vyvrcholit zároveň. Zatím mezi nimi existuje několikaměsíční rozdíl, protože Wienis pravděpodobně zaútočí na sklonku zimy, a do voleb zbývá pořád ještě rok."

"To mi nepřipadá důležité."

"Já nevím. Snad za to mohou nevyhnutelné chyby při výpočtech, nebo jsem toho prostě věděl příliš. Dávám si pozor, abych se při rozhodování nenechal ovlivnit tím, co dokážu odhadnout, ale co já vím? Ovšem," zadíval se na svého společníka, "v jedné věci už jsem se rozhodl."

"A v jaké?"

"Až se začne lámat chleba, odletím na Anakreon. Chci být v centru dění... Á, to už stačilo, Verisofe. Je spousta hodin, pojďme si vyjít a vyhodit si z kopýtka. Potřebuju na chvilku vypnout."

Pak zůstaňme tady," navrhl Verisof. "Nechci, aby mě někdo na ulici s tebou viděl - víš přece, co by na to ta nová partaj tvých drahých radních řekla. Pošli pro brandy."

A Hardin ji nechal přinést - ale moc to nepřehnal.

3

V dávných dobách, kdy se Říše rozpínala po celé galaxii a kdy byl Anakreon nejbohatší prefekturou na periferii, nebyl císař poctil vícekrálovský palác oficiální návštěvou. A ani jeden neodletěl, aniž alespoň jednou v raketovém člunu vybaveném jehlovkou změřil své síly s opeřenou létající pevností, které se říká pták nyak.

V rozháraných poměrech sláva Anakreonu zcela upadla. V troskách vícekrálovského paláce se proháněl vítr - pouze s výjimkou jednoho křídla, jež stavaři z Nadace dokázali zrestaurovat. A na Anakreon nezavítal žádný císař celých dvě stě let.

Ale lov na nyaky byl stále královským sportem a dobrá muška při zacházení s jehlovkou pořád prvním předpokladem pro výkon královské funkce.

Ačkoli Lepoldu I., králi anakreonskému a - jak se ustavičně, ale nepravdivě dodávalo - Vládcí vnějších dominií, nebylo ještě šestnáct, svou zdatnost již mnohokrát prokázal. Prvního nyaka sestřelil hned po třináctých narozeninách, desátého týden po nástupu na trůn a dnes se vracel ze šestačtyřicátého úspěšného lovu.

"Než budu plnoletý, sundám jich rovnou padesátku," pokřikoval rozjásaně. "Kdo se se mnou vsadí?"

Ale dvořané se s králem nesázeli, protože pokud realisticky odhadnou jeho schopnosti a vyhrají, ocitnou se ve smrtelném nebezpečí. A tak se nikdo nevsadil a král se ve výborné náladě šel převléct.

"Lepolde!"

Jen jediný hlas ho dokázal zastavit, a taky že král ztuhl v půli kroku a rozmrze se otočil.

Wienis stál na prahu svých komnat a hrozivě se nad svým synovcem tyčil.

"Pošli je pryč," zavrčel nedůtklivě. "Zbav se jich."

Král stroze pokynul a dva komorníci se uklonili a pozadu vycouvali dolů po schodech. Lepold zašel za strýcem dovnitř.

Wienis popuzeně přejel pohledem králův lovecký úbor. "Brzy se budeš muset věnovat důležitějším věcem než lovu nyaků."

Obrátil se k němu zády a odkulhal k pracovnímu stolu. Byl už příliš starý na všechno to svištění vzduchu, nebezpečné prudké klesání v dosahu nyakových křídel a všechny ty výkruty a stoupání po jediném sešlápnutí pedálu a tak na celý sport zanevřel.

Lepold dobře věděl, že tyhle hrozny rostou pro Wienise příliš vysoko, a tak ne bez jisté zlomyslnosti nadšeně spustil: "Ale měl jsi být dneska s námi, strýčku. V Samijských pustinách jsme vyplašili úplné monstrum. A že byl pořádně bojovný. Honili jsme ho přes dvě hodiny nad dvěma sty kilometry čtverečními. A pak jsem ti vyšplhal do slunce," - znázorňoval boj rukama, jako by znovu seděl v kabině raketového člunu, "a šel jsem dolů do vrtule. Trefil jsem se z blízkosti do jeho levého křídla, zrovna když stoupal. To ho šíleně naštvalo, a tak to vzal půlobratem ke mně. Já se nenechal pobízet a zatočil doleva. Čekal jsem, že se na mě každou chvíli seshora střemhlav vrhne. Teprve když ho ode mě dělilo jedno mávnutí křídla, tak jsem..."

"Lepolde!"

"No co je? ... A pak jsem ho dostal."

"O tom vůbec nepochybuji. Budeš mě teď laskavě poslouchat?"

Král pokrčil rameny a došoural se ke konci stolu. Tam se začal nimrat v lerském ořechu a zcela nekrálovsky trucoval. Ani se neodvažoval podívat strýčkovi do očí.

"Dnes jsem zašel na loď," řekl Wienis na úvod.

"Na jakou loď?"

"Mohu mluvit jen o jedné jediné lodi. Té, co Nadace opravuje pro naši flotilu. O tom starém říšském křižníku. Vyjádřil jsem se dostatečně jasně?"

"Tak tuhle? Vidiš, říkal jsem ti, že ji Nadace opraví, když si o to řekneme. Všechny ty tvoje báchorky o tom, jak nás chtějí napadnout, jsou úplně uhozený. Protože kdyby nás chtěli napadnout, proč by nám tu loď opravovali? Sám vidiš, že to nedává smysl."

"Lepolde, ty jsi ale vůl!"

Král, který zrovna odhodil skořápku lerského ořechu a zvedal ke rtům další, notně zrudl.

"No tak pozor," ohradil se hláskem, v němž vztek jen nepatrně převažoval nad rozmrzelostí, "takhle bys mi fakticky neměl říkat. Zapomínáš se. Uvědomuješ si, že za dva měsíce už budu plnoletý?"

"Ano, a že jsi vskutku skvěle připraven převzít vladařské úkoly! Kdybys strávil studiem státních záležitostí jen polovinu času, který věnuješ lovu nyaků, namísto bych s čistým svědomím odstoupil."

"To mi je fuk a vlastně to sem ani nepatří. I když jsi regent a můj strýc, já jsem pořád král a ty můj poddaný. Teda neměl bys mi nadávat do volů a čistě mimochodem bys v mé přítomnosti neměl sedět. Vůbec ses mě nedovolil. Myslíš, že by sis na to měl dát bacha, nebo bych s tím mohl něco udělat - a to dost brzy."

Wienisův pohled byl zcela chladný. "Mohu vám tedy říkat Vaše Veličenstvo?"

"Ano."

Výborně. Vaše Veličenstvo, vy jste ale vůl!"

Černé oči mu pod prošeďivým obočím sršely hněvem. Mladý král se pomalu posadil. Chvilí bylo na regentově tváři znát zatrpklé uspokojení, ale to z ní rychle zmizelo. Tlusté rty se mu roztáhly v úsměvu a pak plácl mladíka přes rameno.

"Zapomeň na to, Lepolde. Neměl jsem být k tobě tak drsný. Člověku někdy ujedou nervy, zvláště když je neustále pod tlakem okolností jako... Rozumíš?" Ale i přes ta smířlivá slova bylo v jeho očích cosi, co vůbec nezměklo.

"No jo," přisvědčil Lepold nejistě. "Státní záležitosti jsou teda někdy fakticky hustý." Trochu se bál, že ho zase zavalí tunami bezvýznamných statistik meziroční obchodní bilance se Smyrnem nebo že ho budou nudit tím dlouholetým rozhořčeným sporem o řídce osídlené planety v Rudém koridoru.

"Chlapče můj," začal Wienis znovu, "chtěl jsem si o tomhle s tebou promluvit už dřív, a možná jsem měl, ale také vím, že tvůj mladistvý duch jen těžko snáší leckdy duchamorné státnické povinnosti."

Lepold přikývl. "No, to je v pořádku..."

Jeho strýc mu ale energicky skočil do řeči. "Na druhou stranu už za dva měsíce dosáhneš plnoletosti. A navíc, v nadcházejících těžkých časech budeš muset hrát vůdčí roli. Brzy budeš král, Lepolde."

Lepold znovu přikývl, ale na tváři nedal nic znát.

"Bude válka, Lepolde."

"Válka! Ale se Smyrnem jsme přece nedávno uzavřeli příměří..."

"Ne se Smyrnem, nýbrž se samotnou Nadací."

"Ale, strýčku, vždyť se nám uvolili opravit tu loď. Říkals, že..."

Při pohledu na Wienisův úšklebek mu slova uvízla v hrdle.

"Lepolde," ten hlas už zdaleka nebyl tak přátelský, "musíme si promluvit jako chlap s chlapem. K válce s Nadací dojde, ať už bude ten křižník opraven nebo ne - spíš dřív, protože nám tu loď opravují. Nadace je zdrojem síly a moci. Veškerá velikost Anakreonu, všechny jeho lodě, města, lidi a obchod závisejí na troškách a zbytcích energie, kterou nám Nadace tak zdráhavě dává. Já ještě pamatuju časy - já osobně -, kdy byla anakreonská města vyhřívána spalováním uhlí a nafty. Ale to je vedlejší, o tom ty nemůžeš mít pojem."

"No, mně připadá," nadhodil král ostýchavě, "že bychom měli být vděční -"

"Vděční?" vybuchl Wienis. "Vděční za to, že nám tak neochotně přenechávají pouhé droby, a přitom jen vesmír ví, kolik si toho schraňují pro sebe - a kdo ví, pro jaké účely? Nejspíš proto - aby jednoho dne mohli vládnout galaxií."

Jeho ruka dopadla na synovcovo koleno a víčka se mu přivřela. "Lepolde, jsi král Anakreonu. Tvoje děti a děti tvých dětí by se mohly stát vládci vesmíru - stačí se zmocnit technologie, kterou nám Nadace upírá!"

"Na tom něco je." Do Lepoldových očí se vrátila jiskra a maličko se narovnal v zádech. "Koneckonců, jaké právo mají hamounit jenom pro sebe? To fakt není spravedlivý. Anakreon přece není vosk."

"Vidím, že tomu začínáš rozumět. A navíc, můj chlapče, co když se Smyrno rozhodne napadnout Nadaci dřív a uzurpovat si všechno pro sebe? Jak dlouho bychom podle tebe vydrželi vzdorovat, za jak dlouho by se z nás stal vazalský stát? Jak dlouho by ses udržel na trůnu?"

Lepold se nadchl. "U vesmíru, jasně. Máš fakticky úplnou pravdu. Musíme udeřit první. Čistě v sebeobraně."

Wienisův úsměv se ještě rozšířil. "A to není všechno."

Kdysi, na počátku vlády tvého dědečka, zřídil Anakreon na Terminu vojenskou základnu - základnu s klíčovým významem pro národní obranu. Nakonec jsme byli nuceni tuto základnu opustit, a to v důsledku machinací vůdce Nadace, toho skety, škrabáka bez jediné kapky modré krve. Rozumíš, Lepolde? Tvého dědečka pokořil tenhle plebejec. Pamatuju se na něj jako dnes! Byl tehdy sotva starší než já, když přišel na Anakreon s tím svým ďábelským

úsměvem a ďábelským mozkiem - a s veškerou mocí ostatních tří království, která se zbaběle spikla proti velkému Anakreonu."

Lepold zčervenál a v očích mu zaplátl spravedlivý hněv. "U Seldona, kdybych byl na dědečkově místě, pustil bych se do boje i tak."

"Ne, Lepolde. Rozhodli jsme se počkat - a odčinit tu urážku, až nadejde příhodnější čas. Než tvůj otec předčasně zemřel, doufal, že právě on... no, co se dá dělat." Wienis se na chvíli odvrátil. Pak, jako by v sobě dusil nával citu, dodal: "Byl to můj bratr. A přece, kdyby jeho syn -"

"Ano, strýčku, já ho nezklam. Už jsem se rozhodl. Je nejvyšší čas, aby Anakreon vyhladil to hnízdo rebelů."

"Ne, ne hned. Nejdřív musíme počkat, dokud neopraví ten bitevní křižník. Už jejich ochota ujmout se těch oprav svědčí o tom, že se nás bojí. Ti hlupáci se nás pokoušejí usmířit, ale my se nenecháme odradit, že ne?"

A Lepold praštil pěsti do pootevřené dlaně. "Ne dokud jsem já králem Anakreonu."

Wienis se cynicky ušklíbl. "Krom toho musíme počkat, až sem přiletí Salvor Hardin."

"Salvor Hardin!" Král vytřeštil oči a z jeho mladické bezvousé tváře rázem vyprchala bojovnost.

"Ano, Lepolde, sám vůdce Nadace přiletí o tvých narozeninách na Anakreon - pravděpodobně aby nám mazal med kolem úst. Ale to mu nepomůže, tentokrát nás neobměkčí."

"Salvor Hardin!" opakoval Lepold skoro šeptem.

Wienis se zamračil. "To se bojíš toho jména? Je to tentýž Salvor Hardin, který nás při předchozí návštěvě přinutil žrát bláto. Takovou smrtelnou urážku královského majestátu přece nemůžeme zapomenout! A k tomu od plebejce, naprostého chrapouna."

"Ne. To asi ne. Něco takového nezapomenu. Nezapomenu! Oplatíme mu to - ale... ale... přece jen... se trochu bojím."

Regent se vztyčil. "Bojiš? A čeho? Jeho, ty holob-?" zajíkl se Wienis.

"Napadnout Nadaci... to by bylo fakticky ... jako rouhačský."

"Pokračuj."

"Chci říct," vykládal Lepold zmateně, "kdyby doopravdy existoval nějaký Galaktický duch, tak... ehm... by se mu to nemuselo líbit. Nemyslíš?"

"Ne, to si nemyslím," přišla nelítostná odpověď. Wienis si znovu sedl a jeho rty se zkřivily v prazvláštním úšklebku. "Ty si skutečně děláš těžkou hlavu s Galaktickým duchem, co? Takhle to dopadá, když tě nechám růst jako dříví v lese. Předpokládám, že jsi v poslední době hodně poslouchal Verisofa."

"Vysvětlil mi toho spoustu o -"

"O Galaktickém duchu?"

"Jo."

"Ale, ale, ty moje kuřátko, ten téhle šaškárně věří mnohem míň než já, a já tomu nevěřím vůbec. Kolikrát jsi jen slyšel, že to jsou jenom žvásty?"

Následovalo krátké vzpurné ticho a pak Lepold namítl: "A stejně tomu všichni věří. Teda těm řečem o tom, jak prorok Hari Seldon pověřil Nadaci, aby šířila jeho přikázání a lidstvo se tak jednou mohlo vrátit do ráje na zemi - a jak všichni, kdo se budou protivit jeho přikázáním, budou zatraceni navěky. Oni tomu věří. Předsedal jsem mnoha náboženským festivalům a vím, že to tak je."

"Ano, oni tomu věří, ale my ne. A můžeš za to ještě být vděčný. Protože podle těch nesmyslů jsi králem z boží vůle - a sám polobůh. To se moc hodí. Zcela to vylučuje možnost vzpoury a zaručuje absolutní poslušnost ve všem. A právě proto, Lepolde, musíš hrát aktivní roli v rozpoutání války proti Nadaci. Já jsem jen regent, pouhý smrtelník. Ty jsi král a pro ně víc než polobůh."

"Jenže to já nakonec nejspíš nejsem," přiznal král zadumaně.

"Ne, nejspíš ne," opáčil Wienis ironicky, "ale všichni, až na lidi z Nadace, tě za poloboha považují. Už ti to dochází? Jsi jím pro všechny, jen ne pro ty z Nadace. Jakmile se jich zbavíme, nikdo nebude popírat tvé božství. Pomysli na to!"

"A potom budeme moci sami ovládat elektrický skříně v chrámech a lodi, který lítají bez lidí, a připravovat svatý pokrm, co léčí rakovinu, a všechno ostatní? Verisof tvrdí, že jen lidé požehnaní Galaktickým duchem mohou -"

"Ano, Verisof tvrdí! Vedle Salvora Hardina je Verisof tvým největším nepřítelem. Stůj při mně, Lepolde, a o ně se nestarej. Spolu znovu obnovíme Říši - nejen království anakreonská -, která obsáhne každé z těch miliard sluncí, co jich v galaxii jen je. Není tohle lepší než nějaký nejistý zemský ráj?"

"A-ano."

"Může ti Verisof slíbit víc?"

"Ne."

"Výborně." Hlas mu teď zněl mnohem úsečněji. "Snad tedy můžeme celou záležitost považovat za uzavřenou." Ani si nepočkal na odpověď. "Tak už jdi. Já se objevím dole za chvíli. A ještě něco, Lepolde."

Mladý král se otočil na prahu.

Wienis se usmíval, jen očima ne. "Dávej si pozor při lovu nyaků, chlapče můj. Od toho neštěstí s tvým otcem mám občas divné předtuchy. V tom zmatku, kdy je vzduch plný šipek z jehlovek, člověk nikdy neví. Doufám, že si opravdu dáš pozor. A s Nadací to uděláme, jak jsem řekl, domluveno?"

Lepoldovy oči se rozšířily a sklouzly dolů od strýce. "Ano - jistě."

"Dobře!" Nehnutě sledoval, jak jeho synovec odchází, a pak se vrátil ke stolu.

Na odchodu se Lepoldovi honily hlavou pochmurné myšlenky smíšené s obavami. Možná že opravdu bude nejlepší porazit Nadaci a získat moc, o které Wienis mluvil. Ale až bude po válce a on bude pevně sedět na trůnu...

Velmi neodbytně se mu do hlavy vtírala myšlenka, že jeho bezprostředními následníky jsou Wienis a jeho dva arogantní synáčkové.

Ale on je král. A králové mohou nechat své poddané zastřelit.

Dokonce i strýčky a bratrance.

4

Vedle Sermaka samotného byl při smelování opozičně naladěných jedinců do ukřičené Akční strany neaktivnější Lewis Bort. A přece nebyl členem deputace, která před půl rokem zašla za Salvorem Hardinem. Ne že by snad někdo neuznával jeho zásluhy - právě naopak. Chyběl z toho jediného důvodu, že se tou dobou nacházel v hlavním městě Anakreonu.

Zemi navštívil čistě soukromě. Nesešel se s žádným hodnostářem a neudělal nic důležitého. Jen si všiml i málo známých krajů téhle rušné planety a strkal svůj buclatý nos do každého jejího zaprášeného kouta.

Domů přiletěl na sklonku jednoho krátkého zimního dne, který začal podmračeně a končil sněhovou přehánkou. Za hodinu už seděl za osmibokým stolem u Sermaka doma.

Jeho první slova nebyla vypočítána na to, aby pozvedla atmosféru shromáždění, už tak značně sklíčeného soumrakem, v němž se venku honili všichni čerti.

"Je mi líto," začal, "ale kdybych měl naše šance popsat poněkud teatrálním klišé, použil bych slov 'ztracený případ'".

"Myslíš?" odtušil Sermak trdnomyslně.

"Tady už není o čem přemýšlet, Sefe. K žádnému jinému závěru prostě nelze dospět."

"Vojenský potenciál -" začal Doktor Walto až moc horlivě, ale Bort ho okamžitě přerušil.

"Zapomeňte na to. To už je obehnaná písnička." Očima přejížděl kolem dokola po celém kroužku. "Já teď mluvím o lidech. Přiznávám, že původně jsem chtěl navrhnout, abychom se pokusili vyvolat palácový převrat a dosadili krále, který bude Nadaci více nakloněný. Byl to dobrý nápad. Pořád ještě je. Má jen jednu směšnou slabinu, a sice že je neuskutečnitelný. O to už se postaral velký Salvor Hardin."

Kdybys teď mohl přejít k podrobnostem, Lewisi..." požádal ho Sermak nevrle.

"K podrobnostem! Jako kdyby to vůbec šlo detailněji rozebrat! Ne, tak jednoduché to zase není. Tady jde o celou tu zpropadenou anakreonskou společnost. A hlavně o roli náboženství, které tam Nadace zavedla. Ono vzkvátá!"

"Ano?"

"Abyste to náležitě docenili, museli byste to vidět v praxi. Tady máte na očích nanejvýš velký kněžský seminář a jednou za čas zvláštní představení, které se pořádá kvůli poutníkům v nějaké zapadlé čtvrti - a víc nic. Skoro se nás to nedotýká. Zato na Anakreonu..."

Lem Tarki si prstem přejel přísně zastřižnou bradku a odkašlal si. "A co je to vlastně za náboženství? Hardin vždycky tvrdil, že to je jenom takový podfuk, který má jediný cíl - aby bez ptaní přijali naši vědu. Pamatuješ, Sefe, řekl nám to tenkrát, když..."

"Na Hardinova vysvětlení," připomněl mu Sermak, "se mnohdy nedá spolehnout. Ale co je to za náboženství, Lewisi?"

Bort se na chvíli zamyslel. "Z etického hlediska je naprosto v pořádku. Sotva byste ho odlišili od mnoha filozofií staré Říše. Vysoké nároky na morálku a tak dále. Když to bereme z tohoto úhlu, není si na co stěžovat. Náboženství bylo po celé dějiny jedním z velkých civilizujících faktorů a v tomto ohledu plní -"

"To víme," přerušil ho Sermak netrpělivě. "K věci."

"Budiž." Borta to trochu vyvedlo z míry, ale nedal na sobě nic znát. "Toto náboženství - jež Nadace hýčkala a podporovala, na to nezapomeňte - je založeno na principu přísné poslušnosti. Jedině kněžstvo ovládá moderní technologii, kterou jsme Anakreonu dali, ale kněží jí ve skutečnosti nerozumějí, jsou pouze jejími uživateli. Zcela věří svému náboženství a ... ehm ... duchovní povaze síly, se kterou zacházejí. Tak například před dvěma měsíci si nějaký blbec hrál s jadernou elektrárnou v Thesaleckém chrámu - jednou z těch větších. Přirozeně vyhodil do povětří pět obytných čtvrtí. Všichni včetně kněží to ovšem považovali za odplatu nebes."

"Vzpomínám si na to. V novinách to tehdy pěkně překroutili. Jenže pořád mi nedochází, kam tím míříš."

"Pak tedy poslouchej," opáčil Bort stroze. "Kněžská hierarchie připomíná pyramidu, na jejímž vrcholu stojí král, považovaný za poloboha. Král je absolutní vládce z boží milosti, lidé tomu bezvýhradně věří a kněží nejsou výjimkou. Takového krále nelze svrhnout. Už to konečně chápeš?"

"Počkej," vložil se do hovoru Walto. "Jaks to vlastně myslel, když jsi tvrdil, že za tohle všechno může Hardin? Co s tím má společného?"

Bort se trpce zadíval na tazatele. "Tenhle falešný obraz světa Nadace celou dobu pilně budovala. Do služeb tohoto švindlu jsme nasadili veškerou techniku. Není jediná slavnost, které by král nepředsedal obklopen radioaktivní auro, která vyzařuje z celého jeho těla a zvedá se mu nad hlavu jako korunka. Kohokoliv, kdo se ho dotkne, čekají těžké popáleniny. V rozhodujících okamžicích může král létat vzduchem, údajně z božského úradku. Stačí mu pokynout rukou, aby se chrám zalil niterným perleťovým svitem. Těchhle jednoduchých triků, jimiž mu pomáháme, je bezpočet - ale věří jim i kněží, kteří je technicky zajišťují!"

"To je zlé!" utrousil Sermak a kousl se do rtu.

"Když pomyslím na všechny ty šance, které jsme zahodili," pokračoval Bort vážně, "brečel bych jako fontána v Radničním parku. Vezměte si situaci před třiceti lety, kdy Hardin zachránil Nadaci před Anakreonom. Tehdy neměli

Anakreoňané vůbec pojem o tom, že se Říše rozpadá. Po povstání na Zeonu si své záležitosti začali víceméně spravovat sami, ale ani když si ten loupežník Lepoldův dědeček uzurpoval trůn, pořád jim tak úplně nedošlo, že Říše je na huntě.

Kdyby tehdy měl císař dost odvahy, mohl ho zase smést s pomocí dvou křižníků a palácového převratu, ke kterému by určitě došlo. A my, my jsme mohli udělat totéž - ale ne, Hardin nechal panovníka zbožštit. Já sám tomu nerozumím. Proč? Proč? Proč?"

"A co vlastně," promluvil zničehonic Jaim Orsy, "dělá Verisof? Bývaly časy, kdy patřil k aktivním členům Akční strany. Co tam dělá? To je taky slepý?"

"Nevím," odpověděl Bort úsečně. "Pro ně je velekněz. Pokud vím, omezuje se na to, že kněžím radí v technických záležitostech. Je jenom figurka, k čertu s ním, jen figurka!"

Rozhostilo se ticho a všechny oči se stočily k Sermakovi.

Mladý vůdce strany si nervózně okusoval nehet. "Je to bída!" prohlásil nahlas. "A něco mi tu nesedí."

Zadíval se kolem sebe a už energičtěji dodal: "Copak je Hardin takový hlupák?"

"Vypadá to tak," pokrčil Bort rameny.

"Ani v nejmenším! Něco tu nehraje. Kdyby si někdo pod sebou tak důkladně a totálně podřízl větev, musel by být kolosálně natvrdlý. Mnohem natvrdlejší než Hardin, kdyby byl hlupák, což podle mě rozhodně není. Na druhou stranu založil náboženství, které vyloučilo sebemenší šanci na převrat. A k tomu Anakreon všestranně vyzbrojil. Já si to nedokážu přebírat."

"Uznávám, že do toho příliš není vidět," podotkl Bort, "ale fakta už jsou taková. Co jiného si člověk může myslet?"

"Je to vyložená zrada," vyhrkl Walto. "Je jejich agent."

Ale Sermak jen netrpělivě zavrtěl hlavou. "To si taky nedokážu představit. Celé je to šílené a bezvýchodné... Poslyš, Lewisi, slyšel jsi něco o tom bitevním křižníku, který měla Nadace opravit pro anakreonské loďstvo?"

"Bitevním křižníku?"

"Ano, starém říšském křižníku."

"Ne, neslyšel. Ale to nic neznamená. Loděnice jsou svatyně, do nichž je veřejnosti přístup přísně zakázán. O námořnictvu se ani nic neproslychá."

"Nějaké zvěsti ovšem prosáky a pár našich členů je ventilovalo v Radě. Sám Hardin ty fámy nikdy nepopřel, jen jeho mluvčí odsoudil jejich šířitele a u toho zůstalo. Něco by na nich mohlo být."

"Zapadají do stejné škatulky jako ten zbytek," soudil Bort. "Jestli je na nich něco pravdy, pak je to naprosto šílené. Ale ne horší než všechno ostatní."

"A co když," nadnesl Orsy, "má Hardin nějakou tajnou zbraň? To by mohlo..."

"No jistě," opáčil Sermak uštěpačně, "ohromného čertíka v krabičce, který v příhodném okamžiku vyskočí - a starý Wienis z něj dostane infarkt. Jestli osud Nadace závisí na nějaké tajné zbraní, to už se klidně může sama vyhodit do povětří a ušetřit si tak ty nervy z čekání."

Orsy se spěšně pokusil stočit směr hovoru. "Celý problém se vlastně dá zredukovat na jedinou otázku - kolik ještě máme času? Co, Lewisi?"

"Výborně, to je skutečně zásadní otázka. Ale nedívejte se na mě, já nevím. V anakreonských novinách není o Nadaci nikdy ani zmínka. Zrovna teď plní jejich stránky oslavy a nic jiného. To víte, Lepold příští týden dosáhne plnoletosti."

"Tak to máme ještě několik měsíců." Walto se poprvé toho večera usmál. "Tím jsme získali čas -"

"Starou belu jsme získali," přerušil ho Bort netrpělivě. "Říkám vám, že král je bůh. Myslíte si, že musí celé měsíce masírovat obyvatelstvo propagandou, aby získalo správného bojovného ducha? Myslíte si, že nás musí obviňovat z agrese a zahrát na všechny ty patetické a laciné emotivní struny? Až přijde čas udeřit, Lepold prostě vydá rozkaz a lidi půjdou do boje. Nic víc v tom není. To je na tom systému nejhorší. O božských rozhodnutích se prostě nediskutuje. On ten rozkaz může vydat třeba zítra, co já vím, a my se maximálně budeme moct jít klouzat."

Vypukla vřava a Sermak se bušením pěsti do stolu chvíli marně domáhal ticha. Vtom se otevřely dveře, dovnitř rozčileně vpochodoval Levi Norast - do schodů pak vyběhl po dvou. Ze svrchníku přitom za sebou ještě trusil sněh.

"Podívejte se na tohle!" vykřikl a hodil jim zasněžené noviny. "I televize je toho plná."

Nad spěšně rozevřenými novinami se sklonilo pět hlav.

"U velkého vesmíru," zaklel Sermak tiše, "On letí na Anakreon! Letí na Anakreon!"

"Takže přece jen je zrádce," vypískl Tarki rozčileně. "Ať se propadnu, jestli Dokor nemá pravdu. Prodal nás - a teď si jede pro odměnu."

Sermak se zvedl. "Teď již nemáme na vybranou. Zítra v Radě nechám hlasovat o tom, aby byl Hardin sesazen z funkce pro velezradu. A jestli ani tohle nevychází..."

5

Sněh už nepadal, ale ulice jím byly zaváté a elegantní pozemní vozidlo se městskými třídami vleklo jen s největší námahou. Z kalného šedého světla úsvitu mrazilo a nebyla to básnická nadsázka, ale tvrdá realita. A tak se navzdory vyhrčené politické situaci nenašel jediný stoupenec Hardinův či Sermakův natolik horlivý, aby tak časné ráno vyrazil do ulic.

Yohannu Leeovi se to nezdálo a jeho reptání nabývalo na síle. "Nebude to vypadat dobře, Salvore. Hned

budou tvrdit, že jsi zmizel po anglicku."

"Jen ať si to říkají. Musím se dostat na Anakreon a nechci mít přitom žádné problémy. A to už stačilo, Yohanne."

Hardin se opřel do polstrovaného sedadla a lehce se roztřásl. Vozidlo bylo sice dobře vytopené, ale při pouhém pohledu skrz sklo čísel ze zasněženého světa chlad, a to Hardinovi šlo na nervy.

"Až se k tomu jednou dostaneme," pravil zamyšleně, "měli bychom na Terminu nechat upravit klima. Dá se to zařídit."

"Já," opáčil Lee, "bych ještě předtím vyřídil pár jiných věcí. Co takhle třeba zařídit stabilní klima Sermakovi? Hezká suchá cela se stálou teplotou kolem pětadvaceti stupňů by nebyla od věci."

"A pak bych skutečně potřeboval tělesné strážce," odtušil Hardin, "a ne jen tyhle dva," ukázal na dvě Leeovy gorily, které seděly vpředu s řidičem a s rukama na atomových blasterech přejížděly studenými očima po prázdných ulicích. "Ty snad chceš vyprovokovat občanskou válku."

"Já? Do tohohle ohníčku nepřikládám polínka jen já, a to ti říkám, že taková válka by se mohla rozhořet dřív, než se naděješ. Tak za prvé," odpočítával Lee na kulatoučkových prstech, "Sermak včera v Radě ztropil pěkný virvál a pak nechal hlasovat o tvém sesazení."

"Měl na to plné právo," odpověděl Hardin nevzrušeně. "A krom toho byl jeho návrh zamítnut většinou 206 hlasů ku 184."

"Jistě. Většinou dvaadvaceti hlasů, když jsme počítali přinejmenším se šedesáti. Nesnaž se zapírat, vím, že to je pravda."

"Bylo to o chlup," připustil Hardin.

"No dobře. A za druhé, hned po hlasování se devětapadesát členů Akční strany zvedlo a rozčileně oddusalo z radnice."

Hardin mlčel a Lee pokračoval: "A za třetí, před odchodem Sermak řval, že jsi zrádce, že si letíš na Anakreon pro svých třicet stříbrných, že když tě většina v Radě nevydala, stala se tím spoluviníkem na zradě a že jejich strana se nejmenuje Akční pro nic za nic. Čím tohle zavání?"

"Asi problémy."

"A teď před nimi utíkáš za dne jako nějaký zločinec. U kosmu, Hardine, měl by ses jim postavit, a jestli to bude nutné, vyhlásit stanné právo!"

"K násilí se uchylují jen neschopní..."

"Kterým už nic jiného nezbylo. Blbost!"

"Tak dobře, uvidíme. Poslouchej mě teď pozorně, Yohanne. Před třiceti lety se o padesátém výročí založení Nadace zjevil v Časovém trezoru Hari Seldon a ze záznamu nám poprvé povšechně objasnil, oč tu vlastně jde."

"Vzpomínám si," zasnul se Lee a pousmál se. "Toho dne jsme se ujali moci."

"Správně. Byla to první velká krize. Tohle je druhá - a za tři týdny oslavíme osmdesáté výročí založení Nadace. Nepřipadá ti to nápadné?"

"Myslíš, že znovu přijde?"

"Ještě jsem neskončil. Seldon neřekl nic o tom, že se vrátí, ale to je zcela konzistentní s jeho plánem. Vždycky se ze všech sil snažil nedat nám sebemenší vodítko. Ono se ani nedá zjistit, na jaké datum jsou radiové hodiny nastaveny - to bychom museli Trezor rozebrat, a proti tomu je pravděpodobně zajištěn a sám by se zničil. Od té doby, co se Seldon zjevil poprvé, jsem tam zašel o každém výročí, čistě pro jistotu. Nikdy se neukázal, ale tohle je od té doby také první vážná krize."

"Pak tedy přijde."

"Možná. Já nevím. Teď mi jde spíš o tohle. Na dnešním zasedání Rady zaprvé oznámíš, že jsem odletěl na Anakreon, a zadruhé, že čtrnáctého března se opět zjeví Hari Seldon s nanejvýš důležitým poselstvím ohledně nedávné a úspěšně vyřešené krize. Tohle je velmi důležité, Yohanne. A nic už nedodávej, i když na tebe budou otázky jen pršet."

Lee se na něj zadíval. "Uvěří tomu?"

"To není důležité. Zmate je to, a o nic víc mi nejde. Začnou si lámat hlavu, jestli je to pravda a co tím myslím, pokud to není pravda - a rozhodnou se počkat s akcí až do čtrnáctého. To už ale budu dávno zpátky."

Lee si očividně nebyl jistý. "Ale ta věta o 'úspěšně vyřešené krizi', to je přece kec!"

"Ale velmi matoucí kec. Á, tady máme letiště."

V šeru už se klenuly černé obrysy čekající vesmírné lodi. Hardin se probrodil sněhem a u otevřeného přechodové komory se s nataženou rukou obrátil.

"Sbohem, Yohanne. Hrozně nerad tě tu nechávám v takovém svrabu, ale na nikoho jiného se nemohu spolehnout. Dej na sebe pozor."

"Neměj péči. Nikdy nebylo tak špatně, aby nemohlo být hůř. Zařídím se podle tvých příkazů." Udělal úkrok vzad a komora se zavřela.

Salvor Hardin neletěl na planetu Anakreon, po níž bylo pojmenováno celé království, zcela přímo. Předtím navštívil osm větších hvězdných soustav, krátce pohovořil s místními zástupci Nadace a na Anakreonu nakonec přistál až den před korunovaci.

Cesta v něm zanechala hluboký dojem z ohromné rozlohy království. V porovnání s nepředstavitelně

obsáhlou galaktickou Říší, v níž kdysi hrála Anakreonská prefektura význačnou roli, představovala pouhé smítko, bezvýznamný mušinec, ale pro člověka, jehož myšlenkové pochody se vždycky točily kolem jedné planety, a to ještě řídké osídlené, byly velikost a celkový počet obyvatelstva Anakreonu šokující.

Království, které poměrně přesně kopírovalo hranice bývalé prefektury, sestávalo z pětadvaceti hvězdných soustav, z nichž se šest mohlo pyšnit víc než jedním obyvatelným světem. A přestože stávajících devatenáct miliard poddaných bylo mnohem méně než za největšího rozkvětu Říše, díky stále intenzivnějšímu rozvoji vědy pod taktovkou Nadace počet obyvatelstva rychle vzrůstal.

Až nyní však Hardinovi vyrazilo dech pomyšlení na titánské proporce tohoto úkolu. I po třiceti letech byl elektrický proud zaveden jen na centrální planetě. Ve vnějších provinciích se stále nacházely ohromné oblasti, které dosud nebyly znovu elektrifikovány. Ani stávající pokrok by navíc nebyl možný, kdyby nebylo fungujících reliktů z dob Říše.

Když Hardin konečně dorazil na Anakreon, zjistil, že normální provoz se zcela zastavil. Jistě, ve vnějších provinciích stále probíhaly oslavy, ale zde nebylo jediného člověka, který by se horečnatě nepodílel na hektických náboženských ceremoniích oslavujících nadcházející dospělost jejich božského krále Lepolda.

Hardinovi se podařilo odchytnout vyčerpaného a uštvaného Verisofa jen na půl hodiny a pak musel velvyslanec odspěchat, aby dohlédl na další chrámový obřad. Ale ta půlhodinka se skutečně vyplatila a Hardin se chystal na noční ohňostroj ve velmi dobrém rozmaru.

To všechno zatím absolvoval jako pouhý pozorovatel, protože neměl žaludek na náboženské ceremoniály, kterých by se nepochybně musel zúčastnit, kdyby se nechal poznat. Když se tedy taneční sál zaplnil blyštícím houfem nejvyšších a nejurozenějších šlechticů království, ocitl se až u zdi, kde mu věnovali buď pramalou, nebo vůbec žádnou pozornost.

Jako jeden z dlouhého zástupu byl představen Lepoldovi, a to ještě z bezpečné vzdálenosti, neboť král ve svém působivém majestátu stál sám opodál, obklopen smrtící září radioaktivní aury. A ani ne za hodinu tento král usedne na mohutný trůn z rhodiumiridiové slitiny, vyložený tepaným zlatem a drahými kameny, ten se majestátně zvedne do vzduchu, zvolna popluje nad podlahou a skončí před velkým oknem, z něž ohromné davy prostých lidíček uvidí svého vznášejícího se krále a budou se moci uřvat až k smrti. Ten trůn by přirozeně nebyl tak masivní, kdyby do něj nebyl zabudován atomový motor.

Bylo po jedenácté. Hardin se ošíval a vypínal se na špičky, aby měl lepší výhled. Nakonec se ovládl se a nestoupal si na židli. A pak spatřil Wienise, jak se proplétá davem k němu, a uklidnil se.

Wienis postupoval jen pomalu. Takřka na každém kroku musel prohodit jednu dvě zdvořilé věty s nějakým váženým šlechticem, jehož dědeček pomáhal Lepoldovu dědečkovi uchvátit království a vysloužil si tím vévodský titul.

Posléze se odpoutal od posledního uniformovaného paira a konečně došel k Hardinovi. Zkřivil rty do samolibého úsměšku a z černých očí pod prošeďivělým obočím mu problesklo uspokojení.

"Můj milý Hardine," oslovil ho tiše, "pokud zůstanete takhle inkognito, musíte počítat s tím, že se budete nudit."

"Já se nenudím, Výsosti. Tohle všechno mi připadá výjimečně zajímavé. To víte, srovnatelnou podívanou byste na Terminu hledal marně."

Nepochybně. Neměl byste teď chuť zajít do mých osobních komnat, kde bychom mohli pohovořit obsírněji a v mnohem větším soukromí?"

"Ale jistě, proč ne."

Zavěšení do sebe vyšli po schodišti a nejedna ovdovělá vévodkyně překvapeně pozvedla lorřon a začala se podívat, kdože je ten nenápadně oblečený a na první pohled nezajímavý cizinec, kterému se od regenta dostalo takové mimořádné cti.

Ve Wienisových luxusně zařízených komnatách se Hardin uvolnil a jen vděčně zamumlal, když mu regent vlastní rukou nalil sklenku.

"Lokriské víno, Hardine," pochlubil se Wienis, "z královských sklepů. Dvě stě let staré, žádná náhražka. To šlo do sklípku deset let před povstáním na Zeonu."

"Vskutku královský nápoj," přitakal Hardin zdvořile. "Na Lepolda I., krále anakreonského."

Když si zavdali, Wienis vemlouvavě dodal: "A brzy již na císaře periferie, a pak - kdo ví? Jednoho dne by galaxie mohla být znovu sjednocena."

"To jistě ano. Anakreonem?"

"Proč ne? S pomocí Nadace by naše převaha nad ostatními byla zcela nesporná."

Hardin postavil prázdnou sklenku na stůl a namítl: "No ano, až na to, že Nadace se přirozeně zavázala poskytnout vědeckou pomoc jakémukoli státu, který o ni požádá. Vzhledem k vysoce idealistické politice našeho státu a velkému poslání, které Nadace převzala od svého zakladatele Hariho Seldona, nemůžeme nikoho protežovat. S tím se nedá nic dělat, Vaše Výsosti."

Wienisův úsměv se rozšířil. "Galaktický duch - jestli si tedy mohu vypůjčit vaši hantýrku - pomáhá těm, kteří si pomohou sami. Zcela chápu, že kdyby bylo jenom na ní, Nadace by nespolupracovala s nikým."

"Takhle bych to neformuloval. Opravili jsme vám říšský křižník, přestože si ho můj úřad pro navigaci žádal pro sebe k výzkumným účelům."

"K výzkumným účelům!" zopakoval regent jeho slova ironicky. "Ano! Neopravili byste ho, kdybych vám nepohrozil válkou."

Hardin odmítavě zamával rukou. "Tím si nejsem jistý."

"Ale já ano. Tu hrozbu jsem nikdy neodvolal."

"Chcete říct, že pořád platí?"

"Teď už je na řeči o hrozbách moc pozdě." Wienis vrhl pohled na hodiny na stole. "Podívejte se, Hardine, už jednou jste na Anakreonu byl. Tenkrát jste byl mladý - oba jsme byli mladí. Ale již tehdy jsme se diametrálně lišili v náhledu na věc. Jestli se moc nepletu, vy jste takzvaný pacifista, ne?"

"Nejspíš ano. Přínejmenším považuji násilí za příliš nákladný způsob, jak dosáhnout cíle. Vždycky se dá výhodněji obejít, třebaže takový přístup bývá méně přímočarý."

"Ano. Slyšel jsem váš slavný výrok, že k násilí se uchylují jen neschopní, kterým už nic jiného nezbylo. A přece," regent se v předstíraném zamyšlení lehce poškrábal za uchem, "já osobně bych se neoznačil za člověka neschopného."

Hardin zdvořile přikývl, ale nic neřekl.

"Já naopak," pokračoval Wienis, "jsem vždycky věřil na přímočaré jednání. Měl jsem vždycky za to, že je třeba prokřestit si přímou cestu k cíli a té se držet. S tímto přístupem jsem slavil mnohé úspěchy a oprávněně čekám, že další ještě sklídím."

"Já vím," přerušil ho Hardin. "Věřím, že jste si pro sebe a pro své děti prokřestil cestu, která vede přímo k trůnu když tedy vezmeme v úvahu nedávnou nešťastnou smrt králova otce, vašeho staršího bratra, a královo vlastní křehké zdraví. Těší se přece dosti křehkému zdraví, nebo ne?"

Wienis se po tomto výpadu zamračil a hlas mu zdrsnel. "Možná byste udělal lépe, Hardine, kdybyste se jistým tématům vyhnul. Možná se domníváte, že jako starosta Terminu si můžete dovolit pronášet takové... ehm... neuvážené poznámky, ale to vás s dovolením musím vyvést z omylu. Já se nenechám zastrašit slovy. V životě jsem se řídil heslem, že s nesnázení si člověk nejlépe poradí tak, když se k nim obrátí čelem - a já se ještě k žádným zády neobrátím."

"O tom nepochybují. A jakým že to konkrétním nesnázením se odmítáte obrátit zády dnes?"

"K nesnadnému úkolu přimět Nadaci ke spolupráci, Hardine. Vedl jste tu svou pacifistickou politiku tak dlouho, až jste se dopustil několika hrubých chyb - prostě jste podcenil odhodlání svého protivníka. Najdou se lidé, kteří se na rozdíl od vás nebojí jednat přímočaře."

"Mohli byste uvést příklad?" nadhodil Hardin.

"Tak například jste přiletěl na Anakreon sám a sám jste mne také doprovodil do mých komnat."

Hardin se rozhlédl. "A co je na tom špatného?"

"Nic," odpověděl regent, "až na to, že před tímto pokojem teď stojí pět dobře ozbrojených stráží, které jsou odhodlány v případě nutnosti svých zbraní použít. Myslím, že odsud už nemůžete odejít, Hardine."

Starosta zvedl obočí. "V tomto okamžiku nemám nejmenší chuť někam chodit. To se mne tolik bojíte?"

"Nebojím se vás ani v nejmenším. Berte to tak, že jsem na vás třeba chtěl udělat dojem svou rozhodností. Řekněme, že to bylo gesto."

"Říkejte si tomu, jak chcete," opáčil Hardin lhostejně. "Já se takovouhle malicherností rozhodně nenechám vyvést z míry, ať už tomu budete říkat jakkoli."

"Jsem si jistý, že časem změníte názor. Ale dopustil jste se další chyby, Hardine, a tentokrát více než vážné. Zdá se, že planeta Terminus nedisponuje takřka žádnou obranou."

"Přirozeně. Čeho bychom se měli bát? Neohrožujeme ničí zájmy a sloužíme všem stejně."

"A zatímco jste zůstali bezbranní," pokračoval Wienis, "ochotně jste nám pomáhali se zbrojením a nejvíce jste nám byli nápomocni při budování naší skvělé flotily. Čistě mimochodem, od té doby, co jste nám darovali ten říšský křižník, je naše loďstvo neporazitelné."

"Plýtváte časem, Vaše Výsosti." Hardin se začal zvedat. "Chcete-li mi tímto vyhlásit válku, jistě mi dovolíte, abych se neprodleně spojil se svou vládou."

"Posadte se, Hardine. Nevyhlásil jsem vám válku a vy se v žádném případě se svou vládou nespojíte. Až se začne bojovat - s nějakým vyhlášením ani nepočítejte, Hardine -, Nadace se to dozví v pravý čas, tedy až na ní začnou vybuchovat atomové granáty z děl anakreonské flotily, již velí můj syn z vlajkové lodi Wienis, bývalého křižníku říšského loďstva."

Hardin se zamračil. "Kdy se má tohle stát?"

"Pokud vás to skutečně zajímá, pak flotila zvedla kotvy před padesáti minutami, tedy v jedenáct, a první rána padne, jakmile se dostanou na dostřel Terminu, tedy zítra kolem poledne. Můžete se považovat za válečného zajatce."

"Za toho se také považuji, Vaše Výsosti," opáčil Hardin. Pořád ještě se mračil. "Ale jsem zklamaný."

"To je všechno?" uchechtl se Wienis pohrdlivě.

"Ano. Domníval jsem se, že k vyslání flotily by se nejlépe hodil počátek korunovace - tedy půlnoc. Očividně jste chtěl rozpoutat válku ještě v regentské funkci. V tom prvním případě by to bylo dramatičtější."

Regent na něj vyřeštil oči. "O čem to, u vesmíru, blábolíte?"

"Nechápete?" zeptal Hardin tiše. "Načasoval jsem protiúder na půlnoc."

Wienis prudce vyskočil ze židle. "Mě neoblafnete. Ten protiúder je výmysl. Jestli počítáte s podporou ostatních království, zapomeňte na ni. Ani jejich spojené síly proti nám nemají šanci."

"To vím. Já nehodlám vypálit jedinou ránu. Jde čistě o to, že již před týdnem bylo rozhodnuto, že o dnešní půlnoci bude na planetu Anakreon uvalen interdikt."

"Interdikt?"

"Ano. Pokud tomu nerozumíte, vysvětlil bych to asi tak, že všichni kněží na Anakreonu budou až do odvolání stávkovat. Já ovšem odsud ze samovazby nic odvolávat nemohu - a neudělal bych to, ani kdybych byl na svobodě!" Naklonil se a nečekaně energicky dodal: "Uvědomujete si, Vaše Výsosti, že útok na Nadaci není nic než svatokrádež nejvyššího řádu?"

Wienis měl viditelné potíže s tím, aby se opanoval. "S tím na mě nechodíte, Hardine. Nechte si to pro tupý dav."

"Můj drahý Wienisi, pro koho si to asi šetřím? Počítám, že v každém chrámu na Anakreonu už tenhle dav půl hodiny poslouchá plamenné kázání na tohle téma. Na Anakreonu teď není jediného člověka, který by nevěděl, že jeho vláda podnikla zákeřný a nevyprovokovaný útok na pravlast jejich náboženství. Ale do půlnoci už zbývají jen čtyři minuty. Měl byste jít zpátky do sálu, aby vám neušel ten slavnostní okamžik. O mé bezpečí se tu postará pět mužů za dvěma." Pohodlně se opřel, nalil si další sklenku lokrského vína a naprosto lhostejně se zahleděl do stropu.

Wienis ze sebe vyhrkl tlumenou kletbu a vyběhl z místnosti.

Společenská smetánka v sále ztichla. Byla vyklizena ulička pro trůn. Lepold na něm už seděl, ruce mu spočívaly na opěrkách a z tváře mu čísel chlad. Ohromné lustry potěměly a v rozptýleném pestrobarevném světle malých atomových žárovek, jimiž byl klenutý strop doslova posetý, obzvláště vynikala královská aura, která panovníkovi plála i nad hlavou jako korunka.

Wienis se zastavil na schodišti. Nikdo ho neviděl, protože všechny oči se upíraly na trůn. Zaťal pěsti a zůstal na místě; Hardin ho přece těmi výmysly nepřinutí, aby se znemožnil nějakou nepředložeností.

A pak se trůn pohnul. Nehlučně se zvedl a začal se nést ze stupínku dolů po schodech. Pak si to patnáct centimetrů nad zemí namířil k obrovskému otevřenému oknu.

Hluboký tón zvonu oznámil půlnoc, trůn se zastavil před oknem - a králova aura pohasla.

V té nekonečně dlouhé vteřině král překvapením zcela strnul; bez aury byl najednou pouhý smrtelník. A pak se trůn zakymácel, s mocným zaduněním spadl oněch patnáct centimetrů na zem - a zároveň zhasly všechny žárovky v paláci.

Ve zmateném pokřikování náhle zaduněl Wienisův silný hlas: "Přineste pochodně! Přineste pochodně!"

Rozdával rány lokty nalevo napravo a nakonec se mu povedlo prodrat se davem až ke dveřím. Strážní odsud proudili do tmy.

Posléze se do tanečního sálu nahrnula palácová stráž s modrými, zelenými a rudými pochodněmi, které původně měly posloužit v mohutném pochodňovém průvodu v ulicích města po korunovaci. Jejich světlo ozářilo vyděšené, zmatené tváře.

"Nic se nestalo," zařval Wienis. "Zůstaňte stát na svých místech. Dodávka proudu bude co nejdříve obnovena."

Obrátil se ke kapitánovi stráže, který se postavil vedle něj do strnulého pozoru. "Co je, kapitáne?"

"Vaše Výsosti," ozvala se promptně odpověď, "palác je obležen davem lidí z města."

"Co chtějí?" zavrčel Wienis.

"Vede je kněz, kterého jsme identifikovali jako velekněze Polyho Verisofa. Požaduje okamžité propuštění starosty Salvora Hardina a ukončení války proti Nadaci." Hlášení sice podal suchým důstojnickým způsobem, ale pohledem znepokojeně uhýbal.

"Jestli se tahle lůza pokusí vedrat za bránu paláce, rozstřílejte ji na cucky," vykřikl Wienis. "Zatím nic víc nedělejte, ať si skučí! Zítra přijde zúčtování."

Pochodně se mezitím dostaly mezi lidi a sál byl znovu osvětlen. Wienis si pospíšil ke trůnu, jenž pořád stál u okna, a vytáhl přepadlého, voskově bleďého Lepolda na nohy.

"Pojď se mnou." Zběžně se zadíval z okna. Město se topilo ve tmě. Zezdola se nesly chraplavé zmatené výkřiky z davu. Jen napravo, od Argolidského chrámu, se šířilo světlo. Wienis vztekle zaklel a odtáhl krále pryč.

Po chvíli vrazil regent do svých komnat s pěti strážnými v patách. Za ním následoval Lepold, s očima navrch hlavy a tak vyděšený, že mu vůbec nebylo do řeči.

"Hardine," oslovil Wienis svého zajatce chraplavě, "vy si zahráváte se silami, na které nestačíte."

Starosta mluvčího nevzal na vědomí. Dál seděl v perleťovém světle z kapesní atomové baterky a na tváři mu hrál mírně ironický úsměv.

"Dobré ráno, Vaše Veličenstvo," oslovil Lepolda. "Gratuluji ke korunovaci."

"Hardine," vykřikl Wienis znovu, "poručte kněžím, ať se zase vrátí do práce."

Hardin k němu klidně vzhledl. "Nařídte jim to sám, Wienisi, a uvidíme, kdo si zahrává se silami, na které nestačí. V tomto okamžiku se na Anakreonu netočí žádné kolečko. Nesvítí žádné světlo, tedy s výjimkou chrámů. Neteče ani kapka vody, ovšem s výjimkou chrámů. Ta půlka planety, kde zrovna vládne zima, nemá ani joule tepla, až na chrámy. Nemocnice nepřijímají další pacienty. Elektrárny se zastavily. Všechny lodě sedí na zemi. Jestli se vám to nelíbí, Wienisi, klidně můžete kněžím poručit, ať se vrátí do práce. Já nic takového neudělám."

"U vesmíru, Hardine, to se ještě uvidí. Jestli to chcete hnát na ostří nože, budiž. Uvidíme, jak budou vaši kněží odolávat armádě. Ještě této noci budou všechny chrámy obsazeny."

"Výborně, ale jak armádě vydáte rozkazy? Ani jeden komunikační prostředek nefunguje. Zjistíte, že rádio nefunguje, televize nefunguje a nefungují ani ultravlnné vysílače. Abych pravdu řekl, jediným fungujícím komunikačním prostředkem - chrámy v to přirozeně nepočítají - je obrazovka v téhle místnosti, a tu jsem upravitel pouze pro příjem."

Wienis se zatím marně pokoušel nabrat dech, a tak Hardin pokračoval: "Budete-li chtít, můžete nařídít armádě, aby obsadila Argolidský chrám hned za palácem a pomocí ultravlnného vysílače se domluvila s ostatními městy planety. Pokud to ale uděláte, obávám se, že dav rozseká pověřený armádní oddíl na kousky, a kdo pak bude chránit váš palác, Wienisi? A vaše životy, Wienisi?"

"My to vydržíme, ty hajzle," odpověděl Wienis zastřeně. "My to zvládneme. Necháme tu chátru, ať si řve, obejdeme se bez elektřiny, ale vydržíme. A až přijde zpráva, že Nadace byla obsazena, ta vaše drahá lůza konečně zjistí,

jak vaše náboženství stojí na vodě, opustí vaše kněze a obrátí se proti vám. Dávám vám ani ne den, do zítřejšího poledne, protože můžete vypnout elektřinu na Anakreonu, ale moji flotilu zastavit nemůžete," chraptěl nadšeně. "Už je na cestě a v čele jí pluje ten velký křižník, který jste nám sám nechal opravit."

"Ano, nechal jsem ho opravit - ale po svém," odpověděl Hardin zvesela. "Řekněte, Wienisi, slyšel jste někdy o ultravlnném relé? Ne, vidím, že neslyšel. Tak zhruba do dvou minut se dozvíte, co takové relé svede."

Obrazovka však naskočila, ještě než domluvil, a tak se opravil: "Ne, za dvě vteřiny. Posadte se, Wienisi, a poslouchajte."

7

Theo Aporat byl jedním z nejvýše postavených kněží na Anakreonu, a už jen z titulu své funkce si zasloužil jmenování hlavním duchovním strážcem vlajkové lodi Wienis.

Ale tady nešlo jen o postavení a funkce. On tu loď znal. Sám pod dozorem svatých mužů z Nadace loď opravoval. Podle jejich instrukcí zkontroloval motory. Opravil elektrické vedení vizorů, předělal komunikační systém, nechal proraženému trupu pořídit novou obšívku a vyztužit nosníky. Směl dokonce pomáhat mudrcům z Nadace, když do lodi vestavěli zařízení tak svaté, že doposud nebylo instalováno v žádné předchozí lodi a zůstalo vyhrazeno pouze pro tento skvostný kolos - ultravlnné relé.

Není divu, že ho skličovalo zvrácené poslání, k němuž byla toto úžasná loď zneužita. Zoufale odmítal uvěřit tomu, co mu velekněz Verisof řekl - že tato loď má spáchat hrůznou ohavnost, že její děla mají být obrácena proti velké Nadaci. Proti té Nadaci, kde se mu v mládí dostalo vzdělání a která byla zřídlem veškerého blaženství.

Po admirálových slovech však už o tom nemohl pochybovat.

Jak mohl jejich božský král dát svolení k takovému odpornému činu? A bylo to vůbec na králův příkaz? Nenařídil to třeba ten zlořečený regent Wienis, aniž s tím král měl co do činění? A právě syn onoho Wienise byl admirál, jenž před pěti minutami prohlásil:

"Hleďte si svých duší a požehnání, otče - a já si zase budu hledět své lodi."

Aporat se ušklíbl. Bude si tedy hledět svých duší a požehnání - a také proklínání; a princ Lefkin už bude brzy skučet.

Se svým akolytou teď vešel do hlavního komunikačního sálu. Dva službukonající důstojníci mu v tom nijak nebránili, neboť vrchní kněz měl volný přístup do všech prostor na lodi.

"Zavřete dveře," nařídil Aporat a podíval se na chronometr. Do dvanácté zbývalo pět minut. Načasoval si to dobře.

Rychlými zkušenými pohyby nastavil několik ovladačů komunikačních okruhů tak, aby ho na tři kilometry dlouhé lodi viděli a slyšeli úplně všichni.

"Slyšte, námořníci královské vlajkové lodi Wienis! Mluví k vám váš vrchní kněz!" Věděl, že jeho hlas se teď šíří od atomových děl na zádi až k navigačním pultům na špičce přidi.

"Vaše loď," vykřikl, "páchá svatokrádež. Bez vašeho vědomí se podílí na skutku, který odsoudí duše celé posádky k věčnému utrpení ve vesmírném mrazu! Slyšte! Váš velitel zamýšlí doletět až k Nadaci a tam bombardovat toto zřídlo veškerého požehnání, dokud se nepodřídí jeho hříšné vůli. A protože chová tento záměr, zbavuji ho ve jménu Galaktického ducha velení, neboť nikdo nemůže velet tam, kde Galaktický duch nevane. Bez souhlasu Ducha ani sám božský král nemůže vládnout."

Akolyta naslouchal jeho čím dál temnějšímu hlasu s úctou, zato dva vojáci s čím dál větší bázní. "A protože se loď vydala splnit tak ďábelské poslání, ani ona již nemá požehnání Galaktického ducha."

Pochmurně zvedl paže a před tisíci obrazovkami po celé lodi se námořníci přikrčili.

"Ve jménu Galaktického ducha a jeho proroka Hariho Seldona," promluvil vrchní kněz, "jakož i jeho vykladačů, svatých mužů Nadace, proklínám tuto loď. Nechť obrazovky této lodi, jež jsou jejím očima, oslepnou. Nechť drapáky, jež jsou jejími pažemi, zcela ochrnou. Nechť atomová děla, jež jsou jejími pěstmi, přestanou fungovat. Nechť motory, jež jsou jejím srdcem, přestanou bít. Nechť interkomy, jež jsou jejím hlasem, oněmí. Nechť ventilace, jež jsou jejími plícemi, utichne. Nechť světla, jež jsou její duší, pohasnou. Jménem Galaktického ducha, takto proklínám tuto loď."

A s jeho posledním slovem úderem dvanácté rozpojil kněz v několik světelných let vzdáleném Argolidském chrámu ultravlnné relé, a to s rychlostí vlastní ultravlnám rozpojilo druhé relé na vlajkové lodi Wienis.

A loď ochrnula!

Vědecká náboženství se totiž vyznačují jednou charakteristickou vlastností: fungují - a kletby jako ty Aporatovy jsou pak skutečně smrtící.

Aporat viděl, jak se loď propadla do temnoty a jak náhle ustalo jemné, vzdálené předení atomových motorů. V duchu zajásal a z kapsy dlouhé řízy vytáhl atomovou baterku, která zalila místnost perlet'ovým světlem.

Jakkoli byli oba vojáci bezpochyby stateční, teď se svíjeli na kolenou smrtelným strachem. "Spaste naše duše, důstojnosti. Jsme jen prostí lidé, kteří o zločinech svých velitelů neměli tušení," kňoural jeden pod knězovým pohledem.

"Pojďte za mnou," poručil jim Aporat. "Vaše duše ještě nejsou ztraceny."

Ve ztemnělé lodi zavládl zmatek a strach tak hustý a hmatatelný, že byl málem cítit. Kdekoli se objevil Aporat a jeho kruh světla, vrhali se k němu vojáci, snažili se dotknout lemu jeho roucha a zoufale ho prosili, ať s nimi má aspoň trošku slitování.

A jeho odpověď vždy zněla: "Pojďte za mnou!"

Nakonec narazil na prince Lefkina, jenž se potácel důstojnickými kajutami a hlasitě a sprostě se dožadoval světla. Admirál vrhl na vrchního kněze nenávistný pohled.

"Tak tady jste!" Modré oči podědil Lefkin po matce, ale nos jako skoba a šilhavý pohled dokazovaly, že je synem svého otce.

"Jak mám rozumět vašemu zrádnému jednání? Okamžitě na lodi obnovte proud. Tady velím já."

"Již ne," prohlásil Aporat pochmurně.

Lefkin se divoce rozhlédl. "Chopte se ho! Zatkněte ho, nebo přísahám při velkém vesmíru, že vás tu všechny kolem nechám vyšoupnout z přechodové komory nahé." Chvilí mlčel a pak se rozkřikl: "Nařizuje vám to váš admirál. Zatkněte ho."

A pak úplně ztratil hlavu. "To se necháte napálit tímhle šarlatánem a kašparem? Plazíte se před vírou, před tou snůškou blábolů o oblacích a měsíčních paprscích? Tenhle člověk je jen podvodník a ten jeho Galaktický duch zase humbuk, který má -"

Aporat ho rozzuřeně přerušil: "Chopte se toho rouhače! Tím, že mu nasloucháte, přivádíte své duše do nebezpečí."

Na urozeného admirála se vrhlo asi dvacet mužů, až pod jejich chtivými rukama úplně zmizel.

"Vezměte ho s sebou a pojdte za mnou."

Aporat se otočil a chodbami, v nichž se tísnila hlava na hlavě, se vrátil do komunikačního sálu. Lefkina dotáhli za ním a on ho nechal posadit před jedinou obrazovku, která ještě fungovala.

"Nařídte zbytku loďstva, ať se zastaví a připraví se k návratu na Anakreon."

Rozcuchaný, zbitý, zkrvavený a napůl omráčený Lefkin ho poslechl.

"A teď," pokračoval Aporat příkře, "když jsme navázali ultravlnné spojení s Anakreonom, budete opakovat, co vám řeknu."

Lefkin to posunkem odmítl a dav v místnosti i další lidé, kteří se tísnili v chodbě za ním, výhrůžně zavrčeli.

"Mluvte!" nařídil mu Aporat. "Začnete slovy: U vědomí povahy svěřeného úkolu..."

Lefkin spustil.

8

Když se na obrazovce objevil princ Lefkin, zavládlo ve Wienisově komnatě absolutní ticho. Při pohledu na ztrhanou tvář a rozsápanou uniformu svého syna regent vylekaně zalapal po dechu a pak se s tváří zkřivenou překvapením a obavami složil na židli.

Hardin naslouchal zcela netečně, s prsty jemně propletenými a složenými na klíně, zato čerstvě korunovaný král Lepold seděl v tom nejtemnějším koutě jako oukropek a občas prudce zaťal zuby do svého zlatem vyšívaného rukávu. Dokonce i z tváří vojáků zmizel onen bezcitný pohled, který je výsadou vojska, a všech pět jich od svého místa u dveří s atomovými blasty u ruky kradmo pokukovalo po postavě na obrazovce.

Lefkin mluvil váhavě, unaveným hlasem, jako by ho vždycky po chvilce musel někdo pobídnout - a nijak jemně: "U vědomí povahy svěřeného úkolu... se anakreonské loďstvo... odmítlo podílet na... ohavné svatokrádeži... a vrací se na Anakreon. ... Bezbožným rouhačům... kteří se opovážili pozvednout světské zbraně... proti Nadaci... zřídli veškerého pozhelnání... a proti Galaktickému duchu... je určeno následující ultimátum. ... Neprodleně ukončete válku... proti pravé víře... a poskytněte námořnictvu... zastupovanému naším vrchním knězem, Theem Aporatem... dostatečné záruky,... že taková válka již nikdy rozpoutána nebude. ... Dále se požaduje..." na tomto místě se Lefkin dlouze odmlčel, ale pak pokračoval, "aby byl někdejší regent Wienis... uvězněn... a za své zločiny... postaven před církevní soud. ... V opačném případě královské námořnictvo... po návratu na Anakreon... srovná královský palác se zemí... a podnikne veškerá nutná opatření... aby rozdrtila toto hnízdo hříšníků... a doupě zhoubců lidských duší... kteří jsou nyní u moci."

Přenos skončil polovičatým vzlyknutím a pak obrazovka potemněla.

Hardinovy prsty rychle přejely přes atomovou baterku, její světlo zmatnělo a z bývalého regenta, krále a vojáků zbyly jen nepříliš výrazné, byť ostře ohraničené kontury. V tom pološeru ale naopak poprvé vynikla aura obklopující Hardina.

Nebylo to oslňující světlo, které je výsadou králů, spíš něco méně okázalého, méně impozantního, ale zato svým způsobem efektivnějšího a užitečnějšího.

Hardin se teď jemně ironickým hlasem obrátil na Wienise - toho Wienise, který ho před hodinou prohlásil za válečného zajatce, který Terminu prorokoval zkázu a jenž se nyní jako zničený a tichý stín choulil na židli.

"Snad by vás mohla zajímat jedna stará bajka," začal Hardin, "stará nejspíš jako lidstvo samo, protože její nejstarší dochované verze jsou jen kopiemi jiných kopií. Zní zhruba takto:

Žil kdysi jednou jeden kůň, jehož neustále ohrožoval mocný a nebezpečný vlk. Protože se pořád musel bát o život a byl z toho již zoufalý, napadlo ho, že by si mohl najít silného spojence. Načež vyhledal člověka a nabídl mu spojení, poukávav na to, že vlk je i jeho nepřítelem. Člověk okamžitě přijal a nabídl se, že vlka ihned zabije, pokud mu jeho spojenec propůjčí svou vysokou rychlost. Kůň souhlasil a nechal si nasadit sedlo a uzdu. Člověk na něj vyskočil, dostihl vlka a zabil ho.

Rozradostněný a uklidněný kůň člověku poděkoval a pravil: 'Když je teď náš nepřítel mrtvý, sundej mi uzdu a sedlo a pusť mě na svobodu.'

Dotyčný se jen nahlas rozesmál, opáčil: 'To mě ani nenapadne. Prober se, koníčku,' a s chutí mu zaryl ostruhy do slabin.'

Pořád ticho. Stín, který patřil Wienisovi, se ani nepohnul.

"Doufám, že jste nepřehlédli tu analogii," pokračoval Hardin tiše. "V horlivé snaze upevnit nadvládu nad svými poddanými přijali vládcové čtyř království vědecké náboženství, protože jim propůjčovalo božské postavení ovšem totéž náboženství bylo jejich sedlem a uzdou, neboť dalo životadárnou atomovou energii do rukou kněžstva - a račte si povšimnout, že to poslouchá nás, nikoli vás. Zabili jste vlka, ale jich jste se zbavit nedokázali..."

Wienis vyskočil a v tom stínu připomínaly jeho šílené oči prázdné důlky. Zastřeným hlasem na něj začal nesouvisle řvát: "A stejně tě dostanu. Odsud nevyvážneš. Zhebneš! Klidně ať nás vyhodí do vzduchu. Můžou si to vybombardovat všechno. Ale ty zhebneš! Dostanu tě!"

"Vojáci!" rozkřikl se hystericky. "Odstřelte toho hajzla. Odpráskněte ho! Odpráskněte ho!"

Hardin se na židli otočil k vojákům a usmál se. Jeden na něj namířil atomový blaster, ale pak ho zase sklonil. Ostatní se ani nepohnuli. Salvor Hardin, starosta Terminu obklopený jemnou aurou, člověk, který srazil anakreonskou armádu na kolena a který se tak sebejistě usmíval - to pro ně bylo příliš velké sousto, ať už na ně ten maniak vedle nich křičel cokoli.

Wienis zasakroval a dopotácel se k nejbližšímu strážnému. Divoce mu vytrhl z ruky atomový blaster, zamířil jej na Hardina, jenž se nepohnul ani o milimetr, zmáčkl spoušť a podržel ji na místě.

Světlý paprsek narazil na štít obepínající starostu Terminu, vpil se do něj a byl neškodně zneutralizován. Wienis zmáčkl spoušť ještě dál a zuřivě se zachechtál.

Hardin se dál usmíval a aura silového štítu se jen nepatrně rozzářila, když absorbovala energii atomového paprsku. Lepold ve svém rohu si jen zakryl oči a zaúpěl.

A pak Wienis zoufale zařval, znovu zamířil, vystřelil a již bez hlavy se skácel k zemi.

Hardin při tom nehezkém pohledu zvedl obočí a zamumlal: "Přímočarý až do konce. Jistě, nic jiného mu nezbylo."

9

Časový trezor byl plný - místa k sezení beznadějně obsazená, a tak se v zadní části místnosti tísnily tři řady diváků.

Salvor Hardin si tuhle velkou sešlost v duchu srovnával s těmi několika muži, kteří se před třiceti lety stali svědky prvního zjevení Hariho Seldona. Tehdy jich tu bylo jenom šest - pět starých encyklopedistů, kteří už jsou dnes všichni po smrti, a on, mladý loutkový starosta. Onoho dne však s pomocí Yohanna Leea vymazal stigma "loutkovosti" ze svého úřadu.

Dnes bylo všechno jinak, a to ve všech ohledech. Na Seldona tu čekali všichni radní. On sám byl stále starostou, ovšem všemocným, a od drtivé porážky Anakreonu také nesmírně populárním. Když se vrátil z Anakreonu se zprávou o Wienisově smrti a novou smlouvou podepsanou roztřeseným Lepoldem, radní mu v novém hlasování zcela jednomyslně vyslovili důvěru. A když tento úspěch v rychlém sledu korunovaly podobné smlouvy se zástupci ostatních tří království - tyto smlouvy propůjčily Nadaci dostatečně silný vliv, aby napříště zabránila jakýmkoli pokusům o útok podobný tomu anakreonskému -, vděční občané uspořádali Hardinovi pochodňový průvod všemi ulicemi města Terminu. Tak hlasitého provolávání slávy se nedostalo ani Harimu Seldonovi.

Hardinovi zacukalo ve rtech. Takhle populární byl i po první krizi.

Na druhém konci místnosti Sef Sermak živě diskutoval s Lewisem Bortem a nijak se nezdálo, že by je nedávné události vyvedly z konceptu. Připojili se k hlasování o důvěře, v proslovech veřejně přiznávali svůj omyl, pěkně se omluvili za užití jistých slovních obrátů, elegantně se odvolávali na to, že jednali jen podle svého nejlepšího vědomí a svědomí - a neprodleně zahájili novou kampaň Akční strany.

Yohann Lee zatahal Hardina za rukáv a významně ukázal na své hodinky.

Hardin k němu vzhlédl. "Ahoj, Yohanne. Pořád ještě zachmuřený? Co je to tentokrát?"

"Má se objevit za pět minut, ne?"

"Předpokládám, že ano. Naposledy se ukázal v pravé poledne."

"A co když se neukáže?"

"To mě budeš těmi svými obavami mořit celý život? Když se neukáže, tak se prostě neukáže."

Lee se zamračil a pomalu zavrtěl hlavou. "Jestli to bude fiasko, lítáme v dalším průšvih. Pokud se nebudeme moct opřít o Seldona, bude Sermak moci začít od začátku. Požaduje okamžitý zábor všech Čtyř království a teritoriální expanzi - kterou by prosazoval silou, pokud to bude nutné. Už teď pro ni začíná sbírat hlasy."

"Já vím. Polykač ohně musí polykat oheň, i kdyby si měl zapálit střechu nad hlavou. A ty, Yohanne, se zase musíš trápit, i kdyby ses musel zabít, abys měl čím."

Lee by mu odpověděl, kdyby zrovna v tom okamžiku byl mocen slova. Světla zežloutla a potemněla. Lee ukázal na skleněnou krychli, jež vévodila pülce místnosti, a se zalapáním po dechu se zhroutil do židle.

Při pohledu na postavu - postavu na vozičku! -, která teď zaplňovala krychli, se Hardin narovnal. Ze všech přítomných si jen on pamatoval, jak se tento člověk před několika desetiletími poprvé objevil. Tehdy byl on sám mladý a ta postava stará. Za ta léta ten člověk za sklem nezestárl ani o den, zato z Hardina už byl starý pán.

Ten člověk upíral svůj zrak přímo před sebe a rukama svíral knihu na klíně.

"Jsem Hari Seldon," ozval se tichý stařecký hlas.

V místnosti se rozhostilo bezdeché mlčení a Hari Seldon nenuceně navázal: "Dnes se tu zjevují podruhé, ale přirozeně nemám ani tušení, zdali tu kdokoli z přítomných byl poprvé. Svými smysly ani nedokážu zjistit, zdali tu vůbec někdo je, ale na tom nesejde. Pokud jste překonali druhou krizi, musíte tu být, jiná možnost není. Pokud tu nejste, pak pro vás byla druhá krize příliš velkým soustem."

Podmanivě se usmál. "Ale o tom upřímně pochybuji, protože podle mých propočtů s pravděpodobností 98,4 procenta nenastane významnější odchylka od plánu.

Podle našich výpočtů jste právě dosáhli nadvlády nad barbarskými královstvími v bezprostředním okolí Nadace. A zatímco za první krize jste si je udrželi od těla nastolením rovnováhy sil, napodruhé jste proti světské moci nasadili moc duchovní - a zvítězili jste.

Přesto bych vás měl na tomto místě varovat před přílišnou sebedůvěrou. Nemám ve zvyku dávat vám jakákoli vodítka, ale snad mohu bez nebezpečí naznačit, že jste nyní dosáhli jen nové rovnováhy sil, jakkoli jste si jinak značně polepšili. Duchovní moc vás sice dokáže ubránit před útoky světské moci, není však použitelná v útoku. Nemůže ani triumfovat nad stále silnějšími odstředivými silami známými jako regionalismus a nacionalismus. Jistě vám neříkám nic nového.

Nemějte mi, prosím, za zlé, že se vyjadřuji takto neurčitě. Obraty, které používám, jsou přinejlepším pouhými aproximacemi. Nikdo z vás však nemá takovou kvalifikaci, aby porozuměl psychohistorické symbolice, a tak se prostě budu muset snažit, seč to půjde.

Nadace nastoupila cestu, na jejímž konci stojí nová Říše. Co do lidských sil i ostatních zdrojů nad vámi sousední království stále mají zdrcující převahu. Za nimi se po celé šíři galaxie rozkládá spleť džungle barbarství. V jejím středu se nachází torzo Říše - a třebaže jde o rozpadající se a oslabené impérium, je stále nesrovnatelně mocnější než vy."

V tom okamžiku Hari Seldon zvedl knihu a otevřel ji. Tvář mu zvažněla. "A nezapomínejte, že před osmdesáti lety byla založena i druhá Nadace - na opačném konci galaxie, na Hvězdném konci. Počítejte s ní. Vážení, devět set dvacet let plánu je před vámi. Tento úkol čeká jen na vás! Pusťte se do něj!"

Sklopil oči ke knize, a než se světla úplně rozzářila, byl jeho obraz ten tam. V nastalém hluku se Lee naklonil k Hardinovi a šeptl mu do ucha: "Neřekl, kdy se vrátí."

"Já vím," odpověděl Hardin, "ale doufám, že až k tomu dojde, budeme už oba dávno a bezpečně po smrti!"

Část čtvrtá

Kupci

1

KUPCI ... byli předvojem politické hegemonie Nadace. Dokázali překonat obrovské vzdálenosti mezi jednotlivými hvězdnými soustavami na periferii a uchytit se na nich, třebaš jen drápkem. Na Terminus se často vraceli po několika měsících či letech; jejich lodě nebyly mnohdy víc než podomácku improvizované vyspravené kocábky; poctivostí právě nevynikali, ovšem jejich odvaha...

Díky tomu všemu vytvořili říši mnohem pevnější, než byla pseudonáboženská despotie Čtyřkrálovství...

O těchto pozoruhodných samotářiích, kteří si do štítu napůl vážně, napůl ironicky vepsali jako motto jeden z Hardinových aforismů: "Nikdy nedopustíte, aby vám morální skrupule zabránily udělat to, co je správné!", se vypráví bezpočet historek. Dnes je již těžké rozlišit, které se zakládají na skutečnosti a které jsou smyšlené. Není snad jediná, jež by netrpěla jistým zveličováním...

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE

Palubní telefon se Linmaru Ponyetsovi rozřinčel právě v tom okamžiku, kdy byl celý namydlený - což dokazuje, že to ošřepané rčení o telefonu a vaně platí i v temných a nehostinných pustinách galaktické periferie.

Naštěstí je ta část obchodní lodí, která není zavalená zbožím nejrůznější provenience, výjimečně pohodlná. Tak pohodlná, že ze sprchového koutu o velikosti šedesát na sto dvacet centimetrů, vybaveného teplou vodou, to má kupec na volné noze k přístrojové desce jen tři metry. Ponyets slyšel staccatové řinčení aparátu docela zřetelně.

Šel tedy zapnout reproduktor a cestou z něj padala jak pěna, tak nadávky. Za tři hodiny vedle jeho plavidla přistála druhá obchodní loď a přechodovým tunelem mezi nimi se protáhl rozesmátý mladík.

Ponyets mu skřípavě přisunul svou nejlepší židli a sám se usadil na otočném křesle pro pilota.

"Co to vyvádíš, Lesi?" zeptal se temně. "To se za mnou ženeš celou cestu až od Nadace?"

Les Gorm vytáhl cigaretu z krabičky a energicky zavrtěl hlavou. "Já? Ani náhodou. Já jsem jen kořen, který přistál na Glyptalu IV. den poté, co přišla pošta. Tak mě za tebou poslali s tímhle."

Došlo na výměnu třípytlivé kuličky a Gorm dodal: "Je to důvěrné, dokonce přísně tajné. Nesmí být svěreno suběteru a tak dále. Aspoň tak to na mě působí, osobní kapsli přece neotevře nikdo jiný než ty."

Ponyets si kapsli měřil se zjevným odporem. "To vidím. A v životě se mi taky ještě nestalo, abych v ní našel nějakou dobrou zprávu."

Kapsle se mu otevřela v rukou a ztuha se z ní odvinula průsvitná páska. Rychle celou zprávu prolétl, protože když se vynořil její konec, začal už její začátek hnědnout a krabatit se. Za jeden a půl minuty pásek zčernal a pak se rozpadl na molekuly.

"Do galaxie!" zavrčel Ponyets zoufale.

"Můžu ti nějak pomoci?" zeptal se Gorm tiše. "Nebo je to příliš tajné?"

"Jsi z cechu, takže před tebou můžu mluvit celkem otevřeně. Musím letět na Askone."

"Zrovna tam? A proč?"

"Protože uvěznili jednoho kupce. Ale nech si to pro sebe."

Gorma to očividně nadzvedlo. "Uvěznili! To je přece proti konvenci!"
"Stejně jako vměšování se do vnitřních záležitostí."
"Aha! Tím že se provinil?" Gorm se na chvíli zamyslel. "A jak se jmenuje ten kupec? Znáš ho?"
"Ne!" odsekl Ponyets, Gorm pochopil a dál už se neptal.
Ponyets přešel k průhledu, zachmuřeně se zadíval do kosmu a polohlasem mumlal nadávky na mlžnou čočku, která tvořila jádro galaxie. "Zatracená práce!" ulevil si nahlas. "Zrovna když musím honit kvótu."
Gormovi svítilo. "Poslyš, kamaráde, Askone je uzavřená oblast."
"Přesně tak, na Askone neprodáš ani žabikuch. Ti nekoupí žádné zboží založené na atomové technologii. Kvóta mi visí na krku jako mlýnský kámen a já mám letět na Askone. To je úplná vražda!"
"Nemůžeš se z toho vyvléct?"
Ponyets zamyšleně zavrtěl hlavou. "Já toho zhaftnutého chlápka znám. Nemůžu přeci nechat kámoše ve štychu. Co nadělám? Všichni jsme plně v rukou Galaktického ducha a radostně kráčíme tam, kam nám ukáže."
"Cože?" podivil se Gorm.
Ponyets se na něj zadíval a uchechtl se. "Já zapomněl. Ty jsi asi nečetl Knihu Ducha, co?"
"V životě jsem o ní neslyšel," odpověděl Gorm odměřeně.
"Ale slyšel bys, kdybys chodil na hodiny náboženství."
"Na náboženství? Jako seminarista?" Gorm byl hluboce šokován.
"Bohužel. Moc se o tom nešířím, je to taková temná skvrna na mém štítu. Ale na církevní otce jsem stejně byl moc velké číslo. Tak mě vyrazili, jenže na Nadaci mi z úplně stejných důvodů zase zařídili laické vzdělání. Hele, radši už bych měl odrazit. Jak jsi na tom letos s kvótou?"
Gorm típl cigaretu a upravil si čapku na hlavě. "Zrovna letím s poslední várkou, takže ji mám v kapse."
"Má tak někdo štěstí," povzdechl si Ponyets a ještě dlouho poté, co Les Gorm odešel, tiše seděl a přemýšlel.
Takže Eskel Gorov je na Askone - a k tomu ve vězení!
To nevěstilo nic dobrého. Ne, bylo to mnohem horší, než by se na první pohled mohlo zdát. Jedna věc byla odbýt cenzurovanou verzi to zvědavé štěně, aby si šlo po svém. Něco jiného už bylo postavit se holé pravdě čelem.
Protože Linmar Ponyets byl jedním z mála lidí, kteří náhodou věděli, že mistr kupec Eskel Gorov není vůbec žádný kupec, ale něco úplně jiného - agent Nadace!

2

Dva týdny byly v tahu a výsledek se stále ztrácel v nedohlednu.
Týden mu trvalo, než doletěl k nejkrasnější hranici Askone, a hned u nich se k němu v hojném počtu slétly strážní lodě. Ať už měly jakýkoliv vyhledávací systém, fungoval víc než dobře.
Pomalou a bez sebemenšího pokusu navázat spojení ho obkličily, a i když si zachovaly neosobní odstup, nesmlouvavě ho nasměrovaly k centrálnímu slunci Askone.
Kdyby došlo na nejhorší, Ponyets by se s nimi dokázal vypořádat. Tyhle lodě sice byly relikty dávno rozpadlé galaktické Říše, patřily však do třídy výletních jachet, ne bitevních lodí a bez jaderných zbraní nebyly víc než malebnými a bezmocnými elipsoidy. Jenže oni věznili Eskela Gorova, a Gorova si Nadace nemohla dovolit ztratit. Askoňané to museli vědět.
A pak další týden, kdy se celý utahaný probíjel houfem níže postavených byrokratů, kteří představovali nárazník mezi velmistrem a vnějším světem. Bylo třeba získat důvěru každého podtajemníka, ukonejšit ho a opatrným hnusným podlézáním z něj vymámit krasopisný podpis, který byl přičkou na žebříku k dalšímu činovníkovi.
Ponyets poprvé zjistil, že mu je kupecký průkaz totožnosti zcela k ničemu.
Teď tedy konečně stál před strážemi hlídajícími pozlacené dveře k velmistrovi - ale dva týdny byly v tahu.
Gorov byl stále ve vězení a na Ponyetsovo zboží se zbůhdarma snášel prach v nákladním prostoru jeho lodi.

Velmistr byl malý mužik s plešatějící hlavou a tváří zbrázděnou mnohými vráskami, jehož evidentně srážela k zemi tíha mohutného přepychového kožešinového límce kolem krku.
Luskl prsty na obou rukou, řada ozbrojenců se rozestoupila a vytvořila uličku, již Ponyets prošel až ke křeslu nejvyššího státního představitele.

"Ani slovo," vyštěkl na něj velmistr a Ponyets, který chtěl už už spustit, zase sklapl.

"Tak to má být." Askonský vládce se viditelně uvolnil. "Nesnáším zbytečné tlachání. Nemůžete mi vyhrožovat a lichoťky na mě neplatí. Ani ublížené stížnosti nejsou namístě. Už si ani nevzpomínám, kolikrát jsme vás tuláky důrazně upozorňovali, že žádné ty vaše ďábelské přístroje nebudeme na Askone trpět."

"Pane," odpověděl Ponyets tiše, "já se dotyčného kupce nepokouším omlouvat. Naši kupci nemají ve zvyku vnucovat se tam, kde nejsou vítáni. Ale galaxie je velká a už se párkrát stalo, že někdo mimoděk překročil hranici. Je to politováníhodná chyba."

"Politováníhodná, to jistě ano," vypískl velmistr. "Ale chyba? Už dvě hodiny po zatčení toho bídného svatokrádezníka mě vaši lidé z Glyptalu IV. začali bombardovat žádostmi o vyjednávání. Opakovaně mě varovali, že přiletíte. Připadá mi to jako dobře zorganizovaná záchranná kampaň. Hodně z toho muselo být připraveno předem - až příliš na nějakou chybu, ať už byla politováníhodná nebo ne."

Askoňanovy černé oči dštily na Ponyetse opovržením. "Vy kupci," pokračoval překotně, "poletujete z jedné planety na druhou jako blázniví motýlci. Jste snad vážně takoví blázni, že byste byli s to přistát na největším světě Askone, v samém středu jeho soustavy, a říkat tomu bezděčné narušení hranice? Ale no tak, to přece ne."

Ponyets se v duchu otřásl, ale nedal to na sobě znát. "Pokud se tu tento kupec vědomě pokusil něco prodávat," vedl si tvrdošíjně svou, "pak nanejvýš neuváženě porušil velmi přísné předpisy našeho cechu."

"Nanejvýš neuváženě, to ano," přitakal velmistr stroze. "Tak moc, že váš kamarád pravděpodobně za svou nerozváženost zaplatí životem."

Ponyetsovi se sevřel žaludek, protože v státníkově hlase nebyla ani stopa po nerozhodnosti. "Smrt, Vaše Velebnosti," namítl, "je něco tak absolutního a nezvratného, že k ní jistě musí existovat nějaká alternativa."

Chvilí bylo ticho a pak se ozvala ostražitá odpověď: "Slyšel jsem, že Nadace je bohatá."

"Bohatá? Jistě. Ale naše bohatství spočívá přesně v tom, co odmítáte přijmout. Naše atomové technologie..."

"...jsou bezcenné, protože nejsou požehnány předky. Vaše zboží je bezbožné, neboť na něm lpí jejich klatba."

Ty věty byly proneseny zpěvavě - zcela zjevně šlo o recitaci ustálené fráze.

Velmistr přivřel oči a významně se otázel: "Jinak nic cenného nemáte?"

Kupci to ovšem nedošlo. "Nerozumím. Co vlastně chcete?"

Askoňan rozpřáhl ruce. "Žádáte po mně, abychom si vyměnili role, abych já vám sděloval svá přání. To nepůjde. Vypadá to, že váš kolega bude muset podstoupit trest, jež askonský zákoník stanovuje za svatokrádež. Smrt v plynové komoře. Jsme spravedliví. V podobném případě by ten nejchudší rolník nedostal vyšší trest, a ani já bych nebyl potrestán méně."

"Vaše Velebnosti," zamumlal Ponyets pokorně, "mohl bych promluvit s vězněm?"

"Askonské právo," odpověděl velmistr studeně, "nepovoluje jakýkoli styk s odsouzcenem."

Ponyets v duchu zatajil dech. "Vaše Velebnosti, prosím vás o shovívavost k duši člověka v hodině, kdy propadl hrdlem. Po celou dobu, kdy byl jeho život v nebezpečí, neměl možnost duchovní útěchy. A dnes stojí tvář v tvář vyhlídce, že se zcela nepřipraven odebere do náruče Galaktického ducha, jenž vládne všemohíru."

"Vy jste duchovní pastýř?" zeptal se velmistr pomalu a podezřívavě.

Ponyets pokorně svěsil hlavu. "Získal jsem takové vzdělání. V prázdných prostorách vesmíru potřebuji potulní kupci lidi jako já, aby se postarali o duchovní stránku života, jenž je jinak zcela zasvěcen obchodu a honbě za mamonem."

Askonský vládce se v zamyšlení kousal do spodního rtu. "Každý člověk by se měl připravit na cestu k duchům předků. A přece mě nikdy nenapadlo, že by kupci mohli být věřící."

3

Linmar Ponyets vstoupil za práh masivních dveří a ty se za ním okamžitě se zaduněním zavřely. Eskel Gorov sebou na gauči trhl a otevřel oko, pak překvapeně vyprskl a vyskočil na zem.

"Linmar Ponyets! Oni poslali tebe?"

"Čirá náhoda," vysvětloval Ponyets trpce, "nebo taky zlomyslná práce mého osobního démona. Vezměme to po pořádku. Nejdřív se ty na Askone dostaneš do pěkné bryndy. V tom okamžiku se na své obchodní trase, která je Obchodní komoře dobře známa, ocitnu ve vzdálenosti padesát parseků od téhle soustavy. Navíc jsme už spolu dělali a komora o tom ví. No není to roztomilá a přímo neodolatelná nahrávka na smeč? Hádat můžeš třikrát."

"Opatrně," varoval ho Gorov nervózně. "Někdo nás určitě odposlouchává. Máš u sebe deformátor pole?"

Ponyets ukázal na zdobený náramek na svém zápěstí a Gorov si oddechl.

Ponyets se rozhlédl. Cela byla holá, zato však prostorná, dobře osvětlená a nepříjemných zápachů prostá. "To není špatné. Zacházej s tebou v rukavičkách."

Gorov tu poznámku přešel. "Poslyš, jak ses sem dostal? Jsem tu na samotce celé dva týdny."

"Takže od té doby, co jsem dorazil, jo? No, ten staříčkový monarcha má evidentně své slabůstky. Například má sklon ke zbožným řečičkám, tak jsem mu hodil návnadu a on se chytil. Jsem tu jako tvůj duchovní rádce. To mě na takových zbožných lidech vážně fascinuje. Když mu to bude vyhovovat, klidně tě nechá podříznout, ale dvakrát si rozmyslí ohrozit blaho tvé nehmotné a problematické dušičky. Je to jen taková malá ukázka empirické psychologie. Kupec musí znát ode všeho něco."

Gorov se sardonicky usmál. "A taky jsi byl v kněžském semináři. Jsi pašák, Ponyetsi, a já jsem rád, že tě poslali. Ale velmistr nemiluje jen mou duši. Už se zmínil o výkupném?"

Kupcovi se zúžily zorničky. "Jenom náznakem - a to ještě nepřímě. Taky hrozil smrtí v plynové komoře. Hrál jsem na jistotu a kličkoval, taky to dost dobře mohla být past. Takže vydírání, říkáš? Po čem jede?"

"Po zlatu."

"Po zlatu?!" Ponyets se zamračil. "Po tom kovu samotném? Kvůli čemu?"

"Je to jejich platidlo."

"Opravdu? A kde ho mám vzít?"

"Kdekoliv budeš moci. Poslouchej mě, tohle je důležité. Dokud bude velmistr věřit zlatu, nic se mi nestane. Slib mu ho tolik, kolik jen bude chtít. Jestli bude nutné, zalet' pro něj na Nadaci. Až mě pustí, oba nás eskortují až na hranice soustavy a pak se rozloučíme."

Ponyets na něj vrhl pohled plný nesouhlasu. "A ty se pak vrátíš a zkusíš to znovu."

"Mám za úkol prodat zájemcům na Askone zboží založené na atomové technologii."

"Dostanou tě, ještě než se dostaneš na parsek daleko. To snad víš, nebo ne?"

"Ne," odpověděl Gorov. "A i kdybych to věděl, nic by to na věci neměnilo."

"Podruhé tě zabijou."

Gorov pokrčil rameny.

"Jestli mám znovu vyjednávat s velmistrem," pokračoval Ponyets tiše, "chci vědět, co je za tím. Doposud jsem pracoval moc naslepo a za těchhle podmínek jsem i těmi několika odvážnými poznámkami Jeho Velebnost pořádně vytočil."

"Není na tom nic zvláštního," odpověděl Gorov. "Tady na periferii můžeme zajistit bezpečí Nadace jedině tak, že vybudujeme komerční impérium pod náboženskou kontrolou. Abychom si vynutili poslušnost politicky, na to jsme pořád ještě moc slabí. Jinak Čtyři království neudržíme."

Ponyets přikyvoval. "To si uvědomuju. Soustavu, která nepřijme jadernou technologii, nikdy nábožensky neovládne a..."

"...ta se může stát ohniskem nezávislosti a nepřátelství. Ano."

"No dobrá," pokračoval Ponyets, "tolik tedy teorie. A co tu vlastně brání obchodu s Nadací? Náboženství? Velmistr v tom směru něco naznačoval."

"Je to forma zbožňování předků. V jejich legendách se vypráví o krušné minulosti, z níž Askoňany vysvobodili prostí a ctnostní hrdinové minulých generací. Ve skutečnosti jde o zkomolené podání období zhruba před sto lety, kdy došlo k vyhnání říšských jednotek a založení nezávislého státu. Obzvláště vyspělá věda a atomová technologie jsou nyní ztotožňovány se starým říšským režimem, na nějž mají lidé hrůzné vzpomínky."

"Vážně? Ale mají hezké malé lodě, které mě snadno objevily už ze vzdálenosti dvou parseků. To mi sakra smrdí atomovou technologii."

Gorov pokrčil rameny. "Tyhle lodě jsou bezpochyby dědictvím po Říši a nejspíš mají atomový pohon. Co zdědili, to už si nechali. Jde spíš o to, že neinovují a že jejich hospodářství je na atomové energii zcela nezávislé. Právě to musíme změnit."

"Jak toho hodláš dosáhnout?"

"Musím zlomit odpor v jednom bodě. Jednoduše řečeno, musím prodat kapesní nůž se silovým štítem šlechtici, aby bylo v jeho zájmu prosadit zákony, jež mu ho umožní používat. Když to podám takhle stroze, zní to hloupě, ale z psychologického hlediska to funguje. Pokud se na strategických místech podaří prodat strategické zboží, vytvoříme u dvora atomovou lobby."

"A oni s tímhle posláním vyšlou tebe, zatímco já tě mám jen vykoupit a nechat, ať to zkusíš znovu? Není to tak trochu postavené na hlavu?"

"A to proč?" otázal se Gorov obezřetně.

"Poslouchej," naštal se Ponyets, "ty jsi diplomat, žádný kupec. To, že si tak říkáš, z tebe ještě kupce nedělá. Tenhle případ je jako stvořený pro člověka zvyklého obchodovat - a mně na lodi rezaví celý náklad, a jak to vypadá, ani nesplním kvótu."

"Ty bys byl tedy ochoten riskovat život kvůli něčemu, co není tvoje věc?" Gorov se chabě usmál.

"Chceš tím říct, že tu jde jen o vlastenectví a kupci nejsou žádní vlastenci?"

"Jsou tím neblaze proslulí. Kolonizátoři nebývají patrioty."

"Dobře, to uznávám. Nelítám si vesmírem jen kvůli tomu, abych zachraňoval Nadaci nebo tak. Ale chci si vydělat, a tohle je moje šance. Jestli tím zároveň píchnu Nadaci, tím líp. A už jsem riskoval život za mnohem nevýhodnějších podmínek."

Ponyets se zvedl a Gorov s ním. "Co hodláš podniknout?"

Kupec se usmál. "Eskele, to já nevím - zatím. Ale jestli tu má někdo udělat kšeft, pak jsem tvůj člověk."

Většinou se moc nechlubím, ale za jedním si stojím. V životě se mi ještě nestalo, abych nesplnil kvótu."

Zaklepal, dveře cely se otevřely a z obou stran se mu po bok postavili dva strážníci.

4

"Říkáte ukázka?" ověřoval si velmistr pochmurně. Zabořil se do kožešin a vyhublou rukou sevřel železnou palici, kterou používal místo hole.

"A zlato, Vaše Velebnosti."

"A navíc zlato," přitakal velmistr ledabyle.

Ponyets položil skříňku a otevřel ji tak sebejistě, jak jen svedl. Tváří v tvář vyloženému nepřátelství si připadal sám - podobně jako první rok ve vesmíru. Polokruh vousatých rádců ho probodával pohledy. Mezi nimi byl i velmistruv oblíbenec Pherl, muž s vyzáblou tváří, jenž seděl vedle svého představeného jako ztělesnění zloby. Ponyets se s ním už jednou setkal a okamžitě si ho v duchu označil za úhlavního nepřítele, a tedy i za úhlavní oběť.

Za dveřmi sálu se tísnila malá armáda a vyčkávala věcí příštích. Ponyets byl prakticky odříznut od své lodi, neměl žádnou zbraň, až na tenhle pokus o úplatek, a Gorov zůstával rukojmím.

Naposled seřídil to těžkopádné monstrum, které ho stálo celý týden intenzivního přemýšlení, a ještě jednou vyslal střílnou modlitbičku, aby křemen s oloveným obložním vydržel ten nápor.

"Co to je?" zeptal se velmistr.

"Tohle," odpověděl Ponyets a poodstoupil, "je malý přístroj, který jsem vlastnoručně zkonstruoval."

"To je zjevné, ale na to jsem se neptal. Jde o jednu z těch černokněžnických ohavností z vašeho světa?"

"Využívá jaderné technologie," přiznal Ponyets vážně, "ale není vůbec třeba, aby se toho přístroje kdokoliv z vás dotkl či s ním jakýmkoli způsobem přišel do styku. Zacházet s ním budu já, a tak jakékoli případné hříchy ulpí jenom na mně."

Velmistr nad přístrojem hrozivě pozvedl železnou palici a jeho rty rychle a bezhlese oddrmolily očištěné zaříkadlo. Rádce s vyhublou tváří se naklonil a jeho rozcuchaný rudý knírek se přiblížil k velmistrovu uchu. Staříčkový

Askoňan ho popuzeně odbyl.

"A jaká je spojitost mezi tímto nástrojem zla a zlatem, které má zachránit život vašemu krajanovi?"

"S pomocí tohoto přístroje," začal Ponyets, dlaň zlehka položil na ústřední komoru a pohladil ji po tvrdých oblých rozích, "dokážu proměnit železný šrot v zlato nejvyšší kvality. Tohle je jediný známý exemplář přístroje, který ze železa - nehezkého železa, výztuhy vašeho křesla a zdi kolem nás - udělá třpytivé těžké žluté zlato."

Ponyets měl dojem, že to packá. Jindy s potenciálními zákazníky mluvil hladce, obratně a k tomu působil věrohodným dojmem, dnes se jeho řeč vlekla jako prostřelená nákladní raketa. Velmistra ovšem zajímal obsah, nikoli forma.

"Skutečně? Transmutace? Viděl jsem pár hlupáků, kteří tvrdili, že něco takového dokážou. Už za svou svatokrádežnou zpupnost zaplatili."

"A uspěli?"

"Ne." Velmistr se studeně usmál. "Úspěšná výroba zlata by sice byla zločinem, ovšem vzhledem k polehčujícím okolnostem zločinem zcela neškodným. Osudné je jenom pokusit se a neuspět. Podívejte se, co byste třeba svedl s mou holí?" nadhodil a zabušil jí o podlahu.

"Vaše Velebnosti mě omluví. Můj přístroj je jen malý, podomácku vyrobený exemplář - a vaše hůl příliš dlouhá." Velmistrov rozzářené oči chvíli bloudily kolem dokola a pak ustrnuly na jednom místě. "Randeli, vaše přezky. No tak, chlape, jestli bude potřeba, dvojnásobně vám je vynahradím."

Přezky doputovaly z ruky do ruky až k veleknězi a ten je zamyšleně potěžkal v ruce.

"Nate," obrátil se na Ponyetse a hodil je na zem.

Ponyets spony zvedl. Chvilí musel napínat svaly, než se válec přístroje otevřel, a pak přezky nesmírně pečlivě posouval do středu anodové mřížky, až z toho samým soustředěním mžikal a šilhal. Později to bude jednodušší, ale dnes si nemůže dovolit žádný kiks.

Amatéřský transmutátor deset minut zlověstně praskal a šířil kolem sebe slabou vůni ozonu. Askoňané s reptáním odstoupili a Pherl vladaři znovu něco zašeptal do ucha. Velmistr zachoval kamenný výraz a ani se nehnul.

A přezky byly zlaté.

"Vaše Velebnosti," zamumlal Ponyets a natáhl se s nimi k velmistrovi. Stařec zaváhal, pak mávnutím ruky vykázal rádce ze své blízkosti a pohledem dál setrval na transmutátoru.

"Pánové, tohle je zlato," chrлил ze sebe Ponyets. "Zlato skrz naskrz. Pokud si to chcete ověřit, můžete ho podrobit jakémukoli známému fyzikálnímu a chemickému testu. Nedá se žádným způsobem odlišit od zlata, které se vyskytuje v přírodě. A proměnit v něj můžete jakýkoli kus železa. Rez není na překážku, stejně jako příměs jiných kovů, nepřesáhne-li jejich podíl příliš vysoké procento..."

Ale Ponyets mluvil jen proto, aby vyplnil prázdno. Nechal přezky spočívat v natažené dlani a zlato argumentovalo za něj.

Nakonec k němu velmistr váhavě natáhl ruku, a to Pherla vyburcovalo k tomu, aby se mu otevřeně postavil.

"Vaše Velebnosti, to zlato pochází z nečistého zdroje."

Ale Ponyets se jen tak nedal. "Vaše Velebnosti, růže může vyrůst i z bláta. Od svých sousedů přece rovněž kupujete nejrůznější zboží a nevyptáváte se na jeho původ zdali vyšlo z ortodoxně nezávadného stroje posvěceného vašimi dobrotivými předky, nebo z nějaké vesmírné ohavnosti. No tak, já vám přece nenabízím ten přístroj samotný. Nabízím vám zlato."

"Vaše Velebnosti," ozval se znovu Pherl, "jistě nejste zodpovědný za hříchy cizinců, kteří pracují jak bez vašeho souhlasu, tak vědomí. Ovšem přijmout toto podivné pseudozlato, které bylo ve vaší přítomnosti a s vaším souhlasem hříšně vyrobeno ze železa, je urážkou památky našich svatých předků."

"Ale zlato je pořád zlato," namítl velmistr nejistě, "a dostaneme ho výměnou za pohana a usvědčeného zločince. Jste příliš náročný, Pherle." Nataženou ruku však stáhl.

"Jste zosobněná moudrost, Vaše Velebnosti," řekl Ponyets. "Považte - když se vzdáte jednoho pohana, vaši předkové tím nic neztratí, zato získaným zlatem můžete vyzdobit chrámy vystavěné k oslavě jejich svatého ducha. A kdybychom připustili skutečně nepravděpodobnou eventualitu, že by to zlato mohlo být špatné samo o sobě, jistě by z něj zlý duch musel vyprchat, jakmile by bylo kovu použito k tak zbožným účelům."

"U kostí mého dědečka," ulevil si velmistr s překvapivou vehemencí a z jeho roztažených rtů vyšel řezavý smích. "Pherle, co byste na to tomu mladíkovi odpověděl? To tvrzení je platné - a platí stejně jako slova mých předků."

"Vypadá to tak," uznal Pherl pochmurně. "Neukáže-li se, že zdání platnosti je jen úskokem Zlého ducha."

"Mám ještě lepší návrh," nadhodil Ponyets zničehonic.

"Vezměte si to zlato jako zástavu. Postavte ho na oltáře svých předků jako oběť a ponechte si mě jako rukojmí dalších třicet dní. Pokud do té doby neprojeví svou nelibost - pokud nedojde k nějaké katastrofě -, pak se jistě potvrdí, že oběť byla přijata. Co víc bych ještě mohl nabídnout?"

A když se velmistr zvedl a zapátral mezi rádci po známkách nesouhlasu, ani jeden z nich nevznesl námitky. Dokonce i Pherl skousl rozštěpený cíp svého kníru a úsečně přikývl.

Ponyets se usmál a napadlo ho, že i náboženské vzdělání se občas vyplatí.

Než se podařilo zařídit schůzku s Pherlem, uplynul další týden. Ponyets se sice cítil jako na jehlách, ale teď už byl na pocit bezmoci alespoň trochu zvyklý. Z města odjel pod dohledem stráží a ty ho teď hlídaly v Pherlově předměstské vile. Neměl na vybranou, musel se s tím bez mrknutí oka smířit.

Když nebyl mezi Staršími, vypadal Pherl mladší a vyšší. A v domácí oblečení jako by mezi Starší ani nikdy nepatřil.

"Jste zvláštní člověk," prohlásil náhle. Víčka na očích posazených blízko u sebe se mu zachvěla. "Celý minulý týden, a obzvláště poslední dvě hodiny mi neustále naznačujete, že potřebuji zlato. Případá mi to jako zbytečná námaha, vždyť komu by se nehodilo? Proč tedy nezajít o krok dál?"

"Není to jen zlato," opáčil Ponyets rozšafně. "Ne jenom zlato. Tady nejde o nějakých pár šestáků - spíš o všechno to, čeho lze s jeho pomocí dosáhnout."

"A copak by to jenom mohlo být?" nadhodil Pherl a jeho svěšenými koutky probleskl úsměv. "Nečeká mě snad další neohrabaná ukázka?"

"Neohrabaná?" Ponyets zvedl trošku obočí.

"Ale jistě." Pherl si dal dlaně k sobě a zlehka si do nich opřel hlavu. "To nemá být kritika. Ta neohrabanost byla jistě záměrná. Kdybych býval vytušil, co vás k tomu vedlo, možná bych na to Jeho Velebnost upozornil. Kdybych byl ve vaší kůži, vyrobil bych zlato na lodi a přišel rovnou s ním. Obešli bychom se bez toho představení a vyhnuli se i nepřátelství, které jste tím vyvolal."

"To je pravda," připustil Ponyets, "ale protože jsem ve své kůži byl zase jen já sám, riskoval jsem to nepřátelství, abych si získal vaši pozornost."

"A to je všechno? Jenom tohle?" Pherl se ani nesnažil zakrýt pobavené opovržení. "Pak jste těch třicet dní na zkoušku nepochybně navrhl proto, abyste měl dost času proměnit můj zájem v něco hmatatelnějšího. Ale co když se ukáže, že je vaše zlato hříšné?"

Ponyets si na oplátku dovolil trochu černého humoru. "Když rozhodnutí o jeho hříšném původu vynesou lidé, kteří mají sami největší zájem na tom, aby bylo čisté?"

Pherl zvedl oči a zkoumavě se na kupce zadíval. Z jeho pohledu se dalo vyčíst jak překvapení, tak spokojenost. "To je trefný postřeh. Teď mi však fekněte, proč jste chtěl přilákat mou pozornost."

"S potěšením. Za svého krátkého pobytu jsem si povšiml několika užitečných skutečností, které se vás týkají a které mne zaujaly. Tak například jste mladý - na člena Rady velmi mladý, a pocházíte dokonce z nepřiliš starobylého rodu."

"Vy se navázíte do mého rodu?"

"Ale vůbec ne. Vaši předkové jsou velcí a svatí, to nikdo nezpochybňuje. Ale jistí lidé o vás rozšiřují, že nepatříte k Pěti kmenům."

Pherl se pohroužil do křesla. "Se vši úctou k dotyčným," ani se nepokusil skrýt jedovatý tón, "se příslušníci Pěti kmenů vyznačují zejména vyschlými slablinami a řdkou krví. Dnes jich není naživu víc než padesát."

"A přece se proslychá, že by národ nepřijal velmistra, který by nepocházel z Pěti kmenů. A také se říká, že tak mladý a nedávno povýšený chráněncem velmistra si mezi politickou elitou nadělal mocné nepřátele. Jeho Velebnost stárne a po smrti vás už nebude moci chránit; obzvláště když slova jeho ducha bude nepochybně vykládat jeden z vašich nepřátel."

Pherl se zachmuřil. "Na cizince máte docela dobré uši. Jen aby vám je někdo nepřistříhl."

"To snad ještě chvíli počká."

"Nechte mě hádat." Pherl se v křesle nedočkavě ošil. "Nabídnete mi bohatství a moc, zprostředkované těmi zlořečenými mašinkami na vaší lodi. Tak co?"

"Jako by se stalo. Co by vám bránilo takovou nabídku přijmout? Jen vaše morální zásady?"

Pherl zavrtěl hlavou. "Ani v nejmenším. Podívejte se, můj milý cizinče, vy jste si na nás ve svém pohanském agnosticismu udělal svůj názor - jenže já nejsem tak úplně otrokem naší mytologie, i když by se to mohlo na první pohled zdát. Jsem vzdělaný člověk, pane, a doufám, že i osvícený. Naše náboženské obyčeje jsou ve své rituální, spíš než etické rovině absolutně závazné jen pro masy."

"Co vám tedy brání?" naléhal Ponyets jemně.

"Přesně tohle. Masy. Já bych se s vámi klidně dohodl, ale aby ty vaše mašinky byly k něčemu, musí se taky užívat. Jak bych mohl zbohatnout, kdybych se musel - cože to vlastně prodáváte? - třeba holit tou vaší žiletkou jen v nejpřísnějším soukromí a třást se přitom strachy o život? I kdybych byl jednodušeji a hladčeji oholený, jak bych na tom vydělal? A kdyby mě při tom někdo chytil, jak bych unikl smrti v plynové komoře nebo roztrhání davem?"

Ponyets pokrčil rameny. "Máte pravdu. Podotýkám, že na to je jediný lék - zapracovat na osvětě a naučit lidi, aby atomové přístroje používali k vlastnímu prospěchu a vašemu nemalému zisku. Nepopírám, že práce by to byla ohromná, ale výnosy by mohla skýtat ještě ohromnější. To je ovšem pořád vaše věc a v tomto okamžiku mě to vůbec nezajímá. Já vám totiž nenabízím ani žiletku, ani mechanický drtič na odpadky."

"A co mi nabízíte?"

"Zlato samotné a ničím nezprostředkované. Ten přístroj, který jsem předváděl minulý týden, může být váš."

A to už Pherl strnul a vráska na čele mu poskočila. "Transmutátor?"

"Přesně tak. Zlata můžete mít tolik, kolik jen máte železa. Řekl bych, že to pokryje veškeré vaše potřeby. A zajistí vám to i velmistrovský úřad, navzdory vašemu mládí i nepřítelům. Navíc je to bezpečné."

"Jak tomu mám rozumět?"

"Tak, že provoz přístroje musí být naprosto utajen - stejným způsobem, jaký jste popsal jako pojistku při zacházení s jakýmkoli atomovými přístroji. Mohl byste transmutátor skrýt v nejhlubším sklepení nejpevnější pevnosti na svém nejvzdálenějším pozemku, a on z vás okamžitě udělá boháče. Kupujete zlato, nikoli ten stroj, a to zlato nenese nejmenší stopu po svém původu, protože se nedá rozeznat od přírodního."

"A kdo bude s tím přístrojem zacházet?"

"Vy sám. Zaučit vás mohu během pěti minut. A nainstaluji vám ten vynález, kde si jen budete přát."

"A co za to?"

"Inu," začal Ponyets obezřetně, "řeknu si za něj slušnou cenu. Je to koneckonců moje živobytí. Řekněme, že za tak cenný přístroj budu chtít tolik tepaného železa, kolik se dá pořídit za pět set padesát kilogramů zlata."

Pherl se rozesmál a Ponyets zrudl. "Připomínám," dodal koženě, "že už za dvě hodiny provozu se vám investice vrátí."

"Jistě, a vy se do hodiny můžete ztratit a potom se může ukázat, že ten stroj není k ničemu. Budu potřebovat záruku."

"Máte moje slovo."

"To je výborná záruka," zavrtěl Pherl cynicky hlavou, "ale vaše přítomnost je ještě mnohem lepší. Máte moje slovo, že dostanete zaplacenou po týdnu bezchybného provozu."

"To je vyloučeno."

"Že je to vyloučeno? Víte vůbec, že jste si příhodně vysloužil trest smrti už jen tím, že jste mi nabízel své zboží? Máte mé slovo, že pokud nepřijmete mou nabídku, hned zítra půjdete do plynové komory."

Z Ponyetsovy tváře se nedalo nic vyčíst, jen se mu zachvěla víčka. "Zneužíváte svého výhodného postavení," ohradil se. "Dáte mi to aspoň písemně?"

"Abych si tím podepsal potenciální rozsudek smrti? Ne, pane!" Pherl se nesmírně spokojeně usmál. "Ne, pane! Hlupák je tu jenom jeden z nás."

"V tom případě si pláceme," hlesl Ponyets.

6

Gorova propustili třicátého dne a kolem dvou set třiceti kilogramů toho nejžlutějšího zlata změnilo majitele. A spolu s Gorovem vydali i tu zaručenou a nedotčenou ohavnost, tj. jeho loď.

Pak je stejně jako za jejich příletu do askonské soustavy doprovodil na zpáteční cestě kordon elegantních menších lodí.

Ponyets sledoval Gorovovu loď, která zdálky připomínala matně lesklé smítko, a Gorovův hlas k němu prostřednictvím těsného éterového paprsku doléhal s jistým zkreslením, jasně, ale skřípavě a slabě.

"Ale to se po tobě nechtělo, Ponyetsi. Transmutátor nestačí. Mimochodem, kde jsi ho dokázal vyhrabat?"

"Nic jsem nevyhrabal," odpověděl Ponyets trpělivě. "Abych pravdu řekl, předělal jsem ho z komory na ozařování jídla a žádná velká sláva to není. Při intenzivnějším provozu spotřebuje příšerné kvantum energie - jinak by přece Nadace nesháněla těžké kovy po celé galaxii a prostě by je získávala transmutací. Je to normální trik, ke kterému občas sáhne každý kupec, jen jsem nikdy neviděl transmutátor, který by proměňoval železo ve zlato. Ale je to působivé a funguje to - po velmi omezenou dobu."

"Tak dobře. Ale tenhle konkrétní trik není k ničemu."

"Dostal tě z pěkné bryndy."

"To je úplně vedlejší. Zvlášť když se musím vrátit, jakmile setřeseme náš starostlivý doprovod."

"Proč?"

"Sám jsi to přece vysvětlil tomu svému politikovi," objasnil Gorov nervózně. "Celá tvoje obchodní taktika stála a padala s tím, že transmutátor je jen prostředek, který sám o sobě nemá hodnotu - že si vlastně kupuje zlato, ne ten stroj. Byl to dobrý psychologický tah, povedlo se, ale..."

"Ale?" pobídl ho Ponyets dobromyslně, jako by nechápal.

Hlas z přijímače byl čím dál ostřejší. "Ale my jim chceme prodat přístroje, které mají hodnotu samy o sobě, které by se nestyděly užívat na veřejnosti a které by je v jejich vlastním zájmu přiměly vzít atomovou techniku za svou."

"Tomu všemu rozumím," odpověděl Ponyets měkce. "Už jsi mi to jednou vysvětlil. Ale buď tak hodný a zvaž, k čemu ten můj obchod povede, ano? Dokud bude transmutátor fungovat, bude Pherl vyrábět zlato - a on mu vydrží dost dlouho na to, aby mu koupil příští volby. Stávající velmistř už na tomhle světě dlouho nepobude."

"Spoléháš na vděčnost?" zeptal se Gorov chladně.

Ne - on je dost chytrý na to, aby si spočítal, co je v jeho nejlepším zájmu. S pomocí transmutátoru vyhraje volby; ostatní zboží..."

"Ne! Ne! Ten tvůj předpoklad je pochybený. On si nebude vážit transmutátoru, ale starého dobrého zlata. To se ti tu celou dobu snažím vysvětlit."

Ponyets se zazubil a usadil se do pohodlnější polohy. No dobře, už toho chudáka dost potrápil. Gorov měl náběh k hysterii.

"Ne tak rychle, Eskele," zarazil ho obchodník. "Ještě jsem neskončil. Ve hře je další zboží."

Rozhostilo se krátké ticho. "Jaké zboží?" ozval se Gorov opatrně.

"Vidíš ten náš doprovod?" zagestikuloval Ponyets automaticky a zcela zbytečně.

"Vidím," odpověděl Gorov po chvíli. "Ale mě by zajímalo spíš to zboží."

"Hned to bude - jen mě nech domluvit. Té zvláštní cti eskortovat naše maličkosti se dostalo Pherlovu soukromému loďstvu. Zkrátka a dobře se mu to povedlo na velmistřovi vydupat."

"Ano?"

"A kampak nás tak podle tebe asi eskortují, aha? Nikam jinam než k Pherlovým dolům na okraji Askone. Poslouchej!" Ponyets se najednou rozjel. "Říkal jsem ti, že tu nejsem od toho, abych zachraňoval planety, ale vydělával prachy. No dobře. Tak jsem mu dal ten transmutátor za pusinku. Jestli jsem z toho obchodu něco měl, tak jen

perspektivu smrti v plynové komoře - a to se do kvóty nepočítá."

"Zpátky k těm dolům, Linnare. Co s tím mají společného?"

"Ty máš co dočinění se ziskem. Vyděláme balík na cínu, Eskele. Na cínu, kterým zaplníme poslední centimetr krychlový téhle staré popelnice, a ještě vrchovatě zbude pro tebe. Já si ho teď poletím s Pherlem dolů vyzvednout, a ty mě, kámo, budeš seshora krýt všemi svými kanony čistě pro případ, že by na mě Pherl chtěl sjet nějakou levárnu. Ten cín, to je můj výdělek."

"Za transmutátor?"

"Ne, za celý náklad atomového zboží. Za dvojnásobnou cenu a ještě s přírážkou." Pokrčil rameny, skoro jako by se omlouval. "Přiznávám, že jsem ho oškubal, ale tu kvótu nějak splnit musím, ne?"

Gorov očividně nechápal. "A mohl bys mi to nějak vysvětlit?" zeptal se mdlé.

Co se tady dá ještě vysvětlovat? Je to jasné jako řádka, Eskele. Podívej se, ten chytrák si myslel, že mě zahnal do kouta, protože jeho slovo má u velmistra mnohem větší váhu. Přijal transmutátor. To je na Askone hrdelní zločin. Ovšem kdykoli mohl začít tvrdit, že na mě z těch nejčistších vlasteneckých pohnutek naličil past, a udat mě za to, že jsem se pokoušel prodávat zakázané zboží."

"Tak tohle mi jasné je."

"Jistě, ale ono to nezůstalo jenom v rovině 'tvrzení proti tvrzení'. Víš, Pherl v životě neviděl kameru na mikrofilmy, a tak si ji ani nedokázal představit."

Gorov se náhle zasmál.

"Přesně tak," pokračoval Ponyets. "Měl na vrch. Vykázal mě do patřičných mezí. Ale když jsem mu jako spráskaný pes transmutátor seřizoval, namontoval jsem do něj kameru a příštího dne jsem si ji zase při kontrole vzal. A získal jsem perfektní záznam, jak Pherl ve svém svatostánku, v nejsvětější svatyni, transmutuje na plné pecky a jak jáásá nad prvním nuggetem stejným způsobem, jako kdyby snesl vajíčko."

"Ukázal jsi mu ten záznam?"

"Za dva dny. Ten moula jeden v životě neviděl trojrozměrný barevný obraz se zvukem. Tvrdí, že není pověřivý, ale ať se propadnu, jestli jsem za celou svou kariéru viděl tak vyděšeného člověka. Když jsem mu řekl, že jsem na náměstí instaloval projektor a že ten v poledne spustí před milionem fanatických Askoňanů, kteří ho pak přijdou rozsápat, padl přede mnou na kolena a mlel páté přes deváté. Byl by mi kývl na všechno."

"A jak to bylo doopravdy?" Gorov se jen tak tak nerozesmál. "Chci říct, mělš na tom náměstí projektor, nebo ne?"

"Ne, ale o to nešlo. Přistoupil na můj návrh. Koupil všechna ta atomová hejblata ode mě i od tebe za tolik cínu, kolik naše lodi unesou. Tehdy věřil, že jsem schopný čehokoliv. Ta dohoda existuje i písemně, a ještě než půjdu na přistání, nechám ti tu jako další pojistku kopii."

"Ale že jsi mu pořádně pocuchal ego," ozval se Gorov. "Upotřebí to naše zboží nějak?"

"Proč ne? Jen tak se může zahojit, a jestli na tom ještě vydělá, bude to pořádná náplast na pošramocené sebevědomí. A on se velmistrem nakonec stane - a je to nejlepší člověk, jakého bychom mohli mít na své straně."

"Ano," přisvědčil Gorov, "byl to dobrý obchod. Tvoje metody prodeje jsou skutečně neortodoxní. Není divu, že tě vykopli ze semináře. Cožpak nemáš žádné skrupule?"

"No a co?" opáčil Ponyets lhostejně. "Víš přece, co o skrupulích říkával Salvor Hardin..."

Část pátá

Kupecká knížata

1

KUPCI ... Z psychohistorického hlediska bylo nevyhnutelné, že hospodářský vliv Nadace poroste. Kupci bohatli a s bohatstvím šla ruka v ruce moc...

Někdy se zapomíná, že Hober Mallow začínal jako obyčejný kupec. Nikdy se ovšem nezapomíná, že skončil jako první z kupeckých knížat...

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE

Jorane Sutt udělal z pečlivě pěstěných prstů stříšku a prohlásil: "Je to svým způsobem hádanka. Ve skutečnosti - a to si nechte opravdu jen pro sebe -by mohlo jít o další Seldonovu krizi."

Muž proti němu sáhl do kapsy krátkého smyrenského kabátku a nahmatal cigaretu. "O tom bych pochyboval, Sutte. Politici obvykle začnou vyřvávat 'Seldonova krize' při každých starostovských volbách."

Sutt se pousmál. "Já ale nejdu do voleb, Mallowe. Čelíme tu atomovým zbráním a nevíme, odkud pocházejí."

Mistr kupeckého cechu Hober Mallow ze Smyrna klidně, takřka lhostejně kouřil. "Pokračujte. Jestli toho máte na srdci víc, ven s tím." Mallow nikdy nedělal tu chybu, že by byl k lidem z Nadace přehnaně zdvořilý. Dobře, je cizinec, ale to ještě neznamená, že není pravý chlap.

Sutt ukázal na trojrozměrnou mapu na stole. Pohrál si s ovládáním a shluk šesti hvězdných soustav se červeně rozzářil.

"Tohle," prohlásil, "je Korellská republika."

Kupec přikývl. "Tam jsem už byl. Smradlavá zapařená díra! Klidně tomu můžete říkat republika, ale komodorem tam pokaždé zvolí někoho z rodu Argo. A když se vám to jen trochu nelíbí, přihodí se vám něco moc ošklivého."

Zkroutil ret a opakoval: "Tam jsem už byl."

Ale zase jste se vrátil, což se o jiných říct nedá. Za poslední rok zmizely na území této republiky tři obchodní lodě, a ty jsou podle konvence nedotknutelné. Tyto lodě byly vybaveny obvyklým nukleárním arzenálem a silovými štíty."

"Jak zněla poslední hlášení z těch lodí?"

"Byly to zcela běžné zprávy, nic jiného."

"A co na to Korell?"

V Suttových očích zatrpkle zajiskřilo. "Nemáme se jich jak zeptat. Největší devízou Nadace na periferii je její velmocenská pověst. Myslíte, že můžeme přijít o tři lodě a ptát se po nich?"

"Co kdybyste tedy prozradil, co chcete po mně?"

Jorane Sutt neměl tolik času, aby si mohl dopřát takové luxusní pocity jako rozmrzelost. Coby starostův tajemník běžně odrážel opoziční radní, žadatele o práci, reformátory i blázny, kteří prý stejně jako Hari Seldon zcela rozkryli, kam se bude vývoj ubírat. S takovou školou ho rozrušilo opravdu jen máloco.

"Hned to bude," odpověděl metodicky. "Chápejte, tři lodě, které se za jeden rok ztratí v jednom sektoru, to nemůže být náhoda - a atomové zbraně se dají porazit zas jen atomovými zbraněmi. Přímě se tedy nabízí otázka: pokud má Korell nukleární zbraně, odkud je má?"

"A odkud?"

"Jsou tu dvě možnosti. Buďto je Korellané vyvinuli sami..."

"Nepravděpodobné!"

"Přesně tak. Anebo máme mezi sebou zrádce."

"Myslíte?" opáčil Mallow chladně.

"Na takové možnosti není nic podivuhodného. Od té doby, co Čtyři království přijala konvenci Nadace, jsme se v každém státu museli vypořádat s nepřátelsky naladěnými skupinami obyvatelstva. V každém z předchozích království se našli pretendenti a někdejší šlechtici, kteří dost dobře nemohli předstírat lásku k Nadaci. Třeba zas někteří pozvedli hlavu."

Mallow zrudl jako řípa. "Aha. Nechcete taky říct něco mně osobně? Já jsem Smyrňan."

"Já vím. Jste Smyrňan - narodil jste se na Smyrnu, jednom z někdejších Čtyř království. Jste náš člověk jenom svým vzděláním. Původem jste cizinec. Když jsme byli ve válečném stavu s Anakreonem a Lokrisem, váš dědeček bezpochyby býval baronem a vaše statky vám jistě sebrali při pozemkové reformě Sefa Sermaka."

"Ne, u všech černých děr, ne! Můj dědeček byl chudý jako kostelní myš, za nuzáckou mzdu kopal uhlí a zemřel ještě před érou Nadace. Já starému režimu nic nedlužím. Ale u galaxie, narodil jsem se na Smyrnu a nestydím se ani za Smyrno, ani za Smyrňany. Klidně si mě můžete nařknout ze zrady, ale to mě rozhodně nedonutí, abych před Nadací hrbil hřbet. A teď mi buďto můžete předat rozkazy, nebo sdělit obvinění, mně je to fuk."

"Můj drahý mistře kupce, mně ani za mák nesejde na tom, jestli váš dědeček byl smyrenský král nebo největší chudák na planetě. Ty círáty s původem a rodištěm jsem dělal jenom proto, abych ukázal, že mě v nejmenším nezajímají. Očividně jste mě v tomhle nepochopil. Ale vraťme se k věci. Jste Smyrňan. Znáte tamější lidi. Taky jste kupec, a jeden z nejlepších. Byl jste na Korellu a znáte Korellany. Tam také poletíte."

Mallow se zhluboka nadechl. "Jako špion?"

"Vůbec ne. Jako kupec - ale budete mít oči otevřené. Kdyby se vám tak podařilo zjistit, odkud mají jadernou technologii... A když už jste ze Smyrna, nebude možná od věci připomenout vám, že dvě z těch ztracených obchodních lodí měly smyrenskou posádku."

"Kdy se mám do toho pustit?"

"Kdy bude vaše loď připravena ke startu?"

"Za šest dní."

"V tom případě odletíte za šest dní. Podrobné instrukce na vás budou čekat na admiraltě."

"Dobře!" Kupec vstal, drsně si s ním potřásl rukou a vykrácel ven.

Sutt si pečlivě protahoval prsty, třel si otláčená místa na nich a čekal. Pak pokrčil rameny a vstoupil do starostovy pracovny.

Starosta vypnul obrazovku a opřel se v křesle. "Tak co ty na to, Sutte?"

"Byl by z něj dobrý herec," prohlásil Sutt a zamyšleně se zadíval před sebe.

2

Téhož večera Publis Manlio pomalu upíjel víno ve staromládeneckém bytě Jorana Sutta v jedenadvacátém podlaží Hardinova věžáku. Stárnoucí, subtilní Manlio zastával dva z nejdůležitějších úřadů na Nadaci - ve starostově kabinetu byl ministrem zahraničí a pro všechny ostatní soustavy s výjimkou Nadace navíc církevním Primasem, Dodavatelem posvátného pokrmu, Pánem všech chrámů a nositelem takřka nekonečné řady dalších titulů, které byly sice vesměs matoucí, zato však měly velmi dobrý zvuk.

"Ale nakonec vás nechal vyslat toho kupce," říkal zrovna mnohoobročník. "To je něco."

"Ale přece jen málo," oponoval Sutt. "Nemáme z toho žádný okamžitý zisk. Celé je to hodně primitivní léčba a my zatím nedokážeme ani odhadnout, jestli past sklapne. Dali jsme mu prostě pilku a doufáme, že si s ní sám podřízne větev."

"Pravda. Jenže tenhle Mallow je schopný chlap. Co když se nedá tak snadno obelstít?"

"To už musíme risknout. Jestli jde o zradu, pojedou v ní ti schopní. Pokud ne, pravdu nám odhalí jenom

schopný člověk. A Mallow bude pod dozorem. Vidím, že máte prázdnou sklenku."

"Ne, díky. Už jsem měl dost."

Sutt si dolil do vlastní a trpělivě vyčkával, dokud se stísněný Manlio nevytrhne ze zadumání.

Ať už snil o čemkoli, Publis k žádným závěrům nedospěl. "Sutte, co se vám honí hlavou?" zeptal se náhle, skoro prudce.

"Tak já vám to řeknu, Manlio," rozevřely se Joranovy tenké rty. "Jsme oběma nohama v další Seldonově krizi." Manlio se na něj upřeně zadíval a pak se tiše zeptal: "Jak to víte? To se Seldon znovu objevil v Časovém trezoru?"

"To ani není nutné, příteli. Podívejme se na to logicky. Od té doby, co se Říše stáhla z periferie a zanechala nás svému osudu, jsme se ještě nesetkali s protivníkem, který by disponoval jadernými zbraněmi. Teď mu poprvé stojíme tváří v tvář. To mi připadá závažné samo o sobě. Jenže ono je toho víc. Poprvé za sedmdesát let se schyluje k velké vnitropolitické krizi. Připadá mi, že souhra dvou krizí, zahraniční i vnitřní, vylučuje jakékoli pochybnosti."

Manlio přivřel oči. "Pokud je tohle všechno, nestačí to. Prozatím došlo ke dvěma Seldonovým krizím a v obou případech hrozilo Nadaci vyhlazení. Dokud se takové nebezpečí nevrátí, nemůžeme mluvit o třetí krizi."

Na Suttovi nikdy nebyla znát netrpělivost. "To nebezpečí roste. Když krize udeří, pozná ji každý hlupák. Opravdovou službou státu je rozpoznat ji už v zárodku. Podívejte se, Manlio, ubíráme se naplánovanou cestou. Víme, že Hari Seldon vypočítal, jak historie dopadne. Víme, že jednoho dne obnovíme galaktickou Říši. Víme, že to bude trvat kolem tisíce let. A rovněž víme, že v tomto mezidobí budeme muset obstát v řadě krizí."

První krize přišla padesát let po založení Nadace a druhá třicet let poté. Od té doby uběhlo takřka pětasedmdesát let. Je čas, Manlio, je čas."

Manlio se nejistě podrbl na nose. "A vy máte plán, jak se s touto krizí vypořádat?"

Sutt přikývl.

"A já," pokračoval Manlio, "v něm mám hrát roli?"

Sutt znovu přikývl. "Ale než se budeme moci vypořádat se zahraniční jadernou hrozbou, musíme si zamést před vlastním prahem. Tihle kupci..."

"Á," vypjal se primas a v očích se mu zablesklo.

"Přesně tak. Tihle kupci. Jsou užiteční, ale příliš silní - a takřka neovladatelní. Jsou to cizinci a mají jen laické vzdělání. Vkládáme jim do rukou poznání a tím se vzdáváme nejsilnějšího pouta, kterým bychom je mohli svázat."

"A co když jim budeme moci prokázat zradu?"

Kdybychom mohli, přímočarý zásah by byl lehce proveditelný a plně dostačující. Ale to ještě nic neznamená. I kdyby nebyli zrádci, pořád zůstávají nespolehlivými živly. Nenechají se s námi svázat vlastenectvím, společným původem, dokonce ani posvátnou bází. Vnější provincie, které k nám již od Hardinových časů vzhlížejí jako ke Svaté planetě, by se pod jejich sekulárním vedením od nás mohly odtrhnout."

"To všechno chápu, ale radikální řez..."

"By měl přijít rychle, dokud Seldonova krize nepropukne v plné síle. Jestli nás zvenčí budou ohrožovat jaderné zbraně a zvnitřku neloajálnost, riziko by mohlo být příliš vysoké." Sutt si přestal pohrávat se sklenkou a postavil ji na stůl. "To je zjevně práce pro vás."

"Pro mě?"

"Já to udělat nemohu. Byl jsem do funkce jmenován a nemám žádnou legislativní oporu."

"A co starosta?"

"Zapomeňte na to. Jeho osobnost je patologicky negativistická. Energické úsilí dokáže vyvinout jen tehdy, má-li se vyvléknout ze zodpovědnosti. Ale kdyby se vynořila nezávislá strana, která by ohrozila jeho šance na znovuzvolení, možná by se nechal vést."

"Jenže já nemám vlohy pro praktickou politiku, Sutte."

"To nechte na mně. Kdo ví, Manlio. Od časů Salvora Hardina ještě nikdo nezastával funkci primase a starosty zároveň. Ale jestli to vezmeme za správný konec, mohlo by k tomu zase dojít."

3

Na opačném konci města, v poněkud domáctějším prostředí, měl Hober Mallow zase jinou schůzku. Dlouho naslouchal a teď opatrně pravil: "Ano, už jsem slyšel o vašich kampaních za to, aby kupci v Radě získali přímé zastoupení. Ale proč zrovna já, Twere?"

Jaim Twere na setkání každému připomínal, že byl mezi prvními cizinci, kterým se na Nadaci dostalo laického vzdělání. Po Mallowově otázce se zazubil.

"Vím, co dělám," řekl. "Pamatujete se na to, jak jsme se minulý rok potkali poprvé?"

"Na výroční schůzi Kupeckého cechu."

"Přesně tak. Vy jste té schůzi předsedal. Usadil jste ty venkovské balíky do křesla a strčil jste je do kapsy. A pro masu na Nadaci jste taky přijatelný - máte kolem sebe romantickou gloriolu, nebo jste alespoň proslul jako pravý dobrodruh, což je vlastně totéž."

"No dobře," přitakal Mallow suše. "Ale proč teď?"

Protože teď přišla naše šance. Víte, že ministr školství podal demisi? Ještě se to nedostalo do médií, ale brzy to v nich bude."

"Jak to vlastně víte?"

"Tohle? Na tom nezáleží," znechuceně mávl rukou. "Je to zkrátka tak. Akční strana je ošklivě rozštěpená a my

ji můžeme zaříznout na jednoduché otázce rovných práv pro kupce či, přesněji řečeno, v otázce její nedemokratické politiky."

Mallow si udělal na židli pohodlí a zadíval se na své silné prsty. "Hm - ehm. Je mi líto, Twer. Příští týden odlétám. Budete si muset sehnat někoho jiného."

Twer na něj upřel zkoumavý pohled. "Odlétáte? A kam?"

"Je to strašně přísně tajné a krajně naléhavé poslání. Celý ten krám, však to znáte. Mluvil jsem o tom se samotným osobním tajemníkem starosty."

"S tím hadem Suttem?" Jaim Twer se rozčilil. "Je to trik. Ten ksindl se vás chce zbavit. Mallowe -"

"Tak dost!" Mallowova ruka dopadla na sevřenou pěst jeho společníka. "Nemusíte se hned rozohňovat. Jestli je to podfuk, já se jednoho dne vrátím a spočítám mu to. A jestli ne, pak nám váš had Sutt hraje do karet. Poslyšte, před námi je další Seldonova krize."

Mallow čekal, jak na to Twer zareaguje, ale nic se nestalo. Twer po něm jen střelil pohledem. "Co je to Seldonova krize?"

"Galaxie skákává!" vybuchl Mallow zklamaně. "Co jste sakra dělal ve škole? A jak se vůbec můžete tak připitomě ptát?"

Starší muž se zamračil. "Kdybyste mi to mohl vysvětlit..."

Po delší odmlce se ozvalo: "Já vám to tedy vysvětlím." Mallow nakrčil obočí a pomalu začal: "Když se říšská vláda začala na periferii hroutit a když vzdálené končiny galaxie upadly do barbarství a chaosu, Hari Seldon a jeho skupina psychologů tady uprostřed toho bordelu založili kolonii, Nadaci, líheň umění, vědy a kultury a zárodek příští Druhé říše."

"Ach, ano, ano -"

"Ještě jsem neskončil," přerušil ho obchodník příkře. "Psychohistorici Nadaci načrtli celou cestu a pak ji podrobně rozpracovali a upravili podmínky takovým způsobem, aby vyvolali sérii krizí, která nás co nejrychleji popožene na cestě ke Druhé říši. Každá krize, každá Seldonova krize, je milníkem naší historie. Teď právě k jedné spějeme - a bude to třetí."

"No jistě!" Twer pokrčil rameny. "Mělo mi to dojít. Ale už jsem ze školy hodně dlouho - déle než vy."

"To asi ano. Zapomeňte na to. Podstatné spíše je, že mě posílají pryč, zrovna když se krize začíná rozvíjet. Nedá se vůbec odhadnout, s čím přijdu zpátky, a volby do Rady se konají každý rok."

Twer se na něj pozorně zadíval. "Jste už něčemu na stopě?"

"Ne."

"Máte nějaké konkrétní plány?"

"Ani matnou představu."

"V tom případě..."

"V tom případě nic. Hardin kdysi řekl: 'Chce-li člověk dosáhnout úspěchu, nevystačí si jen s plánováním. Musí navíc i improvizovat.' Budu improvizovat."

Twer nejistě zavrtěl hlavou a tak tam stáli a dívali se na sebe.

"Víte co? Co kdybyste tam letěl se mnou?" ozval se Mallow zničehonic věcně. "Nekoukejte se na mě takhle, člověče. Než jste usoudil, že politika je napínavější, býval jste kupcem. Tedy to jsem aspoň slyšel."

"Kam letíte? To mi povězte."

"K Whassaliánskému zlomu. Dokud nebudu ve vesmíru, nemůžu se vyjádřit konkrétněji. Co vy na to?"

"A co když se Sutt rozhodne, že mě chce mít hezky pod dozorem?"

"To není moc pravděpodobné. Jestli se mě opravdu tak touží zbavit, proč by nemohl zabít dvě mouchy jednou ranou? Krom toho žádný kupec by nevyrazil do kosmu, kdyby si nemohl vybrat posádku. A tu já si vybírám čistě podle svého uvážení."

Oči staršího muže zvláště zazařily. "Tak dobře. Poletím." Podal mu ruku. "Bude to moje první cesta po třech letech."

Mallow se nabízené pravice chopil a potřásl jí. "Výborně, vlastně skvěle! A já teď musím sehnat dohromady svoje chlapy. Víte, kde je Vzdálená hvězda zakotvená, ne? Tak se zítra ukažte. Na shledanou."

4

Korell byl jednou z těch mnoha republik v dějinách, jejíž vládce je absolutním monarchou - jen mu tak neříkají. A tak nebyla v tomto případě obvyklá tyranská zvůle svázána ani ohledy na královskou "čest" a dvorní etiketu, které v legitimních monarchiích působí jako brzdné mechanismy.

Životní úroveň tu nebyla valná. Časy galaktické Říše už byly dávno pryč a dnes o nich svědčily jen ztichlé pomníky a rozpadlé budovy. Čas Nadace ještě nepřišel - a komdor Asper Argo se chtěl přísným omezením obchodu s jejími kupci a zákazem misionářské činnosti postarat o to, aby k tomu nikdy nedošlo.

Sám kosmodrom byl zchátralý, málem na spadnutí, a zachmuřená posádka Vzdálené hvězdy si toho byla dobře vědoma; rozpadající se hangár přispíval i k rozkladu morálky mužstva. Jaim Twer se trápil a rozčiloval nad pasiánsem.

Hoher Mallow se díval z průzoru. "Výborné podmínky pro obchod," pronesl zamyšleně. Prozatím se o Korellu o moc víc říct nedalo, sama cesta totiž proběhla bez zvláštních událostí. Vzdálené hvězdě vyrazila v ústrety eskadra korellských lodí sestávající buďto z dýchavičných miniaturních upomínek na doby zašlé slávy, či z omlácených a těžkopádných vraků. Korellská plavidla si bázkivě udržovala odstup, a na tom se nezměnilo nic po celý týden, kdy na Mallowovy žádosti o přijetí u místní vlády nikdo neodpovídal.

"Výborné podmínky pro obchod," opakoval Mallow. "Prakticky panenská půda."
Jaim Twer po něm od pasíansu vrhl netrpělivý pohled a pak karty odhodil. "Co máš k čertu v plánu, Mallowe?
Posádka reptá, důstojníci si dělají starosti a já si lámu hlavu, jestli..."
"Tak ty si lámeš hlavu? A čím?"
"Třeba naší situací. A tím, jak k ní přistupuješ. Co vlastně děláš?"
"Čekám."
Starý kupec zrudl a odfrkl si. "Ty jsi přišel o soudnost, Mallowe. Kolem letiště stojí stráž a nad sebou máme loď. Co když se nás chystají spálit na škvarek?"
"Už na to měli týden."
"Možná čekají na posily." Twer na něj upřel soustředěný tvrdý pohled.
Mallow se prudce posadil. "Ano, to mě taky napadlo. Víš, máme před sebou zajímavou hádanku. Nejdřív tu bez problémů přistaneme. To ovšem nemusí nic znamenat, protože minulý rok se z celkového počtu tří set lodí vypařily jen tři, tedy nijak vysoké procento. Ale může to rovněž znamenat, že nukleárním pohonem mají vybaveno jen málo lodí a že se je neodvažují vystavovat nebezpečí, dokud jich nebudou mít víc.
Na druhou stranu by to taky mohlo znamenat, že vůbec nedisponují jadernou technologií. Anebo jo, ale nechávají si to pro sebe ze strachu, že něco tušíme. Koneckonců, jedna věc je přepadnout lehce ozbrojenou potulnou obchodní loď, a druhá dovolit si na oficiálního vyslance Nadace, když už jen jeho přítomnost může znamenat, že je Nadace podezřívá.
A k tomu si přidej..."
"Zadrž, Mallowe, zadrž," zvedl Twer ruce. "Trošku se v tom ztrácím. Kam tím míříš? Detaily můžeš vynechat."
"Jenomže bez těch detailů tomu nikdy neporozumíš, Twere. Obě strany totiž čekají. Oni nevědí, co tu pohledávám, a já zase nevím, co tu vlastně mají. Jenže já jsem v horší pozici, protože jsem sám a jich je celá planeta - a k tomu jsou možná ozbrojeni jadernými zbraněmi. Já si nemůžu dovolit vyměknout. Jistěže je to nebezpečné. Jistěže nás můžou spékat na škvarek. Ale to jsme věděli už od začátku. Co jiného můžeme dělat?"
"Já ne... Co to bylo?"
Mallow trpělivě zvedl oči a naladil přijímač. Na obrazovce se objevily ostře řezané rysy seržanta hlídky.
"Mluvte, seržante."
"Promiňte, pane," omlouval se seržant. "Muži vpustili do lodě misionáře z Nadace."
"Koho?" Mallowova tvář zesinala vzteky.
"Misionáře, pane. Potřebuje ošetřit, pane..."
"A brzy nebude sám, seržante, jestli budete plnit své povinnosti takovým způsobem. Pošlete všechny muže na bojová stanoviště."

Společenská místnost pro mužstvo takřka zela prázdnotou. Pět minut po vydání rozkazu stáli u děl i ti muži, kteří měli po službě. Jestli v neklidných mezihvězdných oblastech periferie na něčem záleželo, pak to byla rychlost, a jestli posádky mistra kupce v něčem doopravdy vynikaly, pak to byla právě rychlost.
Mallow pomalu vešel a prohlédl si misionáře od hlavy k patě. Pak sklouzl pohledem na poručíka Tintera, jenž se neklidně ošil, a na bezvýraznou tvář apatického službukonajícího seržanta Demena, který stál na druhé straně.
Mistr kupeckého cechu se obrátil k Twerovi a na chvíli se zamýšleně odmlčel. "Buďte tak hodný Twere, a tiše mi tu shromážděte všechny důstojníky, tedy až na koordinátory a trajektoristu. Muži na palebných stanovištích ať vyčkají dalších rozkazů."
V následujících pěti minutách Mallow kopnutím otevřel dveře na záchod, podíval se za topné těleso a přes tlustá okna zatáhl závěsy. Za půl minutky už byl z oné místnosti venku a roztržitě si pobrukoval do kroku.
Muži vešli dovnitř, Twer hned za nimi a tiše za sebou zavřel.
"Tak za prvé," začal Mallow, "kdo toho muže bez mého výslovného rozkazu pustil dovnitř?"
Službukonající seržant vystoupil z řady. Všechny pohledy se od něj odvrátily. "Promiňte, pane. Nikdo konkrétní to nebyl. Tak nějak jsme se na tom všichni shodli. Dalo by se říct, že je jedním z nás, a tihle cizáci -"
Mallow mu skočil do řeči. "Mám pro vaše pocity pochopení a rozumím vám, seržante. Byli tihle muži pod vašim velením?"
"Ano, pane."
"Až tohle skončí, všichni dostanou týden domácího vězení. Vy budete na stejnou dobu zbaven všech dozorčích služeb. Rozuměl jste?"
Na seržantově tváři nebylo nic znát, ale ramena mu přece jenom trochu poklesla. "Ano, pane," odpověděl rázně.
"Můžete odejít na palebné stanoviště."
Dveře se za ním zavřely a pak se zvedly rozčilené hlasy.
"Proč ten trest, Mallowe?" ozval se Twer. "Dobře víš, že tihle Korellané zajaté misionáře zabíjejí."
"Neuposlechnout můj rozkaz je špatné samo o sobě, bez ohledu na polehčující okolnosti. Bez mého povolení neměl z lodi nikdo odejít ani se na ni dostat."
"Sedm dní v naprosté nečinnosti," mumlal si poručík Tinter vzpurně. "Takhle se disciplína udržet nedá."
"Ale já ji udržet dokážu," odsekl Mallow ledově. "Vnutit lidem kázeň za ideálních okolností, to není žádné umění. Když si ji neudržíš tváří v tvář smrti, je mi pro kočku. Kde je ten misionář? Předved'te ho."
Kupec se posadil a počkal si, dokud mu duchovního v šarlatovém rouchu opatrně nepřivedli.
"Jak se jmenujete, reverende?"

"Cože?" Muž v šarlatovém hábitu se prudce, celým tělem otočil k Mallowovi. Oči měl doširoka otevřené a na spánku podlitinu. Prozatím se jedinkrát neozval, a pokud mohl Mallow soudit, ani se nepohnul.

"No tak, jak se jmenujete, reverende?"

Misionář náhle horečnatě ožil. Ruce rozpráhl ve všeobjímajícím gestu. "Můj synu - moje děti. Necht' vás na vašich cestách vždy bezpečně vede Galaktický duch."

Twer vykročil vpřed. Z očí mu čísel starost, hlas měl chraplavý. "Ten člověk je zraněný. Odved'te ho někdo do postele. Mallowe, pošli ho do postele a postarej se, ať ho ošetří. Vždyť je hrozně pomlácený."

Mallowova medvědí pracka ho odstrčila. "Nepleť se do toho, Twere, nebo tě nechám vyvést z místnosti. Tak jak se jmenujete, reverende?"

Misionář zničehonic sepal ruce a obrátil se na přítomné s prosbou. "Ó vy osvícení, zachraňte mne před pohany." Slova se teď z něj přímo řinula. "Zachraňte mne před násilníky a hříšníky, kteří po mně pasou a kteří by svými zločiny urazili Galaktického ducha. Jsem Jord Parma z anakreonské soustavy. Vzdělání se mi dostalo na Nadaci, samotné Nadaci, děti moje. Jsem duchovním pastýřem zasvěceným do všech mystérií a sem mne přivedlo volání mého srdce." Prudce oddychoval. "V rukou neosvícených jsem si vytrpěl mnohé. Jste dítka Ducha, ochraňte mne tedy v jeho jménu před těmito barbary."

Zničehonic se rozřinčel nouzový poplašný systém a k tomu se anonymní hlas začal dožadovat jejich pozornosti. "Nepřátelské jednotky na dohled! Žádáme rozkazy."

Všechny oči se zcela automaticky otočily k reproduktoru.

Mallow divoce zaklel. Jediným cvaknutím se napojil na okruh a zařval: "Hlídkujte dál! Nic víc!" Pak interkom zase vypnul.

Prodral se k tlustým závěsům, poodhrnul je a pochmurně se zadíval ven.

Tak nepřátelské jednotky! Bylo jich několik tisíc a slévaly se v jeden mohutný korellský dav. Přelévající se lůza zaplnila kosmodrom z jednoho konce na druhý a ve studeném a jasném světle hořčkových loučí se její přední řady začaly drát kupředu.

"Tinterel!" Kupec se ani neotočil, jen jeho zátylek zrudl. "Zprovozni vnější megafony a zjisti, co chtějí. Zeptej se jich, jestli s sebou nemají nějakého oficiálního zplnomocněnce. Nic neslibuj a ničím nehroz, jinak tě zabiju."

Tinter se otočil a odešel.

Mallow pocítil na svém rameni zhrublou ruku a zprudka ji odstrčil. Byl to Twer a vztekle mu syčel do ucha: "Mallowe, ty se toho člověka musíš zastat. Jinak ztratíme svou čest a zpronevěříme se všem pravidlům slušného chování. Je z Nadace a koneckonců... přece jen je kněz. Ti divoši venku... Slyšíš mě?"

"Slyším tě, Twere," odsekl Mallow. "Mám tu důležitější věci na práci než bránit misionáře. Budu si dělat, co si zámánu, a při Seldonovi a celé galaxii, jestli mi v tom budeš zkoušet bránit, zkopu tě do hranatý kuličky. Nepleť se mi do cesty, Twere, nebo odsud neodejdeš živý."

Obrátil se a energicky prošel kolem něj. "Hej! Reverende Parmo! Byl jste si vědom toho, že podle konvence mají všichni kněží Nadace zakázáno vkročit na korellské území?"

Misionář se třásl. "Ale já přece mohu jít všude, kam mě Duch zavede, můj synu. Pokud se pohané odmítají nechat povznést, nesvědčí to jen o tom, že jejich zčernalým duším je třeba osvěty?"

"To nepřichází v úvahu, otče. Už jen svou přítomností tady porušujete jak zákony Nadace, tak Korellu. Podle zákona vás nemohu nijak bránit."

Misionář znovu zvedl ruce. Jeho předchozí zmatek byl ten tam. Z lodního megafonu se linul chraplavý hlas a jemu zase ve vlnách odpovídalo slabé hučení rozezleného davu. Z toho zvuku se knězi vkradl do očí šílený pohled.

"Slyšíte je? Proč mi tu vykládáte o zákonech, notabene o lidských zákonech? Jsou přece vyšší zákony. Neřekl snad Galaktický duch: 'Nebudeš přihlížeti nečinně, staneš-li před zraněným bližním svým?' A nepravil rovněž: 'Jakž ty zacházíš s ubohými a bezbrannými, tak budiž naloženo s tebou?'

To nemáte děla? Nemáte loď? Nestojí snad za vámi Nadace? A především, nerozpíná nad vámi svá křídla Galaktický duch, jenž vládne vesmíru?" Nadechl se.

A pak hlas z reproduktorů Vzdálené hvězdy utichl a do kabiny se vrátil ztrápený poručík Tinter.

"Mluvte!" přikázal mu Mallow stroze.

"Pane, žádají vydání Jorda Parmy."

"A co když jim nevyhovíme?"

"Padlý různé hrozby. Je těžké se v tom vyznat. Je jich strašně moc - a vypadají dost rozzuřeně. Je tam s nimi nějaký místodržitel, který má policejní pravomoci, ale ten zcela zjevně není ani svým vlastním pánem..."

"Ať tak či onak," pokrčil Mallow rameny, "on je tu rameno zákona. Řekněte jim, že jestli tenhle guvernér nebo policejní náčelník přijde na loď sám, může si reverenda Jorda Parmu odvést."

A najednou měl v rukou pistoli. "Nevím, co je to nekázeň, a nikdy v životě jsem ji ještě nezažil. Jestli si tu ale někdo myslí, že mě tu může poučovat, rád ho přesvědčím o opaku."

Pistole opsala polokruh a zůstala zaměřená na Twera. Jaim se musel hodně snažit, aby se mu stažená tvář vyrovnala, zaťaté pěsti uvolnily a klesly k pasu. Dech mu skřípal v chřípí.

Tinter odešel a za pět minut se z davu vydělila maličká postavička. Postupovala pomalu a zdráhavě, očividně plná strachu a obav. Dvakrát se obrátila zpátky a dvakrát ji zjevné hrozby mnohohlavého netvora popohnaly dál.

"Tak dobře," pokynul Mallow blasterem, jenž pořád ještě neskončil v pouzdru. "Grune a Upšure, vyved'te ho ven."

Misionář zaječel. Rozpráhl ruce, jeho vytrčené prsty vystřelily nahoru, načež bohatě nabírané rukávy spadly a pod nimi se objevily hubené ruce s výraznými žilami. Na okamžik cosi zazářilo, ale za vteřinku to světlo zase pohaslo.

Mallow zamrkal a znovu misionáři opovržlivě pokynul.

Misionář se snažil vymanit z dvojnásobného sevření a přitom se z něj řinula jedna kletba za druhou. "Proklet budiž zrádce, jenž zanechá bližního svého ve spárech zla a smrti. Necht' ohluchnou uši, jež jsou hluché k nářku bezmocných. Necht' oslepnou oči těch, kdož nevidí nevinnost. Necht' navždy zčernají duše těch, kteří obcují s mocnostmi pekelnými..."

Twer si oběma rukama zacpal uši.

Mallow vyhodil blaster do vzduchu, zase ho chytil a pak ho zasunul do pouzdra. "Rozchod," nařídil nevzrušeně, "na příslušná stanoviště. Ještě šest hodin poté, co se dav rozptýlí, budete všichni na hlídce. Po dalších osmačtyřicet hodin zůstanou na stanovištích zdvojené hlídky. Pak vydám nové rozkazy. Twere, ty pojď se mnou."

Zašli do Mallowovy osobní kajuty. Mallow ukázal na židli a Twer si sedl. Jeho podsaditá podstava jako by se sevrkla.

Mallow ho probodl pohledem. "Twere," oslovil ho zatrpkle, "zklamal jsi mě. Po těch třech letech v politice jsi nějak vyrostl z kupecké kůže. Na Nadaci se možná chováš jako demokrat, ale nezapomínej, že na téhle lodi jsem pánem já a jinak než jako diktátor se chovat nemůžu. V životě jsem na svoje chlapy nemusel vytáhnout blaster a ani dnes by k tomu nemuselo dojít, kdybys takovým způsobem nevybočil z řady."

Twere, nezastáváš tu žádnou oficiální funkci, ale já tě pozval a nadále se k tobě budu chovat s veškerými ohledy - v soukromí. Ode dneška mi ale v přítomnosti důstojnictva i mužstva budeš říkat 'pane' či 'Mallowe'. A když vydám rozkaz, vyskočíš rychleji než ten nejzelenější rekrut, nebo skončíš spoutaný v podpalubí, ani se nenaděješ. Rozuměls?"

Stranický boss suše polkl. "Omlouvám se," vypravil ze sebe zdráhavě.

"Omluvu přijímám. Ruku na to?"

Twerovy prsty se v Mallowově ohromné dlani úplně ztratily. "Myslel jsem to dobře," vysvětloval Twer. "Je těžké poslat toho člověka ven, kde ho čeká lynčování. Ten třasořítká guvernér, nebo co je vlastně zač, ho nemůže zachránit. Je to vražda."

"S tím já nemůžu nic dělat. Ruku na srdce, celý ten incident pěkně smrděl. Copak sis toho nevšiml?"

"Čeho jsem si měl všimnout?"

"Tenhle kosmodrom se nachází uprostřed ospalého, odlehlého kraje. Zčistajasna nějaký misionář uteče. Hm, odkudpak vlastně? Namíří si to rovnou sem. Že by shoda okolností? Sejde se ohromný dav. A odkud? Vždyť od nejbližšího většího města nás dělí přinejmenším sto padesát kilometrů. Jenže oni se tu srotili během půlhodinky. Jak se jim to povedlo?"

"Jak?" ozval se Twer jako ozvěna.

"A co když sem toho misionáře přivezli a vypustili ho jako vějičku? Náš přítel reverend Parma vypadal dost zmateně, ale vzpamatoval se natotata."

"Tvrdé zacházení..." zamumlal Twer zatrpkle.

"Možná! Ale možná v nás chtěli probudit udatné rytíře, kteří by se nechali zcela zpitomět a začali toho člověka bránit. Byl tu v rozporu se zákony Korellu i Nadace. Kdybych ho nevydal, Korell by to správně vyložil jako nepřátelský čin a Nadace by pak neměla žádné právo hájit nás."

"To je... to je za vlasy přitažené."

Z reproduktoru to zavřeštělo, a Mallow tak nemohl odpovědět. "Pane, dostali jsme oficiální zprávu."

"Okamžitě mi ji předejte!"

Lesklý váleček se cvaknutím přistál v příslušném otvoru potrubní pošty. Mallow ho otevřel, vytřásl postříbřený arch a pozorně ho promnul mezi palcem a ukazováčkem. "Teleportováno přímo z hlavního města. Komdorův osobní dopisní papír." Jedním pohledem zprávu přelétl a pak se zasmál. "Tak ty říkáš, že moje představy byly za vlasy přitažené?"

Hodil dopis Twerovi a dodal: "Sotva půl hodinky poté, co vydáme misionáře, konečně dostaneme převelice zdvořilé pozvání k návštěvě vznešeného komdora - ovšem po sedmi dnech čekání. Já mám takový dojem, že jsme úspěšně prošli zkouškou."

5

Komdor Asper se sám považoval za muže z lidu. Zbytek šedivých vlasů mu z proplešatělé hlavy zvadle spadl až na ramena, jeho košile volala po vyprání a k tomu ještě huhňal.

"Na okázalé chování si tu nepotrpíme, kupče Mallowe," vysvětloval právě. "A nic tu ani neděláme na efekt. Já jsem kupříkladu jen první občan státu. Přesně to komdor znamená a já jiný titul nemám."

Vypadal, že je na všechno kolem sebe nezřízeně pyšný. "Abych pravdu řekl, považují to za jedno z nejsilnějších pout mezi Korellem a vaším národem. Pokud tomu dobře rozumím, i vaši lidé se těší požehnané republikánské vládě."

"Přesně tak, komdore," pokýval Mallow vážně hlavou, ale vnitřně se při tom příměru otřásl. "Je to argument, který podle mě významně svědčí ve prospěch zachování míru a přátelství mezi našimi vládami."

"Říkáte mír?" Komdorova řídká šedá bradka sebou škubla a zapadla do sentimentální grimasy na jeho tváři. "Myslím, že se tu na periferii nenajde nikdo, komu by ideál míru ležel na srdci tak jako mně. Mohu bez uzardění tvrdit, že od té doby, co jsem od svého skvělého otce převzal otěže státu, nedošlo k jediné válce. Možná bych to neměl prozrazovat," na tomto místě si lehce odkašlal, "ale přece jen se mi doneslo, že mi můj lid, či spíše moji spoluobčané přezdívací Asper Milovaný."

Mallowovy oči se zatoulaly k dobře udržované zahradě. Třeba tu ti dlouhání s očividně nebezpečnými zbraněmi podivného tvaru číhají v nejrůznějších koutech čistě náhodou, jen jako preventivní opatření proti komdorovi samému. To by ještě bylo pochopitelné. Ale komdorovo sídlo bylo obeháno vysokými zdmi s ocelovými nosníky a tyto zdi byly zcela zjevně nedávno zpevněny... To se k tak milovanému Asperovi vážně nehodilo.

"V tom případě je příhodné, že mám jednat právě s vámi, komdore," prohlásil Mallow. "Tyranům a králům okolních světů, které se nikdy netěšily výhodám osvícené vlády, se často nedostává právě těch povahových vlastností, jež by jim zajistily lásku jejich lidu."

"Jako například?" dotazoval se komdor opatrně.

"Třeba jako starostlivosti o to, co je v nejlepším zájmu jejich poddaných. Vy pro ně ovšem máte pochopení."

Dál šli volným krokem po šterkové cestičce, komdor držel zrak sklopený u země a ruce si mnul za zády.

Mallow pokračoval: "Obchod mezi našimi zeměmi doposud trpěl kvůli omezením, která na kupce uvalila vaše vláda. Jistě jste už dávno pochopil, že neomezený obchod -"

"Volný obchod!" zamumlal komdor.

"Tak tedy volný obchod. Nemohlo vám uniknout, že by prospěl oběma zemím. Najdou se tu věci, o které máme zájem, a vy zase máte zájem o některé naše věci. Ke zvýšení blahobytu je třeba už jen vzájemné výměny. Osvícenému vládci jako vám - příteli lidu, ba mohl bych říct jednomu z lidu - již přece nic nemusím dál vysvětlovat. Nebudu tedy urážet vaši inteligenci."

"Pravda! Sám jsem to nahlédl. Ale co vy?" hořekoval komdor žalostně. "S vašimi lidmi se nikdy nedalo dohodnout. Jsem beze všeho pro veškerou ekonomickou výměnu, kterou hospodářství unese, ale ne za vašich podmínek. Nerozhoduji tu jenom já," zvedl hlas, "já jsem jenom služebníkem veřejného mínění. Můj lid nepřijme obchod v karmínovo-zlatém hávu."

Mallow se napřimil. "Myslíte tím povinné náboženství?"

"Tak to nakonec vždycky dopadlo. Jistě si ještě pamatujete, jak to bylo před dvaceti lety na Askone. Nejdříve jste jim prodali vybrané výrobky a pak jste zažádali o povolení zřídít misie, jichž bylo nezbytně třeba k servisu těchto výrobků. Založili Chrámy zdraví. Pak se začaly stavět semináře, kněžská hierarchie dostala samosprávu - a jak to skončilo? Askone je dnes nedílnou součástí Nadace a velmistři už neříkají pane ani jeho podvlékačky. To ne! To ne! Takhle nedůstojné zacházení by svobodní občané této země nikdy nestrpěli!"

"Ale já vám ani v nejmenším nepodsouvám nic z toho, o čem tu mluvíte," skočil mu do řeči Mallow.

"Ne?"

"Ne. Já jsem mistr kupeckého cechu. Mým náboženstvím jsou peníze. Celý ten mystický krám a misionářské hokusy pokusy mě otravují a jsem rád, že nic takového nehodláte podporovat. Tím víc jste můj člověk."

Komdor se vysokým hláskem trhaně rozesmál. "To jste řekl hezky! Člověka vašeho kalibru měla Nadace poslat už mnohem dřív."

Přátelsky položil ruku na kupcovo mohutné rameno. "Ale, člověče, vy jste mi zatím jenom objasnil, kde ten háček není. Teď mi prozradte, kde je."

"Kondore, jediný háček spočívá v tom, že budete obtížen nesmírným bohatstvím."

"Opravdu?" zahuhňal. "Ale jak já bych jen naložil s bohatstvím? Skutečným bohatstvím je láska mého lidu. A té se těším."

"Můžete mít obojí, protože ono je možné nabírat jednou rukou zlato a druhou rukou lásku."

"Kdyby tohle bylo skutečně možné, mladý muži, šlo by o věru pozoruhodný fenomén. Jak byste to zařídil?"

Existuje celá řada způsobů, jen je těžké si mezi nimi vybrat. Tak se na to podívejme. Třeba luxusní zboží jako tenhle..."

Mallow z vnitřní kapsičky vytáhl plochý řetízek z lesklého kovu. "Jako například tahle věcička."

"Co to je?"

"To se musí ukázat. Mohl byste mi přivést nějakou dívku? Postačí mi jakákoli mladší žena. A k tomu vysoké zrcadlo."

"Hm-m-m. Pojdme tedy dovnitř."

Komdor mluvil o svém sídle jako o domu. Obyvatelstvo by stavbu nepochybně označilo za palác. Mallowovým nepředpojatým očím nezvykle připomínalo pevnost. Budova stála na výšině nad hlavním městem. Zdi měla tlusté a vyztužené, u přístupových cest stály hlídky a celé architektonické pojetí bylo podřízeno obranným účelům. Příbytek jako stvořený pro Aspera Milovaného, pomyslel si Mallow trpce.

Přišla k nim mladá dívka a hluboce se komdorovi uklonila. "Tohle je jedna z komdořiných služebných," vysvětloval Asper. "Postačí?"

"Skvěle!"

Komdor pečlivě sledoval, jak Mallow zapnul řetízek kolem dívčina pasu a odstoupil.

"Že by to bylo všechno?" zahuhňal komdor.

"Buďte tak laskav, kondore, a zatáhněte závěs. Slečno, hned vedle oka najdete knoflík. Mohla byste ho povytáhnout? No tak, nic vám to neudělá."

Dívka ho poslechla, zprudka se nadechla a pohlédla si na ruce. "Ach!" zalapala po dechu.

Od pasu nahoru se jí rozlévala bledá, přecházející záře měnlivé barvy a na hlavě se jí zformovala do diadému z tekutého ohně. Jako kdyby někdo utrl z oblohy polární záři a spíchl jí z ní plášť.

Dívka přistoupila k zrcadlu a očarovane se do něj zadívala.

"Nate, vezměte si tohle." Mallow jí podal náhrdelník z matných oblázků. "Dejte si to kolem krku."

Dívka ho poslechla - a z každého oblázku vyšlehl při doteku se zářivým polem jiskřivý karminovozlatý plamen. "Co tomu říkáte?" zeptal se Mallow slečny. Ta neodpověděla, ale její rozzářené oči mluvily za vše. Komdor k ní natáhl ruku, a tak zdráhavě zamáčkla tlačítko a aura pohasla. Odešla, ale s sebou si odnesla vzpomínku.

"Je váš, komdore," prohlásil Mallow velkomyslně. "Vezměte si ho pro komdoru. Považujte to za malý dar od Nadace."

"Hm-m-m." Komdor obracel řetízek a náhrdelník v ruce, jako by chtěl zkusmo odhadnout jejich váhu. "Jak se to vyrábí?"

Mallow pokrčil rameny. "To je otázka pro naše techniky. Ale bude to fungovat - a to zdůrazňuji -, aniž by pro to kněz hnul prstem."

"No, to jsou ale jen ženské tretky. Co by s nimi člověk mohl podniknout? Kde je tu zisk?"

"Pořádáte přece bály, recepce, bankety - a podobně?"

"Ale jistě."

"Uvědomujete si, kolik jsou ženy s to dát za takové šperky? Přinejmenším deset tisíc kreditů."

Komdora to evidentně vyvedlo z konceptu. "Aha!"

"A protože baterie k tomuto typu zboží nevydrží déle než šest měsíců, bude je nutné často vyměňovat. Když mi za kus dáte tepaného železa za tisíc kreditů, můžu vám jich prodat, kolik jen budete chtít. To pro vás znamená devítisetprocentní zisk."

Komdor se tahal za vousy a očividně v duchu zuřivě počítal. "Galaxie, jak jen se o ně ty vdovy po šlechticích poperou. Nepustím jich do oběhu moc a nechám je vydražit. Samozřejmě by nebylo vhodné, kdyby se dozvěděly, že já osobně..."

"Jestli chcete," pospíšil si Mallow, "můžete být jen tichým společníkem a my založíme nějakou krycí firmu. A to není zdaleka všechno - tak třeba namátkou vezmeme celou řadu domácích spotřebičů. Máme na skladě skládací sporáky, které dokážou i z toho nejtuzšího masa udělat do dvou minut křehoučkou minutku. Máme nože, které se nikdy neztupí. Nabízíme přístroj, který nahradí celou prádelnu, a přitom se vejde do malé skříně a pracuje zcela automaticky. Totéž platí o myčkách nádobí. A stejně výkonné jsou i přístroje, které se postarají o mytí podlah, leštění nábytku, lapání prachu, osvětlení... prakticky o cokoli, co byste jen mohl chtít. A považte, jakou popularitu vám to vynese, pokud je zpřístupníte veřejnosti. Pomyslete na to, jakým způsobem se... ehm, rozhojní vaše pozemské statky, když na zboží bude státní monopol a vy budete prodávat s devítisetprocentním ziskem. Vaším poddaným se to stejně mnohonásobně vyplatí a vůbec nepotřebují vědět, kolik za to platíte vy. A kněží nad tím samozřejmě nebudou mít prázdnou moc. Všichni budou spokojeni."

"Až na vás, jak se zdá. Co z toho budete mít vy?"

"Přesně to, co každý kupec podle zákona Nadace. Já a moji muži si ponecháme polovinu vytvořeného zisku. Postačí, když koupíte všechno, co vám budu chtít prodat, a oba si slušně přijdeme na své. Opravdu slušně."

Komdor se takovými úvahami bavil. "Čím že jste to chtěl být placen? Železem?"

"Ano, a uhlím a bauxitem. Také tabákem, pepřem, hořčíkem a tvrdým dřevem. Není to nic, čeho byste tu neměli dost."

"To zní dobře."

"Taky si myslím. Vidíte, málem bych zapomněl, komdore. Mohl bych dodávat vybavení do vašich továren."

"Cože? A jak byste si to představoval?"

"Vezměme si třeba vaše slévárny. Mám taková šikovná udělátka, která umějí s ocelí pravé zázraky a která by vám umožnila srazit výrobní náklady o devadesát devět procent. Mohl byste ceny snížit o polovic, a i pak byste se mohl s výrobcí rozdělit o tučné zisky. Kdybyste mi povolil malou ukázkou, na mou duši bych vám předvedl, jak to přesně myslím. Máte tu ve městě ocelárnu? Nezabralo by to moc času."

"To se dá zařídít, kupče Mallowe. Ale zítra, zítra. Povečíte dnes s námi?"

"Moji muži..." začal Mallow.

"Zvu je všechny," uvolil se komdor velkoryse. "Bude to takové symbolické přátelské setkání obou našich národů. Poskytnu vám to příležitost k dalším přátelským rozhovorům. Ale připomínám vám," tvář se mu protáhla a zvažněla, "že nechci ani slyšet o vašem náboženství. Nemyslete si, že sem takhle protlačíte nějaké misionáře."

"Komdore, dávám vám své slovo, že náboženství by mi snížilo zisky," opáčil Mallow suše.

"To by tedy prozatím stačilo. Nechám vás doprovodit zpátky do lodi."

6

Komdora byla mnohem mladší než její manžel. Tvář měla bledou, výraz věčně studený a černé vlasy hladce a přísně stažené dozadu.

"Už jsi hotov, můj nejdražší a nejvznešenější manželi?" zeptala se kousavě. "Úplně, ale úplně hotov? Co kdybych teď byla tak smělá a odvážila se vejít třeba do zahrady?"

"Má drahá Licie, není třeba dělat scény," odušil komdor mírně. "Ten mladík k nám dnes večer přijde na večeři, a budeš-li chtít, můžeš si s ním promluvit, a dokonce se i pobavit tím, co všechno budu říkat já. Budeme tu muset přichystat pokoje pro jeho muže. Kéž by nám hvězdy přály a nebylo jich mnoho."

"Nejspíš to budou všechno žrouti, co se budou cpát masem jako nezavření a lít do sebe víno po sudech. A až spočítáš výdaje, budeš skuhrat ještě dvě další noci."

"Vidíš, možná nebudu. A vedle jsi i s tou večeří, hodlám ji uspořádat ve velkolepém stylu."

"A tak." Hodila po něm opovrživým pohledem. "Ty jsi s těmi barbary jedna ruka. Možná proto jsem nesměla

vyslechnout váš rozhovor. Možná ta tvoje scvrklá dušička spřádá plány, jak se obrátit proti mému otci."

"Ani v nejmenším."

"A to ti mám věřit? Jestli byla někdy nějaká nešťastná ženská obětována kvůli politice a odsouzena k nechutnému manželství, pak jsem to já. Pořádného chlapa jsem si mohla vybrat v kterékoli škarpě své rodné planety."

"Víš co, má milá? Možná by ses ráda vrátila na svou rodnou hroudu. Já bych si tu zase jako suvenýr rád ponechal tu část tvého těla, se kterou jsem nejlépe obeznámen - ale to bych ti nejdřív musel nechat vytrhnout jazyk. A k tomu," naklonil hlavu znalecky na stranu, "bych ti nechal ještě uříznout ouška a špičku nosu, čímž by bylo kosmetické vylepšení tvého obličeje završeno."

"To by ses neodvážil, ty mopslíku. Můj táta by tu tvou planetku na hraní rozdrtil na meteoritický prach. To by ostatně mohl udělat tak jako tak, kdybych mu prozradila, jak si předcházíš ty barbary."

"Hm-m-m. Není vůbec třeba sahat k výhrůžkám. Klidně se dnes večer toho člověka můžeš vyptat sama. A zatím bych, madam, ocenil, kdybyste svůj upovídaný jazyk držela za zuby."

"To má být rozkaz?"

"Na, vezmi si tohle a buď zticha."

Za chvílku už měla řetízek kolem pasu a náhrdelník kolem krku. Komdor vytáhl knoflíček nahoru a poodstoupil.

Komdora zatajila dech a strnule před sebe natáhla ruce. Pak si nesměle sáhla na náhrdelník a znovu se zajíkla. Komdor si spokojeně zamnul ruce. "Dnes večer si to můžeš vzít na sebe - já ti časem seženu další. A teď už buď zticha."

Komdora zůstala zticha.

7

Jaim Twer se ošil a zašoupal nohama. "Kvůli čemu se tak ksichtíš?"

Hober Mallow se probral ze zamyšlení. "Já že se ksichtím? Promiň, o něčem jsem uvažoval."

"Včera se něco muselo stát - a nemyslím tím teď tu hostinu. Mallowe, lítáme v průšvih, co?" udeřil na něj.

"V průšvih? Ne. Právě naopak. Jen mi došlo, že jsem se celou svou vahou pokoušel vyrazit dveře, a ony byly otevřené. Do té jeho slévárny jsme se dostali až příliš lehce."

"Tušíš za tím past?"

"Ale u Seldona, nedělej z toho takové melodrama." Mallow potlačil netrpělivost a živě dodal: "Jde jen o to, že v takovém případě tam nebude nic k vidění."

"Tak atomová energie, jo?" Twer se zadumal. "Něco ti řeknu - tady na Korellu není prakticky jediná známka, která by svědčila o využití jaderné energie. A ono by bylo pořádně těžké zamaskovat všechny stopy po dalekosáhlých důsledcích, které by tak zásadní technologie měla na všechno kolem."

"Ne kdyby s atomovou energií teprve začínali, Twere, a využívali ji ve válečném hospodářství. Našel bys ji jen ve slévárnách a loděnicích."

"Takže pokud ji neobjevíme, pak..."

"Pak ji nemají - anebo ji nechtějí ukázat. Můžeš si hodit kreditem nebo si tipnout."

Twer zavrtěl hlavou. "Kéž bych tak byl včera mohl s tebou jít."

"Kéž by," opáčil Mallow s kamenným výrazem. "Morální podporu bych býval rozhodně neodmítl. Podmínky setkání bohužel určil komdor, ne já. Á, venku právě zastavilo královské pozemní vozítko, které nás má vzít do slévárny. Máš všechna hejblata?"

"Jo, všechna."

8

Slévárna byla velká a tak zchátralá, že její povážlivý stav nějaké kosmetické opravy nemohly v žádném případě zakrýt. Dnes byla prázdná a zcela nepřírozně tichá - opravdu se nestávalo často, že by do ní zavítal komdor s celým dvorem.

Mallow jedním ledabylým pohybem zvedl ocelový plát a položil ho mezi dvě kozy. Pak si od Twera vzal nástroj, a uvnitř olověného pláště nahmatl kožené poutko.

"Tento přístroj," vysvětloval lidem kolem, "je nebezpečný. Ale to je cirkulárka taky. Musíte si dát pozor, abyste mu do cesty nestrčili prsty."

Ještě za řeči přešel ústím přístroje celý plát a ten se tiše a okamžitě rozpadl na dva kusy.

Všichni bez výjimky vyskočili leknutím a Mallow se usmál. Sebral jednu půlku a opřel si ji o koleno. "Hloubku řezu můžete nastavit s přesností na čtvrt milimetru a pět centimetrů tlustý plát rozříznete stejně snadno jako tenhle. Máte-li tloušťku přesně změřenou, můžete kus oceli položit na dřevěný stůl a rozříznout kov, aniž jedinkrát škrábnete desku."

Po každé větě se atomové nůžky rozjely a kus železa prosvítl místností.

"Tak takhle," vykládal, "se dá ořezávat ocel."

Přešel nůžkami nazpátek. "Nebo třeba budete chtít brousit. Potřebujete ztenčit plát, vyhladit nějakou nepravidelnost či odstranit rez? Jen se podívejte!"

Z druhé půlky původního plátu začaly létat tenké, průhledné špony, nejdřív o šířce patnáct, pak dvacet a nakonec třicet centimetrů.

"A co třeba něco vyvrtat? Funguje to na stejném principu."

Teď už se všichni tísnilo kolem něj. Spíš než přesvědčivou prodejní akci to připomínalo kouzelnické představení, pouliční kejklřství či estrádní číslo. Komdor Asper v rukou obracel kovové odřezky. Vysocí vládní úředníci si nakukovali přes ramena a šeptem komentovali, jak Mallow při každém dotyku atomové vrtačky vyráží do dvou a půl centimetru tlustého plechu z tvrdé oceli nádherné čisté díry.

"A ještě jedna ukázka. Přineste mi někdo dvě krátké trubky."

V atmosféře všeobecného nadšení a vytržení ctihodný komoří toho či onoho poslušně vyskočil a zamazal si ruce jako obyčejný dělník.

A najednou tu byla trubka jedna. Oba původní konce, začištěné s přesností na jeden atom, do sebe naráz zapadly, přilnuly k sobě úplně jako Johanssonovy měrky.

V nastalém zmatku se komdorova tělesná stráž prodrala až do první řady a Mallow tak poprvé dostal příležitost prohlédnout si ty neznámé ruční zbraně zblízka a do větších detailů.

Byly atomové! Nebylo o tom sporu - konvenční palnou zbraň s takovou hlavní nebylo možné zkonstruovat. Ale jen o to nešlo. Ani v nejmenším.

Hluboko do omšelého zlatého kování jejich pažeb byl vyryt emblém hvězdoletu a slunce.

Stejný hvězdolet a slunce, jaké byly vyraženy na všech svazcích původní Galaktické encyklopedie, již Nadace začala vydávat a stále ještě nedotáhla do konce. Stejný hvězdolet a slunce, které se po celá tisíciletí skvěly na vlajce galaktické Říše.

Ačkoliv Mallowovi hlavou vířily myšlenky, dál si vedl svou: "Pozorně si tuto trubku prohlédněte. Je to jeden kus. Jistě, není úplně dokonalá, taky by se neměla spojovat ručně."

Dalších eskamotérských kousků již nebylo třeba. Mallow udělal dobrý dojem a skončil. Měl, co chtěl. Teď mu nešel z hlavy jediný obraz: zlatý kotouč se stylizovanými paprsky a zkosený doutníkovitý tvar, který představoval vesmírnou loď.

Hvězdolet a slunce Říše!

Říše! To slovo se mu zavrtávalo do hlavy. Uplynulo jeden a půl století, ale někde hluboko v galaxii stále přetrvávala Říše. A teď se znovu objevila na periferii.

Mallow se usmál!

9

Když už byla Vzdálená hvězda dva dny ve vesmíru, povolal si Hober Mallow do své osobní kajuty nadporučíka Drawta a předal mu obálku, roli mikrofilmu a stříbrný sféroid.

"Pane nadporučíku, za hodinu se na lodi jako zastupující kapitán ujmete velení, a to do té doby, než se vrátím anebo třeba už navždy."

Drawt už už chtěl vstát, ale Mallow ho panovačným posunkem zarazil.

"Nemluvte a poslouchajte. V obálce najdete přesné souřadnice planety, k níž se máte vypravit. Tam na mě budete dva měsíce čekat. Pokud se Nadaci podaří objevit vás před uplynutím této doby, na mikrofilmu najdou mou zprávu o celé cestě."

Pokud ovšem," pokračoval pochmurným hlasem, "se ani do dvou měsíců nevrátím a lodi Nadace na vás nenarazí, poletíte na planetu Terminus a předáte tam časovou kapsli coby zprávu. Rozuměl jste?"

"Ano, pane."

"Za žádných okolností pak vy ani vaši muži nesmíte mou oficiální zprávu nijak rozvádět."

"A pokud nás budou vyslýchát, pane?"

"Pak nic nevíte."

"Ano, pane."

Rozhovor skončil a za padesát minut od boku Vzdálené hvězdy lehce odrazil záchranný člun.

10

Onum Barr byl starý člověk, příliš starý, aby měl ještě z něčeho strach. Od posledních nepokojů žil v odlehlém kraji se zbytkem knížek, které se mu podařilo zachránit z trosk. Nic mu nebylo natolik drahé, aby se o to bál, a už vůbec se netrápil o ubohý zbyteček svého života. Proto se mohl vetřelci postavit s hlavou hrdě vztyčenou.

"Měl jste otevřené dveře," vysvětloval cizinec. Tón to byl úsečný a tvrdý a Barr si rovněž nemohl nepovšimnout zbraně z modré oceli, která se muži houpala u pasu.

"Nemá vůbec smysl je zavírat," odpověděl Barr unaveně. "Přejete si ode mě něco?"

"Ano." Neznámý zůstával stát uprostřed místnosti. Byl to hromotluk, člověk jak vysoký, tak zavalitý. "Krom toho vašeho tu žádné domy nejsou," poznamenal.

"Je tu pusto," přikývl Barr, "ale na východ odtud stojí město. Jestli chcete, ukážu vám cestu."

"Až za chvíli. Mohl bych se posadit?"

"Jestli vás židle udrží," odpověděl stařec zasmušile. I ta byla stará. Připomínka lepšího mládí.

"Jmenuji se Hober Mallow," představil se cizinec. "Pocházím z daleké provincie."

Barr přikývl a usmál se. "Z toho vás už dávno usvědčil váš jazyk. Já jsem Onum Barr ze Siwenny - kdysi říšský patricij."

"Pak tedy skutečně jsem na Siwenně. Mohl jsem se řídit jen podle starých map."

"Pokud byly hvězdné souřadnice posunuté, musí ty mapy být doopravdy staré."

Barr seděl bez hnutí; na cizincových očích bylo poznat, že se zasníl. Povšiml si, že atomový štít kolem toho muže pohasl a střízlivě si přiznal, že už nejspíš opravdu nenahání hrůzu cizincům - a dokonce ani nepřátelům, ať už to je výhoda či ne.

"Moje domácnost je chudá a zásob mám málo. Pokud ovšem váš žaludek snese, mohu se s vámi podělit o černý chléb a sušenou kukuřici."

Mallow zavrtěl hlavou. "Ne, už jsem jedl a nemůžu se dlouho zdržet. Potřeboval bych jen poradit, jak se dostanu do vládního ústředí."

"To je snadné, a jakkoli jsem chudý, nepřijde mě to ani na kredit. Myslíte ale hlavní město planety, nebo říšského sektoru?"

Mladikovy zorničky se zúžily. "Není to snad totéž? Cožpak nejsem na Siwenně?"

Starý patricij pomalu přikývl. "Ano, jste na Siwenně. Ale Siwenna již není hlavní planetou Normannického sektoru. Tak přece jen vás mapa zavedla na špatné místo. Hvězdy se ani za staletí moc nemění, zato politické hranice jsou nestabilní až hanba."

"To je směla. Dost velká směla. Je nové hlavní město daleko?"

"Je na Orše II, dvacet parseků daleko. Mapa vás tam dovede. Jak je stará?"

"Sto padesát let."

Tak stará?" Stařík si vzdychl. "Za tu dobu se toho odehrálo skutečně hodně. Znáte tu historii aspoň v obrysech?"

Mallow pomalu zavrtěl hlavou.

"Tak to jste šťastný člověk," odušil Barr. "Pro provincie nastaly zlé časy, tedy až na vládu Stannela VI., a ten zemřel před padesáti lety. Od té doby jen samé vzpoury a úpadek, úpadek a vzpoury." Barra maně napadlo, jestli nezačíná být příliš upovídaný. Bylo to tím zdejším osamělým životem, sotvakdy se mu naskytla příležitost s někým promluvit.

"Říkáte úpadek?" ozval se Mallow nečekaně ostře. "Že by provincie byly zbídačené?"

"Možná ne v absolutní míře. Ono trvá dlouho, než se surovinové zdroje pětadvaceti planet úplně vyčerpají. Ovšem v porovnání s bohatstvím minulého století to s námi šlo rychle z kopce - pořád nevidím jedinou známku obratu, pořád ne. Ale proč vás to všechno tolik zajímá, mladý muži? Úplně jste ožil a oči vám jen svítí!"

Stařec se svýma vybledlýma očima vpíjel do Mallowových a usmíval se tomu, co v nich nacházel. Mallow pod tím pohledem bezmála zrudl.

"Podívejte se," vysvětloval Mallow, "jsem kupec a pocházím zdaleka, od kraje galaxie. Našel jsem nějaké staré mapy a chci tu otevřít nové trhy. Když slyším o zbídačených provinciích, přirozeně mě to znepokojuje. Z chudé planety prostě žádné peníze nekoukají. Jak na tom je třeba taková Siwenna?"

Stařík se k němu naklonil. "To nedokážu říct. Možná to ještě nebude tak zlé. Ale že byste vy byl obchodník? Vypadáte mnohem víc jako voják. Ruku držíte pořád poblíž pistole a na čelisti máte jizvu."

Mallow bezděčně trhl hlavou. "V našich krajích to s právem není příliš valné. Boj a jizvy patří k režijním nákladům každého kupce. Ale boj se vyplatí jen v tom případě, pokud mě na konci čekají peníze, a pokud se bez něj můžu obejít, tím líp. Takže, je tu dost peněz, aby mi to za ten boj stálo? Předpokládám, že ho tu člověk nemusí dvakrát hledat."

"Pravda, příležitostí se najde dost," souhlasil Barr. "Mohl byste se připojit ke zbytkům Wiskardovy armády na Červených hvězdách. Jen nevím, jestli se spíš než boji nevěnujíte pirátství. Nebo byste se mohl dát k našemu stávajícímu dobrotivému vicekráli - dobrotivému právem vraždy, drancování, loupení a z vůle císaře, pouhého chlapce, jehož mezitím oprávněně zabili." Patricijovy pohublé tváře zbrunátněly. Zavřel oči, a když je znovu otevřel, plálo mu v nich jasné světlo.

"Opravdu se zdá, že vicekrále nemáte příliš v lásce, patriciji Barre," ozval se Mallow. "Co byste dělal, kdybych byl jeho špeh?"

"Co bych dělal?" opakoval Barr trpce. "A co mi můžete vzít?" Jedním gestem vrásčité ruky obsáhl holý interiér rozpadajícího se sídla.

"Například život."

"Toho bych se vzdal celkem snadno. Už tak jsem žil o pět let déle, než jsem měl. Jenže vy nejste jeden z vicekrálových mužů. Kdybyste byl, možná i teď bych čistě z pudu sebezáchovy mlčel."

"A kde berete tu jistotu?"

Stařík se zasmál. "Vypadáte, jako byste mě podezříval. No tak, vsadil bych se, že si teď o mně myslíte, že vás chci vyprovokovat k nějakému velezrádnému výroku na adresu naší vlády. Ne, ne. Mě už politika nezajímá."

"Nezajímá? Může někoho vůbec přestat zajímat? Když jste mluvil o vicekráli, co jste to použil za slova? Vražda, drancování a tak dál. Nezdál jste se mi právě nad věcí. Ani náhodou. Rozhodně jste mi nepřipadal jako člověk, kterého už politika nezajímá."

Starý muž pokrčil rameny. "Vzpomínky pálí, když se vám vybaví tak náhle. Poslouchejte a posuďte sám. Když byla Siwenna hlavním městem provincie, já byl patricij a senátor provinčního zákonodárského sboru. Moje rodina byla stará a úctyhodná. Jeden z mých pradědečků byl... ale to je jedno. Zašlé slávy se člověk nenajde."

"Předpokládám," promluvil Mallow, "že došlo k občanské válce či revoluci."

Barrova tvář potměla. "Občanské války jsou v těchto zvrhlých časech chronické, ale Siwenna se jim dokázala vyhnout. Za Stannela VI. takřka dosáhla někdejší prosperity. Ale po něm nastoupila řada slabých císařů, a za vlády slabých císařů se daří silným vicekrálům a náš poslední vicekrál - tentýž Wiskard, jehož zdecimovaná armáda

dnes ohrožuje obchod mezi Červenými hvězdami zatoužil po císařském purpuru. Rozhodně nebyl první, kdo si vytkl takový cíl. A ani kdyby uspěl, nebyl by první úspěšný vzbouřenec.

Jenže on neuspěl. To proto, že když císařův admirál připlul v čele flotily, proti vzbouřenému vicekráli povstala samotná Siwenna." Barr se posmutněle odmlčel.

Mallow zjistil, že sedí na kraji židle, a pomalu se uvolnil. "Pokračujte, prosím, pane."

"Díky," ozval se Barr vyčerpaně. "Je od vás laskavé, že máte pochopení pro starého člověka. Takže obyvatelé povstali, nebo spíš my jsme povstali, protože já byl jedním z méně významných vůdců. Wiskard nám unikl skutečně o vlásek a celá planeta a s ní i provincie se sklonila před admirálem s nebývalými projevy loajality k císaři. Proč jsme to vlastně udělali, to si nejsem jistý. Možná jsme cítili loajalitu k symbolu, když už ne k osobě císaře - tím ostatně bylo kruté a zlé děcko. Možná jsme se obávali hrůz obléhání."

"A dál?" popostrčil ho Mallow jemně.

"Nuže," pokračoval Barr pochmurně, "to admirálovi nevyhovovalo. Chtěl se proslavit jako přemožitel vzbouřené provincie a jeho muži zase prahli po kořisti, která by s takovým dobýváním šla ruku v ruce. Takže dokud byli lidé shromážděni v každém větším městě a provolávali slávu admirálovi a císaři, nechal obsadit všechny vojenské základny a pak nařídil bombardovat obyvatelstvo jadernou municí."

"Pod jakou záminkou?"

"Pod záminkou, že povstali proti svému císařem pomazanému vicekráli. A na základě jednoměsíčního masakrování, plenění a dalších hrůz se admirál stal naším novým vicekrálem. Měl jsem šest synů, z toho jich pět různým způsobem zemřelo. Měl jsem jednu dceru. Jen doufám, že nakonec zemřela. Já sám jsem díky svému stáří unikl. Přišel jsem sem a jsem příliš starý, než aby si kvůli mně náš vicekrál dělal vrásky." Sklonil šedivou hlavu. "Nenechali mi nic, protože jsem pomáhal vyhnat vzbouřeného guvernéra a připravil admirála o jeho slávu."

Mallow tiše vyčkával a pak se nakonec osmělil: "Co se stalo s vaším šestým synem?" zeptal se tiše.

"Prosím?" Barr se potměšile usmál. "Ten je v bezpečí, protože se pod falešným jménem nechal jako prostý voják najmout k admirálovi. Dnes je dělostřelcem ve vicekrálově osobní flotile. Ach ne, vidím vám tu otázku na očích. Není to odrodilý syn. Když má čas, jezdí za mnou a dává mi, co jen může. Díky němu jsem nezemřel hladu. A jednoho dne se bude náš velký a skvělý vicekrál svíjet na zemi a můj syn bude jeho katem."

"A tohle vykládáte cizímu člověku? Vystavujete svého syna nebezpečí."

"Ne, já mu pomáhám tím, že vicekráli udělám dalšího nepřítele. Kdybych byl vicekrálovým přítelem, jako že nejsem, poradil bych mu, aby do vnějšího prostoru až k okrajům galaxie nasázel jednu loď za druhou."

"A ony tam žádné nejsou?"

"Narazil jste snad na nějaké? Zastavila vás snad třeba jediná vesmírná hlídka? Vzhledem k tomu, že lodí je tak málo a hraniční provincie přispívají pouze svým dílem zlotřilosti a intrik, nemůžeme vyšetřit ani jednu na obranu proti barbarským vnějším světům. Z odtrženého okraje galaxie nám nikdy nehrozilo žádné nebezpečí - dokud jste nepřišel vy."

"Já? Já nejsem vůbec nebezpečný."

"Za vámi přijdou další."

Mallow pomalu zavrtěl hlavou. "Teď nevím, jestli jsem vám dobře porozuměl."

"Poslouchejte!" Starci se hlas chvěl horečnatým vzrušením. "Poznal jsem vás, už když jste vešel. Chrání vás silový štít, nebo vás aspoň chránil, když jsem vás prvně spatřil."

"Ano, měl jsem kolem sebe silové pole," odpověděl Mallow po chvilce nejistého ticha.

"Výborně. Udělal jste chybu, ale nevěděl jste o tom. Pár věcí znám. V téhle zkažené době už vojenské řemeslo dávno vyšlo z módy. Události padají zběsilým tempem, mihají se kolem nás a lidé, kteří se tomuhle přívalu nedokážou postavit s atomovým blasterem v ruce, jsou smetení stranou jako já. Ale býval jsem učenec a vím, že za celou tu dobu, co je jaderná technologie známa, se nepodařilo vynalézt přenosný silový štít. Máme silové štíty, ohromné a humpolácké elektrárny, které jsou s to ochránit město, či dokonce loď, ale jediného člověka v žádném případě."

"Ano?" našpulil Mallow spodní ret. "A co z toho vyvozujete?"

"Vesmírem prosáklo pár zpráv. Dostaly se k nám křivolakými cestičkami a s každým dalším parsekem byly čím dál zkomolenější - ale za mého mládí tu přistála malá loď s podivnými cizinci, kteří neznali naše obyčeje a nedokázali nám říct, odkud vlastně přišli. Vyprávěli nám o kouzelnících z okraje galaxie, kteří září ve tmě, bez cizí pomoci létají vzduchem a kterým zbraně neublíží."

Smáli jsme se. Já se také smál. Do dnešního dne jsem si na to ani nevzpomněl. Ale ve tmě záříte, a i kdybych měl blaster, nejspíš bych vám nedokázal nijak ublížit. Prozradte mi, umíte létat vzduchem, tak jako teď sedíte na židli?"

"Nic takového samozřejmě nedokážu," odpověděl Mallow klidně.

Barr se usmál. "Mně ta vaše odpověď stačí. Já své hosty nevyslychám. Ale jestli ti kouzelníci existují, jestli právě vy jste jedním z nich, možná jich - nebo vás - sem jednou budou proudit zástupy. To by nemuselo být na škodu. Možná potřebujeme novou krev." Chvilí si něco šeptal a pak pronesl: "Jenže ono to funguje i naopak. Náš nový vicekrál má své sny, stejně jako kdysi starý Wiskard."

"Taky jde po císařské koruně?"

Barr přikývl. "Můj syn občas zaslechne, co se šušká. Ve vicekrálově suitě to jinak ani nejde. A někdy se mi s tím svěřuje. Takže náš vicekrál by po nabídce trůnu jen skočil, ovšem nechává si otevřená zadní vrátka. Pokud nedosáhne na říšskou korunu, povídá se, že má v plánu podmanit si barbarské oblasti a vytvořit z nich novou Říši. Kolují zvěsti, že jejichž pravdivost se nemůžu zaručit, že už dal jednu ze svých dcer nějakému králíčkovi někde v neznámapovaných prostorách periferie."

"Kdyby člověk věřil všemu, co se povídá..."

"Já vím, ono se toho ale povídá mnohem víc. Jsem starý a možná blábolím. Ale co tomu říkáte?" A ty staré ostré oči se zabodly do jeho.

"Neříkám na to nic," prohlásil Mallow uvážlivě. "Ale něco by mě zajímalo. Má Siwenna atomové elektrárny? Počkejte, já vím, že jaderná technologie je tu známa. Chci tím říct, zda zůstaly generátory elektrické energie nedotčené, anebo byly zničeny při nedávném rabování?"

"Zničeny? Ale ne. Spíš by srovnali polovinu planety se zemí, než by se dotkli i té nejmenší elektrárny. Jsou nenahraditelné a jen díky nim naše loďstvo zůstává silné." Pak skoro pyšně dodal: "Máme ty největší a nejlepší elektrárny na téhle straně od Trantoru."

"Tak co byste mi poradil, kdybych chtěl tyhle generátory vidět na vlastní oči?"

"Nic!" opáčil Barr energicky. "Kdybyste se jen pokusil přiblížit se k jakémukoli vojenskému prostoru, okamžitě by vás zastřelili. Nedostane se tam ani nikdo jiný. Na Siwenně stále neplatí občanská práva."

"Chcete tím říct, že všechny elektrárny jsou pod vojenskou správou?"

"Ne. Existují i malé městské elektrárny, které zásobují domovy světlem a teplem, napájejí pozemní vozidla a tak podobně. V těch to ovšem není o moc lepší. Jsou v rukou techmanů."

"Kdo to má být?"

"Skupina specialistů, kteří dohlíží na chod elektráren. Tahle čestná služba je dědičná, jejich děti se učí řemeslu jako tovaryši. Přísný smysl pro povinnost, čest a tak dále. Do elektrárny nikdo kromě techmanů nesmí."

"Rozumím."

"Neříkám tím ovšem," dodal Barr, "že by se techmani nedali podplatit. V dobách, kdy se za padesát let vystřídá devět císařů a z toho je sedm zavražděno, kdy se každý vesmírný kapitán snaží uchvátit funkci vícekrát a kdy každý vícekrát usiluje o říšský trůn, by nejspíš i techman mohl podlehnout mámení peněz. Ale muselo by jich být hodně, a já nemám žádné. Co vy?"

"Peníze? Ne. Ale musí člověk vždycky uplácat jen penězi?"

"Čím jiným, když si za peníze koupíte všechno ostatní?"

"Zbývá toho dost, co za peníze koupit nelze. A teď buďte tak hodný a řekněte mi, jak se dostanu do nejbližšího města s takovou elektrárnou."

"Počkejte!" Barr rozpráhl vyhublé ruce. "Kam tak pospícháte? Přišel jste ke mně domů, a já se vás na nic neptal. Zato ve městě, jejichž obyvatelům se pořád říká vzbouřenci, by vás zastavil první strážný či voják, který by zaslechl váš přízvuk nebo spatřil vaše šaty."

Zvedl se a z nenápadné přihrádky staré truhly vytáhl knížečku. "Můj padělaný pas. Utekl jsem s ním."

Položil ho Mallowovi do dlaně a stiskl mu i s ním ruku. "Popis nesedí, ale když jim tím pasem zamáváte před očima, máte velkou šanci, že se v něm nikdo nebude rýpat."

"Ale co vy? Žádný vám nezůstane."

Starý vyhnanec cynicky pokrčil rameny. "Co na tom záleží? A dám vám ještě jednu radu - pozor na jazyk. Máte barbarský přízvuk, používáte svérázné idiomy a občas z vás vypadnou úchvatné archaismy. Čím méně budete mluvit, tím menší podezření vzbudíte. A teď vám povím, jak se dostanete do města..."

Za pět minut byl Mallow pryč.

Ovšem ještě než odešel definitivně, na skok se zastavil u patricijova domu. A když příštího rána vešel Onum Barr do zahrady, našel u svých nohou krabici. Bylo v ní jídlo, koncentrované potravinové dávky, jaké by člověk našel třeba na lodi, zkrátka potraviny nezvyklé chuti připravené neznámým způsobem.

Ale byly dobré a vydržely dlouho.

11

Techman byl nevelkého vzrůstu, zato pořádně boubelatý a jeho lesknoucí se kůže působila vyloženě blahobytným dojmem. Vlasů už měl pomálu a skrz ně mu prosvítala růžová kůžička. Prsty mu zdobily masivní a těžké prsteny, šaty měl navoněné a nevypadal hladově - s čímž se Mallow na této planetě setkal vůbec poprvé.

Techmanovy rty se semkly do nevrlé grimasy. "Tak rychle, člověče. Čekají na mě velmi důležité záležitosti. Připadáte mi jako cizinec..." S očividnou nedůvěrou si měřil Mallowovo zcela nesiwennské oblečení.

"Nejsem zdejší," připustil Mallow klidně, "ale na tom nesejde. Měl jsem tu čest poslat vám včera malý dárek..."

Techman zvedl nos. "Dostal jsem ho. Zajímavá hračka. Někdy se mi třeba bude hodit."

"Mám i jiné a zajímavější dary. A rozhodně to už nejsou hračky."

"Váááážně?" protáhl techman. "Už vidím, jak se náš rozhovor bude nejspíš vyvíjet - rozhodně to není poprvé. Dáte mi nějakou drobnost. Pár kreditů, možná plášť, druhořadé šmuky, zkrátka cokoliv, co by podle vaší zaprděné dušičky mělo postačit ke zkorumpování techmana." Agresivně vystrčil dolní ret. "A vím, co chcete na oplátku. Na ten skvělý nápad připadlo už mnoho jiných před vámi. Chcete být přijat do našeho klanu. Chcete být zasvěcen do tajemství jaderné technologie a péče o přístroje. Vy siwennští psi - ten cizí původ stejně nejspíš z opatrnosti předstíráte - si snad myslíte, že byste mohli uniknout svému zaslouženému údělu a dennodennímu trestání za vzpouru tím, že byste se zaštitili výsadami a ochranou techmanského cechu."

Mallow mu chtěl odpovědět, ale v tom okamžiku techman zčistajasna zahřimal: "A teď běžte, než vás nahlásím protektorovi města. Snad si nemyslíte, že bych se zpronevěřil svěřené funkci? Moji předchůdci, ti siwennští psi ti možná! Ale já jsem z úplně jiného těsta. U galaxie, dívím se sám sobě, že vás nezaškrťm těmahle holýma rukama!"

Mallow se usmál pod vousy. Celý proslov byl vyloženě strojený jak svým tónem, tak obsahem, a tak se celé to důstojné rozhořčení zvrhlo v nenápaditou frašku.

Kupec vrhl pobavený pohled na dvě buclaté ruce, které by ho údajně měly namísto sprovodit ze světa, a řekl: "Učený pane, mýlíte se ve všech třech ohledech. Za prvé, nejsem žádná vícekrálova stvůra, která přišla podrobit zkoušce vaší loajalitu. Za druhé, můj dar je něco, co ani sám císař se vším svým bohatstvím nemá a mít nebude. Za třetí, na oplátku toho nechci moc, jen maličkost, úplnou nicotnost."

"To říkáte vy!" Jeho hlas sklouzl do těžkého sarkasmu. "No tak, co je to za císařský dar, kterým mne ze svých božských výšin hodláte oblažít? Mluvil jste o něčem, co ani sám císař nemá?" Pohrdavě si odfrkl.

Mallow se zvedl a odsunul židli. "Učený pane, na setkání s vámi jsem čekal tři dny, zato ukázka zabere pouhé tři vteřiny. Když budete tak hodný, vytáhnete blaster, jehož pažbu vidím tak blízko u vaší ruky..."

"Ech?"

... a zastřelíte mě, budu vám velmi zavázán."

"Cože?"

"Jestli mě zabijete, můžete policii namluvit, že jsem se vás snažil úplatky přimět k tomu, abyste vyzradil cechovní tajemství. Takový chvályhodný čin všichni ocení. A jestli mě nezabijete, můžete si nechat můj štít."

Teprve teď si techman povšiml tlumeného bílého světla, které těsně obemýkalo jeho návštěvníka, skoro jako by byl jemně poprášen perletí. Zvedl tedy blaster, zamířil a s očima pošilhávajícím úžasem a nedůvěrou stiskl spoušť.

Molekuly vzduchu, zachycené přívalem destruktivní síly, byly roztrhány na svítivé, planoucí ionty a vyznačily oslepující cestu paprsku, který zasáhl Mallowovo srdce a rozprskl se!

Mallow trpělivě přihlížel, jak paprsek buší do křehké perleťové aury, vyčerpává se, s třeskem se odráží a nakonec zničehonic zaniká.

Techmanův blaster spadl na zem se zaduněním, kterého si buclatý muž nevšiml.

"Má císař osobní silový štít?" zeptal se Mallow. "Vy ho mít můžete."

"Jste... jste snad techman?" drmolil.

"Ne."

"Ale pak - kde jste to sehnal?"

"Co se staráte?" Mallowův tón byl studený a opovržlivý. "Chcete ho?" Na desku stolu dopadl tenký řetízek z článků ve tvaru knoflíků.

Techman ho popadl a nervózně ho osahával. "To je všechno?"

"Nic víc na tom není."

"Kde je zdroj?"

Mallowův prst označil největší knoflík, jenž se matně leskl v olověném pouzdře.

Techman ke kupci vzhledl a do tváře se mu nahrnula krev. "Pane, jsem vysoce postavený techman. Dvacet let už pracuji jako kontrolor a vystudoval jsem u velkého Blera na Trantorské univerzitě. Jestli mi tu budete takhle drze a nevědecky tvrdit, že se atomový generátor vejde do pouzdra o velikosti... vlašského ořechu, krucinál, nechám vás v cukuletu předvést před protektora."

"Tak si to vysvětlíte sám, jestli to svedete. Říkám vám, že ten štít je kompletní."

Z techmanovy tváře se postupně vytrácel ruměnek. Pomalu si zapnul řetěz kolem pasu a na Mallowovo naléhání zmáčkl knoflík. Obklopila ho tlumená záře a na pozadí těla mu vykreslila matný reliéf. Ruka s blasterem se zvedla a pak zaváhala. Techman ho pomalu nastavil na absolutní minimum.

Pak křečovitě zmáčkl spoušť a proti jeho paži zcela neškodně vyšlehl atomový oheň.

Techman se k Mallowovi prudce otočil. "A co když vás teď zastřelím a štít si nechám?"

"Zkuste to!" vybědl ho Mallow. "To si myslíte, že jsem vám dal svůj jediný exemplář?" I on byl teď zalit světlem.

Techman se nervózně zahihňal. Blaster zarachotil na desce stolu. "A co je ta maličkost, úplná nicotnost, kterou chcete na oplátku?"

"Chci vidět vaše generátory."

"Uvědomujete si, že to je zakázáno? Oba by nás vystřelili do kosmu, kdyby..."

"Nechci se jich dotknout ani s nimi nijak manipulovat. Chci je jen vidět - a to z dálky."

"A co když ne?"

"V tom případě máte svůj štít, ale já zas jiné věci. Třebas blaster, který byl specificky navržen tak, aby ten štít prorazil."

"Hm-m-m." Techman uhnul pohledem. "Pojďte se mnou."

12

Techmanův dvoupodlažní dům stál na okraji ohromné krychlové stavby bez oken, která vévodila celému městu. Mallow prošel z jedné budovy do druhé podzemní chodbou a ocitl se ve ztichlé elektrárně lehce vonící po ozonu.

Celých patnáct minut chodil za svým průvodcem, poslouchal, nenechal si nic ujít, ale ničeho se nedotýkal. "Už máte dost?" zeptal se ho techman přiškrčeně. "V tomhle případě nemůžu věřit ani svým podřízeným."

"A jindy jste snad mohl?" opáčil Mallow ironicky. "Mně to stačilo."

Byli zpátky v kanceláři a Mallow se zamyšleně zeptal: "A všechny ty generátory obsluhujete vy sám?"

"Jeden každý z nich," prohlásil techman víc než trochu samolibě.

"Udržujete je v provozu a staráte se o jejich údržbu?"

"Přesně tak!"

"A co když se porouchají?"
Techman rozhořčeně potřásl hlavou. "Ty se neporouchají. Nikdy se ještě neporouchaly. Ty byly postaveny tak, aby vydržely věčnost."
"Věčnost, to je dlouhá doba. Čistě hypoteticky..."
"Předpokládat nesmyslné případy je nevědecké."
"Dobrá. Dejme tomu, že bych rozstřílel nějakou životně důležitou součástku na mraky. Atomovému paprsky neodolají ani stroje, ne? Předpokládejme, že bych roztavil klíčový spoj či rozbil křemíkovou lampu typu D?"
"Tak to by vás zabíli!" vykřikl techman zuřivě.
"Ano, to vím," zahučel Mallow, "ale co generátor? Dokázal byste ho opravit?"
"Pane," zařval techman, "za ten svůj dar jste dostal slušnou protihodnotu. Máte, co jste chtěl. A teď vypadněte! Už vám nic nedlužím!"
Mallow mu vysekl výsměšnou poklonu a odešel.
Za dva dny se vrátil na základnu, kde na něj čekala Vzdálená hvězda, připravená ke zpáteční cestě na Terminus.

13

Bezmála poprvé za šest měsíců si Mallow dopřál oddechu - vysvlečený do naha ležel na zádech v soláriu svého nového domu, mohutné hnědé paže měl vytržené nahoru a střídavě na nich napínal a uvolňoval svaly.
Muž po jeho boku mu strčil do úst doutník a zapálil ho. Pak potáhl z vlastního a řekl: "Vidím, jak jsi přepracovaný. Možná by ti prospělo, kdyby sis pořádně a dlouho odpočinul."
"To možná ano, Ankore, ale radši budu odpočívat v křesle na radnici. Protože já to křeslo v Radě dostanu a ty mi v tom pomůžeš."
Ankor Jael pozvedl obočí. "A proč zrovna já?"
"Na tom není nic nepochopitelného. Tak za prvé jsi zkušený politický veterán. A za druhé tě z vlády vykopl Jorane Sutt, stejný chlap, co by si radši vypíchl oko, než aby mě viděl v Radě. Jenže ty mi moc šancí nedáváš, co?"
"Moc ne," souhlasil bývalý ministr školství. "Jsi Smyrňan."
"To není z právního hlediska na zábranu. A mám laické vzdělání."
"Ale no tak. Odkdy se předsudky řídí jinými zákony než svými vlastními? Hmm, a co ten tvůj člověk - Jaim Twer? Co na to říká on?"
"Ten mě chtěl nechat kandidovat do Rady už před rokem," odušil Mallow nenuceně. "Jenže já ho přerostl. Tomu by se to stejně nepovedlo. Není v něm žádná velká hloubka, navíc je hlučný a prudký - a to je spíš na obtíž. Já chci provést skutečný převrat. A na to potřebuju tebe."
"Proti tobě ale bude stát Jorane Sutt, nejchytřejší politik planety. Netvrdím, že ho dokážu převézt. A nemysli si, že nehraje špinavě a tvrdě."
"Mám peníze."
"To nikdy není na škodu. Ale než ty předsudky pustíš z hlavy, utratíš celý majlant - ty jeden špinavý Smyrňane."
"Budu mít majlant."
"Dobře, podívám se na to. Ale ať tě ani nenapadne někde prozradit, že jsem tě ponoukal. Co to bylo?"
"Myslím, že Jorane Sutt osobně," ušklíbl se Mallow. "Je tu brzy, a já ho chápu - zatím jsem se mu celý měsíc dokázal úspěšně vyhýbat. Hele, Ankore, co kdybys zapadl do vedlejší místnosti a nastavil si reproduktor na nízkou hlasitost? Chtěl bych, aby sis to poslechl."
Holou nohou radního vystrčil z místnosti, pak se sám ztěžka zvedl a oblékl se do hedvábného županu. Syntetické sluničko pohaslo na normální úroveň.
Starostův tajemník vešel prkenným krokem a náležitě vážný komorník za ním zlehka zavřel dveře.
Mallow si zavázal pásek. "Usaďte se, kde chcete, Sutte," vybídl ho.
Přes Suttovu tvář přelétl sotva postřehnutelný úsměv. Vybral si celkem pohodlnou židli, ale pohodlí si v ní neudělal, posadil se na samotný kraj. "Čím dřív mi sdělíte své požadavky, tím dřív se dostaneme k věci," vypálil na Mallowa.
"Jaké požadavky?"
"Chcete, abych to z vás doloval? No dobře - tak co jste kupříkladu dělal na Korellu? Vaše zpráva nebyla úplná."
"Odevzdal jsem vám ji už před několika měsíci. Tehdy jste byl spokojen."
"Ano," připustil Sutt a zamyšleně si jedním prstem promnul kůži na čele, "ale od té doby jste vůbec nezaháled, Mallowe. Máme spoustu informací o tom, co provádíte. Přesně víme, kolik továren jste postavil, v jakém to bylo spěchu i kolik vás to stálo. Pak je tu ten váš palác," pokynul Sutt a z jeho gesta čísel chladný nesouhlas, "který vás přišel na mnohem víc, než dělá můj roční plat. A nezapomínejme ani, jak draze jste si musel koupit přízeň značné části vyšších společenských vrstev Nadace."
"Ano? A vyplývá z toho něco jiného, než že máte schopné špicly?"
"Vyplývá z toho, že máte peníze, které jste před půl rokem neměl. A to by se zase dalo vysvětlit mnoha způsoby - mimo jiné i tak, že jste nám zatajil mnohé z toho, co se na Korellu odehrálo. Odkud máte ty peníze?"
"Můj milý Sutte, přece nečekáte, že vám to prozradím."
"Nečekám."

"Já si to hned myslel. A přesně proto vám to taky prozradím. Jsou přímo z pokladnic korellského kondora." Sutt zamrkal.

Mallow se usmál a pokračoval: "Naneštěstí pro vás jsou ty peníze naprosto čisté. Jsem mistr kupeckého cechu a zaplacení jsem dostal v tepaném železe a chromitu výměnou za pár tretek, které jsem mu byl s to dodat. Podle neprůstřelné smlouvy s Nadací mi z toho obchodu zůstává padesát procent zisku. Druhá polovina poputuje vládě - ke konci roku, kdy všichni spořádání občané platí daně."

"Ve své zprávě jste se o žádné obchodní smlouvě nezmiňoval."

"Také jsem se nezmiňoval o tom, co jsem si toho dne dal k snídani, jak se jmenuje moje milénka či o dalších irrelevantních detailech." Z Mallowova úsměvu se pomalu, ale jistě stával úsměšek. "Jak jste mi sám řekl, na Korellu jsem měl mít oči otevřené. Zavřené nebyly nikdy. Chtěl jste mým prostřednictvím zjistit, co se stalo se zajatými loděmi Nadace. Žádnou jsem neviděl, ani jsem o nich neslyšel. Měl jsem zjistit, zdali má Korell k dispozici atomovou technologii. Ve zprávě se zmiňuji o tom, že kondorova osobní ochranka je vyzbrojena atomovými blastery. Žádné jiné známky jsem nepozoroval. A i ty zahlédnuté blastery pocházejí z dob Říše a klidně to mohly být nefunkční muzeální exponáty."

Do té doby jsem se řídil podle rozkazů, ale nezapomínejte, že jsem nikdy nespadal pod ničí pravomoc. Podle zákonů Nadace může mistr kupeckého cechu otevřít nový trh prakticky kdekoli a zasloužit si tím náležitou polovinu zisků. Jaké proti tomu můžete vznést námitky? Já žádné nevidím."

Sutt zabodl zrak do zdi a promluvil hlasem, v němž jen horkotěžko zakrýval vztek: "Podle zavedeného obvyčeje se všichni kupci zasazují o náboženství svého cechu."

"Já se držím zákona, ne obyčeje."

"Občas je obyčej nadřazen zákonu."

"Pak se odvolejte k soudu."

Sutt zvedl zasmušilé oči, které zdánlivě čím dál víc zapadaly do očních důlků. "Ten smyrenský původ je na vás přece jen poznat. Vypadá to, že ani naturalizace a výchova nemohou přehlušit vaše dědičné sklony. Ale přesto mě poslouchejte a snažte se mě pochopit."

Tady jde o mnohem víc než o peníze a trhy. Velký Hari Seldon vědecky dokázal, že na našich bedrech spočívá tíha odpovědnosti za osud budoucího galaktického impéria, a my z té cesty vedoucí k příští Říši nemůžeme uhnout. Na ní je naším největším spojencem právě náboženství. S jeho pomocí jsme si podřídili čtyři království, dokonce v nouzi nejvyšší, kdy se nás chystala rozdrtit. Neznám mocnější sílu, která by dokázala držet na uzdě populace celých planet."

Rozvoj obchodu a kupeckého cechu jsme podpořili zejména proto, abychom naše náboženství rychleji prosadili, rozšířili široko daleko a abychom měli jistotu, že nové technologie a nová ekonomika budou zcela v našich rukou."

Nadechl se a Mallow mu tiše vpadl do řeči: "Já tu teorii znám a zcela ji chápu."

"Opravdu? Vidíte, to jsem ani nečekal. Pak také přirozeně nahlédnete, že váš pokus obchodovat jen kvůli zisku, masově chrlit bezcenné hračky, které nedokážou nijak významněji ovlivnit chod planetárního hospodářství, čistě kvůli mamonu podvracet mezihvězdnou politiku a oddělit atomovou technologii od její náboženské nadstavby - to všechno může skončit pouze rozvrácením a popřením politiky, která nám s úspěchem slouží již sto let."

"Však už taky bylo načase," opáčil Mallow lhostejně, "protože jde o politiku přežitou, nebezpečnou a nemožnou. Přestože se tohle náboženství slušně uchytlo ve Čtyřech královstvích, nepřijal je takřka jediný další svět na periferii. Když jsme se zmocnili vlády nad královstvími, našlo se sakra dost emigrantů, kteří rozšířili zvěst o tom, jak Salvor Hardin s pomocí kněžstva a lidské pověrčivosti svrhl světské panovníky a přičlenil jejich území k Nadaci. A kdyby to snad někomu nestačilo, askonský příklad z doby před dvaceti lety by otevřel oči i slepému. Vládci na periferii by si radši do jednoho podřizli krky, než by na své teritorium vpustili jediného misionáře."

Nebudu nutit Korel ani jakoukoli jinou planetu přijmout náboženství, o něž podle mého nejlepšího vědomí a svědomí nemá zájem Ne, Sutte. Pokud pro nás kvůli atomové technologii představují nebezpečí, skutečné přátelství bude mnohokrát lepší než vachrlatá dominance založená na nenáviděné nadvládě cizí duchovní moci, která by se stejně při sebemenším zakolísání mohla zhroutit jako domeček z karet a zanechat za sebou jen nesmrtelnou nenávist a strach."

"To jste řekl moc pěkně," pochválil ho Sutt posměšně. Takže abychom se vrátili na počátek naší diskuse, jaké si kladete podmínky? Co vás přesvědčí, abyste vyměnil své názory za mé?"

"Vy si myslíte, že moje přesvědčení je na prodej?"

"A proč ne?" opáčil Sutt studeně. "Nemáte snad v popisu práce kupovat a prodávat?"

"Jenom když mi z toho kyne zisk," odpověděl Mallow, ani se neurazil. "Můžete mi nabídnout víc, než dostanu tak jako tak?"

Mohl byste si nechat ne polovinu, ale tři čtvrtiny zisku."

Mallow se zachechtal. "Výborná nabídka. Celý objem obchodu za vašich podmínek by spadl na míň než desetinu dnešního stavu. Zkuste vymyslet něco lepšího."

"Mohl bych vám zaříditi místo v Radě."

"To budu mít tak jako tak, i bez vás a proti vaší vůli."

Sutt náhle prudce zaťal pěst. "Taky byste si mohl ušetřit pobyt ve vězení. Dvacet let, jestli bude po mém. Spočítejte si, jaký byste z toho měl zisk."

"Vůbec žádný, pokud nedokážete takovou hrozbu naplnit."

"Postavíme vás před soud za vraždu."

"A kohopak jsem měl zavraždit?" opáčil Mallow opovržlivě.

Suttův hlas zněl teď řezavěji, ačkoli se ani o poznání nezvedl. "Anakreonského kněze ve službách Nadace."

"Skutečně? A jaké máte důkazy?"

Starostův tajemník se k němu naklonil. "Mallowe, já neblufuju. Předběžné vyšetřování je už uzavřené. Stačí můj podpis a případ Nadace versus mistr kupeckého cechu Hober Mallow jde před soud. Vydal jste občana Nadace napospas davu, na mučení a jistou smrt, Mallowe, a máte jen pět vteřin na to, abyste se vyhnul trestu, který vám po právu náleží. Sám bych byl radši, kdybyste se z toho pokusil vyhat. Bude se mi mnohem líp spát, když vás zničím, než když vás přetáhnu na svou stranu a pak vám stejně nebudu moci důvěřovat."

"Ať je tedy po vašem," prohlásil Mallow vážně.

"Výborně!" Tajemník se krvelačně usmál. "Pokus o mimosoudní vyrovnání si ode mě stejně objednal starosta, já v tom prsty neměl. Jste mým svědkem, že jsem na vás příliš nenaléhal."

Dveře se před ním otevřely a Sutt odešel.

Jakmile Ankor Jael vešel dovnitř, Mallow na něj upřel pohled.

"Slyšel jsi ho?" zeptal se Mallow.

Politik se svalil na zem. "V životě jsem toho hada neslyšel naštvanějšího."

"No dobře. A co si o tom myslíš?"

"Hned ti to řeknu. Vždycky měl utkvělou myšlenku, že nadvláda nad okolními světy je třeba dosáhnout duchovními prostředky, ale podle mě mu o nějaké duchovno vůbec nejde. Nemusím ti připomínat, že mi z vlády dali padáka kvůli tomu, že jsem se právě téhle politice vzepřel."

"To nemusíš. A o co mu tedy jde, když ne o duchovno?"

Jael zvažněl. "Hloupý není, takže sám musel nahlédnout, že nábožensky orientovaná zahraniční politika je odepsaná - aby ne, když jsme si jejím prostřednictvím za celých sedmdesát let horkotěžko podmanili jediný svět. Je zjevné, že ji využívá k vlastním cílům."

Když se to tak vezme, jakékoli dogma, které se prvoplánově zakládá na víře a apeluje na city, je nebezpečnou zbraní, neboť se nedá zaručit, že nebude obráceno proti jeho držiteli. Již sto let pěstujeme rituál a mytologii, která je čím dál účtyhodnější, tradičnější - a zkostnatělejší. Svým způsobem už nad ní nemáme moc."

"Jakým způsobem?" naléhal Mallow. "Pokračuj. Zajímá mě, co si o tom myslíš."

"Hm, dejme tomu, že by nějaký ctižádostivec zneužil náboženství proti nám..."

"Máš tím na mysli Sutta?"

"Ano, myslím tím Sutta. Poslouchej, kamaráde, kdyby se mu povedlo zmobilizovat ve jménu ortodoxie kněžstvo na porobených planetách, jakou bychom asi měli šanci? Kdyby se postavil do čela všech zbožných duší, mohl by vyhlásit válku kacířství, jehož ztělesněním bys mohl být třeba ty, a nakonec se prohlásit králem. Koneckonců, sám Hardin jednou prohlásil: 'Atomový blaster je dobrá zbraň, ale dá se jím mířit oběma směry.'"

Mallow se plácl po holém stehně. "Tak fajn, Jaeli, dostaň mě do té Rady a já se mu postavím."

Jael se na chvíli významně odmlčel. "To si ještě rozmyslím. Co měly znamenat ty řeči o zlynčovaném knězi? To není pravda, že ne?"

"Víceméně jo," přiznal Mallow bezstarostně.

Jael hvízdal. "Má přímý důkaz?"

"Měl by ho mít." Mallow zaváhal a pak dodal: "Jaim Twer byl jeho člověk už od začátku, ale ani jeden z nich netušil, že o tom vím. A Jaim Twer viděl tu scénu na vlastní oči."

Jael potřásl hlavou. "Ach jo. To je špatný."

"Špatný? Co je na tom špatného? I podle zákonů Nadace byl ten kněz na té planetě nelegálně. Korellská vláda ho očividně využila jako vějičku, ať už o tom on sám věděl nebo ne. Zdravý rozum mi diktoval jeden jediný postup - držet se přesně litery zákona. Jestli mě Sutt požene před soud, udělá ze sebe jen prvotřídního osla."

A Jael znovu potřásl hlavou. "Ne, Hobere, ty to nechápeš. Říkal jsem ti, že nehraje čistě. Jemu nezáleží na tom, aby tě uznali vinným - ví, že tohle zařídí nedokáže. On usiluje o něco jiného - pošpinit tvou pověst u lidí. Slyšel jsi ho sám. Občas je obyčej skutečně nadřazen zákonu. Sice vyvázneš bez trestu, ale jestli se lidé přesvědčí, že jsi předhodil kněze nevěřícím psům, pak je s tvou popularitou ámen."

Uznají, že jsi jednal v souladu se zákonem, dokonce rozumně, ale přesto přese všechno tě budou považovat za zbabělce, bezcitného surovce, necitelné monstrum. Pak už tě do Rady nikdo nezvolí. Možná tě dokonce hlasováním nechají zbavit občanství a tak přijdeš o postavení mistra kupeckého cechu. To víš, nejsi domorodec. Co víc by asi Sutt mohl chtít?"

Mallow se sveřepě zamračil. "Tak ať!"

"Chlapče můj," povzdechl si Jael, "budu stát při tobě, ale nijak zvlášť ti přispět nemůžu. Jsi přímo na ráně - a všichni míří na tebe!"

14

Čtvrtého dne soudu s mistrem kupeckého cechu Hoberem Mallowem by v síni radnice skutečně jablko nepropadlo, tak byla ta místnost nabitá. Jediný chybějící radní bezmocně proklínal frakturu lebky, která ho upoutala na lůžko. Ochozy byly zaplněné i v uličkách až po strop zlomkem davu, kterému se na ně díky vlivu, bohatství či zcela nelidské vytrvalosti podařilo proniknout. Zbytek se tiskl venku na náměstí a v hloučcích se rojil kolem obrazovek s trojrozměrným obrazem.

Ankoru Jaelovi se dovnitř podařilo dostat jen díky bezmála marnému snažení a pomoci policejního sboru, a ani cesta k sedadlu Hobera Mallowa nebyla procházkou růžovým sadem, protože zmatek v síni byl jen o málo menší než na náměstí.

"U Seldona," vydechl Mallow s úlevou, "to bylo o fous. Máš to?"

"Tumáš, tady to je. Všechno, co jsi chtěl."

"Skvěle. Jaká je nálada venku?"

Jael se ošil. "Ty lidi jsou pořádně nabuzení. Neměl jsi kývnout na veřejná slyšení, Mowl jsi to zarazit."

"Na tom jsem neměl zájem."

"Mluví se o lynčování. A Manliovi lidé na satelitních planetách..."

"Na to jsem se tě chtěl přeptat, Ankore. Snaží se proti mně poštvat celou kněžskou kastu, co?"

"Na to se vážně nemusíš ptát dvakrát. Zařizeno to má fakt hezky: jako ministr zahraničí vede obžalobu v případech porušení mezihvězdného práva a jako velekněz a církevní primas zase rozvášňuje fanatické hordy..."

"No dobře, zapomeň na to. Vzpomínáš si ještě na ten Hardinův citát, kterým jsi mě počastoval před měsícem? My jim ještě ukážeme, že atomovým blasterem se dá mřit oběma směry."

V tom okamžiku se starosta usadil a radní se na znamení úcty naopak zvedli.

"Dneska je řada na mně," zašeptal Mallow. "Pěkně sed' a dávej pozor, bude legrace."

Patnáct minut po začátku jednání předstoupil Mallow za nepřátelského šepotu před starostovo křeslo a nenuceným, tichým hlasem prohlásil: "Nehodlám plynout vaším časem a rovnou přiznám, že všechna obvinění vznesená obžalobou jsou pravdivá a že vyličení oné události s knězem a davem do detailu odpovídá skutečnosti."

V síni se ozval šum a z ochozů triumfální hromadné zavytí. Mallow si trpělivě počkal, dokud hluk neopadne.

"Ovšem onomu obrazu, který tu žalobci načrtli, cosi schází. Nárokuji si tedy tu výsadu doplnit ještě některé informace po svém vlastním způsobu. Zpočátku se bude zdát, že můj příběh se k projednávanému případu nijak zvlášť nevztahuje, a já tímto žádám posluchače o shovívavost."

Mallow se ani nepodíval do poznámek, které ležely před ním.

"Začnu stejně jako obžaloba dnem, kdy jsem se setkal s Joranem Suttem a Jaimem Twerem. Co se na těchto schůzkách odehrálo, to již víte. Naše rozhovory zde byly vyličený a já k těm líčením nemám co dodat - tedy až na to, co se mi honilo hlavou.

Sužovaly mě pochybnosti. Jen považte. Dva lidé, z nichž ani jednoho neznám víc než zběžně, mi udělají neobvyklé, takřka neuvěřitelné nabídky. První, tedy starostův tajemník, mě požádá, abych si zahrál na vládního agenta v přísně tajné záležitosti, jejíž povaha a význam vám již byly objasněny. A druhý, samozvaný vůdce politické strany, mě požádá, abych se ucházel o místo v Radě.

Přirozeně jsem hledal jejich skryté motivy. U Sutta mi to připadalo jasné. Nedůvěřoval mi. Možná se domníval, že nepřítelům prodávám jaderné technologie a že chystám vzpouru. A možná hnál věc na ostří nože, nebo si to alespoň myslel. V každém případě potřeboval, aby se mnou na zamýšlenou výpravu jel jeho člověk jako špión. Ta poslední myšlenka mě ovšem napadla až později, když na scénu vstoupil Jaim Twer.

Uvažujte se mnou dále: Twer se mi představí jako kupec, který se dal na politiku. Já ale o něm a jeho kupecké dráze nikdy neslyšel, ačkoliv se ve svém oboru s přehledem orientuji. A navíc, ačkoliv se Twer pyšnil svým laickým vzděláním, v životě neslyšel o Seldonově krizi."

Hoher Mallow si počkal, až publikum tuto důležitou informaci vstřebá, a poprvé ho odměnilo ticho, když celý ochoz zalapal po dechu jako jeden muž. Tohle bylo určeno jen lidem na Terminu. Ostatní na satelitních planetách slyšeli pouze cenzurovanou verzi, která vyhovovala náboženským potřebám. O Seldonových krizích se jaktěživi nedozvědí. Obecnostvo však ještě čekalo pár dalších zásahů do černého.

Mallow pokračoval:

"Kdo z přítomných by mi mohl ve vši počestnosti tvrdit, že by snad někdo, kdokoli se světským vzděláním mohl nevědět, co obnáší taková Seldonova krize? Na Nadaci existuje jen jeden typ výuky, který obchází sebemenší zmínky o Seldonovi a naplánované budoucnosti a traktuje zakladatele psychohistorie pouze jako polomystického čaroděje..."

V tom okamžiku mi došlo, že Jaim Twer nikdy žádným kupcem nebyl. Věděl jsem, že patří k duchovenstvu, že je možná i vysvěcený kněz a že ty tři roky, co naoko vedl politickou stranu kupců, byl bez pochyby placeným agentem Jorana Sutta.

Tehdy jsem se už mohl spolehnout jen na svou intuici. Nevěděl jsem, co se mnou Sutt zamýšlí, ale protože mi dal dost provazu, abych se na něm oběsil, oplatil jsem mu stejnou mincí. Předpokládal jsem, že Twer mě má na naší neoficiální výpravě ohlídat. Dobře jsem věděl, že kdyby se mnou neletěl, čekala by na mě jiná past - a té bych si podruhé nemusel včas všimnout. Vybidl jsem tedy Twera, ať se ke mně připojí, a on přijal.

Pánové radní, z toho plynou dvě věci. Za prvé, Twer není můj přítel, který by proti mně vypovídal jen zdráhavě a z důvodů svědomí, jak by vám obžaloba ráda namluvila. Je to špión a za svou práci byl placen. Za druhé to pak objasňuje jedno moje opatření. Podnikl jsem ho hned po příchodu kněze, z jehož vraždy jsem obviněn - zatím se tu o něm nemluvalo a doposud zůstávalo v tajnosti."

V řadách radních se ozval rozčilený šepot. Mallow si teatrálně odkašlal a pak pokračoval:

"Když jsem se dozvěděl, že máme na palubě uprchlého misionáře, zmocnily se mě všelijaké pocity. Přiči se mi je tu popisovat, a dokonce se mi na ně přiči vzpomínat. Převládala mezi nimi příšerná nejistota. Ten incident mi připadal jako Suttův tah, který se zcela vymykal mému chápání či jakémukoli odhadu. Tápal jsem jako slepec.

Mohl jsem udělat jen jedno. Poslal jsem Twera za svými důstojníky a na pět minut jsem se ho tím zbavil. Zatímco byl pryč, zapnul jsem kameru, abych si mohl následující události ještě někdy prostudovat. To v naději, divoké, ale upřímné naději, že něco tak matoucího by se po detailní analýze mohlo jevit jako srozumitelnější.

Od té doby jsem si ten záznam prošel snad padesátkrát. Mám ho tu s sebou a ve vaší přítomnosti si ho teď prohlédnu po jednapadesáté."

Starosta si monotónním bušením do stolu zjednal klid, neboť všichni v radniční síni byli zjevně vyvedeni z rovnováhy a lidé na ochozech řvali. V pěti milionech domácností na Terminu se napjatí diváci ještě víc naklonili ke svým přijímačům, a dokonce i žalobce Jorane Sutt ze své lavice potřásl chladně hlavou na nervózního velekněze. Očima však nepřestával propalovat Hobera Mallowa.

Střed síně byl vyklizen a světla potemněla. Ankor Jael ze své lavice nalevo doladil přístroj, cosi klaplo a scéna ožila - byla barevná, trojrozměrná, se všemi atributy života až na život sám.

Mezi poručíkem a seržantem stál zmatený a potlučený misionář. Mallowův obraz si tiše počkal, dokud všichni nevejdou dovnitř, Twer jako poslední.

Rozhovor se odvíjel slovo za slovem. Seržant byl pokárán a misionář vyslechnut. Objevil se dav, jeho temné mručení dolehlo do lodi a otec Jord Parma se na kapitána obrátil se zoufalou prosbou. Mallow vytáhl pistoli, misionáře začali táhnout pryč, on zvedl ruce a naposled kapitána šíleně proklel. Přitom se na jeho těle cosi krátce zalesklo.

Scéna skončila, důstojníci stáli celí ztuhlí z té hrůzné podívané, zatímco si Twer přitiskl rozřesené ruce na uši a Mallow klidně zasunul blaster do pouzdra.

Světla zase svítla, prázdný prostor uprostřed místnosti už nebyl ani zdánlivě plný. Mallow, ten skutečný a přítomný, na sebe opět vzal břemeno vyprávění.

"Jak vidíte, celá událost se zdánlivě odehrála přesně tak, jak ji obžaloba vylíčila. Hned to vysvětlím. Jestě mimochodem, emocionální projev Jaima Twera po celou dobu vykazuje jasné známky kněžské výchovy.

Ještě téhož dne jsem v rozhovoru s Twerem poukázal na jisté rozpory, kterými se tahle epizoda hemžila. Zeptal jsem se ho, odkud se asi ten misionář mohl náhle objevit, když se široko daleko kolem nás rozkládal takřka neobydlený kraj. Dále jsem se zajímal, odkud se mohl vzít ten početný dav, když nejbližší velké město bylo od nás na sto padesát kilometrů daleko. Obžaloba takovým maličkostem nevěnovala žádnou pozornost.

A to není zdaleka všechno. Tak například není bez zajímavosti, jak křiklavě nápadně se Jord Parma v daném prostředí vyjímá. Tenhle misionář na Korellu riskuje život, porušuje právo Korellu i Nadace, a přece si vykračuje v zářivě novém a zřetelně kněžském hábitu. Tady přece něco nesedí. Tehdy jsem zformuloval hypotézu, že misionář byl bezděčným komplicem komdora, který se nás jeho prostřednictvím pokusil vyprovokovat k neomluvitelnému, zločinnému jednání, čímž by de iure ospravedlnil zničení naší lodi a nás s ní.

Obžaloba tušila, že se své chování takto pokusím ospravedlnit. Čekala ode mě vysvětlení v tom smyslu, že bezpečí mé lodi, posádky i úspěch celého mého poslání byly v sázce a já ho nemohl obětovat kvůli jednomu muži, když ten by zahynul tak jako tak. Na to byli připraveni odpovědět mumláním o 'cti' Nadace a nutnosti zachovat si 'důstojnost', s níž stojí a padá naše převaha.

Z jakéhosi nepochopitelného důvodu se však obžaloba opomenula zabývat samotnou osobou Jorda Parmy. Neprozradila nám o něm nic, slůvka jsme se nedozvěděli o jeho rodišti, vzdělání, o čemkoli z jeho života. To má svůj důvod, stejně jako nesrovnalosti v záznamu, na které jsem poukázal a které jste před chvílí viděli na vlastní oči. Jde totiž o spojitě nádoby.

Obžaloba nepředložila jediný fakt ze života Jorda Parmy, protože nic takového jednoduše není v lidských silách. Jestli vám na té scéně ze záznamu něco nehrálo, pak jen proto, že sám Jord Parma je falešný jako ten příslovečný pětník. Žádný Jord Parma nikdy neexistoval. Celý tenhle proces je tedy tou největší fraškou, kterou kdy kdo rozehrál na základě naprosto vykonstruovaného problému."

Znovu musel chvíli počkat, dokud povyk v síni neutichne, a pak pomalu pokračoval:

"Nyní vám ukážu zvětšeninu jednoho jediného políčka ze záznamu. Ten obraz totiž mluví sám za sebe. Zhasni zase, Ankore."

Síň potemněla a vzduch se opět zaplnil ztuhlými postavami, jež působily přízračným, voskovým dojmem. Důstojníci Vzdálené hvězdy jsou zastiženi v toporném, směšném postoji. Z Mallowovy ruky trčí blaster. Po jeho levici Jord Parma právě něco vykřikuje, rozhazuje svými pazourami a jeho padající rukávy jsou zachyceny někde na půl cesty.

A z misionářovy ruky vychází slabý záblesk, který se v předchozím promítání jen kmitl a byl pryč. Teď ovšem plane jasným světlem.

"Soustředte se na to světlo na jeho ruce," upozornil shromážděné Mallow ze stínu. "Zvětši tu scénu, Ankore!"

Výjev v mžiku nabobtnal. Kamera najela na misionáře, ten narostl do obrovských rozměrů a oříznutý zbytek obrazu zmizel. Pak už zbyla jen hlava a ruka a pak jen ruka, zaplnila celý prostor a zbyla tam - ohromná, rozmazaná a napjatá.

Světlo samotné se proměnilo ve shluk rozostřených písmen: K T P.

"Toto," zaduněl Mallowův hlas, "je tetování, pánové. Za normálního světla je neviditelné, ovšem jasné vynikne pod světlem ultrafialovým - a já jím celou místnost zaplavil, ještě než jsem nechal celou scénu snímat. Uznávám, že jde o hodně naivní metodu identifikace, ale na Korellu, kde ultrafialové světlo rozhodně nenajdete na každém rohu, spolehlivě funguje. Dokonce i na naší lodi došlo k tomuto odhalení v podstatě náhodou.

Někteří z vás již možná uhadli, co KTP znamená. Jord Parma ovládal kněžskou hantýrku výborně a svou roli sehrál skvěle. Kde a jak k takovým dovednostem přišel, to nemůžu říct, ale KTP je zkratkou názvu Korellské tajné policie."

Mallow se musel hodně namáhat, aby překřičel vřavu v soudní síni. "Pokud bude mít Rada zájem, mohu jí předložit i další nepřímé důkazy v podobě dokumentů, které jsem sem nechal dovézt z Korellu.

Z čeho mě chce ještě obžaloba vinit? Několikrát na tomto místě zopakovali obłudný názor, že jsem se měl v rozporu s právem postavit za misionáře se zbraní v ruce, že jsem měl obětovat své poslání, svou loď a sebe sama za 'čest' Nadace.

Ale kvůli podvodníkovi?

Měl jsem to tedy udělat kvůli agentu korellské tajné služby v kněžském hábitu, kvůli jeho slovním prostocvikům, které si patrně osvojil někde v anakreonském exilu? Myslí si snad Jorane Sutt a Publis Manlio, že bych se nechal vlákat do tak hloupé, nechutné léčky..."

Jeho ochraptělý hlas zapadl v beztvarem řevu davu. Pár lidí si ho vysadilo na ramena a doneslo ho do starostovského křesla. Z oken měl výhled na to, jak se k tisícům lidí na náměstí valí šilející masy.

Mallow zapátral po Ankoru Jaelovi, ale v mnohohlavém davu nebylo možné najít jedinou tvář. K jeho uším dolehl rytmický pokřik, zpočátku slabý, pak čím dál tím mohutnější, až se k němu nakonec ve vlnách vzdouvalo nepříčetné skandování: "Ať žije Mallow - ať žije Mallow - ať žije Mallow..."

15

Ankor Jael mžoural na Mallowa a ve ztrhané tváři se mu zračila únava. Poslední dva dny byly nesmírně vysilující a oba se museli obejít beze spánku.

"Hobere, u soudu jsi to sehrál skvěle, tak to nezkaž a neměj takhle vysoko. Tu kandidaturu na starostu přece nemůžeš myslet vážně. Davové nadšení je sice mocné, ale nedá se na ně dlouhodobě spoléhat."

"Přesně tak!" přisvědčil Mallow rozhodně. "Takže si ho musíme hýčkat, a to nejlépe tak, že budeme pokračovat v krasojízdě."

"A jak dál?"

"Necháš zatknout Publise Manlia a Jorana Sutta -"

"Cože?!"

"Slyšel jsi dobře. Přesvědčíš starostu, aby je zavřel do vězení! Je mi jedno, čím mu pohroziš. Dav jde za mnou v každém případě aspoň dnes. Starosta se hlasu lidu neodváží postavit."

"Ale z čeho je má vlastně obvinít?"

"To je přece jasné. Podněcovali duchovenstvo na satelitních planetách, aby se jednoznačně angažovali v politickém boji na Nadaci. U Seldona, to je přeci nezákonné. Nechej je obžalovat z rozvracení státu. Na vlastním výsledku přelíčení mi nesejde, stejně jako jim na tom nezáleželo v mém případě. Jen mi je odklid' z cesty, dokud se nestanu starostou."

"Do voleb ale zbývá půl roku."

"To není moc dlouho!" Mallow se zvedl a zaryl prsty do Jaelovy paže. "Poslouchej, kdybych musel, uchopil bych moc násilím - přesně jako Salvor Hardin před sto lety. Schyluje se k Seldonově krizi, a až přijde, musím být jak starostou, tak veleknězem. Obojím!"

Jael nakrčil obočí. "Kdo to bude?" zeptal se tiše. "Že by nakonec Korell?"

Mallow přikývl. "Přirozeně. Nakonec nám vyhlásí válku, i když bych se vsadil, že jim to bude ještě pár let trvat."

"S atomovými loděmi?"

"A co myslíš? Ty tři obchodní lodi, které se ztratily v jejich sektoru, nesestřelil nikdo vzduchovkou. Ankore, ti dostávají lodě od samotné Říše. Nelapej tu po dechu jako blbec. Řekl jsem Říše! Ta nikam nezmizela, rozumíš. Jistě, stáhla se z periferie, ale v centru galaxie se pořád ještě má k světu. Stačí jediný špatný tah, a půjde nám po krku. Proto se musím stát starostou i veleknězem. Jsem jediný člověk, který ví, jak tu krizi odrazit."

Jael suše polkl. "Jak? Co budeš dělat?"

"Nic."

Jael se rozpačitě usmál. "Neříkej! To je vskutku ambiciózní plán."

Ale od Mallowa se dočkal jen ostré odpovědi. "Až se stanu prvním mužem Nadace, neudělám ani ň. Nehnu ani prstem, a to je tajemství řešení téhle krize."

16

Asper Argo Milovaný, komdor Korellské republiky, zachmuřil po příchodu manželky skrovné obočí jako zpráskaný pes. Platnost onoho přídomku, jímž se sám obdařil, byla, přinejmenším co se jeho manželky týče, nulová. A věděl to dokonce i on.

"Pokud tomu dobře rozumím, můj dobrotivý pán a vládce," začala hlasem uhlaženým jako její vlasy a studeným jako její oči, "konečně dospěl k rozhodnutí, jak naložit s těmi povýšenci z Nadace."

"Vskutku?" opáčil komdor kysele. "A co dalšího ještě vytryskne z tvé bezedné studnice vědomostí?"

"To stačilo, můj nejurozenější choti. Zase ses dohadoval se svými rádci a zase nic z toho. Rádci jedna radost," odfrkla si a s nelíbeným opovržením dodala: "Banda nemohoucích a krátkozrakých hňupů, kteří si i přes nelibost mého otce jen tisknou ty svoje nanicovaté zisky ke svým propadlým hrudníčkům."

"A z jakéhopak pramene, má milá," ozvala se mírná odpověď, "vyvěrají takové vědomosti?"

Komdora se zasmála. "Kdybych ti to řekla, tak by mi tenhle pramen brzy vyschl - a nadobro."

"No, jako vždy bude po tvém." Komdor pokrčil rameny a obrátil se k ní zády. "A co se nelibosti tvého příslovečně skoupého otce týče, velmi se obávám, že vyústí v odmítnutí dodat další lodě."

"Další lodě!" rozlítala se. "A nemáš jich už náhodou pět? Nepopírej to. Já vím, že jich máš pět, a šestou ti slíbil."

"Slíbil na minulý rok."

"Jenže ona jedna jediná už dokáže rozstřílet tu pitomou Nadaci na prach! Stačí jedna! Jedna vymete ty jejich trpasličí lodičky z kosmu."

"Nemohl bych napadnout jejich planetu, ani kdybych jich měl tučet."

"A jak dlouho by jejich planeta vydržela, kdyby se jim zhroutil obchod a kdyby jejich zásoby různých hraček a veteše přišly vniveč?"

"Tyhle hračky a veteš vynášejí peníze," vzdychl komdor. "Spoustu peněz."

"Ale kdyby ses zmocnil samotné Nadace, nepřípadlo by ti také všechno, co na ní je? A kdyby sis získal obdiv a vděčnost mého otce, neměl bys víc, než ti kdy Nadace může dát? Ten barbar se svými cirkusovými kousky přišel před víc než třemi lety. To už je dost dlouhá doba."

"Miláčku!" Komdor se otočil a stanul jí tváří v tvář. "Stárnu. Jsem unavený. Už nemám sílu snášet to tvoje věčné poštěkávání. Říkáš, že víš, že jsem se rozhodl. Dobře, rozhodl jsem se. Selanka skončila a Korell je s Nadací ve válečném stavu."

"Výborně." Komdora se nadmula a v očích jí zajiskřilo. "Konečně jsi přišel k rozumu, i když ti to trvalo až do senility. A až se staneš vládcem těchhle zapadlých provincií, možná si zjednáš dost velký respekt, aby tě i v Říši brali vážně. Pak bychom mohli odletět z téhle barbarské planety k vícekrálovu dvoru. To bychom skutečně mohli."

S úsměvem a rukou na boku rázně vykráčela z místnosti. Vlasy se jí ve světle zaleskly.

Komdor si počkal a pak se zástiálně a nenávisťně obrátil k zavřeným dveřím. "A až se stanu vládcem těch tvých zapadlých provincií, možná budu dostatečně úctyhodný, abych se obešel bez arogance tvého papírka a zmijího jazýčku jeho dcerunky. Naprosto - a úplně!"

17

Nadporučík na lodi Černá mlhovina vytřeštěně zíral na obrazovku.

"U všech skákavých komet!" Mělo to být záupnění, ale vyšel z něj jen šepot. "Co to je?"

Byla to loď, ale v porovnání s ní vypadala Černá mlhovina jako střevle proti velrybě - a na jejím boku se skvělo slunce a hvězdolet, emblém Říše. Všechna poplachová zařízení na lodi se hystericky rozvřískala.

Padly rozkazy a Černá mlhovina se připravila na úprk, pokud to jen trochu půjde, i na boj, pokud nebude vyhnutí. V tom okamžiku se už jejím spojařům podařilo poslat hyperprostorem na Nadaci ultravlnnou depeši.

A pak znovu a zase znovu! Zčásti to bylo volání o pomoc, ale ze všeho nejvíc varování.

18

Hober Mallow unaveně šoupal nohama, ale dál se probíral písemnými zprávami. Po dvou letech starostování uvykl pravidelnému režimu, nebyl už tak neústupný a stal se o poznání trpělivějším - ale pořád se ještě nenaučil mít rád vládní zprávy a otupující zdeřivý styl, ve kterém se nesly.

"Kolik lodí dostali?" zeptal se Jael.

"Čtyři zajali ještě na zemi, dvě jsou nezvěstné, o všech ostatních víme, že jsou v bezpečí."

"To skóre mohlo být lepší," zabručel Mallow, "ale je to jenom škrábnutí."

Nato se žádná odpověď neozvala a Mallow vzhledl. "Co tě trápí, Ankore?"

"Kéž by sem jen přišel Sutt," ozvala se odpověď, jež s otázkou jako by ani nesouvisela.

"Á, ano, tak teď si poslechneme další přednášku o domácí frontě."

"Ne, neposlechneme," odsekl Jael, "ale jsi pěkný paličák, Hobere. Možná máš zahraniční politiku promyšlenou do posledního detailu, ale nikdy ses nestaral o to, co se děje tady na domovské planetě."

"Ale to je přece tvoje práce, ne? Proč si myslíš, že jsem ti asi svěřil ministerstvo školství a propagandy?"

"No přece abys ze mě udělal trosku a předčasně mě poslal do hrobu, tedy soudě podle tvé ochoty ke spolupráci. Připadám si už jako flašinet, když ti celý poslední rok do omrzení vykládám, jak je Sutt a ta jeho náboženská partaj čím dál tím nebezpečnější. K čemu ti budou ty tvoje plány, jestli si Sutt vynutí mimořádné volby a vyhodí tě ze sedla?"

"K ničemu, to uznávám."

"A tím věřejším projevem jsi Suttovi naservíroval volební vítězství na stříbrném podnose. Vážně jsi musel být tak upřímný?"

"A nevzal jsem tím spíš Suttovi vítr z plachet?"

"Ne," opáčil Jael divoce, "rozhodně ne takhle. Tvrdíš, že máš všechno dopředu spočítané, ale přitom už nevysvětlíš, proč jsi celé tři roky s korellským komdorem obchodoval, a to ještě za podmínek jednostranně výhodných pro něj. Máš jen jeden válečný plán, a sice ustoupit bez bitvy. Přerušíš veškeré obchodní styky se sektory přiléhajícími ke Korellu. Beze všeho se na veřejnosti přiznáš k tomu, že došlo k patové situaci. Slíbíš, že ani do budoucna nepodnikneš žádnou ofenzivu. Do galaxie, Mallowe, co si mám pak s takovým gulášem počít?"

"Není to zrovna romantické, vid'?"

"Netáhne to davy."

"To je totéž."

"Mallowe, vzpamatuj se. Máš na vybranou - buď nabídni lidem dynamickou zahraniční politiku, anebo se Sutttem uzavři nějaký kompromis."

"Tak dobře," uvolil se Mallow, "jestli jsem nenaplnil očekávání, co se prvního bodu týče, zkusme ten druhý. Sutt právě dorazil."

Sutt a Mallow se nesetkali tváří v tvář od onoho soudního přelíčení, tedy již dva roky. Ani jeden na tom druhém nezaznamenal žádnou změnu, jen z jejich držení těla bylo znát, že se role prohodily - z Mallowa byl vládce a ze Sutta vyzývatele.

Sutt se usadil, ani si s Mallowem nepotrásl rukou.

Mallow mu nabídl doutník. "Bude vám vadit, když tu Ankor zůstane?" zeptal se. "Upřímně touží po kompromisu. Kdybychom si nezachovali chladnou hlavu, mohl by posloužit jako prostředník."

Sutt pokrčil rameny. "Kompromis by vám prospěl. Kdysi jsem vás požádal, abyste si stanovil podmínky. Předpokládám, že dnes se karta obrátila."

"To předpokládáte správně."

"Pak poslyšte moje podmínky. Musíte se vzdát pomýlené politiky hospodářských úplatků a obchodu s hračkami a navrátit se k prověřené zahraniční politice našich otců."

"Tím myslíte k misionářským výbojům?"

"Přesně tak."

"Jinou možnost nemám?"

"Ne."

"Hm-m-m." Mallow si velmi pomalu zapálil a potáhl, až se mu špička doutníku jasně rozzářila. "Za Hardinových časů, kdy misionářské výboje byly čímsi zbrusu novým a radikálním, se proti nim stavěli přesně takoví lidé jako vy. Dnes jsou vyzkoušené, prověřené a posvátné - zkrátka a dobře jsou ztělesněním všeho, co takoví Joranové Suttové schvalují. Ale řekněte mi, jak byste nás vytáhl z té naší bryndy?"

"Z vaší bryndy. Já jsem s tím neměl nic společného."

"Budiž. Jak byste tedy odpověděl na otázku v jejím pozměněném znění?"

"Namístě je prudká ofenziva. Patová situace, v níž podle všeho nalézáte uspokojení, by se nám mohla stát osudnou. Před všemi světy periferie bychom přiznali slabost ve chvíli, kdy je naopak nanejvýš důležité zachovat zdání síly. Není mezi nimi jediný sup, který by si pak z mršiny nechtěl vytrhnout svůj cár. Tomu byste měl rozumět. Jste přece ze Smyrna, ne?"

Mallow tu narážku nechal být. "A když porazíte Korell, co pak s Říší? Ta je naším skutečným nepřítelem."

Koutky Suttových rtů se nepatrně zvlíňly v přísném úsměvu. "Ale ne, to hlášení z vaší návštěvy Siwenny bylo přesné. Vícekrát Normannického sektoru má sice zájem na tom, aby na periferii vyvolal rozkol, ale pořád je to pro něj okrajová záležitost. Nevsadí všechno na expedici ke kraji galaxie, když je sám obklopen padesáti nepřátelsky naladěnými sousedy a když může povstat proti císaři. Parafrázuji tu vaše vlastní slova."

"Ale to víte, že by mohl, Sutte - když pojme podezření, že jsme dost silní na to, abychom byli nebezpeční. A to by si mohl pomyslet, kdybychom Korell smetli soustředěným čelním útokem. Bude muset zvolit mnohem rafinovanější přístup..."

"Jako například..."

Mallow se pohodlně opřel. "Sutte, dám vám šanci. Nepotřebuju vás, ale mohl byste mi být užitečný. Takže vám prozradím, oč tu kráčí, a pak se buďto můžete postavit za mě a dostat křeslo v koaliční vládě, nebo si budete moct hrát na mučedníka a hnit ve vězení."

"Tenhle poslední figl už jste na mě jednou zkusil."

"To byl ale fešácký kriminál. Tentokrát by to bylo horší. A teď poslouchejte." Zorničky Mallowových očí se zúžily.

"Když jsem tehdy přistál na Korellu," začal, "podplatil jsem komdora tretkami a hračkami, jakých se v kupeckých skladech najde za pětník kornout. Zpočátku jsem si chtěl jejich prostřednictvím jen získat přístup do slévárny. Žádné další plány jsem neměl, ale tenhle mi vyšel. Dostal jsem, co jsem chtěl. Ale až po návštěvě Říše mi naplno došlo, v jakou zbraň by se obchod dal proměnit."

Dnes čelíme Seldonově krizi, Sutte, a v Seldonových krizích nerozhodují jednotlivci, ale historické síly. Když nám Hari Seldon vytyčoval budoucnost, nesázel na oslnivé hrdinské činy, ale na širokou paletu hospodářských a sociologických faktorů. Krize jsou tedy řešitelné pomocí sil, které nám jsou toho času dostupné.

V tomto případě - obchod!"

Sutt skepticky zvedl obočí a využil Mallowovy odmlky. "Nejsem, doufám, obdařen pouze podprůměrnou inteligencí, ale faktem zůstává, že vaše vágní přednáška není příliš poučná."

"To ještě přijde," ujistil ho Mallow. "Vezměte v úvahu, že až doposud byla síla obchodu podceňována. Mělo se za to, že mocnou zbraň z něj činí až kněžská kasta. Není tomu tak a tohle je můj příspěvek k řešení situace v naší galaxii. Obchod bez kněží! Jen obchod samotný! Je mocný sám o sobě. Demonstrujeme si to na velmi jednoduchém a názorném příkladu. Korell je nyní s námi ve válečném stavu. Proto jsme s ním také přestali obchodovat. Jenže - a povšimněte si, že z toho nedělám žádnou velkou vědu - za poslední tři roky se jeho hospodářství začalo čím dál víc opírat o jadernou technologii, kterou jsme tam zavedli my a kterou je nadále můžeme zásobovat jenom my. Copak se asi stane, jakmile miniaturní atomové generátory začnou vynechávat a najednou se začne poroučet přístroj za přístrojem?"

Nejdřív odejdou domácí spotřebiče. Po půl roce tohoto patu, jež si tak ošklivíte, přestanou hospodyňkám fungovat atomové nože. Sporáky začnou zlobit. Pračky zničehonic nevyperou dobře. Za horkého letního dne selže klimatizace. Co se stane?"

Počkal si na odpověď a Sutt mu klidně vyhověl: "Nic. Lidé toho za války dokážou hodně překousnout."

"Pravda, to jistě ano. Lidé dokážou poslat bezpočet svých synů na příšernou smrt v rozstřílených kosmických lodích. Nesesypou se ani pod nepřátelským bombardováním, i když budou muset žít o okoralém chlebu a páchnoucí vodě v jeskyních kilometr pod povrchem planety. Ale těžko se vyrovnají s maličkostmi, když jim bude chybět

vlastenecký zápal vyvolaný bezprostředním ohrožením. Bude to pat. Žádná krev, žádné bombardování, žádné bitvy.

Jen núž, který ne a ne řezat, sporák, na kterém nepůjde nic uvařit, a dům, který v zimě vymrzne. Bude to otrava a lidé začnou reptat."

"Tak na tohle vy sázíte, člověče?" pronesl Sutt pomalu a nevěřicně. "Co čekáte? Povstání hospodyněk? Selskou bouří? Nečekanou rebelii řezníků a hokynářů, kteří budou mávat sekáčky, kuchyňskými noži a vyřvávat: 'Vraťte nám automatické superúčinné atomové pračky!'"

"Ne, pane," opáčil Mallow netrpělivě. "To si nepředstavuji. Očekávám ale všeobecně rozšířenou nespokojenost a střízlivost, kterých později využijí důležitější lidé."

"A jaké důležitější lidi máte konkrétně na mysli?"

"Velkopodnikatele, továrníky, kapitány korellského průmyslu. Po dvou letech patu jim jeden po druhém přestanou fungovat všechny stroje. Průmyslová odvětví, která jsme svými atomovými technologiemi od základu změnili, se ze dne na den ocitnou na pokraji krachu. Celý těžký průmysl se naráz promění ve hřbitov starého železa."

"Ty továrny ale fungovaly celkem dobře dávno předtím, než jste tam přišel, Mallowe."

"Ano, Sutte, fungovaly, ale s dvacetkrát nižšími zisky, a to jsme ještě ponechali stranou náklady na konverzi k původní předatomové technologii. Jak dlouho může komdor vydržet, když bude mít proti sobě průmyslníky, bankéře a lidi z ulice?"

"Tak dlouho, jak si jen usmyslí - tedy jen co ho napadne obstarat si nové atomové generátory od Říše."

A Mallow radostně zavýskl. "Vedle, Sutte, jste vedle jak ta jedle, úplně jako komdor. Nic vám nedošlo, nic jste nepochopil. Podívejte se, člověče, Říše nic nahradit nedokáže. Říše měla odjakživa k dispozici obrovské materiální zdroje. Tam všechno počítali na planety, hvězdné systémy, celé galaktické sektory. Jejich generátory jsou gigantické, protože oni jiná než gigantická měřítká neznají."

Ale my - my, naše malá Nadace, jediná planetka takřka bez jakýchkoli zásob kovů, jsme museli šetřit doslova na každém kroku. Naše generátory musely být velké jako palec, protože víc kovu jsme si prostě nemohli dovolit obětovat. Museli jsme vyvinout nové technologie a nové metody - takové technologie a metody, které v Říši nedokážou ani napodobit, protože jejich věda upadla takovým způsobem, že již nejsou s to dosáhnout jakéhokoli významnějšího pokroku."

Sice dovedli postavit štíty dost velké, aby dokázaly ochránit loď, město, celou planetu, ale už nesvedli vyrobit štít pro jednoho jediného člověka. Na to, aby město zásobovali teplem a elektřinou, mají motory šest podlaží vysoké - já je viděl -, zatímco ty naše se vejdou do jediné místnosti. A když jsem jednomu jejich atomovému odborníkovi tvrdil, že atomový generátor se mi směstná do olověného pouzdra velikosti vlašského ořechu, málem se namíste zadusil rozhořčením."

A co víc, oni už ani těm svým kolosům nerozumějí. Ty stroje fungují po celé generace automaticky, jejich údržbáři tvoří dědičnou kastu a nedokázali by si poradit, i kdyby v celé té ohromné struktuře vyhořela jediná křemíková lampa."

V celé válce jde o boj mezi těmito dvěma systémy mezi Říší a Nadací, mezi obrem a trpaslíkem. Aby se Říše zmocnila vlády nad planetou, podplatí ji ohromnými loděmi, které jsou užitečné ve válce, ale žádný hospodářský užitek z nich není. My naopak podplácíme maličkostmi, které jsou ve válce k ničemu, ale zato přinášejí prosperitu a zisky."

Nějaký král či komdor ty lodě přijme a třeba i rozpoutá válku. Samovládci odjakživa obětovali blaho svých poddaných za pofidérní čest, slávu a výboje. Ale v životě pořád záleží spíš na maličkostech - a až za dva tři roky zasáhne celý Korell ekonomická krize, Asper Argo v ní neobstojí."

Sutt stál u okna, zády k Mallowovi a Jaelovi. Schylovalo se k večeru a chabé světlo těch pár hvězdiček na samém okraji galaxie jiskřilo na pozadí mlžné, jemné čočky, v níž se skrývala polorozpadlá, ale stále ještě velká Říše, která bojovala proti nim."

"Ne, vy nejste ten pravý," ozval se Sutt.

"Vy mi nevěříte?"

"Chci tím říct, že k vám nemám důvěru. Jste moc prohnaný. Při té vaší cestě na Korell jsem si myslel, že vás mám přečteného, ale úplně jste mi vytřel zrak. Tenkrát u soudu jsem vás měl zahnaného do kouta, nebo jsem si to zase aspoň myslel, ale vy jste dokázal vyklouznout a demagogickou kampaní získat starostovské křeslo. Na vás není nic rovného, žádný motiv, za nímž nestojí ještě jeden, ani jedna věta, která by se nedala vykládat nejméně třemi způsoby."

Dejme tomu, že jste zrádce. Dejme tomu, že vám návštěva Říše vynesla tučný obnos a příslib moci. V takovém případě byste dělal přesně to, co teď. Posílil byste nepřítele a pak s ním vyvolal válku. Vnutil byste Nadaci nečinnost a pak byste přišel s věrohodným vysvětlením, tak věrohodným, že by přesvědčilo úplně každého."

"Chcete tím naznačit, že nepřijmete žádný kompromis?" otázal se Mallow tiše.

"Chci naznačit, že musíte vypadnout, ať už to uděláte sám, nebo vás k tomu donutíme."

"Varoval jsem vás, co vás čeká, pokud nebudete spolupracovat."

V návalu vzteku Suttova tvář úplně zbrunátněla. "A já varuji vás, Hobere Mallowe ze Smyrna, že pokud mě necháte zavřít, nebudeme mít už žádné ohledy. Moji lidé o vás budou rozšiřovat pravdu všude, před ničím se nezastaví a lid Nadace nakonec jako jeden muž povstane proti cizáckému vládci. Naši lidé hluboko v podvědomí vědí, k čemu jsou předurčení, a to vědomí vás zničí."

"Odved'te ho," rozkázal Hober Mallow tiše dvěma strážným, kteří vešli do místnosti. "Je zatčen."

"Máte poslední šanci," ozval se Sutt.

Mallow uhasil doutník a ani nevzhlédl.

Za pět minut se Jael pohnul a unaveným hlasem se zeptal: "A co teď dál, když jsi z něj udělal mučedníka za svatou věc?"

Mallow si přestal hrát s popelníkem a vzhledl k němu. "To není ten Sutt, kterého jsem znával. Tohle byl býk s krví podlitýma očima. U galaxie, vždyť on mě nenávidí."

"O to je tedy nebezpečnější."

"Nebezpečnější? Pitomost! Ten úplně přišel o soudnost."

"Moc si věříš, Hobere," tvrdil Jael sveřepě. "Nepřipouštíš si možnost lidového povstání."

Mallow se na něj zadíval, a tentokrát se pro změnu zatvářil sveřepě on. "Říkám ti jednou provždy, Ankore, že lidové povstání nepřichází vůbec v úvahu."

"Jsi si tak jistý!"

"Jsem si jistý Seldonovou krizí a historickou platností řešení problému na domácí i zahraniční frontě. A při tom výstupu se Sutt jsem si pár věcí přece jen nechal pro sebe. Tak například vím, že se pokusil ovládnout samu Nadaci náboženskými silami, tak jako ovládal satelitní světy, a neuspěl - což je tím nejjasnějším náznakem, že v Seldonově plánu je náboženství vyřízenou veličinou."

Ekonomická nadvláda funguje jinak. A abych parafrázoval ten tvůj slavný Hardinův citát, byl by to špatný atomový blaster, kdyby se s ním nedalo mířit oběma směry. Když Korell díky obchodu s námi jen vzkvétal, my jsme nezůstali pozadu. Pokud kvůli zpřetrhání obchodních styků s námi korellské továrny zkrachují a pokud se kvůli našemu hospodářskému embargu dostanou vnější světy do izolace, naše továrny rovněž zbankrotují a náš blahobyt pomine."

A není továrna, obchodní středisko či dopravní trasa, kterou bych neměl pevně v rukou a kterou bych nemohl pořádně přiškrtit, kdyby se v nich Sutt pokusil o revoluční propagandu. Osobně se postarám, aby bída zavládla všude tam, kde se jeho taktika uchytlí, nebo kde by snad jen vzdáleně mohla. Tam, kde ji zavrhnou, bude prosperita nadále zaručena, protože v továrnách udržím plnou zaměstnanost."

Před chvílí jsem logicky dovodil, že se Korellané kvůli prosperitě vzbouří. Obdobná úvaha mě vede k tomu, že my se nevzbouříme proti ní. Hra bude dohrána do konce."

"Takže nastoluješ vládu plutokracie," ozval se Jael. "Uděláš z Nadace zemi obchodníků a kupeckých knížat. A co budoucnost?"

Mallow zvedl zachmuřenou tvář a zprudka vykřikl: "Proč bych se měl starat o nějakou budoucnost? Seldon ji bezpochyby dokázal předpovědět a připravil se na ni. Až budou peníze silou stejně bezzubou jako dnes náboženství, přijdou další krize. Ať si moji nástupci vyřeší ty nové problémy, tak jako jsem já vyřešil ten dnešní."

KORELL ... A tak po třech letech války, která se do historických análů zapsala jako nejméně krvavá ze všech, Korellská republika podepsala bezpodmínečnou kapitulaci a Hober Mallow zaujal v srdci lidu Nadace čestné místo hned vedle Hariho Seldona a Salvora Hardina.

GALAKTICKÁ ENCYKLOPEDIE

KONEC